Erhan Bener

BÖCEK

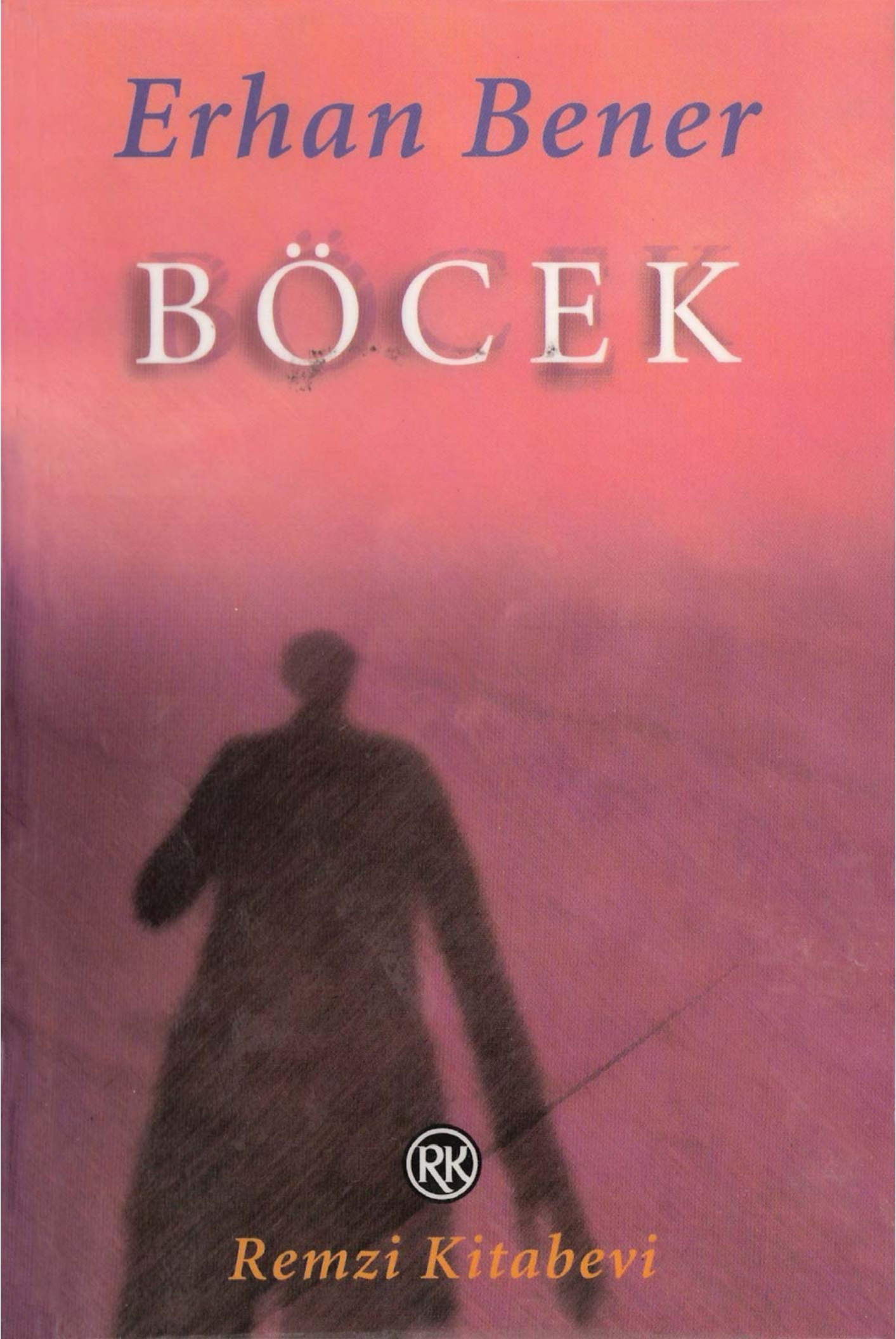

Remzi Kitabevi

ERHAN BENER, 1929 yılında, babasının görevli olarak bulunduğu Kıbrıs'ta doğdu. İlk, orta, lise öğrenimini Anadolu'nun çeşitli il ve ilçe merkezlerinde tamamladı. 1950 yılında, Ankara S.B.F.'ni bitirdi. 1956 yılında A.Ü. Hukuk Fakültesi'nden lisans diploması aldı. 1950-1975 yılları arasında, yurtiçinde ve yurtdışında, çeşitli görevlerde bulundu. ABD'den Hindistan'a, Danimarka'dan İsrail'e kadar çeşitli ülkelerde görev yaptı. 1975 yılında kendi isteğiyle emekliye ayrıldı. Emekliliğinden sonra kısa bir süre de avukatlık yaptı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Edebiyat yaşamına, 1945 yılında çeşitli dergilerde yayınlanan şiir ve öyküleriyle atılan Bener'in kimi yapıtları yabancı dillere çevrilmiştir. Ayrıca, çocuk kitapları, çevirileri, radyo oyunları ve sinema-TV'ye yansıtılan senaryoları vardır.

Fransız-Türk Kültür Cemiyeti, Yunus Nadi roman ödüllerine, Haldun Taner, Yunus Nadi ve Dil Derneği Ömer Asım Aksoy öykü ödüllerine, Muhsin Ertuğrul Oyun Ödülü'ne, Edebiyatçılar Derneği Onur Ödülü Altın Madalyası'na, Fransa'nın *l'Officier des Arts et des Lettres* (Sanat ve edebiyat ustası) unvanına sahiptir.

ERHAN BENER'İN YAPITLARI:

Yayınevimizde:
Yaralı Aşklar (Öyküler), 2000, 3. basım
Oyuncu (Roman), 2000, 3. basım
Anafor (Roman), 1999, 2. basım
Sisli Yaz (Roman), 2000, 5. basım
Köleler ve Tutkular (Roman), 2000, 2. basım
Baharla Gelen (Roman), 2000, 6. basım
Loş Ayna (Roman), 2000, 4. basım
Işığın Gölgesi (Roman), 2000
Böcek (Roman), 2000, 3. basım

Öteki yayınevlerinde:
Biyografi: Bürokratlar I-II (Anı-Öykü); *Bir Büyük Bürokratın Romanı; Cemil Eren* (Özel Albüm)
Roman: Tekilleşme; Elif'in Öyküsü; Hınzır Kız; Ortadakiler; Kedi ve Ölüm; Dönüşler
Öykü: Aşk-ı Muhabbet Sevda; Gece Gelen Ölüm; Günbatımı Öyküleri; Denizaşırı Öyküler
Çocuk kitapları: Şahmeran Öyküsü (Çocuk Romanı); *Burcu Öğretmenin Öyküleri*
Oyun: Bürokratlar; Hızır Doktor; Şahmeran

Mevcudu bulunmayanlar: Sesler (Şiir); *Ölü Bir Deniz; Yalnızlar; Acemiler; Macellos Da Vinci'nin Serüvenleri* (Roman); *Çıldırtan Yağmurlar* (Oyun)

ERHAN BENER

BÖCEK

Remzi Kitabevi

BÖCEK / Erhan Bener

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 975-14-0763-X

BİRİNCİ BASIM: Adam Yayıncılık, 1982
İKİNCİ BASIM: Ümit Yayıncılık, Nisan, 1995
ÜÇÜNCÜ BASIM: Remzi Kitabevi, Kasım, 2000

Remzi Kitabevi A.Ş., Selvili Mescit Sok. 3, Cağaloğlu 34440, İstanbul.
Tel (212) 513 9424-25, 513 9474-75, Faks (212) 522 9055
WEB: http://www.remzi.com.tr E-POSTA: post@remzi.com.tr

Remzi Kitabevi A.Ş. tesislerinde basılmıştır.

salt bir cop taşıyıcısı ya da işkenceci gözüyle bakmaya alışmış olanları rahatsız edecek derecede onun her şeyden önce bir insan olduğunu vurgulamaktadır. Başka bir deyişle yazar, nefret uyandırabilecek bir kişi olan komiser Recai Bey'in bile, acılarıyla, tükenen özlemleriyle, yaşama yeteneğini yitirse bile, yine de vazgeçmediği sevi açlığıyla, her şeyden önce bir insan olduğunu ve onun, nefret uyandıran özelliklerinin içinde, yaşadığımız toplumun pisliğinin bir ürünü olduğunu açığa çıkarmayı başarır. Böylece Bener'in kaleminde ucuz nefret, yerini, insanın dramını anlamaya bırakmaktadır. Anlamak, olumlamak veya onaylamak değildir elbette, ama tüm iticiliğine karşın, romanın sonunda Recai Bey yere yıkıldığında, okuyucunun buna kayıtsız kalması olanaksızdır.

Bu yönüyle *Böcek*, Bener'in romanlarında sıkça gördüğümüz psikolojik çözümleme özelliğinin en yoğun ve en başarılı örneklerinden biridir. Yazar, romanın kahramanını, büründüğü sosyal rolün ve kalıplaşmış davranışlarının zırhından soyarak, bilinçaltına inip, özlemleri, düş kırıklıkları, dramları, arzu ve tutkuları, dürtü ve çelişkileriyle çıplak olarak insanı, bireyi karşımıza çıkartmaktadır. Seçtiği zor konuyla ve bizleri karmaşık duygulara iten kahramanlarıyla yazar, bizi insanı anlamaya zorlamaktadır. Çünkü polisliğinin ve "böcekliğinin" ötesinde Recai Bey de bizler gibi bir insandır. Onu anlamayı başarabildiğimiz oranda, hepimizin bir tarafında onun bazı özelliklerinin var olduğunun ve bizim de zaman zaman onun gibi "böcekleşebileceğimizin" bilincine varırız. Bu bilinç, böcek olmaktan kurtulup insan olmanın ilk adımıdır.

Yiğit BENER

Bu Kitap Üzerine

Böcek, Erhan Bener'in hümanizminin en çarpıcı biçimiyle sergilendiği başyapıtıdır. Romanın kahramanı Recai Bey kaba, ilkel, işkenceci, rüşvetçi, kadın ve aydın düşmanı, her yönüyle nefret edilebilecek bir polis komiseridir. Çocukluğundan beri yaşadıklarının ve yaşam koşullarının yarattığı bilinçaltı öfkeyle, etrafındakileri birer böcek olarak algılamakta ve onları yok ederek toplumu pisliklerden arındırmayı düşlemektedir. Bu işlevi yerine getirmenin bir aracı olarak gördüğü mesleğindeki faal görevinden uzaklaştırılmasıyla kendini boşlukta hissetmeye başlar, yok olma sürecine girer. Hatta, aslında kendisinin de, yok etmek istediği böceklerden farksız olduğunu kavradığında, kendi varlığına da son vermeyi düşünür. Manen ölmüş olan Recai Bey'in, edilgen bir biçimde ölümü bekleyişini ve yaşamının son iki gündeki direnişlerini ele alan *Böcek*, Ümit Elçi tarafından sinemaya da uyarlanmıştır.

Böcek, aynı zamanda 12 Eylül 1980 öncesi dönemine de tanıklık eden, o ortamı ve havayı yansıtan bir yapıttır. Ancak Erhan Bener, o karmaşık dönemi alışılagelmiş siyasi çözümlemeler, sloganlar, çatışmalar ve kuramlar penceresinden değil, devletin baskı aygıtının bir parçası, bir maşası olan bir insanın, yani bir polisin dramını açığa çıkartarak ele almayı seçmiştir. Bu seçim, bir zorluğu da yanında getirmektedir, çünkü polis, geleneksel olarak bir kesim tarafından sırtı sıvazlanan ve kahraman olarak görülen, diğer bir kesim tarafından ise düşman olarak algılanan ve hedef gösterilen bir insandır. Bu zıt değerlendirmelerin ötesine geçmeye çalışan yazar, bir yandan polis hayranlarının yüzünü buruşturacak şekilde polisliğin tüm itici yönlerini ödün vermeden sergilemekte, öte yandan da, polise

Dört köşe, basık tavanlı, duvarları beyaz badanalı küçük bir odaydı. Altı-yedi kişi kadar vardılar. Hepsi de, yerleri süpüren uzun ve geniş beyaz giysiler giymişlerdi. Belleri yine beyaz bir kordonla sıkılmıştı. Başlarında, yüzlerini karanlıkta bırakan geniş kenarlı sivri kukuletalar vardı. Onu buraya asmak için getirmişlerdi. Görünürde sehpa yoktu. Kapıya benzer bir şey de seçilmiyordu odanın dört duvarında. Ellerini bağlamamışlardı. Ne suç işlemiş olduğunu, ne için asılacağını bilmiyordu. Yargılanmış olup olmadığını da anımsamıyordu. Daha doğrusu, bunun önemi olabileceğini düşünmüyordu. Karar verilmişti. Biraz sonra ölecekti. Kimse konuşmuyordu. Kimse kımıldamıyordu. "Buraya getirilirken çırpınıp debelendim mi acaba?" diye düşünüyordu. Buraya nasıl ve ne zaman getirildiğini de bilmiyordu. Zamanın geriye doğru sonsuz bir boşluk içinde silindiğini hissediyordu sadece. Kendi sakinliğine kendisi de şaşıyordu. Az sonra ölecekti. Tuhaf şey. Buna inanıyordu ama içinde hiçbir kaygı yoktu. Uyuşturucu bir iğne mi yapılmıştı yoksa? Olanaksızdı bu. Birisi iltimas etmiş olabilir miydi? Yukarıdakilerden birisi? Tek canını sıkan, kimsenin konuşmaması, kımıldamaması. Birisini mi bekliyorlardı? Aralarından biri cellattı herhalde. Hangisi olduğunu merak bile etmiyordu. Tavana baktı. Tavan dümdüz. İpi takacakları bir çengel bile yoktu. Bu da ona önemli görünmedi. Ama ipi düşünür düşünmez, boynunda bir garip ağırlık hissetti. Boynun-

dan çok, ensesinde. İpi daha önceden geçirmişlerdi demek boynuna. Çok iri bir düğüm olmalıydı bu, çünkü ensesinden beyninin ortasına doğru bir ağrı yükseliyordu. Niye bekliyorlardı acaba? Belirli bir saatte mi olacaktı her şey?

"Saat kaç?" diye sordu yine çok sakin bir tavırla.

Beyaz kukuletalılardan biri, "Altı," dedi.

Bir idamın bu kadar geç bırakılması olacak şey değildi.

Ne diye uzatıyorlardı sanki? "Bitsin artık şu iş," dedi. Kimse ses çıkarmadı.

Sessizlik uzuyordu. Ayaklarının üşüdüğünü hissediyordu. Gözlerini açtı ve gördüğünün düş olduğunu hemen anladı. Uyandığı zaman da sakindi. Yüreği uslu uslu atıyordu. Terlememişti. Çırpınmamıştı. Yalnız, ayakları gerçekten üşüyordu ve ense kökünden beynine doğru yükselen bir ağrı vardı başında. Göz çukurlarına basınç yapan bir ağrı. Oda o kadar soğuktu ki, başını üşütmüş olabilirdi. Yorganı fazla çektiğinden ayakları da yorganın dışında kalmış. Dizlerini toplayarak ayaklarını içeri çekti.

Geçen hafta boyunca, yakıt kalmadığından hiç yakmamışlardı kaloriferleri. Dünden beri yakıyorlar, ama duvarlar soğumuş bir kez. Üstelik fazla yakmıyorlar. Zaten bu çatı katı iyi ısınmıyor. Her tarafından yel üfürüyor.

Ne anlamı vardı şimdi gördüğü bu düşün? O uzun beyaz giysileri gâvurca bir dergide gördüğünü anımsıyor. Oradan kalmış aklında demek. Sonra o dört köşe beyaz badanalı küçük oda... İdam edileceğini biliyordu ve hiç telaşlanmamıştı. Tuhaf.

Gözlerini kırpıştırarak fosforlu saatine baktı. Altı. Nöbet alışkanlığı. Eskiden de öyle olurdu. Uykusunun arasında bir ses ona uyanması gereken saatin geldiğini söylerdi ve o hemen uyanırdı.

Yeniden yumdu gözlerini. Oysa, uyuyamayacağını biliyordu. Bir kez uyandı mı, bir daha uyuması olanaksız. Bu yüzden Binnur ona hep kızmıştır. "Karga bokunu yemeden kalkıyor-

sun. Ben mecbur muyum erkenden uyanmaya? Gürültü yapmadan dolaşamaz mısın?"

Haklıydı kadın; son zamanlarında, astım krizleri sıklaşmıştı; geceleri bir türlü uyuyamıyordu. Uyumaktan korkuyordu. Uykusunun arasında ölmekten korkuyordu. Ne var ki, o uyuyamadığı sürece, Recai Bey'in de gözüne uyku girmiyordu. Yine de uyanıyordu erkenden. Çocukluğundan beri böyleydi bu. Bir kez bile güneşi üstüne doğdurmamıştı. Babası sağken, onu namaza kaldırırdı.

Düşünüyor da, önceleri değil ama, son zamanlarda, bile bile gürültü ediyordu galiba. Ona kızıyordu. Kızgınlığını başka türlü gösteremiyordu. "Varsın uyansın," diyordu içinden. Nasıl olsa bütün gün yataktan çıkmıyor, ya da ayaklarında o kocaman pantuflar, sırtında, orası burası sökük, salkım saçak eski geceliği, elinde bitip tükenmek bilmeyen sigarasıyla, evin içinde dolaşıp duruyordu.

Acaba kalkıp bir şey pişirse? Belki içi ısınınca, başının ağrısı da geçer.

Yataktan doğruldu. Ayaklarını yere bastı. Soğuk. Islak, yapışkan bir soğuk. Hızla kalktı ve ceketini sırtına geçirdi. Ceketi de soğuktu. Hızla kalktığı için başı döndü. Duvara zor tutundu. Odanın içi öyle karanlıktı ki, bir süre yönünü kestiremedi. El yordamıyla elektriğin düğmesini aradı. Yanlış yerde mi arıyordu acaba? Avcunu duvarın yüzeyinde dolaştırdı. Düğme yoktu. Kapı da yoktu. Telaşlanmaya başladı. Gördüğü bir düş değil miydi? Yoksa uyanmamış mıydı henüz? O küçük odanın da kapısı yoktu. Hiçbir yerden ışık girmiyordu içeriye, ama, oda aydınlıktı. Neden sonra aklına geldi bileğindeki fosforlu saate bakmak. Saat altıyı on geçiyordu. Yeniden yoklamaya başladı duvarı. O sırada gözüne pencerenin çevresindeki belli belirsiz aydınlık ilişti. Yataktan kalkarken ters yöne gitmişti demek. İlk kez yapıyordu böyle bir yanlışlığı. Bir yere çarpmamaya özen göstererek kapıya doğru yürüdü yavaş yavaş ve elektriğin düğmesini kolayca buldu. Basık tavanlı küçücük odasında

her şey yerli yerinde. Çabuk kurusunlar diye radyatörün üstüne serdiği çorapları ve mendili, başucundaki komidinin üstüne düzgünce yerleştirdiği beylik tabancası, ağzı tıpalı sürahi ve ters çevrilmiş bardağı, ilaç şişesi, sinek raketi, yerde, ayakucunda bir küçük makine halısı, somyası, yatağı, yorganı ve Siirt battaniyesi. Askerliğini yaptığı sırada almıştı bu battaniyeyi. Hiç eskimemiş. Binnur nefret ederdi bu battaniyeden. Yüklüğe kaldırtmıştı. Alacalı bulacalı, hiç ısıtmayan başka bir battaniye aldırmıştı onun yerine. Binnur gider gitmez, Serdar'ın karısına armağan etti o alacalı bulacalı battaniyeyi.

Saat henüz altıyı on geçiyordu. Daireye gitmek için saat sekizde evden çıksa, daha iki saate yakın vakti vardı. Erken uyanmaktan hiç şikâyetçi değildi, ama, o iki saati nasıl geçireceğini düşününce canı sıkılıyordu. Bulaşığını akşam yatmadan önce yıkardı. En sevmediği şey, mutfakta bulaşık tabak çanak bırakmak. Böcekleri çekmek için bire bir. Oysa, daha böcek sözü edilir edilmez, tüyleri diken diken olur Recai Bey'in.

Yatağın kenarına oturarak düşünüyor. Hiçbir iş yapmadan, çoğu kez yataktan bile çıkmadan nasıl vakit geçirebilirdi Binnur? Durmadan kitap okurdu. Açık saçık romanlar. Resimli dergiler. Fotoromanlar. Gerçi, şimdilerde, vakit geçirmek için, o da her sabah iki gazete alıyor, ölüm ilanlarına dek hemen her satırını okuyor, ama yine de sıkılıyor. Onun gibi bir adamı, bir küçük odaya kapatıp önüne dosyalar koymak, yapılır şey mi? Keşke uzak bir ile sürselerdi.

Yoktu yapacak bir şey. Belki bir süre sonra... Eğer o zamana kadar dayanabilirse. Şu kör olası baş ağrılarından kurtulabilirse.

Aç karnına sigara içmemesi gerektiğini biliyor. Sigaranın başının ağrısını artıracağını da biliyor. Kendini kandırmaktan gizli bir zevk alarak, sürahiden bardağa su dolduruyor ve içiyor. Akşam elma almayı unutmuştu. En iyisi sigaradan önce bir elma yemek. Aç karnına yenen elma, bağırsakları çalıştırır ve dezenfekte eder.

Sigara paketini aldı. Çakmağını aradı. Komidinin üstünden kaymış, yere düşmüş. Eğildi, aldı. Çaktı çaktı, bir türlü yanmadı. Ne çabuk tükenmiş gaz? Oysa iki gün önce doldurtmuştu. Homurdandı.

"Kazıkçılar. Sahtekârlar. Bunların hepsini toplayıp tıkacaksın içeriye ki..."

Sonunda çakmak yandı. Sigaradan bir nefes çekti. Tatsız. Sigaranın yanan ucunu kopardı.

Sigarasını yeniden paketin içine yerleştirdikten sonra kalktı, çoraplarına baktı. Daha nemli. Mendili de kurumamış. Döndü, dolabın kapağını açtı. Çorap çekmecesinde çorapları birbiri içine sokulup düzgünce yerleştirilmişti. Fanilaları, donları, mendilleri, hepsi düzgün. Katlı. Haftada bir gelen kadın yapamaz bunları. Onlara elini bile sürdürtmez zaten Recai Bey. Kadın yalnız evin kaba temizliğini yapar. Yatak çarşaflarını bile ona yıkatmaz. Ayrancı'daki çamaşırcıya götürür. Gömleklerini kendisi yıkar genellikle. Ütülerini de kendisi yapar. Yorgan kaplamaktan hoşlanmadığı için nevresim kullanır. Binnur varken de bu böyleydi. Binnur'un gündelikçi kadından farkı yoktu. Daha da beter. Gündelikçi kadın hiç değilse, yerleri silip süpürüyor, camları temizliyor, o onu da yapmazdı. Hiçbir şey yapmazdı. Durmadan sigara içerdi. Her gün bir şişe şarabı bitirirdi.

Düşünüyor. Nerdeyse üç ay olmuş. Binnur gideli ve o bu eve taşınalı. Kendini şimdi daha rahat olduğuna inandırmak istiyor, ama değil. Onu mutlu etmek için hiçbir şey yapmamıştı Binnur. Başının belasıydı. Recai Bey'i öldüren, Binnur'dan başkası değildi. Yine de...

Tuhaf şey. Ondan öylesine nefret ediyordu ki, o gidince her şeyin yoluna gireceğini sanmıştı. Bir bakıma öyle olmuştu. Şimdi daha rahattı. Kendisinden başka derdi yoktu uğraşacak. Mesleğinin böylesine tehlikelerle dolu olduğu bir dönemde, büro işlerinde çalıştırılmasına da sevinmesi gerekti aslında. Arkadaşlarının çoğu onu bundan ötürü kıskanmışlardı.

Yine de bir boşluk var içinde. Bir de şu baş ağrıları.

Baş ağrısı aklına gelir gelmez, yeniden bir bardak su doldurdu ve üç tablet birden aldı tüpten ve üçünü art arda yuttu. Üç tanesi ancak etkiliyordu. Denemişti. Bir de bu ilaçtan başkasının yararı olmuyordu.

Dolaptan çıkardığı çorapları ayağına geçirmeden önce, komidinin gözünden plastik bir şişe çıkardı ve ayaklarını pudraladı. Çoraplarını giydi. Terliğinin içine de biraz pudra serpti ve kalktı.

Saat altıyı yirmi geçiyordu.

Mutfağa geçti. Plastik bidondan çaydanlığa su doldurdu. İçecek suyu da azalmış. Çıkarken bidonu kapının önüne bırakmalıydı. Bu sabah biraz erken çıkıp çamaşırcıya uğrayabilir. Mutfağın penceresinden dışarı baktı. Camlar buz tutmuş. Eliyle camı kazıdı. Her taraf bembeyaz. Sokak ıssız. Alanın köşesindeki apartmanın ikinci katında ışık yanıyor. Erken işe gitmek zorunda olan biri. Belki bir hasta. Ya da onun gibi uykusu kaçan bir adam. Bir kadın.

Su kaynamaya başlamış bile. Bu saatte havagazı güçlü. Canı koyu bir çay içmek istiyor. İki dolu kaşık koyuyor çaydanlığa. Ot kokulu çaylar midesini bulandırıyor. Bu çayın içinde bergamot var. Karakoldayken Bekçi Rıza ne yapar eder, ona iyi çay bulurdu. Şimdi bergamotla yetiniyor. Son günlerde Binnur sabahları bile şarap içmeye başlamıştı. İçkinin astıma iyi geldiğini söylüyordu. Üstü kapalı bir biçimde sormuştu doktora. "Öyle saçma şey olmaz," demişti doktor. Oralı bile değildi Binnur. "Herkes bir türlü ölür. Ölürsem ben de böyle ölürüm. Sen ne karışıyorsun?" diyerek omuz silkmişti.

Saatine baktı. Altı buçuk. Başının ağrısı hafiflemeye başladı bile. Çok iyi bir ilaç bu. Tüpün içinde az kalmış. Eczaneye uğrayıp bir kutu daha almayı unutmamalı. Çaydanlıktan buğu çıkmaya başlamış. Biraz daha beklemek gerek.

Mutfağın içinde dolanıp duruyor. Yapacak bir şeyler arıyor. Her şey yerli yerinde. Düzenli. Ekmek kutusunun kapağı

biraz aralık duruyor galiba. Buzdolabının kapağını açıp kapatıyor. Çay fincanını alıyor. Yarım şeker atıyor içine.

"Herkes bir türlü ölür..."

Ne tuhaf. Zaman zaman kendi ölümünü düşündüğü olurdu. Hep çok yaşlanmış olarak. Tertemiz bir yatakta. Tek başına. Ölürken yanında kimse olmamalıydı. Bir derin soluk aldıktan sonra, kolayca göçmeliydi bu dünyadan. Öteki dünya var mıydı? Böyle bir soru sormak bile günahtı. Yine de insan sormaktan alıkoyamıyordu kendisini. Eğer öteki dünya varsa ve orada ölüm yoksa...

Sıkıldığını hissetti. Zaman ne kadar güç geçiyordu. Yapacak bir iş olmayınca, hiç ölmeden yaşamanın korkunç bir şey olabileceğini düşündü. O şimdiden bıkmıştı. Daha kırk beş yaşındaydı. Ya düşümlediği gibi doksanına kadar yaşayacaksa...

En iyisi düşünmemek. Eskiden hiç böyle şeyler düşünmezdi. Düşünmeye vakti yoktu. Bütün gün öyle yorulurdu ki, akşam eve döndüğünde, bir iki lokma yiyip yatmaktan başka bir istediği olmazdı. Oysa bir türlü rahat bırakmazdı onu Binnur. Evde yemek yemek istemezdi. Ev boğuyordu onu.

Saatine baktı. Yediye yirmi vardı. On dakika daha geçmiş. Çay öyle bir demlenmiş, tam tavşan kanı. Havagazını iyice kıstı. Bardağını doldurdu. Salona geçti. Evi kiralamaya geldiğinde ev sahibi, "Salonunuzun manzarası harikadır," demişti. Salon dediği, duvarları çarpık, tavanı eğri, büyükçe bir odaydı. Ama, pencereden bakınca, gerçekten de geniş ve aydınlık bir alan görünüyordu. Belki yazın, taraçada da oturulabilir. Binnur gitmeden önce, akşamları lokantada, o şarabını yuvarlarken, Recai Bey de bir kadeh rakı içerdi. Salt içmiş olmak için. Ayıp olmasın diye. Birkaç kez sarhoş olduğunu anımsıyor. Canı sarhoş olmak istediği için sarhoş olduğunu bilerek. Ortalığı kırıp geçirmek için. Bir kez de, daha okuldayken, arkadaşları onu zorla geneleve götürmüşlerdi. O gece de çok içmişti. O geceyi de unutması olanaksız. Kadının kıllı organını görünce kendini tutamayıp kusmuştu.

Bardağını yemek masasının üstüne koydu. Kalın, kunt sandalyelerden birini çekip oturdu. Mutfaktan içeri gelinceye kadar çay soğumuştu bile. Daha kaç gün, kaç sabah böyle geçecek? İçini dinliyor. Kalıbına göre hiç de sağlam değil. Ne kadar savunmaya çalışırsa çalışsın, faydası olmadığını biliyor. Bütün organları yavaş yavaş çürüyor. Midesi, bağırsakları, yüreği ve beyni. Gece yatınca ellerini nereye koyacağını bilemiyor. Uyuşuyorlar. Keçeleşiyorlar. "Seninki evham," deyip geçiyor doktor. Bir gün ölürse, nasıl bir ölüm olur? Yatağında, yolda yürürken, masasının başında ya da bir anarşistin kurşunuyla...

Öldüğünde, arkadaşları gazetelere bir ilan verirlerdi herhalde. Ankara baskılarına. Kimsesi olmadığına göre... Sonra, bir gün, onu eskiden tanıyan biri, öldüğünü öğrenince, şaşırırdı. "Gazetelerde ilanını da görmedik," derdi. Görse ne olurdu sanki? Hacıbayram'a kadar gelirdi. Mezarlığa kadar kimse gelmez. Ama, eğer görev başında şehit düşerse... Komiser Serdar gibi. O zaman, görkemli bir tören düzenlerler. Cumhurbaşkanı, Başbakan, İçişleri Bakanı demeçler verirler. Çelenkler yollar. Vali Bey acıklı bir konuşma yapar mezarının başında. Genel Müdür de konuşur. Gazeteciler röportaj yapmak için ailesi olup olmadığını soruştururlar.

"Pezevenkler... Hava alırsınız. Kimsem yok benim..."

Saat yedi. Evde ekmek yok. Bir şey aldırmadığı için apartman kapıcısı uğramıyor sabahları. İlk günlerde, ayıp olmasın diye her sabah bir francala aldırıyordu. Kadın geldiğinde kuruyan francalaları topluyor, tavuklarına götürüyordu. İki aydır bu savurganlıktan da vazgeçti. Canı kahvaltı yapmak istemiyor zaten. Eskiden ihmal etmezdi. Binnur'un kahvaltısını da hazırlardı. Oysa bir şey yemezdi o. Çatalının ucuyla biraz kaşar peyniri alırdı. Bir tane de yeşil zeytin. Oysa her şeyleri vardı. En iyisinden, bal, tereyağı, reçel, beyaz peynir, hatta sucuk.

"Sucuk kızartayım mı?" derdi.

"Öf... Midemi bulandırıyorsun..."

"Et balıktan aldım. Çok temiz..."

Acır gibi bakardı yüzüne Binnur. Çatalını masaya bırakır, odasına kapanırdı. Onun da iştahı kesilirdi o zaman. Çayını zor bitirir, sofrayı toplar, kasketini başına geçirir, fırlardı evden. Yol boyunca cipin şoförünü azarlardı. Gerçekte azarlamak istediğinin Binnur olduğunu bilirdi. Her sabah, akşam eve döndüğünde onunla açık açık konuşmaya karar verirdi. Akşam eve döndüğünde o kadar yorgun olurdu ki, kavga etmeyi canı istemezdi.

Bardağını alarak mutfağa döndü. Altını iyice kıstığı halde, çaydanlıktaki su bitmek üzereydi. Bardağını yeniden doldurdu. Canı salona dönmek istemedi. Bu ikinci bardağı keyifle içmek istiyordu. Mutfağın elektriğini söndürdü. Ortalık hafifçe aydınlanmıştı bile. Sokaktan sesler yükseliyordu. Çöp kamyonu gelmişti. Dünkü gazeteler çöp grevinin sona erdiğini yazmışlardı. Demek doğruymuş. Keşke bitmeseydi şu grev. Çöpler dağlar oluşturmuştu bulvarlarda, alanlarda. Daha sonra fareler basacaktı kenti. Veba, kolera, karahumma, cüzam, Asya gribi, bütün musibetler çökecekti üstlerine ve hepsi geberecekti. Sokak köşelerinde. Evlerde. Kıvrana kıvrana. Yüzlerini, gözlerini, fareler kemirecekti. Burunları düşecekti. Etleri dökülecekti.

Saat yediyi yirmi geçiyor. Musluğu açıyor. Su yok. Su bidonundan bardağını dolduruyor ve yıkıyor. Yüzünü de bu suyla yıkaması gerek. Bu sabah da jiletle tıraş olamayacak. İyi ki almış şu elektrikli makineyi. Ama elektrikli makineyle tıraş olmaktan nefret ediyor. Sakalının kılları öyle sert ki, ne kadar özense, yine de rahat edemiyor.

Banyoya giriyor. Lavabonun üstündeki ampul yanmış. Dün gece yanıyordu oysa. Bu yerli ampullerde hiç iş yok. Dolapta bir yedek ampul olacaktı. Duraksıyor. Birden yorulduğunu hissediyor. Tuhaf şey. Kolları kesik kesik. Belki iyi uyuyamadığındandır. Canı gidip o yedek ampulü aramayı istemiyor. Yoksa hastalanacak mı? O soğukta yataktan çıkmakla iyi etme-

di. Hay Allah. Eskiden hiç böyle değildi. Eskiden dediği, üç ay öncesi. Üç aydır çok şey değişti. Buna şaşmaması gerektiğini biliyor ama, zaman zaman unutuyor. İnsanın kendi ölümüne inanması, alışması kolay değil.

Yüzünü aynaya yaklaştırıyor. Tavandaki lambanın da camı kirlenmiş. Yüzünü iyi seçemiyor. Gözleri çapaklanmış galiba. Biraz da kanlanmış gibi. Ağzının içi küf bağlamış. Ceketini çıkarıp kapının arkasındaki çiviye asıyor. Elektrikli makineyi kutusundan çıkarıyor. Koltuk altındaki kıllar uzamış. Akşamları havagazı o kadar az geliyor ki, şofben çalışmıyor. Su da kesik. Bir haftadır yıkandığı yok ve o kadar sevdiği kendi ter kokusunun midesini bulandıracak kadar ağırlaştığını hissediyor. Ama o, ter kokuları için satılan nesneleri kullanmaktan nefret eder. Pisliği, kokuşmuşluğu örtbas etmek için neler uyduruyorlar...

Makinenin fişini prize takıyor. Prizin vidası gevşemiş. Sıkıştırmak gerek. Duraksıyor. Bugün gitmeyiverse işe... Zaten kimse fark etmiyor onun işe gidip gitmediğini. Küçücük pencereli mezar gibi bir oda. Çaycı bile uğramadan geçiyor kapısının önünden. Hiçbir iş yok. Üç aydan beri. Her sabah iki gazete birden alıyor ve akşama kadar okumadığı tek satır kalmıyor. Ama, gitmese ne yapacak?

Makinenin düğmesine basıyor. Döner bıçaklar tuhaf bir vızıltıyla çalışmaya başlıyor. Sakalının kıllarını un ufak ediyorlar. Yine de kirli bir gölge kalıyor suratında. Sabunun, fırçanın ve tıraş bıçağının yerini tutmuyor. Bu sabah, makineyi temizleyemeyecek de. Çünkü su yok. Kapağını açıp üfleyecek olsa, toz tanecikleri lavabonun kenarına yapışacak.

"Allah kahretsin... Bari bir ibrik alayım. Bu işin düzeleceği yok..."

Böylesine soğuk bir kış günü, iki arkadaşıyla birlikte, yine böyle bir çatı katına gitmişlerdi. Tek başına yaşayan yüksek rütbeli bir devlet memurunun eviymiş. Daha doğrusu emekliymiş adam. Banyoya girmiş, bileklerini kesmiş. Üç günden

fazla olmuştu öleli. Kokmaya başlamıştı bile. Bileğini kesmeden önce banyoyu doldurmuş olmalıydı. Su yavaş yavaş çekilmiş, ama banyonun dibinde bir parmak kadar su kalmıştı. Kıpkırmızıydı banyonun içi. Kan yine de pıhtılaşmış ve çökelmişti. Küvetin çeperleri kırmızıya boyanmışa benziyordu. Doktor, "Ilık suyun içinde bileklerini kesersen hiç acı duymazsın," demişti Recai Bey'e. "İş baştan, jileti sürtecek yürekliliği gösterebilmekte. Gerisi kolay gelir..."

Başkalarını da görmüştü. Kendini kapı tokmağına asanları, havagazıyla zehirleyenleri, hatta, kafasını duvara vura vura kendisini öldürenleri. En kolayı tabancaydı. Ya da işin kolayı zoru yoktu. İnsan karar vermeyegörsün. Ne demişti Binnur? "Herkes bir türlü ölür..." Burada, bileğini bile kesemezdi insan. Su yoktu çünkü.

Tam o sırada çarptı gözüne hamamböceği.

Sarı kahverengi kanatları gövdesine yapışıktı. Duyargalarını havaya dikmişti. Umursamaz ve ahlaksız bir duruşu vardı.

Başını başka yöne çevirmek istedi önce, çeviremedi. Makine avcunda kalakalmıştı. Bıçaklar boşta dönüyor ve vınlıyordu. Büyülemişti sanki onu böcek. Kımıldamıyor ve onu gözlüyordu. Ön ayaklarını birbirine sürterek bekliyordu durduğu yerde. Kışkırtıcı bir korkusuzluğu vardı. Çabuk davranabilirse, birden atılıp ayağının altında ezebilirdi. Daha bunu düşünür düşünmez tüyleri diken diken oldu. Elinde değildi. Böceklerin her türlüsü tiksinti uyandırırdı onda. Dahası korkardı.

Görmemiş gibi davranmak için zorladı kendisini. Başını tavana kaldırdı, tavandaki lambanın kararmış karpuzunu inceledi uzun uzun. "Kadına söyleyeyim de temizlesin," diye düşündü. Sonra evde merdiven olmadığını anımsadı. O bücür kadın iskemleye çıkarak lambaya ulaşamazdı. Bu işi de kendisinin yapması gerekiyordu. Oldu olacak, lavabonun ampulünü de değiştirdi.

Makineyi tekrar yanağına değdirdi. Kendi kendini kandır-

dığını bile bile, "İşte unuttum gitti," dedi sevinçle. Yüzünü aynaya yaklaştırdı ve o anda, yan gözle böceği kollamakta olduğunu fark etti deminden beri. Böcek hep aynı yerde duruyordu. Gülünç bir biçimde oynatıp duruyordu duyargalarını. Onunla alay ediyordu. Edepsizce gülüyordu.

"Pis böcek, çekil git, yoksa şimdi seni ezerim," diye bağırdı. Böcek oralı olmadı. Bu işi yapamayacağını biliyordu.

"Defol," diye bağırdı yeniden ve ağzının içini yapışkan, koyu bir tükürük dalgası dolduruverdi. Elektrikli tıraş makinesini, prizden çıkarmadan lavabonun camına bıraktı. Makine kendi kendine camın üstünde dönmeye başladı. Artık bakmıyordu böceğe, ama onun, arkasından hareketlerini kolladığını biliyordu.

Birden aklına, yatak odasında, başucundaki komodinin üstünde duran sinek raketi geldi. O raketle vursa, öldürebilir miydi acaba? Öldürmesi gerekmezdi. Şöylece sersemletip su deliğinden itiverirdi.

Telaşla döndü, raketi alıp geldi. Böcek yoktu görünürde. Çekip gitmişti demek. Derin bir soluk aldı:

"Anladı namussuz!... Durumun ciddi olduğunu anladı..."

Oysa, böcek kaçmamıştı. Banyo küvetinin içindeki plastik hamam tasının içine girmiş, salınarak geziniyordu. Ayaklarından biri kopuk muydu? Hafifçe aksıyordu ve bu aksama, yürüyüşüne ahenkli bir görünüm kazandırıyordu. O tasın içinde kaldığı sürece, onu ne ayağının altında ezebilir, ne de raketle öldürebilirdi. Böcek bunu biliyordu.

Küvetin kenarına yaslanarak eğildi ve yakından izlemeye başladı böceği. Ne iğrenç bir yaratıktı. İğrenç ve pis. Şimdi birbirine düşman olduklarını biliyorlardı. Birden durmuştu böcek olduğu yerde. Duyargalarını bile oynatmadan, ölü taklidi yaparak. Bir şeyler sezdiği kuşkusuzdu. Kendisini nasıl savunacağını, az önce alay etmek ihtiyatsızlığını gösterdiği amansız düşmanın elinden nasıl kurtulacağını düşünüyor olmalıydı.

Bir hamamböceğinin düşünebileceğini tasımlaması ona

birden öyle gülünç göründü ki, gülmeye başladı. Çok kısa bir süre. Böcek şaşırmıştı. Ne olduğunu anlamaya çalışıyordu.

"Ben de ne aptalım," dedi. Banyonun el duşunu üstüne tutup tası suyla doldurur, sonra da küvetin deliğinden aşağı gönderebilirdi onu. Hemen el duşunu eline aldı ve suyun kesik olduğunu anımsadı. Sağına soluna bakındı, ondan kendisini kurtaracak bir şey bulamadı. Tastan çıkarabilse, terliğiyle vurabilirdi. Onun ezilirken çıkaracağı sesi aklına getirir getirmez gönlü bulandı. Yapamazdı bunu.

En iyisi fark etmemiş görünmek. Daha sonra eczaneden ilaç alır, köşe bucağa serperdi. Nasıl olsa tek değildir. Yumurtaları da vardır kuşkusuz.

İçi ferahlamıştı. Yerinden doğruldu ve düşündüğü gibi, onu unutmaya karar vererek tıraşını sürdürmeye başladı. Az sonra da böceği gerçekten unutmuş olduğunu anımsadı. Çocukluğundan beri ürkerdi böceklerden. Her türlüsünden. Özellikle tüylülerinden. Bir de yılanlardan. Dayısının evinde ne kadar böcek vardı. Tarlalar, bağların arası yılanlarla doluydu. Dayısı onun korkusuyla eğlenir, gece vakti eline bir sopa vererek bağdaki çardağa yollardı, unutulmuş bir ibriği alıp getirmesi için.

Nereden gelmişti şimdi aklına o çardak? Unutmuştu ne güzel. Oysa, gözü yeniden küvetin içindeki tasa çevrilmişti ve onu görmüştü. O başka şeyler düşündüğü sırada hiç kımıldamamıştı böcek yerinden. Ölü taklidini sürdürüyordu. Gerçekten ölmüş olsaydı keşke. Ölmesi için bir neden yoktu. Bir böcek ne kadar yaşardı? Kimi kelebeklerin yirmi dört saat yaşadıklarını okumuştu gazetede. Belki bunlar da...

Tıraş makinesini çalışır halde lavabonun içine bırakarak yeniden eğildi böceğin üstüne. Tasın ucundan tutup ters çevirse, sonra, terliğin ucuyla iterek banyonun deliğinden yuvarlasa... Su borularının içinde nasıl yaşıyordu bunlar? Havasız...

Neden sonra makinesinin vızıltısıyla kendine geldi. Makine, lavabonun içinde, döner bıçakların ivmesiyle kendi kendi-

ne hareket ediyordu. Yerinden doğruldu, makinenin düğmesine basıp durdurdu.

Ağzının içinde acı bir tat. Sabah kalktıktan sonra yaktığı sigaradan hiç tat almadığını anımsadı. Bir sigara daha içse ağzının tadı düzelecekti. Bunun için de yeniden odaya dönmesi gerekiyordu. Tuhaf şey. Canı kımıldamak istemiyordu. Ayakta, bir elinde tıraş makinesi, böceği gözlüyordu. Böcek de onu gözlüyordu. Ölmüş olabilir miydi? Gülünç. Bunlar havasızlıktan da ölmezlerdi. Boğulmazlardı da. Peki neden ölürlerdi? Onları öldüren hastalıklar var mıydı? Yoksa, saatin kurgusunun tükenmesi gibi, belli bir süre sonra kendiliğinden biter miydi yaşamları? Nasıl ölürlerdi? Yürekleri durmazdı bunların, çünkü yürekleri yoktu. Beyinleri de yoktu. Peki, nasıl ölürlerdi kendiliklerinden?

En iyisi yine de, düşündüğü gibi, onu banyonun deliğinden itmek.

Makineyi lavabonun içine bırakarak eğildi, kenarından tutarak tası silkelemek istedi. Böcek, öyle bir hızla tırmandı ki tasın kenarına doğru, elinden atmasa, parmaklarına çıkması işten değildi. Tas sessizce düştü küvetin içine ve böcek bir süre tasın orta yerinde kımıldamadan bekledi. Sonra, belki oyunundan bıktığı için, belki de korkmasına gerek olmadığını anladığı için, duyargalarını oynata oynata gezinmeye başladı tasın içinde.

"Allah hiçbir mahluku sebepsiz halk etmemiştir," derdi Recai Bey'in annesi. Ölünceye kadar bağışlamamıştı oğlunu ve ondan nefret etmişti; ama dinibütün bir kadındı. Allah rahmet eylesin. Peki, ya bu böcek Sultan Hanım? Bu böceğin işlevi ne? Lağım pisliklerini evlere taşımaktan, ortalığa mikrop saçmaktan başka? Allahın işine karışılmazdı da... Kimbilir? Belki de vardı bir işlevi. Sonra anımsadı. Her gün aldığı o çok sayfalı gazetenin ansiklopedi köşesinde, böceklerin, havadaki azot gazını ve topraktaki madenleri, bitkilerin yararlanabileceği hale dönüştürdüğünü okumuştu. Yoksa onlar bakteriler miydi? Bakteriler de bir çeşit böcek değil miydi?

Saatine baktı yeniden. Yedi buçuk olmuştu bile. Yarım saat oyalanmış bir böcekle. Akşam gelirken ilaç almayı unutmamalı. Bütün deliklere bolca serpmeli. Yöneticiye de haber vermeli. Buraya kadar çıktıklarına göre, belki de bütün apartmanı sarmışlardır. Her yeri ilaçlamak gerek.

Bu kez böceği gerçekten unutarak tıraşını tamamladı. Lavabonun yanındaki ilaç dolabının kapağını açtı ve alkol şişesini çıkardı. Her sabah, boynunu, ensesini, kulaklarının içini alkolle siler, temizlerdi. En iyi mikrop temizleyicisidir alkol. Doktor istediği kadar onunla alay etsin. "Seninki bal gibi psikasteni kardeşim," desin. Hastalık hastası, mikrop hastası demekmiş. Asıl kendisi. Mikrop geçer korkusuyla doğru dürüst muayene bile etmez hastaları. Zaten, iki günde bir yarım saat şöylece bir uğruyor. Kimini iki aspirin verip savuyor, kimini hastaneye yolluyor. Yüz yılı geçmiş emekli olalı. Pimpirik. Asalak. Şu böcek kadar bile işlevi yok. Psikasteni ha... Sensin asıl...

Düşünüyor. Acaba mı? Binnur da, "Sen temizlik hastasısın," diye alay etmez miydi? Tembelliğini unutturmak içindi aslında. Temizlik hastasıymış... Yoo... Belki, zaman zaman... Her şeyin farkında. Arada sırada gelip gidiyor. Kapı tokmağını mendiliyle tutarken yakaladığı oluyor kendisini. Her zaman değil. Bir de kavunu karpuzu kesmeden önce sabunlu suyla yıkar. Keserken bıçak kabuktaki tozu, mikrobu içine aktarmasın diye. O tarlaların içinde büyüdü. Toz toprak, gübre, tezek içinde. Bu bir hastalık sayılmaz. Bir de böcekler...

Alkol şişesi elinde, duraksadı. Yine nereden aklına gelmişti şu böcek? Başını çevirip baktı. Garip bir içgüdüyle, böcek tasın kenarına tırmanmaya çalıştı, kaydı, sonra yine durdu. İlk kez, düşmanının kötü bir şeyler yapabileceğinden kuşkulanmış olmalıydı. Duyargalarını oynatmaktan vazgeçmişti yeniden. Sessizce bekliyordu. Düşmanı saldırıya geçmeden tastan çıkıp, kendisini küvetin deliğine atabilir miydi? Korkuyordu anlaşılan. Delik uzaktaydı. Gizlenebileceği başka bir yer yoktu. Açıkta yakalanmıştı. Karşı saldırıya geçmesi olanaksızdı. Düşmanı-

nı yumuşatamayacağını, onu küçümsemekle yanlış bir iş yapmış olduğunu kestirmişti.

Önce birkaç damla alkol damlattı elindeki şişeden böceğin üstüne. Böcek birden sersemledi. Hiç beklemediği bir şeydi bu. Kıvrıldı, duyargaları büzüldü, ama inanılmaz bir çabukluk ve korkusuzlukla, ıslak kanatlarını toplayarak hızlı hızlı dolaşmaya başladı tasın içinde. Ayakları, geçtiği yerde belli belirsiz bir iz bırakıyordu sanki.

Bu kez, şişeyi olduğu gibi boca etti. Böcek yine kaskatı kesildi ve alkol havuzunda bir çöp parçası gibi yüzmeye başladı. Boğulmuşçasına. Kımıldamadan. Bu da uzun sürmedi. Tasın içindeki sıvının dalgalanması durur durmaz, ayaklarını yeniden oynatmaya başladı ve tasın kenarına kadar giderek, kaygan yüzeye tırmanmaya çalıştı.

Onunla hiçbir zaman başa çıkamayacağını düşünmüştü o an. Ağzının içini kaplayan kıvamlı tükürük gitgide çoğalıyordu. Şakaklarında, eski öfkelerini andıran bir öfke dalgasının zonklayışlarını duyuyordu. Ne olursa olsun kurtulmalıydı ondan. Birden gözüne, lavabonun yanında duran ters çevrilmiş kovanın üstündeki bakır sigara tablasına oturttuğu mum ve kibrit kutusu ilişti. Boş alkol şişesini yere bıraktı. Avcunun içinde kibrit kutusunu öyle kızgınca sıkmıştı ki, kutunun kenarları yassıldı. Bilinçsizce kibriti çaktı ve tasa uzattı. Alkol hemen alev aldı. Mavimsi bir alevdi bu. Ne güzel bir alevdi.

Böcek birden durdu. Önce duyargaları kavruldu. Kabuğu öylesine dirençliydi ki hemen ölmedi. Kıpırtıları bir süre sürdü. O, öylece, banyonun kenarına yaslanmış, ağzının içinde dili şiş, boğazı yapışkan sıvıyla dolu, bekliyordu. Ne kadar sürdü bu bekleyiş? Birden soluk almaya başladığını ayrımsadığında plastik tasın kenarları eğilmiş, yamru yumru olmuştu. Böcekten, kararmış, biçimsiz bir küçük toz topağı kalmıştı geriye.

Değil. Başlangıçta onu yakmayı düşündüğünü kimse söyleyemez. Bunu çok iyi biliyor. Doktorla alay etmek geçmişti

içinden. "Hamamböceğini alkolle temizledim," diyecekti karşılaştıklarında. Doktor iri iri açacaktı gözlerini. "Sen iyice oynatmışsın kardeşim, seni Bakırköy'e havale edelim..." diyecekti.

Gülmeye başladı.

Psikasteni ha... Al sana psikasteni...

Şişeyi eline alırken, alkolün onu öldürebileceğini ummuş olabilir. Daha sonra, bu böceklerin çok dayanıklı olduklarını, bir atom savaşı halinde, yeryüzünde yalnız onların sağ kalacaklarını, gazetenin ansiklopedi bölümünde okumuş olduğunu anımsamıştır.

Bir akşam, köşedeki lokantadan dönerlerken, bir kediyi tekmelemişti. "Yabanın birisin sen," demişti Binnur. Yalnız kedileri mi? Yo... Aslında kedilerin ne günahı var? Yine de doğru söylemiş olabilir Binnur. Öfkesi tuttu mu gözü hiçbir şey görmez. Üç ay önce de bu yüzden aldılar onu görevden, o küçük, tozlu karanlık odaya tıktılar. Binnur gitmemiş olsaydı, o oğlanı öyle dövmezdi ihtimal. Bir senatörün oğluymuş oğlan. Yine de, yukardakiler istemiş olsalar onu kollayabilirlerdi.

"Şimdilik göze pek görünmesin," demiş Genel Müdür Yardımcısı.

Bahane. Onu hiç kimsenin sevmediğini biliyordu orada. Binnur yüzünden de. Doktor da ortalığı karıştırmış olabilir. Dedikoducunun biri.

Yatak odasına geçti. Giyinmeye başladı. Elleri titriyordu gömleğinin düğmesini iliklerken. Tuhaf şey. Kravatını da güçlükle bağladı. Kolları kesik kesik. Uyuşuk. Onun bir hamamböceğini öldürdüğü için sinirlerinin böylesine bozulabileceğine kimse inanmaz. İlk tokadı patlattığı zaman, dizüstü çökmüştü oğlan. "Kasap," diye bağırmıştı. "Seni sürüm sürüm sürüngüreceğim..."

Kapıdan çıkmadan dönüp baktı. Yatağını düzelttiğini anımsamıyordu. Farkında olmadan yapmış. Her sabahki gibi. Demek düşünmeden de yapılabiliyor bu işler. Ne düşünüyor-

du yatağını düzeltirken? O oğlanı ve Binnur'u. İkisini de kafasından çıkarıp atamıyor. Kötü bu.

Saat sekizi çeyrek geçiyor. Musluklar sıkı sıkı kapalı. Yine de bir bakmalı. Havagazını da kapattı ama, olsun. Elektrikler, kapalı. Ceplerini yokladı. Anahtarı, kimliği, cüzdanı, mendili, yerinde. Tam kapıdan çıkarken durdu. Havagazının ana musluğunu kapatmış mıydı? Galiba. Ya kapatmamışsa? Döndü, bir daha baktı. Kapatmış. Mutfağın musluğu? İyi sıkıştırmamış. Su basınçlı gelirse. Contası eskimiş zaten. Değiştirmek gerek.

Kapıyı kapatıyor. Anahtarı iki kez çeviriyor. İçeri girmek isterlerse iki kez kilitlemenin yararı olmadığını biliyor. Kimse hırsızlık yapmak için girmez onun evine. Belki pusu kurmak için. Eliyle tabancasını yokluyor. Yirmi yıllık tabancası. Hiç tutukluk yapmaz. Attığını vurur. Atış talimlerinde kimse geçmedi onu bugüne kadar.

Ağır ağır inmeye başladı merdivenlerden. Kimse bakmıyor bu apartmana. Yönetici başka yerde oturuyor. Ortalıkta görünmüyor. Merdivenler pislik içinde. Geçen gün sıkıştırmıştı kapıcıyı. Bu soğukta merdiven yıkanır mıymış. "Bir kova sıcak su alırsın, yıkarsın," demişti. Utanmadan gülmüştü adam. Karakola ilk atandığında da öyle gülmüşlerdi arkasından. Sonra göstermişti hepsine Komiser Recai'nin kim olduğunu. Geldiğinde tahtakurusu yuvasıydı karakol. Nezarethanede fareler cirit atıyordu. Hela bok içindeydi. Hepsini temizletti. Ya o yattıkları yataklar? Kirden simsiyah olmuştu çarşaflar. "Ne gereği var Komserim," demişti ilk gece nöbetçi polis. "Nasıl olsa soyunmadan yatıyoruz." "Yemek de yemesene," demişti ona. "Nasıl olsa acıkacaksın..."

İkinci kata indiğinde birden durdu. Pasosunu almış mıydı? Cebini yokladı, almıştı. Giriş katının sahanlığına indiği sırada, giriş katında, soldaki dairede oturan kız da kapısını kilitlemek üzereydi. Şapkasını çıkararak selam verdi kıza. Kız tatlı tatlı gülümsedi. Hemen her sabah karşılaşıyorlardı onunla kapının

önünde ve her sabah kız ona böyle tatlı tatlı gülümsüyordu. "Günaydın Recai Bey," diyordu. Oysa Recai Bey kızın adını bilmiyordu. Kapısının üstünde adı yazılı değildi. Sormak gereksinmesini de duymamıştı. İlk rastlaştıklarında kız böyle gülümseyerek ona, "Günaydın," dememiş olsaydı, Recai Bey onun farkında bile olmazdı. Kimseyle yakınlık kurmak istemiyordu bu apartmanda. Yalnız bu apartmanda değil. Hiç kimseyle dostluk kurmak istemiyordu. Yeterince tanıyordu insanları. Birkaç yıl önce, bunun gibi tatlı, güler yüzlü bir kız getirmişlerdi karakola. Annesiyle üvey babasının kafalarını baltayla kesip kopartmıştı. Yo, deli falan değildi. Karnında üvey babasının çocuğunu taşıyordu ve adamdan boşanmak istemediği için annesine kin besliyordu.

Kapının önünde durdu. Güneş çıkmıştı. Gökyüzü pırıl pırıldı, ama çok soğuktu hava. Ayaz suratını kesiyordu insanın. Damlar, ağaçlar, yerler, arabalar, her yer buzlaşmış karla kaplıydı. Kaldırımlarda kayıp düşmemek için gülünç dengeler oluşturarak yürümeye çalışıyordu insanlar. Kuklalar gibi sarsak hareketlerle ellerini sallıyorlardı havada. Kıçüstü düşmüş şişman bir kadın, şaşkın şaşkın çevresine bakıyordu. Yardımına giden kimse yoktu. Arada, zincirlerini şaklata şaklata geçen taksilerin, özel arabaların tekerleklerinden, unlaşmış, siyahlaşmış buzlar savruluyordu iki yana. Süt güğümleri yüklü bir kamyonet, yokuş yukarı çıkmaya çalışıyordu. Tekerleklerinde zincir yoktu. Yan yan gitmeye başladı, kaydı ve yol kenarında duran Mercedes marka yepyeni bir arabanın karnına yaslanıp durdu.

Saat sekiz buçuk. Hemen bir dolmuş ya da otobüs bulamazsa geç kalacak. Sabahları onu almaya kimse gelmiyor artık. Servis bile yok. Önemsiz bir memur o şimdi. Birden, dün sabah, dairenin kapısında Şube Müdürüyle karşılaşmaları geliyor aklına. Adam, ondan özür dilemesi gerekiyormuş gibi, "Lastik de patlayacak zamanı buldu," demişti. "Bu karda, kocaman bir inşaat çivisi. Düşünebiliyor musunuz?"

Bir gün bile geç kaldığını anımsamıyordu Recai Bey. Yaz -kış, gece-gündüz. Bir, anasının öldüğü sabah. Yaptırılacak işlemler vardı. Yine de, öğle namazından önce bir kez uğramıştı karakola.

Otobüs durağına gidinceye kadar bir sigara daha içebilir. Ensesindeki ağrı yeniden kendisini duyurmaya başlıyor. Eczane daha açılmamış. Bir sigara daha yaksa başının ağrısı artabilir. Ama canı sigara içmek istiyor. Ellerini paltosunun ceplerinden çıkarıyor ve şaşkınlıkla, kibrit kutusunu sıkı sıkı tutmakta olduğunu fark ediyor. Kutunun kenarları yassılmış. Gömleğini giyerken, kravatını bağlarken de bu kutuyu avcunda tuttuğunu anımsıyor. Başında bir tuhaf boşluk var. Böceği düşünüyor. Duyargalarının nasıl birden kavrulduğunu düşünüyor. Çabucak bir sigara iliştiriyor dudağına ve kibriti çakıyor. Kibritin alevi bıyığının ucunu yalıyor ve yanık bir et kokusu dolduruyor genzini. Sigarayı tükürerek fırlatıyor yere. Kibrit parmağını yakıyor. Onu da fırlatıyor. Boğazında o yapışkan sıvı. Sigara yerde tütüyor henüz. Bir başka sigara çıkarıyor paketinden. Dudaklarının arasına yerleştirip kibriti çakıyor. Aynı yanık et kokusunu duyuyor.

"Allah kahretsin..."

Cam gibi buz yerler. Ayakları kayıyor. İki üç adım ancak atıyor, yolun kenarındaki ağaca güçlükle tutunuyor. Hava yanık et kokuyor. Bunun saçma bir şey olduğunu biliyor. Küçücük bir böcekten böyle koku çıkamaz. Yine de duyuyor o kokuyu. Yıllarca önce duyduğu bir kokuyu anımsıyor birden ve ürperiyor.

Odanın tavanında yan yana iri kalaslar diziliydi. Aralarından örümcek ağları sarkıyordu. Saçları sıfır numara tıraşlı, kırmızı yanaklı bir oğlan, pencerenin yanında, bir ot mindere bağdaş kurmuş, kitap okuyordu. Ayaklarının ucunda bir tekir kedi, tortop olmuş, uyukluyor. Odanın ortasında kocaman bir mangal. Mangal tepeleme ateş doluydu. Odanın öbür köşesinde, sürgülü tahta kapının yanında bir bez bebekle oynayan,

saçları beline kadar çift sıra örülü, yanakları çilli küçük bir kız. Gözleri kendinden sürmeliydi. Dirsekleri gamzeliydi. Minicik bir ağzı vardı. Hep gülümserdi. Hiç ağlamazdı. Biraz paytak yürüyordu. Belki de kalça çıkığı vardı. Konuşması da yarım yarımdı. "Abicim," diye boynuna atılırdı onun ve boğacakmışçasına sıkı sıkı sarılırdı. Ağabeyi, çalışmasına engel oluyor diye döverdi onu, ama, o hiç sesini çıkarmaz, hiç şikâyet etmezdi. Öyle güzel kokardı ki. Tertemizdi. Hiç üstünü kirletmezdi. Ağabeyine bir şey mi sormak istemişti? Neden öyle birden yerinden fırlayıp koşmuştu?

Gözlerini yumdu. Hemen hemen kırk yıl geçmiş aradan. Kırk yıl. Ama o küçük kız hiç büyümedi bu kırk yıl boyunca. Hep o küçücük kız kaldı. Sararmış, kabı yırtılmış bir kitabın içinde saklanan, gelinlik özentisi uzun beyaz bir entarinin eteklerini yumuk elleriyle kavramış, başında sımsıkı bağlanmış bir beyaz yemeni, yüzünde o hiç yitmeyen gülümsemesiyle canlılığı eskimemiş resmindeki gibi.

Başka hiç resmi yoktu zaten.

Yıllar sonra, hem de ölüm döşeğindeyken, "Kardeşini sen öldürdün," demişti Sultan Hanım, bitmeyen hıncıyla. "Biricik kızımı sen öldürdün. Mangala ittin. Kıskandığın için. Şimdi kızım sağ olsaydı, beni bu pis hastane köşesinde bırakmazdı..."

Bir yatakta üç hasta yan yana yatarken, iki kişilik bir odaya yatırmıştı oysa annesini. Yüzünü kızartıp Şube Müdürüne çıkmıştı. Müdür, hastanenin Başhekimini tanıyordu. Tam bir ay yatmıştı hastanede Sultan Hanım. Her gün gidip görmesi olanaksızdı. İşi başından aşkındı. Ama, orada iyi bakıldığını biliyordu. Başhekimin hastası sanıyorlardı onu.

Sigarasının dumanını hırsla çekti ciğerlerine:

"Peki ya beni kim öldürdü? Hiç sordun mu bana? Bir gün de, 'Şu oğlumun bir derdi var mı acaba?' diye sordun mu?"

Çenelerini öyle bir kısmış ki, protezinin bütün yükünü taşıyan sağ dipteki azı dişi ağrımaya başlıyor. O da çürürse reza-

let. Dişleri ikide bir ağzından fırlayan bekçi Mustafa'yı anımsıyor. "Aman bu dişine iyi bak," demişti dişçi. "Bu diş sağlam kaldıkça rahat edersin..." Parmağını ağzına sokarak yokluyor. Sinirleri alınmış olduğuna göre, bu ağrı hayra alamet değil. Belki diş nezlesidir. Gece başı üşüyor. Dişine vurmuş olabilir. Yok, eğer kökte bir şeyler olduysa...

"Bütün dertler beni mi bulacak?"

Dişinin ağrısı onu bu kez dişçi koltuğuna sürüklüyor. Bir de dişçilerden korkar Recai Bey. Berber Hayri'ye bile yollamazdı onu dayısı. Kucağına oturtur, bir paslı kerpetenle bağırta bağırta söker atardı dişlerini. Polis okulundayken de hastanede, öğrencilere çektirmişlerdi azı dişini. Yüzü davul gibi şişmişti. Bu yüzden, uzun süre kaçmıştı dişçiden. Sonunda hepsini çektirmek zorunda kalmıştı üst dişlerinin. Altta yedi sekiz tane sağlam vardı henüz. Korkunç bir şeydi dişi kesen çarkın uğultusu ve yanık kemik kokusu. Hep kusmak isterdi. Şimdi yine midesi bulanıyordu. Belki de ilk kez, bu kadar açık bir biçimde nedenini anladığını sanıyordu o mide bulantısının.

"Kardeşini sen öldürdün..."

Kırk yıl geçmiş aradan.

Ağacın kabuğu bile donmuş. Elleri üşüyor. Çocukluğu boyunca hep üşürdü elleri. Derileri çatlardı. Nasıl ağrırdı. Gözlerinden yaşlar inerdi. Bütün arkadaşlarının yün eldivenleri vardı. Annesine, kendisine de bir eldiven örmesi için yalvarmıştı. Annesi ona eldiven örmemişti. Şimdi de üşüyordu elleri, ama artık eldiven giymek istemiyordu.

Buzlaşan karların üstünden yansıyan güneş ışınları doğruca gözlerinin içine giriyor ve kamaştırıyor. Güneş, soğuğun yakıcılığını unutturuyor bir an. İçinin ısındığını hissediyor. Burada, bu donmuş ağaca yaslanarak beklemesi anlamsız. Ya geri dönmeli ya da yürümeli. Ama canı kımıldamak istemiyor. O küçük, karanlık odaya kapanmak istemiyor. Yine durmadan saatine bakacak. Gazetelerin bütün sayfalarını okuyacak ve bir türlü öğle olmayacak. Kimse açmayacak kapısını. Sıra

ölüm ilanlarına geldiği zaman zil çalmaya başlayacak. Koridorlar insanlarla dolacak.

Kulakları sızlamaya başlıyor. O küçük pedal makinesinin başında görüyor kendisini. Güneşin hiç girmediği upuzun bir oda. Beceriksiz elleriyle kalıbı bağlamaya çalışıyor. Kalıp birden kayıyor ellerinin arasından ve kurşun harfler yere saçılıyor. Herkesin arkasından "moruk" diyerek alay ettiği, çökük avurtlu, iki büklüm, ağzı her zaman leş gibi ispirto ve soğan kokan laz usta, iri, kemikli elleriyle iki kulağını birden yakalayıp sıkıyor kulak memelerini. Canı çok yanıyor. Ağlıyor ve küfrediyor. Kahkahalarla gülüyorlar.

Saat dokuza çeyrek var. Artık Müdürle kapıda karşılaşmaları olanaksız. İmza defteri de çoktan kaldırılmış olacak o daireye gittiğinde. Haşmet Hanım'ın karşısına dikilmesi gerekecek. Çizgi gibi incecik kaşları –kaşlarının yolunan yerleri hep kasap dükkânlarındaki iyi temizlenmemiş paket tavukları anımsatıyordu Recai Bey'e– ve ne kadar çok ruj sürse de büyütemediği incecik dudaklarıyla, karaya çalan sarı suratı, diplerinden akları fırlamış kıvır kıvır boyalı sarı saçlarıyla Haşmet Hanım, onu karşısında görmekten mutluluk duyacaktır.

"Ah ah ah... Yine feneri nerde söndürdünüz Recai Bey?"

Suçlu suçlu gülümsemek zorunda. Bir gün, o ansızın patlayan karayel gibi öfkesi yükselip, suratının orta yerine tokadını indirinceye kadar. Er geç olacak bu. "Kahpe," diye homurdanıyor içinden ve düşündüğü tokadı patlatmış gibi avcunun yandığını hissediyor. Daha sonra Mutemedin odasının önünden geçecek. Mutemedin kapısı hep açık durur ve onun geçtiğini görünce, adam, altlı üstlü altın dişlerini göstere göstere bir kahkaha atacaktır:

"Yoksa, yine, ha? Anlayalım, anlayalım..."

Herkes biliyor ve arkasından alay ediyorlar. Çünkü herkese anlatmıştır Haşmet Hanım, göğsünü gere gere. Özellikle Mutemede. Zaten ona söylemek yeter.

Yüreği kalkıyor yine. Haşmet Hanım'ın apış arasındaki

uzun, kıvırcık, pis kıllar bir türlü gitmiyor gözlerinin önünden. Sonra çekildiğinde her yanına bulaştığını gördüğü kan.

Öğürmemek için zor tutuyor kendisini.

"Bugün hiç beklemiyordum, inan ki... Heyecandan olmalı..."

Bir iki adım atıp, duruyor.

"İğrenç böcek. Namussuz Kahpe..."

Ayakkabılarını yeni pençelettiğini unutmuş. Öyle bir kayıyor. Çevresine bakınıyor. Sanki ıssız bir denizin ortasında, bir adacıkta tutsak kalmış. Bitişik apartmanın bahçesini çevreleyen alçak duvara kadar gidebilse, oradan ötesi biraz daha kolay galiba. Kenardan yürüyerek caddeye ulaşabilir. Kimse olmasa, dört ayak, emekleye emekleye gidecek duvara kadar. Bir de düşüp bir yerini kırarsa...

Gazeteci, sabah müşterilerini savmış, dükkânın camlı kapısının arkasında, ayakta, kıvrık piposunu tüttürerek onu gözlüyor. Piposunu her çekişinde dudakları bir tuhaf büzülüyor. Ağzından dumandan çok, buğu fışkırıyor gibi. O küçük dükkânda ne kalorifer var ne de herhangi bir ısıtıcı. Bütün gün nasıl duruyor orada üşümeden? Ne diye öyle tuhaf tuhaf bakıyor? Sanki söylemek istediği bir şey var. Oysa, selamlaşmazlar bile. Her sabah, küçümser tavırla gazetelerini uzatır, para bozması gerektiği zaman, suratı büsbütün asılır.

Tekrar iki adım atıyor duvara doğru ve o zaman aklına geliyor, bu sabah gazeteciye uğrayıp gazetelerini almamış olduğu. Geri dönmek çok zor. Gazetesiz de yapamaz. Duraksıyor. Oysa otobüs durağında da var bir gazeteci. Rahatlıyor. Bundan sonra hep duraktaki gazeteciden alacak gazetelerini. O sevinçle çabuk çabuk bir iki adım daha atıyor ve birden yitiriyor dengesini. Elleri kolları havada sallanıyor ve güçlükle durabiliyor ayakta.

Ne olursa olsun, bu sabah uğramayacak Haşmet Hanım'ın odasına. Ne olabilir? Ne diyebilirler? "Ortalıkta görünmesin," dememiş mi Genel Müdür Yardımcısı? Hiç gitmese ne olacak?

Ama Recai Bey kaytarıcılık yapamaz. Arkasından ne derlerse desinler, onu kaytarıcılıkla kimse suçlayamayacaktır.

Ve ertesi sabah. Bir gecede içli dışlı oluvermenin yılışıklığıyla kolundan yakalayacaktı Haşmet Hanım:

"Yarın benim doğum günüm şekerim. Bana ne armağan alacaksın? Titiz'de çok güzel bir bolero gördüm..."

Günlerce bacaklarının kıllarına yapıştığını sandığı ve kükürtlü sabunlarla çıkarmaya çalıştığı kan lekesi.

Başta anası olmak üzere, tanıdığı tanımadığı bütün kadınları kocaman bir katran kazanı içine attığını düşlüyor. Kendisi, iblis resimlerindeki gibi, elinde üç çatallı bir sopa, durmadan karıştırıyor katran kazanını. Sonra, bir rüzgâr esiyor ve yolun kenarındaki ağacın kuru dallarına biriken buzlaşmış karlar yüzüne savruluyor. Uçları duygusuzlaşmaya başlayan parmaklarıyla suratındaki karları siliyor. Daha çok üşüyor elleri. Avuçlarını açıp ağzına yaklaştırıyor, hohluyor. Parmak uçları sızlamaya başlıyor. Bahçe duvarına kadar gidebilse. Bir adım, bir adım daha ve bahçe duvarına ulaşıyor, duvarın üstüne oturuveriyor. Soluk soluğa kalmış.

Saat dokuz.

Bütün bir kış çıraklık yapmıştı o otomobil tamirhanesinde. Paslanmış vidaları, somunları çıkarmak için, yağdanlıkla biraz gresyağı sürmek gerekirdi üstlerine. Öyle soğuk olurdu ki, gres bile katılaşırdı. İngiliz anahtarının demiri ellerine yapışırdı, derileri soyulurdu. Usta, büyüleyici kırmızılığıyla gözünü alan elektrik sobasının yandığı camekânın arkasından, öfkeli öfkeli çabuk olması için bağırırdı. Vida bir türlü dönmezdi. Bütün vücudunu inanılmaz bir ter basardı. Çaycı, askısını sallaya sallaya çay getirirdi yazıhanede bekleyen ustaya ve müşterilere. Kimse ona çay içip içmeyeceğini sormazdı. Canı öyle bir çay içmek isterdi ki... Kimi zaman avucuna üç beş kuruş bahşiş sıkıştırdığı olurdu bir müşterinin. Akşam eve döndüğünde dayısı ceplerini yoklar, ne bulursa alırdı. Bir gün, ustayla kalfa, paralı bir müşterinin arabasını denemek için gittiklerinde, o da

sıvışmış, köşedeki hanın merdiven altındaki çay ocağında kendi parasıyla çay içmek istemişti. Çaycı ona çay vermemişti. Çünkü, çay paralarını aydan aya toptan alıyordu ustadan ve küçük çırağın o parayı belki de ustadan aşırmış olabileceğini düşünmüştü.

Bir sıcak çay olsa. Şimdi...

"Ne oldu Recai Bey? Rahatsız mısınız yoksa?"

Başını kaldırıp bakıyor. Apartmanın giriş katında oturan kız. Şaşılacak şey. Onu az önce kapısını kilitlerken gördüğünü anımsıyor. Olabilir. Belki bir şey unutmuş, geri dönmüştür. Ama, yaklaştığını da fark etmemiş. Kız onun adını biliyor. Oysa Recai Bey kimsenin adını bilmiyor bu apartmanda.

"Yoo... Yerler çok kayıyor da..."

"İsterseniz birlikte yürüyelim. Birbirimize tutunuruz..."

"Sağ olun. Ben sizin gibi hızlı yürüyemem. Ayakkabılarımı yeni pençeletmiştim. Çok kayıyor. Sizi de geç bırakırım..."

Israr etmiyor kız. Bembeyaz dişlerini göstererek gülümsüyor ve hızla uzaklaşıyor. Nasıl da çevik yürüyor? Ayakkabıları çivili olmalı. Genç ve korkusuz. Yirmi beşinde ancak var. Yürürken kalçalarını çalkalayan kadınlar tiksinti verir ona, oysa bu kız öyle yürümüyor. Mantosuna sıkı sıkı sarılmış. Kalın, yün çoraplar geçirmiş bacaklarına. Çizmesiz. Özentisiz. Bir yerlerde çalışıyor olmalı, hemen her sabah aynı saatte karşılaştıklarına göre, bir devlet dairesinde, bir bankada falan...

Birden ona, ayakkabılarını yeni pençelettiğinden söz ettiği geliyor aklına. Kızıyor kendi kendisine. Ne gereği var böyle şeyler söylemenin? Bir yakınlık kurmak istediği besbelli kızın. Her sabah selamlayışı, şimdi durup dururken yanına yaklaşıp, "Rahatsız mısınız?" diye soruşu.

"Bunların hepsi orospudur. Bilmez miyim? Tam da buldun adamını kızım..."

Öfkeyle kalkıyor oturduğu yerden. Paltosunun etekleri kara bulaşmış. Sızısını unuttuğu çıplak elleriyle eteğindeki karları çırpıyor ve parmakları yeniden sızlamaya başlıyor. Paltonun

ceplerine sokuyor ellerini ve duvar dibindeki daha az kaygan zemin üzerinde yürümeye çalışıyor.

Kışın bitmesine daha en az iki ay var. Daha en az iki ay, her sabah aynı kepazeliği çekmek zorunda. Bu yeni işinde onu en çok rahatsız eden şeylerden biri de bu belki. Bir türlü alışamadı her sabah evden yaya çıkıp, otobüs, dolmuş beklemeye. Cipin içi de soğuk olurdu, ama o zaman üşüdüğünü anlamazdı Recai Bey. Aklı fikri işindeydi ve zaten çabucak gelirlerdi karakola. Soba nar gibi kızarmış olurdu. Bekçi Rıza çayını demlemiş olurdu. Telefon durmadan çalardı. Girenler, çıkanlar, bağıranlar, ağlayanlar, sövüp sayanlar, bir de bakardı ki öğle olmuş bile. Öteki memurlar kebapçıdan kıymalı pide, döner falan getirtirlerdi. Elini bile sürmezdi öyle şeylere Recai Bey. Onun ne yiyeceğini bilirdi Rıza Efendi. Ekmek, beyaz peynir, siyah zeytin. Mevsimine göre turşu ya da iyice yıkandıktan sonra kabuğu özenle soyulmuş bir salatalık. Yine mevsimine göre tahin helvası ya da yine çok iyi yıkanmış bir parça meyve. Masasının üstüne tertemiz bir beyaz örtü yayılırdı. Yiyecekleri küçük beyaz tabaklara konulurdu. Sürahisi, bardağı, çay bardağı, kahve fincanı ayrıydı. Kimse el süremezdi onlara.

Sıcaktan hiç şikâyetçi olmamıştı Recai Bey. Mesleğe girdiği günlerde, yaz kış, boğazlarına kadar kapalı üniformalar giyerlerdi. Herkes ah vah eder, o sesini bile çıkarmazdı. Soğuk korkusu öyle bir işlemişti ki içine. Çocukluğundan belleğinde hep soğuk, hep dondurucu kışlar kalmış. Hiç iyi ısınamadığı kışlar. Çatlayan eller. Soğuktan moraran bir yüz. Bir de dayısından yediği dayaklar. Lanet olsun. Babasını hiç anımsamıyor. Çok küçükmüş o, babası öldüğünde. Köydeymişler. Evin tavanını onarmak isterken toprak göçmüş ve toprağın altında ezilerek ölmüş adamcağız. Anası hiç sözünü etmezdi babasının. Dayısı, "Ayının tekiydi baban," demişti bir gün. Bir resmi bile yoktu. Babasının akrabaları yok muydu? Yıllar sonra merak etmişti. Gidip bir araştırayım, diye niyetlenmişti ama işten başını alamamıştı hiç. Onu da kimse arayıp sormamıştı zaten.

Caddeye çıkarken yine yitiriyor dengesini. En iyisi bir baston edinmek. Kim ne derse desin... Keşke bir demir çaktırsaydı ayakkabısının ucuna. En iyisi kabara çaktırmaktı ama, buradaki tamircilerde kabara bulunmaz. Eskiden hep kabara çakılırdı ayakkabıların altına. Hiç yeni ayakkabısı olmuş muydu polis okuluna girinceye kadar? Bir kez, galiba. İlkokulu bitirdiğinde. Yürürken nasıl da gıcırdardı. Başparmağını vurduğu halde, sesini bile çıkarmamıştı. Bir kutu cilalı ayakkabı boyası almıştı. Her akşam özenle boyardı ayakkabılarını. En çamurlu sokaklarda yürürken bile ayakkabılarını kirletmez, çamurlatmaz.

Anacadde de tenha. Saat dokuzu çeyrek geçiyor. İş saati çoktan geçmiş. Görünürde ne otobüs, ne dolmuş var. Burada karlar yumuşamış biraz. Durakta ondan başka kimse yok. Kız gitmiş demek. Belki de bir özel araba almıştır yoldan. Karı-kız tavlamak için böyle havaları fırsat bilen ne zengin hovardalar var. Birkaç yıl önceydi; tanınmış bir işadamı, böyle yoldan aldığı bir kızı, Dikmen'deki bağevine götürmüş, kapatmış, üç gün ırzına geçmiş. Yiyecek bile vermemiş kıza. Kız nasılsa kaçmış, bu kez de bir taksi şoförü kaçırmaya kalkmış. Pis işler. Kız, sonra mahkemede ifadesini değiştirmişti. O eve rızasıyla gittiğini söylemişti. Herkes biliyordu oysa neler döndüğünü.

Duraktaki büfeden gazetelerini aldı. Şöylece bir göz attı başlıklara. Hep aynı havadis. On altı ölü. Kimliği bilinmeyen kişilerin açtığı ateş sonucu... Başbakan, "Çok elim bir hadise," demiş. Kömüre zam yapılmış.

Gazeteleri katlayarak koltuğunun altına sıkıştırıyor.

Nasıl olmuştu da devrilmişti mangal? Yerdeki kilime mi takılmıştı ayağı? Neden kimse yoktu evde? Nasıl olmuştu da birden her şey alev alıvermişti? Saçları tutuşmuştu küçük kızın. Yüzü alevler içindeydi. Bağırıyor muydu? Kedinin tüyleri de yanıyordu. Tavandaki otlar da yanıyordu. Donmuş kalmıştı oturduğu yerde. Yüzüne alev yalazları değiyor ve o bir türlü kımıldayamıyordu. Sonra kediyi görmüştü. Korkunç sesler çı-

kararak pencereye sıçrıyordu hayvan. Yanık et kokuyordu. Sonra bağırmaya başladığını anımsıyor. Kardeşini kolundan tutup dışarı çıkarmak istediğini. Kapı bir türlü açılmıyordu ve dehşetle kardeşinin yüzünden yanık bir et parçasının yere düştüğünü görmüştü.

Sigaranın dumanı genzini yakıyor. Başının ağrısı gitgide artıyor. Sigara nasıl kurumuş böyle? Radyatörün üstünde unuttuğu paket bu. Tadı acı. Ağzından dumandan çok, buhar çıkıyor. Dişi sızlıyor. Ayakları üşüyor. Görünürde otobüs yok. Bir dolmuş geçiyor, dolu.

"Böcekler evi bir sararlarsa, felaket... Akşam eczaneye uğramalı. Neydi o böcek ilacının adı? Antiroç. Tozundan da almalı. Bütün köşe bucağı ilaçlamalı. Kalorifer borularının geçtiği yerleri."

Ayakları üşüyor ama, burada kımıldamadan beklemektense yürümek daha iyi. Öteki durağa kadar. Daha olmazsa yürür. Nasıl olsa iyice geç kaldı. Yürümeye başlıyor. Duraktan yirmi otuz adım uzaklaşıyor ki bir otobüs geliyor. Elini kaldırıyor durması için, şoför durmuyor. İnsanlık denen nesne yok bu adamlarda. Küfrediyor. Hem de bomboş otobüs. Böylelerine hiç acımazdı o. Eline bir düşmeye görsünler. Bereket, burada yerler kaymıyor. Sabahtan beri geçenler, karları yumuşatmışlar. Ağaçların dalları karla yüklü. Ne güzel bir görünümleri var... Noel ağaçları gibi. Neden hep bir Noel ağaçları olmasını istemişti çocukluğunda? Noel'de oyuncak dağıtıldığını nereden biliyordu? Kim söylemişti? Öğretmenleri olamaz. Belki de arabasını tamire getiren bir müşteri. Sonra bir gün, zengin çocuğu bir arkadaşı, onu evine götürmüştü. Kocaman bir çam ağacı vardı evde. Yaldızlarla süslemişlerdi. Çocuğun babası ona da bir oyuncak vermişti. Kurulunca gıt gıt eden teneke bir tavuktu bu. Dayısı onu görünce çok kızmıştı. "Nereden yürüttün?" diye basmıştı tokadı. Arkadaşının babasının verdiğini söyleyince yine dövmüştü. "Biz dilenci değiliz," demişti ve küçük teneke oyuncağı ayaklarının altına alarak ezmişti.

Soğuk kötü bir şey. Soğuk insana hep yoksulluğu anımsatıyor. Çok yoksulluk çektiği günleri anımsatıyor. Otomobil tamircisinin yanında çalıştığı günleri. Demirlerin avcuna yapışmasını, ellerinin derilerinin soyulmasını. Sonra, tamircinin yanından kaçtığı gün, dayısından yediği o korkunç dayağı. Kafasına kafasına vurmuştu dayısı. Hızını alamamış, belinin ortasına tavan süpürgesinin sopasını indirmiş, süpürgenin sopası kırılmıştı.

Ayakkabıları su mu alıyordu ne? Namussuz herif. Dünyanın parasını istemişti bir de. En iyi köseleden yapacağım demişti. Ya kösele çok ince ya da gerçekten su alıyor. Parmak uçları sızlıyor. Kalın yün çorap var ayağında oysa. Adımlarını çabuklaştırıyor. Bir otobüs daha geçiyor yanından. Bunun da içi hemen hemen boş. Elini kaldırıyor. Bu da durmuyor.

"Eşşoğlueşek..."

Ensesinden şakaklarına doğru tokmakla vuruyorlar sanki. Midesinde de bir ağırlık var. Ne olur işe gitmese bugün? Kimse aramaz. Eczaneden telefon etse Haşmet Hanım'a?

Yüreği bulanıyor. Kadının suratındaki bütün boyalar akmıştı. Ağzı iyice çarpılmıştı. Sarhoştu. O da sarhoştu. Kadın üstüne atıldıkça tükürmek geçiyordu içinden, bağırmak geçiyordu, direniyordu, ayağa kalkmaya çalışıyordu ama başı öyle dönüyordu ki, hiçbir şey yapamadan daha da gömülüyordu koltuğun içine. Kadın zorla çözmüştü pantolonunun düğmelerini. Sünnet olduğu yerin kenarında çocukluğundan kalma küçük bir yara izi vardı. Irmağa çimmeye gitmişlerdi. Irmak hızlı akıyordu. Bir kütük parçasına tırmanmak istemişti. Kütük dönmüş, üstündeki kırık dal orasını derince çizmişti. Kadın o yara izini görünce deliye dönmüştü. Sıkı sıkı sarılmıştı. Öpüyor, yalıyor, dişlerini geçiriyor, canını acıtıyordu. Kaçamamıştı bir türlü. Sonra yatmışlardı. Kalktığında her yanı kan içindeydi. Pis kokulu bir kan.

Bir hafta boyunca, her akşam yıkandı. Kükürtlü sabunlarla. Çıkmıyordu kan. Kokusu çıkmıyordu. Bir hafta boyunca

hiçbir şey yiyemedi. Bir de her sabah, Malatyalı Mutemedin alaycı bakışları karşısında öfkesine direnmek vardı. Nasıl yapabilmişti o işi? Nasıl olmuştu da oyuna gelmişti. Daha kötüsü, bütün iğrençliğine karşın, düşlerinden çıkarıp atamıyordu kadını. Gözünü açtığında, erkekliğini uyanmış buluyordu. Tuhaf bir saplantıydı. Kendisini bu saplantıdan kurtaramayacağını düşünmüştü. Sonra bir sabah, jileti kaptığı gibi...

Şaşırmıştı doktor:

"Ne yapmak istedin sen kardeşim? Bu öyle pek kazaya benzemiyor. Biraz daha derine gitse, işin tamamdı senin. Oynattın mı yoksa?"

Nasıl da kanıyordu. Rezil. Üstüne bastırdığı pamuk, doktora gidinceye kadar sırılsıklam olmuştu kandan. Paçalarından akıyordu kan. Canı çok yanıyordu. Üstelik bir işe de yaramamıştı. Son anda yitirmişti cesaretini. Yoksa, bu iş orada biter giderdi.

"Kaza," demişti. "Bal gibi kaza. Tıraş ederken makine elimden kaydı..."

"Hadi oradan... Öyle olsa, belli olur. Ben anlarım. Sen kendini iğdiş etmek istemişsin. Bak, bu işin sonu kötüye varır Recai Bey. Aklını başına topla. Sonra gerçekten tımarhaneyi boylarsın. Kimse duymasın. Bu iş, şimdilik aramızda kalacak, ama..."

Yara yeri hâlâ sızlıyor.

Doktorun dediği gibi kimse duymamış mıydı gerçekten? Mutemet neden, ikide bir, "Seni evlendirelim Recai Bey," diye tutturuyor?

Yara öyle bir kanıyordu ki, uyuşturmayı falan düşünmeden, hemen dikişi atmıştı doktor. Üç gün istirahat vermişti. O kocaman pansumanla dolaşamazdı zaten.

"Giden gitmiş," diyordu Mutemet. "Böyle papaz gibi yaşanmaz. Eli yüzü temiz birisini buluruz. Seni çekip çevirir. Bir kadının yapacağını sen yapamazsın. Sen, bunu bana sor. Ben, elime geçeni boş çevirmem. Bak, Haşmet Hanım da sana pek kötü bakıyor..."

Ve altın dişlerini göstere göstere gülüyordu. Haşmet Hanım da gülüyordu her karşılaştıklarında. Bir tuhaf gülüyordu. Şimdi daha da büyüyen yara izini düşünerek heyecanlanıyordu ihtimal.

Bir otomobil geçti yanından olanca hızıyla ve üstüne caddenin erimiş, çamurlaşmış karlarını sıçrattı. Ana avrat sövdü arabanın arkasından. Plakasını alabilseydi, Trafik'teki arkadaşları gösterirlerdi ona. Hem de taksi.

Neden tutamıyordu kendisini? Neden karşı koyamıyordu şeytanın baştan çıkarmalarına? Sonradan ne kadar pişmanlık duysa olmuyor. Bu yaşına geldi, hâlâ kötü kötü düşler görüyor. Her boşalışından sonra kusmak geliyor içinden. O iğrenç sıvının kokusuna dayanamıyor ve o koku etine kadar işliyor. Ne kadar yıkansa, temizlenemiyor. Çamaşırlarına bulaşıyor pis yapışkanlığı. Yatak çarşaflarına siniyor.

Donundaki sarı lekeleri görünce küplere biniyordu annesi:

"Senin aklın bilmem nerende. Ben mi temizleyeceğim senin pisliğini? Bu gidişle babandan beter olacaksın. Seni doğuracağıma keşke domuz yavrusu doğursaydım..."

Akşam, annesi dayısına söyleyecek diye ödü kopuyordu. Bir gün, iki arkadaşıyla, ahırda eşeği becermeye çalışırlarken yakalamıştı onları dayısı. O gün yediği dayağı yaşamı boyunca unutması olanaksızdı. Yine de karşı koyamıyor.

Biraz daha yürekli olsaydı, bitmişti bu iş...

Ayak parmakları donacak nerdeyse. Ayaklarını yere vuruyor. Hissizleşmiş. Başı saman gibi. Boğazı ağrıyor galiba. Bunlar ölümün belirtileri. Üç ay öncesine kadar, başının, boğazının ağrıdığını bilmezdi. Onu görevinden aldılar, o küçük odaya tıktılar. Senatörün oğlu yüzünden. Oysa, bunun bir bahane olduğunu biliyor Recai Bey. Öyle ne vartalar atlattı. Bir gün, barda sarhoş olup, ortalığı birbirine katan bir milletvekilini bile dövmüştü. İki günlüğüne görevle İstanbul'a yolladılar, milletvekili şikâyetini geri aldı ve işi örtbas ettiler. Başka bir şey var işin içinde. Kimse ona bir şey söylemiyor. Genel Müdür

Yardımcısı, "Sesini çıkarmasın, ortalıkta görünmesin," demiş. Ötekiler de onu o küçük odaya tıktılar ve unuttular.

Biraz daha hızlandırıyor yürüyüşünü.

Saat dokuz buçuk.

O küçük odada tek sevdiği şey, sıcaklık. Bir gidebilse oraya. Yüzünü kızartıp odacıyı çağıracak, bir çay söyleyecek. Sıcak bir çay. İçini ısıtacak. Ayakkabılarını çıkaracak, ayaklarını masanın altına uzatacak.

Birden yine içi bulanıyor. O dışı bile yapış yapış kirli çay bardakları... O bulanık, şekerli ılık su... Oysa, karakolda kendi çaydanlığı, kendi demliği vardı. Bekçi Rıza ne yapar eder, iyi çay bulurdu. Çay bardağı gıcır gıcır yıkanmış olurdu.

Bir kadın... Eli yüzü temiz biri. Çok temiz biri. Belki. Artık yorulduğunu, yolun sonuna geldiğini biliyor. Daha fazla dayanamayacak. Bugüne kadar kimseden yardım istemedi. Kendi işini kendi gördü. Çevresinde bir tek dostu olmadığını bile bile. Sonra Binnur.

Bir daha evlenmek mi? Yok canım. Deli olmalı insan. Ama, belki eli yüzü temiz biri... Ondan uzak durmak koşuluyla. Ayrı yataklarda yatmak koşuluyla... Ne tuhaf. Binnur da ayrı yataklarda yatmak istediğini söylemişti. Onunla bir gece bile aynı yatakta yatmamışlardı. Ama, Binnur başka. Onun ne demek istediğini son güne kadar anlamamıştı Recai Bey. Aptal kafa. Kaç çeşidini görmüştü oysa o güne kadar. Demek ki gözleri bağlandı mı, böyle oluyor. Burnunun ucundakini fark etmiyorsun.

Belki eli yüzü temiz bir kadın...

"Bir daha gelme," diyecek hizmetçi kadına. Geliyor da ne yapıyor sanki? Kendisi olmasa evin içini bok götürecek. O kadar dikkat ettiği halde... Nereden geldi o böcek?

"Bir de evi sararlarsa..."

Boğazının içinde yine o yapışkan sıvı. Yutkunmasını güçleştiren.

Soğuktan katılaşan parmaklarıyla pantolonunun cebinden

mendilini çıkarmak istiyor. Başaramıyor. Burnu da akıyor galiba. Bir damla, damladı damlayacak. Hiçbir şey hissetmiyor ama huylanıyor. Elinin tersiyle siliyor burnunu. İçi ürperiyor. Elinin tersini paltosuna sürtüyor farkında olmadan. Herhalde iyice üşüttü. Başının ağrısı da bir tuhaf. Bir de yatağa düşerse. Hay Allah... Keşke yataktan öylece fırlamasaydı. En iyisi eve dönmek. Nasıl olsa iyice gecikti. Arayan olduysa olmuştur...

Adımları ağırlaşıyor. Buraya kadar yürüdükten sonra... Sonra evin içi de soğuk. Kaloriferler iyi yanmıyor. Yatağın içine girse bile... Ne yapacak yatağın içinde? Sıkıntıdan patlar insan. Binnur sıkılmazdı, bütün gün yatakta yatmaktan. Durmadan kitap okurdu. Ne bulurdu o kitaplarda? Bir sürü saçma sapan öykü. Aşkmış. Zırva. Kime yutturuyorlar?

En iyisi yine daireye gitmek. Odası sıcaktır. Öğleye kadar gazetelerini okur. Vakit geçer nasıl olsa. Öğleden sonra, kendisini yine iyi hissetmezse, o zaman, atlar bir otobüse. Bir güzel çay pişirir. Bir punç yapar. Evde limon var mıydı? Su gelirse, –o saatte havagazı boldur– şöyle kaynar suyla bir güzel yıkanır. İki de aspirin. Bir terledi mi bir şeyi kalmaz.

Üç ay öncesine kadar böyle değildi Recai Bey. Hastalığa falan aldırmazdı. İlaç nedir bilmezdi. Arada bir, sıtma nöbetine benzer bir titreme gelir, iki sulfato yutar, bir şeyi kalmazdı.

"Ne oluyor bana?"

Aslında ne olduğunu biliyor. Babası kalasları çürümüş damı aktarırken çöken toprağın altında kalıp ölmüştü. O da babası gibi. Yıllarca bilmezden, görmezden geldi. Oysa, içinin direkleri çürümüş bir kez. Yakında onun ayakları da girecek çukura. Hem de dikine. Boğazına kadar gömülecek.

"Allah kahretsin. Ya bütün apartmanı sardılarsa?"

Öfkeyle üst dudağını ısırıyor. İğrenç yaratıklar. Bunları yok etmenin bir yolu olmalı. Onların herhangi bir işe yarayabileceklerine inanmıyor. Salt, insanları çileden çıkarsınlar diye yaratmıştır onları Tanrı.

"Tövbe, tövbe yarabbim..."

Sonra, kendisini, evin her yanına bir tenekeden gaz dökerken görür gibi oluyor. En kestirmesi buydu galiba. Gaza bulayacaksın her yanı. Dipli bucaklı. Sonra bir kibrit... Şaşkına dönecek namussuzlar. Başlayacaklar kaçışmaya. Sağa sola. Oysa kaçacak hiçbir yer yok. Alevler her yanı saracak. Hepsi, birer birer düşecekler ateşin içine. Kavrulacaklar...

Burnundaki sıvı midesine doğru kayıyor. Ağzını açarak güçlükle soluk alıyor ve bastırıyor midesinin kabarmasını. Havada yine o yanık et kokusu. Güneş çekilmiş. Kömür dumanları bastırmış kentin üstünü.

"Kızılay..."

Bomboş bir dolmuş. Atlıyor soförün yanına. Sonuna kadar açmış teybini şoför.

"Ben Bakanlıklar'da ineceğim..."

"Olur abi..."

Cüzdanını çıkarmak için uğraşıyor. Parmakları işlemiyor hâlâ. Bin güçlükle sıyırıyor cüzdanını pantolonun arka cebinden.

"Bozuğun yok mu abi?"

"Yok..."

Sesi, eski günlerindeki gibi sert ve katı. Yan gözle bakıyor şoför ve sesini çıkarmadan alıyor uzattığı parayı. Sol eliyle direksiyonu tutarken, ön camın önündeki aralığa yığdığı paraların içinden, paranın üstünü sayıp uzatıyor. Paraları cüzdanına sokamayacağını kestiriyor Recai Bey. Tomarıyla tıkıştırıyor paltosunun yan cebine. Teypte yayvan bir kadın sesi, "Aşkım, aşkım!" deyip duruyor. "Sustur şunu!" demek geçiyor içinden ama dudakları bile kasılmış soğuktan. Herkes bir aşktır tuttur-muş. Adam kalkıyor, üç kurşunda delik deşik ediyor kadını. "Niye yaptın oğlum?" diyorsun. "Âşıktım," diyor. Ya da kadın, gece yarısı evine aldığı âşığıyla bir olup, yatağında uyuyan kocasını kuşbaşı doğrar gibi doğruyor baltayla. Herif altmışını çoktan geçmiş, bilmem ne barındaki konsomatris için hanını hamamını satıyor, meyhane köşelerinde dilenmeye başlıyor.

Haşmet Hanım da, "Aşkımızın şerefine!..." diyerek deviriyordu koca bardak rakıyı gırtlağına. Leş gibi içki kokuyordu. Bilmem ne parfümü kokuyordu. Her yanına bulaştırmıştı o kokuyu. Koltuk altına, apış arasına da ter kokusunu giderir diye reklamını yaptıkları spreylerden sıkmıştı imanına kadar. Kokuların hepsi birbirine karışmıştı. Saçları yağ kokuyordu. Vücudu kir kokuyordu. Apışarası aybaşı kokuyordu. Ağzı pastırma kokuyordu. Pis bir ruj kokuyordu. Bacaklarının kıllarını ağdayla yeni yolmuş olmalıydı, pençe pençe kızarmıştı. Donunu çıkardığı zaman...

Araba duruyor.

Arabanın sıcaklığı gevşetmiş bile ayaklarını. Soğuğa çıkar çıkmaz bir an yürümesini şaşırıyor. Kendisi gibi kaldırımın kenarında bekleyenlerle birlikte duruyor trafik ışığının köşesinde. Sonra yine hep birlikte yürümeye başlıyorlar.

Saat ona çeyrek var.

Kapıdaki polis elini kasketine götürerek selamlıyor. Demek onun bayağı bir kâtip parçası olmadığını bilenler var henüz. O da elini şapkasına götürüp selam veriyor polise. Kapıdan girmeden ayakkabılarını demire iyice siliyor. Sonra da kapının içindeki paspasa. Herkes onun gibi yapsa koridorlar bu kadar pis olmaz. Kimsenin aldırdığı yok. Çamurlu ayaklarıyla lap lap yürüyorlar. Her kapının önünde iki odacı iskemlesi. Kıçlarını bile kaldırdıkları yok heriflerin. "Ulan, kımıldayın biraz be!..." diye bağırmak geçiyor içinden. Bunların âmiri o olacak ki, görsünler günlerini.

Mutemedin kapısı açık, ama içerde yok. Haşmet Hanım'ın kapısı aralık. Duraksıyor. İmza defteri çoktan gitmiştir yukarıya. Gerçi, rica etse, Haşmet Hanım ne yapar eder, gider alır defteri. Şimdi içeri girse, yayvan yayvan sırıtmaya başlayacaktır. Odada kimse yoksa, o geceyi anımsatacak bir şey söyleyecektir. "Hâlâ hediyemi almadın," diyecektir.

"Orospu..."

Hızla geçti kapının önünden. Onun odası koridorun en di-

binde. Üst kata çıkan merdivenin karşısında, helanın bitişiğinde. Koridordaki odaların en küçüğü. Bir küçük penceresi var. Odanın tek eşyası madeni bir çalışma masası, bir eski koltuk, bir sehpa, bir sandalye ve yine madenden bir camlı dolap. Dolabın içinde birtakım tozlu dosyalar sıralanmış. Buraya ilk geldiğinde dosyaları karıştırmış, tozlarını silkelemişti. Milli Korunma döneminden kalma soruşturma dosyaları. Kim koymuştu onları buraya, neden saklanıyordu, bilmiyordu. Bir daha da elini sürmemişti onlara. Sanki bulaşıcı bir hastalık geçecekmiş gibi geliyordu onlara dokunursa. Masasının üstünde de yırtık bir sümen, ucu kırık bir masa kalemi, geçen yıldan kalma bir masa takvimi vardı. Sehpanın üstünde rakamları okunmaz hale gelmiş bir telefon vardı. Dahili telefondu. Üç aydan beri üç kez ya çalmış, ya çalmamıştı.

Paltosunu çıkardı, demir askılığa taktı. Radyatörün başına geçerek bir süre ellerini ısıttı. Birden rahatlar gibi olmuştu. Başının ağrısı bile gevşemişti. Yerde yeşili bozarmış eski ve küçük bir makine halısı.

Geçip oturdu koltuğuna. Gazetelerini, sigara paketini, kibrit kutusunu masanın üstüne koydu. Çekmecesinden küçük bir teneke kutu çıkardı. Telefonun yanında bir sigara tablası vardı, ama onu kullanmazdı Recai Bey.

Teneke kutuyu alarak yeniden koridora çıktı, helaya girdi. Leş gibi sidik kokuyordu hela. Pisuarların sifonları çıkmıştı. İdrar yere akıyordu. Musluklar sıkışmadığı için sürekli olarak akıyordu su.

Soluk almamaya çalışarak, çabucak suyla doldurdu küçük teneke kutuyu ve hemen dışarı çıktı. Koridorun en başındaki odada Müdür oturuyordu. Yanındaki odada da yardımcısı. Bu heriflerin hiç çişi gelmez, hiç karınları ağrımaz mıydı? Kendi evlerindeki helalar da böyle pis miydi?

Dayısının bostanında, sazdan bir hela vardı. Bir delikli taş, bir testi. Arılar, karasinekler cirit atardı. Pantolonunu sıyırırken üstüne konacaklar ya da sokacaklar diye ödü patlardı. Bir

kez, ayağı kaymış, çukura girmişti. Öğüre öğüre bir hal olmuştu. "Hanım evladı," diye eğlenmişti dayısı. Oysa hiç de öyle hanım evladı değildi. Köydeki, mahalledeki çocukların hiçbiri baş edemezdi onunla. Gözünü budaktan esirgemezdi. Bu yüzden az başı yarılmamıştı. Bir kez de köprücük kemiği kırılmıştı, güreş ederlerken. Kolu öyle çolak kalmış gibi sarkmış, yine de ağlayıp sızlamamıştı.

Odasına girdi. İçi su dolu teneke kutuyu masanın üstüne yerleştirdi. Sigara tablası olarak kullanıyordu bunu. Sönmüş izmarit kokusu başını ağrıtıyordu çünkü. Sigarasını bitirince suya atarak söndürüyordu. Öğle yemeğine çıkarken ya da akşam, tenekeyi helaya götürüp boşaltıyor, kâğıtla da güzelce temizleyip kuruladıktan sonra yeniden çekmecesine yerleştiriyordu.

Isınmıştı artık. Demek o baş ağrısı, burun akması, boğaz şişliği soğuktanmış. Şimdi keyifle bir sigara içebilirdi. Paketinden yumuşak bir sigara seçti ve yaktı. Yine de pek iyi değildi ağzının tadı. Tütün çok kuruydu. Dili de paslı olmalıydı. Sonra ilk gazeteyi eline aldı. Önce iri başlıklara göz gezdirdi. Spor sayfasına baktı. Orta sayfadaki dizi yazıyı okumaya başladı. Bir emekli büyükelçinin anılarıydı. Büyük adamlardan, kendisi de onların eşitiymiş gibi söz ediyordu adam. O büyükler de bu yazıları okuyup anlasınlar yanlarına soktuklarının ne malın gözü olduğunu. Üçüncü sayfada okuyucu mektupları vardı. Herkes dert yanıyor. Herkesin derdinden herkese ne?

Kapıya vurulduğunu duymadı önce. Sonra bir daha vuruldu. Nerede olduğunu unutarak, eski günlerdeki gibi gür sesiyle bağırdı:

"Gir!..."

Haşmet Hanım'ın yanında çalışan genç oğlan. O da Recai Bey'den birkaç gün önce işe başlamış burada. Recai Bey'e saygılı davranan bir tek bu oğlan.

"Özür dilerim efendim, rahatsız ettim..."

"Hayrola?"

Sıkıntılı bir hali vardı oğlanın. Elinde bir küçük zarf.

"Bu sabah bir adam aradı sizi."

Yüksekokul bitirmiş bu çocuk. Her zaman çok kibar konuşur. 'Efendim'siz, 'Beyefendi'siz söz etmez. Onu arayan her kimse, ondan 'adam' diye söz ettiğine göre... Aslında çocuğun elindeki zarfı görür görmez ne olduğunu anlamıştı. Yine de yanılmış olma olasılığını sonuna kadar kullanmak istiyordu.

"Ne istiyormuş?"

"Kayınpederiniz olduğunu söyledi efendim. Gelmediğinizi söyledim. Biraz bizim odada bekledi. Sonra size bir mektup bırakıp gitti. Yarın sabah yine uğrayacakmış..."

Öfkenin fokurdayan bir zeytinyağı kazanından taşar gibi tepesine fırladığını hissetti. Bağırmak üzereyken tuttu kendisini. O adam, o odada bir süre oturmuşsa, kimbilir neler anlatmıştır. Namussuz herif. Kızını başına doladığı yetmiyormuş gibi, şimdi de kendisi bela oldu. Çocuk, bekliyor. Yüzündeki sıkıntılı anlatımın nedeni açık. O pis sarhoşun, Recai Bey'in kayınpederi olabileceğine aklı kesmemiş olmalı. Onun yadsımasını, "Yalan," demesini bekliyor. Öbür tarafta olsaydı, sıkı mıydı böyle gelip onu rahatsız etmeye kalkması...

Aldışırsız görünmeye çalışarak elini uzattı:

"Bir bakayım..."

Çocuk şaşkın şaşkın uzattı mektubu. Dönüp gitmesi mi, yoksa beklemesi mi gerektiğini bilemiyordu. Recai Bey, ona aldırış etmeden zarfı açtı. En adisinden bir zarftı bu. İçindeki mektup da çizgili bir okul defterinden koparılmıştı. Şöyle bir göz attı. Ensesindeki ağrı yeniden tokmaklamaya başladı beynini. Kargacık burgacık bir yazıyla yazılmıştı mektup. Tükenmez kalemle. "Recai Bey oğlum," diyordu. "Binnur gitti ama sen de benim evladım sayılırsın. Şu sırada biraz darda kaldım. Sana gelmek istemezdim. Önce bizim Ahmet Bey'e uğradım, ama o da bu sıralarda sıkıntıdaymış. 'Ne de olsa damadın, elbet sana yardım eder,' dedi. Tabii borç olarak. Bilirsin, ben borcuma sadığımdır. Yarın sabah uğrayacağım. Bir binlik ve-

rirsen şimdilik işimi görür. Allahtan iyilikler niyaz ederim. Ahmet Bey'in de selamı var..."

Çocuk:

"Bana bir emriniz var mı?" dedi. "Yarın yine gelirse..."

Duraksadı:

"Neyse, ben hallederim."

Çocuk geri geri çıktı odadan. Kapıyı özenle kapadı.

Gözlerinin önünde pırıltılı ışık parçacıkları uçuşuyordu. Başındaki ağrı dayanılmaz bir hal almıştı. Düşünmek istiyor, düşünemiyordu. Farkında olmadan söyleniyordu durmadan. "Ahlaksız herif. Pis lanet. Sarhoş herif. Namussuz..."

Karakola ilk geldiği gün de Ahmet Bey'in kartıyla girmişti yanına. Hemşerisiymiş Ahmet Bey. Milletvekili. Dişli, azılı biri. Parti Başkanının yakınlarından. Mecliste durmadan olay çıkaranlardan. Ondan söz ederek gözünü korkutacak aklı sıra.

"Elinden geleni ardına koymasın. Ölmüş eşek kurttan korkmaz. Ben öyle kuru gürültüye pabuç bırakanlardan değilim. Söğüşleyecek başkasını bulursun..."

Bir buçuk ay önce ona yine bin lira vermiş olduğunu unutmaya çalışıyor. Asıl o zaman vermemesi gerekirdi. Budalalık. Ne yapabilirler? İstediklerini söylesinler. Kim inanır bu pis herifin dedikodularına? Binnur'un ne biçim bir karı olduğunu bilmiyorlar mı?

Farkında olmadan sigarasını teneke kutuya atıyor ve bir başkasını yakıyor.

"Bizim kızın iki gündür iki gözü iki çeşme Komiser Bey," demişti süklüm püklüm. "Teyzesinin yanına gitti sanıyordum ben. Meğersem sizin yanınızdaymış. Diyeceğim o ki, biz namuslu insanlarız. Ahmet Bey, eksik olmasın, hemşerimizdir, sık sık uğrar fakirhaneye. Kızla konuşmuş. 'Madem kızın gönlü var, bu işi sulhen halletmek en iyisi,' dedi. Size de çok selam söyledi. 'Bir sıkıntısı olursa, gelsin Mecliste beni görsün,' dedi."

Yine bugünkü gibi, ensesinden tepesine doğru kaynar kay-

nar bir öfkenin yükseldiğini hissetmişti. O zaman yapacaktı yapacağını. Yatıracaktı herifi falakaya. Anan yahşi, baban yahşi, bakalım yine Ahmet Bey'den yardım isteyebilecek miydi? Olan olmuştu artık. Şimdi ne dese boş.

Başını ellerinin arasına alarak kafatasını bütün gücüyle sıktı. Hafiflemiyordu bir türlü başının ağrısı. Sorun bin lirada değildi. 'Başımın gözümün sadakası' diye çıkarıp verebilirdi ya, herifin ayağını kolay kolay kesemeyeceğini biliyordu. Zaten başı dertteydi. Bir de bu herifi dinlemeye kalkarlarsa...

Sürülmekten korkmuyordu. Nereye yollarsa yollasınlar, umurunda değil. Ama...

Hiçbir şey gelmiyordu aklına. Boş gözlerle bakıyordu masaya serdiği gazeteye. Yine bir sürü adam ölmüş. Bankalar soyulmuş. Bilmem kim ne demiş. Kardan yollar kapanmış. Kömüre zam gelmiş.

Ne kadar zaman kaldı öyle, yarı yarıya kendinden geçmiş halde, başı ellerinin arasında, gazete haberlerinden bir kurtuluş yolu arıyormuş gibi, sessiz ve kıpırtısız? Neden sonra dalgınlığından sıyrılıp kendine gelince saatine baktı. On ikiye geliyordu. İki saat olmuş. Şaşılacak şey. Başındaki ağrı biraz hafiflemiş gibiydi ya, sol kolunda bir uyuşukluk vardı galiba. Boğazındaki yanma daha belirgin.

"Bir pastil almayı unutmasam," dedi yüksek sesle. Gazetelerini yeniden katladı. Ayağa kalktı. Tabldotta ne yemek vardı acaba? Ya tas kebabı, zeytinyağlı pırasa, irmik helvası ya kuru fasulye, pilav, hoşaf ya da kızartma et, bulgur pilavı, krema. Oysa midesi hiç iyi değil. Dahası, o kuyruk. O iyi yıkanmamış teneke tepsiler. Bulaşık suyundan şöylece geçirilmiş, sıcaklığı gitmemiş eğri büğrü çatallar, kesmez bıçaklar... Adam o odada bir süre oturduğuna göre, kimbilir neler anlatmıştır. Malatyalı Mutemet, sırıta sırıta laf almaya kalkacaktır. Haşmet Hanım koruyucu tavırlar takınacaktır. Müdür Yardımcısı bilmezden gelerek, "Hayrola, siz evli miydiniz Recai Bey?" diyecektir.

Öğle paydosunu bildiren ziller çalmaya başlamıştı. Demek ki saati beş dakika geri kalmış.

Kapısının önünde ne yapacağını bilemeden bekliyordu. Dışarıda itiş kakış başlamıştı bile. Yemekhanede kuyruğa bir an önce girmek için, koca koca herifler, sarkık memeli pis karılar birbirlerinin önüne geçmeye çalışıyorlardı. Müdürle karşılaşmak da vardı. Adam deftere göz attıysa, "Hasta mısınız Recai Bey?" diye sormak gereksinimini duyacaktı. Ne diyecekti o zaman? "Böcek yüzünden," mi diyecekti?

Ağır hareketlerle, askıdan paltosunu alıp giydi. Boğuluyordu. Bir de yemekhanenin o ağır yemek ve bulaşık kokusuna dayanamazdı. Koridordaki şamatanın dinmesi için de bir süre bekledi, sonra dışarı çıktı.

Tekrar kendisini gösteren güneş, bulvardaki karları eritmişti. Yerler vıcık vıcık çamur içindeydi. Bakanlıklardan, bankalardan, işyerlerinden büyük bir telaş içinde sokağa fırlayan insanların kalabalığı Kızılay Meydanı ile Sıhhiye arasındaki bulvarı doldurup taşıyordu. Otomobillerin çevreye sıçrattığı zifoslardan kimse kendini kurtaramıyordu. Küfürler, yüksek sesle konuşmalar, gülüşmeler birbirlerine karışıyordu. Kebapçılar, sandviççiler tıklım tıklım. Bir sis gibi havayı dolduran iyi yakılmamış linyit ve egzozlardan çıkan iyi yanmamış benzin ve yağ kokusu genzini yakıyordu insanın.

Gökdelene kadar yürüdü ağır ağır. Asansörlerin önünde uzun bir kuyruk oluşmuştu. Asansörün üçüncü inişinde zor attı kendisini içeriye. Lokanta da ana baba günü. Tek boş masa görünmüyordu. Beklemekle dönmek arasında kararsız, bir direğe yaslanarak çevresine bakındı. Kalabalığın çoğunluğunu gençler oluşturuyordu. Tiksintiyle buruşturdu yüzünü. Bunlar da kendilerini adam yerine koyuyorlardı ha... Yalnız onlar olsa iyi. Büyük büyük adamların dilinden düşmüyordu: Gençlerimiz, gençlerimiz...

Tam o sırada, yaslandığı direğin dibindeki masada oturan kızla erkek kalktılar. Arkada bekleyenlerin itmesine aldırma-

dan, hemen geçip oturdu. Masanın üstü, kirli tabaklar, boş şişeler, ekmek ve yiyecek kırıntılarıyla, yağ lekeleriyle mide bulandırıcı bir görünümdeydi. Elini şöylece değdirdi formika masanın üstüne. Kirden yapış yapış.

"Bir kaşar peyniri, bir de bira," dedi koşup gelen garsona. "Ama, önce şu masayı güzelce temizle. Bira şişeyle olsun."

Garson, kızgın kızgın baktı. Belindeki kirli bezle şöylece bir sildi masanın üstünü.

"Yemek yemeyecek misiniz?"

"Sen ne söylediysem onu getir..."

Masada bir de sigara tablası vardı. Bir sigorta şirketinin reklamı. Buraya konulduğundan beri hiç silinmemişti kuşkusuz. Sigara külleri, ikinci bir kat oluşturmuştu plastik tablanın içinde. Gözünü tabladan güçlükle ayırdı ve bir sigara yaktı. Ne kadar kalabalıktı. Millette para vardı. Kim ne derse desin. Pahalılığa aldırış eden yok. Herkes bulmuş bir dümen. Parkalı gençler, koca kıçlarını büsbütün ortaya vuran daracık 'jins' pantolonları içinde etli butlu kızlar, büyük bir iştahla yutuyorlardı sandviçlerini. Kokmuş etler, artık domateslerle yapılmış, bozuk tadı biraz acı hardalla gizlenmiş sandviçlerini. Gürültüyle konuşuyorlardı. Ağızlarından buğular saça saça. Kocaman ağızlarında kaybolan dönerlerin yağı dudaklarının kenarından çenelerine doğru akıyordu.

Garson, birasıyla peynirini getirip bırakıyor masaya. Suratına atarcasına. Recai Bey, kâğıt peçetesine özenle siliyor bardağını ve birayı boşaltıyor. Bira köpürmüyor. Ya bayat ya da buzdolabında kalmış. Tadı tuhaf. Tadı değil, kokusu. Yanık kıymalı dönerin yağ kokusu kapalı şişedeki biraya bile sinmiş. Bardağını masaya bırakıyor. Yine özenle temizlediği çatalıyla peynirden küçük bir parça koparıp ağzına atıyor. Tatsız.

"Sandalye boş mu?"

Yüzüne su değmemiş, gözleri çapak içinde, gelişigüzel uzamış sakalı tarak yüzü görmemiş, boynuna atıverdiği atkısında

yağlı ellerinin izi belli olan bir genç adam. Öfkeli bir sesi var. Onun, tek başına bir masaya sahiplenmesine kızdığı belli.

"Gelecek biri var," dese?

Adam, onun vereceği yanıtı beklemeden, yanlamasına oturuyor demir iskemleye.

"Eşşoğlueşşek..."

Garson hemen bir tabak uzatıyor adamın önüne. Bir bardak da iyi köpüklü bira. Adam, çatalı bıçağı iterek, iri eliyle tabaktaki tüyleri iyi yolunmamış tavuğa saldırıyor. Tırnakları uzamış, içleri kara kara kir dolu kocaman parmaklarıyla tavuğun budunu kavradığı gibi dişlerinin arasına sokuyor. Dudaklarını şapırdatarak yağlı deriyi sömürmeye başlıyor.

"Eşşoğlueşşek..."

Şu adam, şu koca kıçlı kız, şu dazlak kafalı, kalın katmerli gözlük camları arkasında iyice küçülmüş gözleriyle, ufacık bir taburenin üstüne tünemiş belediye tahsildarı kılıklı adam, şu saçlarını alaca bulaca boyatmış, bol allıklı, morumsu dudak boyalı, suratı çizik çizik kadın, daha ötedeki henüz lise çağında olmalarına karşın, kaşarlanmış orospu tavırlarıyla oğlanlara kırıtan kızlar, hepsi aynı çamurdan. Hamamböceklerinden farkları yok. Her yana bulaştırıyorlar pisliklerini. Yağlı ağızlarına sildikleri kâğıt peçeteleri şöylece buruşturup yere atıyorlar. Sigaralarını ayaklarının altında ezip bırakıyorlar. Ağızlarını açа açа öksürüp aksırıyorlar. Tükürüyorlar. Mikrop saçıyorlar. Yüksek sesle konuşuyor, gülüşüyor, küfürler savuruyorlar. Kollarının altlarında, bol resimli, bol renkli dergiler. Çıplak kadın fotoğrafları, kadın gibi giyinmiş, ağdayla tüyü yolunmuş bacaklarını, ilaçla şişirilmiş göğüslerini gerine gerine sergileyen, sözümona erkek fotoğrafları. Ünlü şarkıcılar. Ünlü film artistleri. Bunların çoğunu tanıyor Recai Bey. Her gece bir pavyonda rezalet çıkar bunların yüzünden. Ne var ki, kıllarına dokunamazsın hergelelerin. Ummadığın yerden arka çıkarlar. "Ulan, herkes mi kulampara bu memlekette?" diye söylenirsin ama ister istemez, yüzüne bir gülücük yapıştırırsın.

Bir de Binnur gibileri vardı tabii. Şu dünyada tepesine pisleyecek başka enayi kalmamış gibi o da onu bulmuştu.

"Kaltak..."

Herif, utanmadan kalkıp gelmiş, para istiyor.

"Ne yaparsın ulan vermezsem? Ahmet Bey değil ya, ferişta-hına git istersen... Ben senin gibilerine boyun eğecek olsaydım, şimdiye kadar düzülmedik yerim kalmazdı..."

Birasını başına kaldırıp bitiriveriyor. Şu başının ağrısı biraz hafiflese. Ne kadar gürültü ediyor bunlar. Salkım saçak sakalları, özellikle eskitilmiş, yamalanmış pantolonları, kıvrık pipoları, dizi filmlerden kopya edilmiş "görüşürüz"leri, "tamam"ları, "çav"larıyla züppe delikanlılar. Çocuk yaşında kızlar. İt, kopuk. Hoparlörden yırtılırcasına çıkan, cızırtılı, yayvan bir ses:

"Sen gelmeden önce her yer karanlıktı..."

Bir kocaman sabunlu sünger geçirdiğini düşündü Recai Bey, bu masaların, pis döşemelerin, asansörlerin, dairelerin, evlerin, dükkânların, isli gökyüzünün ve insanların üstünden. Bol köpüklü kocaman bir sünger. Sonra, dev bir itfaiyeci hortumuyla hepsini yıkadığını...

Yoo... Yetmezdi yıkamak. Bir gün sonra her şey eski haline dönerdi. Aynı pislik, aynı kokuşmuşluk, aynı kulamparalık, ibnelik, orospuluk, göz açıp kapayıncaya kadar yine sarardı merdivenleri, evleri, lokantaları, daireleri, yatak odalarını, gökyüzünü... En iyisi kanatmak... Ya da yakmaktı. Yakmaktı en iyisi. Cayır cayır. Neron gibi. Gazetede Neron'un deli olduğu yazılıydı. Ne münasebet efendim? Ne yapsındı yani adam? Üstelik imparator. Astığı astık, kestiği kestik. O da Neron gibi olmak isterdi. Evet. Yakmaktan başka çaresi yoktu bu işin. Başka türlü temizlenmezdi bu pislik. Cehennemi dünyaya getireceksin.

Ne var ki, Recai Bey, Neron gibi, bir tepeye çıkıp seyretmeyi düşünmüyordu çıkaracağı o dev büyüklüğündeki yangını. Kendisi de içinde olacaktı. Aynı pisliğin, kokuşmuşluğun kendi içinde de olduğunu biliyordu. İçinde ve dışında. Kafasında.

Giysilerinde. İç çamaşırlarında. Düşlerinde. Özellikle düşlerinde. Özellikle o Haşmet denen orospuyla yattığından beri, hemen her gece gördüğü o iğrenç düş. Kadının apış arasındaki kıvır kıvır ve yapışkan kıllar gitmiyor bir türlü gözlerinin önünden. Sonra bacaklarındaki o pis kokulu yapışkan kan...

"Ah kahpe... Bir gün göstereceğim sana..."

Midesi bulanıyor. Cebinden tekrar paketini çıkararak bir sigara yakmak istiyor. Gazının tükenmiş olduğunu unutarak üst üste çakıyor çakmağını. Daha dün doldurmuştu oysa. Namussuzluk. Herkes herkesi kazıklıyor. Gücü yeten yetene...

Sonra ceketinin yan cebine tıkıştırdığı kibrit kutusu geliyor aklına. Kenarları eğilmiş kibrit kutusu. Üç çöp kalmış içinde. Sigarasını yakıyor. Dumanı içine çeker çekmez, o tuhaf, yapışkan yanık et kokusu genzini dolduruyor. Midesi kabarıyor. Sandalyesine yaslanarak derin derin soluk alıyor. Beynine tokmaklar iniyor durmadan. Karşısındaki adam ne zaman kalkmış yerinden? Tabağa, yırtıkları seloteyple yapıştırılmış pis bir beş liralık bırakmış. İlerde, asansörün önünde durmuş, bu tarafa doğru bakıyor. Kaşla göz arasında tabağa bıraktığı bahşişi cebine indirir mi diye bakıyor olmalı.

"Eşşoğlueşşek..."

Hamamböceğinden ne farkları vardı bunların? Şu herif, şu koca kıçlı kız, belediye tahsildarı kılıklı adam, saçları alaca bulaca boyalı kadın, hepsi birer böcek. Hiç farkları yok.

"Başka bir şey ister misiniz?"

"Hayır. Kaç para?"

Bir kâğıda hesap çıkarıp uzatıyor garson. Bir şişe birayla zar gibi dilinmiş kaşar peyniri için... Soyguncu bu herifler.

Parayı masaya bıraktı ve kalktı. Ortalık birden tenhalaşmıştı. Mesai saati başlamıştı bile. Bir şişe biraydı içtiği ama başı hafifçe dönüyordu. Sallana sallana asansöre doğru yürüdü. Asansörün önünde bekleşenler vardı daha. Yüreği öyle bir çarpıyor, bayıldı, bayılacak. Merdivenlere doğru yürüdü. Bir iki basamak indi, duvara yaslandı. Yanından tüylü paltolarını, ıs-

lak parkalarını üstüne sürterek insanlar geçiyor ve kimse dönüp bakmıyor yüzüne. Dizleri kesik kesikti. Keşke bugün hiç çıkmasaydı evden. Bu halde nasıl dönecek daireye? Bir de müdürle karşılaşırsa? Kendisi olsa ne yapardı? Düşünüyor. "Ulan burası dingonun ahırı mı?" diye bağırırdı. Salak herifler.

Elini zor götürüyor ağzına. Derin derin soluk almaya çalışıyor ama, bastıramıyor midesinin kabarmasını. Ağzının içine bira köpüğüne bulaşmış peynir parçacıkları doluyor ve yerdeki yırtık kâğıtların, boş sigara paketlerinin, balgamların ve çamurlu ayak izlerinin ortasına kusuyor. O zaman görüyor, bir süredir tırabzanın kenarına sinerek onu izleyen hamamböceğini. Böcek, duyargalarını oynata oynata hızla tırmanıyor taze kusmuğun üstüne. Midesi yeniden kabarıyor ve yeniden kusmaya başladığı sırada bir el omzunu tutup sarsıyor:

"Recai Bey, Recai Bey, hasta mısınız?"

Güçlükle çeviriyor başını ve kanı çekilmiş yüzü yeniden kıpkırmızı kesiliyor. Apartmanın alt katında oturan kız bu. Sabahki kız. Kasılmış çenelerinin arasından homurtuyu andıran bir ses çıkıyor sadece ve yeniden kusuyor.

"Size yardım edeyim..."

Merdivenden inenler, suratlarını buruşturarak çeviriyorlar başlarını. Kız ne yapacağını bilemeyerek, Recai Bey'in omzunu sarsıp duruyor. Recai Bey, sonunda cebinden mendilini çıkarmayı başararak ağzını siliyor ve kızla göz göze gelmemeye çalışarak dirseğiyle uzaklaştırmaya çalışıyor onu:

"Çekilin başımdan..."

"Ama hastasınız... Bir şey mi dokundu? Bir yere otursaydınız..."

Bugün ikidir yardım etmek istiyor bu kız. Kim yardım istiyor ondan? Aptal. Çekilip gitsin başından. Rahat bıraksın onu. Kustu işte. Ne olmuş yani? Arkasından alay edecek. "Koskoca herif, gökdelenin merdivenlerine çömelmiş kusuyordu, bir görseydiniz, ne çirkin, ne gülünç bir görünümü vardı," diyecek.

"Görmüyor musunuz, kustum işte. Midem bulandı, kustum. Siz hiç kusan birini görmediniz mi?"

Sesi öyle bir öfke yüklü ki, kız omzunu sarsmayı bırakıp iki adım geri çekilmek zorunda kalıyor.

"Bir yere otursaydınız... Renginiz çok bozuk..."

Bir türlü bakamıyor kızın yüzüne. Onu o halde görmüş olmasını bağışlayamıyor. Ne farkı var bu kızın, lokantadaki öteki kızlardan? Bu da pis böceğin tekidir. Tek başına oturuyor o evde. Yirmi beş yaşına gelmiş, hâlâ evlenmemiş. Kimbilir ne haltlar yiyordur, kimleri alıyordur evine? Dudağının boyasını yeni tazelediği belli. Yemeğini burada yiyor demek. Neyle? Orospunun teki. Ağzını bir kâğıt peçeteyle şöylece silmiş, çantasının kapağındaki küçük aynaya bakarak rujunu sürmüş, yağlı parmağını dudağında ıslatarak rujun birazını da yanağına yaymış. Şimdi apartmandakilere de anlatacaktır gördüklerini. Kapıcıya da. Eczacı kalfasına da. Gazeteciye de.

"Çekilin başımdan," diyor yeniden.

"Ama hastasınız... Üzülmeyin. Ben babamdan alışığım..."

Öfkesi daha çok fırlıyor tepesine. Babasından alışıkmış. Ayyaşın biriydi demek babası. İçip içip evine gelince kapı önünde midesini boşaltanlardan.

"Ben sarhoş falan değilim. İçki de içmem..."

"Yoo... Öyle bir şey demek istemedim. Babam da son günlerinde böyle..."

"Tamam. Anlaşıldı. Şimdi gidin artık başımdan..."

Kızı bırakıp inmeye başlıyor merdivenlerden, ama kız onu bırakmak istemiyor.

"Özür dilerim, sizi gücendirecek bir şey mi söyledim?"

"Hayır, gücenmiş falan değilim. Yardım ettin, sağol. Şimdi bırak da işime gideyim..."

"Siz bu halde bir yere gidemezsiniz..."

Lahavle çekiyor, içinden. Nereden tebelleş oldu başına şu kız? Midesini boşaltmış olmasına karşın başı öyle ağrıyor ki, ağzını açmak bile gelmiyor içinden. Sülük gibi yapışmış kız.

"Ne yemiştiniz acaba? Bozuk bir şey miydi? Aslında hiç de güzel değil yemekleri, ama işime yakın olduğu için burda yiyorum. Belediyeye şikâyet etmeli..."

Ürkütücü bir homurtuyla yanıtlıyor kızı. "Evet" mi, "Hayır" mı dediği anlaşılmıyor. Kız, fark etmemiş gibi sürdürüyor konuşmasını:

"Aslında, yine de en iyisi burası. Demek, siz de burada yiyorsunuz?"

"Ben her zaman burda yemem," demek istiyor, sonra vazgeçiyor. Kız ahbaplığı uzatmak istiyor belli ki. En iyisi, aşağıya ininceye kadar susmak. Sonra da başından savmak. Bu saate kadar burada oturduğuna göre, devlet dairesinde çalışmıyor demek. Nerede çalışıyor? Bankalar, personeline yemek veriyor. Belki bir özel şirkette. Kaç para geçiyor eline? Bu pahalılıkta neyle geçiniyor? Ev kendisinin midir? Öyle bile olsa... Evine aldığı erkeklerin parasıyla geçiniyordur...

Onu sanki her gece gözetlemiş, evine girip çıkanların çetelesini tutmuş gibi, inanıyor düşündüklerine. Yöneticiye başvurup şikâyet etmek geçiyor aklından. Bu apartmanda namuslu insanlar oturuyor, apartmanın adını kötüye çıkartmaya hakkı yok bu kızın, demek istiyor. Dışarı vuramadığı öfkesini böylece çıkarmaya çalışıyor ondan. Onu iyice aşağılıyor. Kırk yılda bir gittiği sinemalarda seyrettiği polis filmlerindeki gibi, tel kafesli bir polis arabasına kapatıp karakola yolluyor onu. Oradan sağlık kontroluna yollatıyor. Sarhoş bir doktor –çünkü vakit geceyarısını geçmiştir– kirli bir naylon eldiven geçirdiği elini bacaklarının arasına sokup, orasını burasını mıncıklıyor kızın. Gerçekte kafasında imgelediğinin Binnur olduğunu ayrımsamıyor bile.

"Siz yine de doktora görünseniz iyi olacak Recai Bey," diyor kız.

Başını sallıyor:

"Yo, yo, iyiyim. Üşüttüm midemi ondan. Geçti bile."

"Bence gidip yatmalısınız. Bu halde çalışamazsınız. Telefonunuz var mı?"

"Yok."

"İsterseniz ben telefon ederim dairenize."

Gözlerini kısarak bakıyor kızın yüzüne. Nerede çalıştığını nereden biliyor bu kız? Öğrenmiştir. Bunlar ne meraklıdırlar. Herkesin ıcığını cıcığını öğrenmek için can atarlar. Kapıcıya sormuştur. Belki de yöneticiye sormuştur.

"İlgine teşekkür ederim kızım, ama bir şeyim yok. Sonra sen işine geç kalacaksın..."

"Önemli değil. İki gündür ucuzluğa hazırlık yapılıyor. Envanter çıkarıyorlar. Gitmesem bile olur..."

Bir mağazada çalışıyor demek. Tezgâhtardır. Ya da muhasebeci yardımcısı falan. Patronunun metresidir kuşkusuz. Her sabah, sürüp sürüştürür, kısacık etekleriyle, orasını burasını göstererek adamın karşısına geçer, kırıtır. Adamın ağzında takma dişleri vardır. Dişlerini hiç fırçalamaz. Kapının kilidini çevirir, kızı kucağına oturtur, sigaradan sararmış dudaklarını ağzına yapıştırır...

Pis böcek...

Birden sokağa çıkıveriyorlar. Yeniden kar yağmaya başlamış. Apartman bacalarından, rüzgârla sokağa yayılan iyi yanmamış linyit dumanına karışan kar, sıvaşık sıvaşık değiyor suratına. Paltosunun yakasını kaldırıyor. Kız da mantosunun kukuletasını başını geçiriyor. Kaldırımın üstünde bir an duraklıyorlar.

"Ne yana gidiyorsun?" diyor kıza. Kız, eliyle Sıhhiye yönünü gösteriyor.

"İyi. Ben de bu yana gidiyorum..."

Kızın yüzünde ağlamaklı bir anlatım.

"Galiba haklısın. Pek iyi değilim. Üşütmüşüm. En iyisi ben eve gidip yatayım. Bir ilaç alayım. Yarına bir şeyim kalmaz. Ben sağlamımdır..."

Gülüyor kızın yüzü. Gülünce de öyle bir güzelleşiyor.

"Akşam size bir çorba yapar getiririm. Sakın yataktan çıkmayın. Kaloriferler hiç iyi yanmıyor bu sıralar..."

Gülmek geçiyor içinden. Ne istiyor bu kız? Onun gibi bir adamdan ne bekliyor? Bu da Binnur'un başka türlüsü olmalı. Tuhaf. Tıpkı, sabah banyoda tıraş oluşunu izleyen böcek gibi bakıyor kız yüzüne. Bir duyargaları eksik. Yok eksik değil. Başına geçirdiği kukuletanın iki yanından taşan iki tutam sarı saçın duyargalardan farkı yok. Yürüyüşü de andırıyor o böceği. Bu da, onun gibi, hafif hafif, yaylanarak yürüyor. Bir bacağı kısa mı ne? Öyle korkusuz bir yürüyüşü var, ayağının kayabileceğini hiç düşünmüyor.

Bir süre bakıyor ardından. Pek de öyle orospuya benzemiyor bu kız. Bir mağazada çalıştığına göre, belki babasından yetim aylığı da alıyordur. Ev de kendisininse, geçinip gidiyordur. İyi yürekli bir kız herhalde. Başkası olsa, onu o halde görünce iğrenir, başını çevirip uzaklaşmaya bakardı.

"Hay Allah... Ne dokundu bana bu kadar?"

Kıza eve döneceğini söylemişti ama, daha karar vermiş değildi. Binnur'un babası bakmışsın öğleden sonra yine çıkıp gelmiş...

Binnur'un babası Seyranbağları'nda oturuyordu. Son duraktan bir önceki duraktan, dere yatağına doğru bir yol iniyordu. Ciple bile inememişlerdi o yokuştan. Yerler vıcık vıcık çamurdu. Polis cipini görünce mahallenin çocukları çil yavrusu gibi dağılmışlardı. Milletvekili Ahmet Bey'in nasıl olup da sık sık bu eve gelebileceğini düşünmemişti o zaman. Başına kendi eliyle sardığı beladan nasıl kurtulabileceğini düşünüyordu sadece. Şoförü cipte bırakmış, tek başına gitmişti eve. Evin bir bölümü henüz tamamlanmamıştı. Dikenli telle yarım yamalak çevrilmiş küçücük bir bahçesi vardı. Bahçede bir kümes. Tavuklar orta yerde dolaşıyordu. Tüyleri iyice uzamış, sıska, kötü bakışlı pis bir köpek havlamaya başlamıştı onu görünce. Binnur'un babası, sallana sallana evden çıkmış, hayvanın boğazına bağlı ipi tutmuştu.

"Korkma, komiserim, ben varken bir şey yapmaz."

Nasıl tutabilmişti kendisini adamın suratına okkalı bir to-

kat indirmemek için? Köpek öylesine pisti ki, yanından geçerken, sürünmemeye özen göstermişti. Ev, kazıkların üstüne oturtulmuş gibiydi. Bodrum katı sayılabilecek alt yanının duvarları tam örülmemişti. Çarpık çurpuk tahta merdivenlerden yukarı çıkmışlardı. Adamdan hayli genç olduğu anlaşılan başı yemenili bir kadın karşılamıştı onları aralıkta. Recai Bey, bütün dikkatine karşın, altlarına çamur birikmiş kunduralarını çıkarmak zorunda kalmıştı. Sofaya açılan üç kapı vardı. Bunlardan biri hela kapısıydı. Öteki kapılar oda kapılarıydı. Kadın kapılardan birini açmış. Recai Bey'e yol göstermişti. Alçak tavanlı küçük bir odaya girmişlerdi. Tam karşıda, kocaman madeni bir masanın üstünde, ekranına renkli cam geçirilmiş Avrupa yapısı bir televizyon duruyordu. Televizyonun konduğu masanın alt gözünde bir regülatör ve regülatörün yanında küçük bir cam fanusta iki küçük balık. Dört iri koltuk doldurmuştu odayı. Yerde ve duvarlarda ucuzundan el dokuması halılar. Çağla yeşili bir perde asılıydı pencereye. Pencerenin dibindeki somyada Binnur, sırtında kirli beyaz bir gecelikle yatıyordu. Uyuyormuş gibi yapıyordu.

"Üç gündür böyle yatıyor," demişti kadın. "Bir lokma koymuyor ağzına. Ağlayıp duruyor..."

Hâlâ yayalara kırmızı ışık yanıyor.

Yanında bir adam duruyor. Şemsiyesinin ucu nerdeyse gözlerine girecek. Homurdanıyor:

"Şemsiyene dikkat etsene be adam!..."

Adam onu duymadan, hızla yürüyor, karşıya geçiyor, yeşil ışığı beklemeden.

"Galiba kızın hakkı var. En iyisi eve dönmek..."

Bu saatte yukarı çıkan otobüsler boş olurdu. İş, düşüp bir yerini kırmadan karşı kaldırıma geçebilmekte. Cadde, işçilerin demir uçlu sopalarıyla kırdıkları buz kesekleriyle kaplanmış. Buzlar kapkara olmuş. İnsanın ayaklarının altından kayı kayıveriyorlar.

Yeşil ışık yanıyor.

Sendeleyerek geçiyor karşıya. Parktaki çamların dallarında biriken karlar da buzlaşmış. Yapay bir görünümleri var. Her şeyde öylesine bir bırakılmışlık, ihanete uğramışlık havası var ki, kendini bozguna uğramış bir birliğin en gerisindeki, bütün gücünü tüketmiş, yere yuvarlanmamak için olağanüstü bir denge kuralına yaslanan mekkâre erine benzetiyor. İçinde bir yangın var. Bir temiz pınar düşlüyor. Elini dayayıp kana kana içmek istiyor o pınardan. Dayısının bağında, yerden fışkıran böyle bir pınar vardı. Buz gibi akardı suyu. Kuşlar pınarın oluşturduğu küçücük havuzun kenarına konar, başlarını havaya kaldırarak su içerlerdi.

Çok beklemedi durakta. Çankaya otobüsü. Üç beş kişi ancak vardı otobüste. Biletçi daha öğleyi geçeli çok olmadığı halde, şimdiden yorgun düşmüş.

"Bozuğun yok mu?"

Parmaklarının ucuyla tiksinerek tuttuğu yapış yapış yüz liralığı yeniden koyuyor cüzdanına. Sonra, dolmuş şoförünün verdiği paraları anımsıyor. Elini paltosunun cebine sokuyor ve biletçinin istediği parayı bulup uzatıyor. Biletçi ters ters bakıyor, yanındaki sırada oturan adamla konuşuyormuş gibi söyleniyor:

"Ne adamlar var yahu bu dünyada? İnsana eziyet çektirmekten zevk alıyorlar. Bak ne yazıyor tabelada? Bilet ücretlerini bozuk parayla ödeyiniz, diyor. Herif hasta mıdır, nedir?

Şimdi şu adamı... Yok, canı dayak atmak bile istemiyor şimdi. Ne kadar istemese de hasta olduğunu kabul etmek zorunda. Kız da, "Hasta mısınız?" demişti, daha sabah onu duvarın üstünde oturur gördüğünde. O da daha o zaman hasta olduğuna inanmıştı. Gerçekten hastaydı. Yoksa o içindeki yangı neden?

Hasta olmak istemiyordu. Rezil bir şeydi hasta olmak. İnsan ya yaşamalı ya da ölmeliydi. Yaşamak da, ölmek de hiç kimseyle ve hiçbir şeyle paylaşılamayacak şeylerdi. Karşıtları ya da koşutları olmayan şeylerdi. Gerçi, ancak hasta olduğu za-

man anlıyordu insan yaşamanın ne demek olduğunu ama o zaten hiçbir gün yaşamanın ne demek olduğunu anlamış değildi. İnsanın kendini avutabileceği bir işi olduğu sürece, iyi kötü yaşayıp gidiyordu. Öbür türlü, sürünmekti yaşamak. En kötüsü de, o çatı katında, soğuk, ıslak bir yatakta, tek başına, çaresiz, bir acının dinmesini beklemek, er geç ağzının tadının yerine geleceği umuduyla, üst üste, birbiri ardına sigara içip sövmek, terlemek, daha önce hoşlandığı kendi ter kokusundan midesi bulanarak, titreye titreye çamaşır değiştirmek ya da kusmak, midesinin içindekiler hiç tükenmeyecekmiş gibi, dirseklerini lavabonun kenarına dayayarak o iğrenç yığının büyüyüşünü gözlemek, iki oda arasında gidip gelerek, her şeyin düzeleceğine inanmak, yeni bir yarınla görülen bütün kötü düşlerin unutulacağı sanısıyla sabahı, güneşi ve onun getireceği bir parça sıcaklığı beklemek ve sonra yine bütün acılarını-umutsuzluklarını, nedensiz, dayanaksız, dahası, ne olduğunu kendisinin de bilmediği bekleyişlerini dertop edip içine saklayarak soğumuş bir yatağa sığınıp, büzülüp kalmak...

Elini yavaşça yakasının kenarından sokup boynunu yokladı. Ateşi vardı galiba. Boğazı da ağrıyordu. Midesinde hâlâ ekşi ekşi sular. Göğsü de hırıldıyordu. İyice üşütmüştü kuşkusuz. Ne zaman üşütmüştü bu kadar? Eskiden hiç böyle kolayca üşüttüğünü anımsamıyor. Gece, sabaha kadar, toprak üstünde pusu kurup yattıkları zaman bile. Okulda, komando eğitimi gördükleri zaman, arkadaşları içinde en dayanıklısı o değil miydi? Bir kez bile revire gitmemişti. Babasının oğluydu o. Dayısı babası için, "Ayıdan farkı yoktu," derdi. Binnur da, "Senin öküzden farkın yok," demişti, bir gün dayanamayıp da yatağına zorla girmek istediğinde...

Sabah, o pis düşü görürken uyandığında hemen yataktan fırlamıştı ama, o zaman üşütmüş olamaz bu kadar. Herhalde, bir gün önce yıkanırken oldu bu. Tam başını sabunlarken sular kesilivermişti. Bu olasılığa karşı, kovaya su doldurmuştu ama, su çok ılıktı. Bir de, iyice kurulanmadan havluyla uzan-

mıştı yatağına. Üşütebileceği aklına gelmemiş değildi. Olacak işte.

Evde antibiyotik var mıydı? Varsa bile bayatlamıştır. Acaba, daireye dönüp doktora görünse miydi? Herif yine pis pis sırıtır, bir aspirinle başından savmaya kalkar.

"Ne o Recai Bey, bakıyorum buraya geleli, sen de kendini sıradan memur saymaya başladın. Sen polissin kardeşim. Polis dediğin hasta olmaz. Hem eve gidip ne yapacaksın, kime nazlanacaksın?"

Doğruydu. O bir polisti. Öyleyse bıraksınlar, yapsın görevini. O zaman hiç hastalanmayacağını kendisi de biliyor. Sorun bu. Komiser Recai'yi, suçluların korkusu Recai Bey'i bir küçük odaya kapatıp tozlu dosyalarla baş başa bırakmak iş miydi? Yüzünü buruşturdu. Kendilerine söz gelebilir diye harcayıvermişlerdi işte onu. Kimse görevini dürüstçe yapmayı düşünmüyordu. Sorumluluk duygusu diye bir şey yoktu kimsede. Şimdi, Müdüre çıkıp, doktorun yaptığını anlatacak olsa, şaşkın şaşkın yüzüne bakacaktır. "Seni burada tuttuğumuza şükredeceğin yerde..." diyecektir içinden. Oysa, onu o küçük odada, hiç iş vermeden tutuyorsa bu onun kabahati. Boş oturmayı isteyen kimdi?

"O doktor da kimbilir kimin torpillisi... İçi geçmiş..."

Dinleme aygıtını kulağına takarken bile elleri titriyordu. Ama, Malatyalı Mutemede bakılırsa, hâlâ iş varmış adamda. Yanına gençten bir hatun geldiğinde, hemen kapısını kilitliyor, yarım saat sürdürüyormuş muayenesini. Artık orada ne yaptığını Allah bilirmiş.

Farkında olmadan buruşturuyor yüzünü. "Bu herifleri oralarından asacaksın tavana. Basacaksın sopayı... Bakalım o zaman ne halt edecekler..."

Otobüsün tekerleği bir çukura girip çıkıyor. Asfaltın her yanı delik deşik. Yaza kadar artık kimse dokunmaz. İçin dışına çıkar işte böyle, gidip gelirken. Nerede o belediye? Oy alacağız diye, kimse çıkıp bir şey söyleyemiyor işçilere. Ama, yevmiye-

leri bir gün gecikse, grev diye başkaldırmaya başlıyorlar. Hepsi demirden sopa istiyor bunların. Kamçı gerek. Recai gibi biri gerek bunların başlarına.

Yo, bu dairede çalışmak istemediğini biliyor. Bunu hiç gizlemiyor da. Açık açık söylüyor. İşten kaçtığı için değil –Zaten kimsenin iş verdiği yok– İş verseler ne olacak? Ötekilerin ne yaptıklarını görüyor işte. Tozlu kâğıtlar, sararmış dosyalar içinde akşamı güç ediyorlar. Sonra bir türlü aklının ermediği o gülünç yasalar, işlerini kovalayanların budalaca telaşları ve yüze gülücükleri... Bunlar Recai Bey'e göre değil. Üç gün, beş gün, sonunda patlayıverir.

Karakola yeni atandığı günlerdeydi. Adamın biri bir iş için başvurmuştu ona. Burnu havada herifin biri. Meğer bir yerde genel müdürmüş. Yüzü mosmor olmuştu adamın öfkeden. "Sizin sözünüz yeterli değil benim için, mahalle muhtarından onaylı belge gerek," demişti adama. Koskoca bir genel müdürün sözüne nasıl güvenmezmiş?

"Yönetmelik gereği bu Beyefendi. Ben başka türlü işlem yapamam," diyerek kovalamıştı adamı. Adam, soluğu Müdürde almış. Nasıl olduysa Müdür, Komiser Recai'den yana çıkmış. Arada aklı başında bir adam da bulunuyor demek. Hoş, o da çok kalmamıştı ya yerinde. Bir gün, bir de bakmışlardı ki adam soluğu Diyarbakır'da almış.

Şimdi ona kimse iş vermiyor diye kime şikâyet edebilir. Ağzını açmaya kalksa neler olacağını biliyor. Sürgüne razı, yeter ki istediği gibi bir iş versinler. Oysa, sürgüne gideceği yerde de onu bir masaya oturtacaklardır. Ama, bu böyle de sürüp gitmez. Üç aydır, patladı patlayacak. Emekliliğine de daha vakit var. Her gün iki gazete okuyarak nasıl tamamlayacak süresini? Ya sonra ne yapacak?

Sıcak bir yere gidip yerleşirdi. Güneyde bir küçük kasabaya. Emekli ikramiyesiyle başını sokacağı bir ev alabilirdi belki. İyi de, nasıl vakit geçirecek? Ne bahçe işinden anlar, ne balık tutabilir. Kahveye gitmekten hiç hoşlanmaz. Sıkıntıdan gebe-

rir insan. O zaman belki, eli yüzü düzgün, temiz bir ev kadını bulur...

"Ne olacak? Bu sefer de bütün gün karıyla hırgür. Allah bütün karıların belasını versin..."

Ateşi yükseliyor gibi. Eczaneye uğrayıp antibiyotik almalı. Bir de pastil. Midesi de kötü. Böcekler için ilaç almayı da unutmamalı. Ya gece ateşi iyice yükselirse? Yiyecek bir şey de yoktu dolapta. Kadın; peynir, zeytin, tereyağı, ne varsa silip süpürmüş.

Ağzına ekşi sular gelip duruyor. "Akşam size bir çorba yapar getiririm," demişti kız. Getirir miydi gerçekten? O güne kadar kimse ona bir tas çorba yapıp getirmemişti. Her işini kendisi görmüştü. Her işini, evet. Binnur, kendi canı bir şey istemedikçe ayağını bile atmazdı mutfağa. Bu kız niye çorba getirecekmiş ona sanki? Bu güne kadar, "Günaydın," ya da "İyi günler," demekten gayrı bir kez bile konuştuklarını anımsamıyor onunla. Şimdi durup dururken nereden gerekti bu yakınlık gösterisi? Eski işinde olsa, bir istediği, bir beklediği vardır diye düşünürdü. Nezarete attığı bir dostu, sevgilisi ya da kardeşi falan...

Yüzünde buruk bir gülümseme belirdi. Şimdi de iyiliksever bir kız! Nedense hep böyle antikalar bela olur onun başına. Kız, herhalde onun o çatı katında, bu yaşında, tek başına ve bakımsız oturuşuna acımış olmalı. Bu iyilik meleği... Yardım etmek istiyor. İlle de bir çıkarı mı olması gerekir! Bir de, herkesi suçlar. Bak, işte böyleleri de var dünyada. Kimbilir, belki de babacığına benzetmiştir onu. Zavallı yetim kız. Baba sevgisini özlemiştir...

"Hadi ordan... Olsa olsa, adamın hastalığı sırasında sokaklarda fink atmayı yeğlediği için şimdi vicdanı sızlıyordur da ondan... Çok gördük böylelerini. Adamın ağzına bir yudum su koymamıştır. Emekli aylığını alırken, bir yarım yamalak dua okudu mu, evlatlık görevini yapmış sayar kendisini. Bakalım mezarını yaptırttı mı? Ne gezer. Çok para gider. O parayı vereceğine kendine yeni bir manto alır daha iyi..."

Binnur'un babası geliyor birden gözlerinin önüne. Öylesine babalara hiçbir şey gerekmez elbet. Al birini vur öbürüne...

Kız çorbayı getirdiğinde, "Çamaşırımı değiştirmeme de yardım eder misin?" dese ne kadar şaşırırdı kimbilir!... Üzerine atılıvereceğini sanarak ödü kopar. Kaçamaz da. Kendisini yanlış anlamış olduğuna inandırmak ister. Hoş, hiç belli olmaz ya... Bu karıların ne istediğini anlamak zordur. Bu konuda yeterince deneyimi oldu. Bakarsın, balıklama atılır üstüne...

Gözünün önüne gelen görünüm tüylerini ürpertiyordu. Tuhaf bir biçimde, Haşmet Hanım'la onu üst üste çakıştırıyor. Sahnenin gerisini düşünmekten, düşlemekten alıkoyamıyor kendisini ve bir küfür savuruyor. Jileti sürterken biraz daha yürekli davranabilmiş olsaydı, şimdi böyle pis şeyler düşünmezdi.

"O pembecik elleriyle..."

Allah kahretsin... Pembe miydi elleri gerçekten? Bu soğukta başka türlü olamaz. Yoksa eldivenleri var mıydı? Anımsamaya çalışıyor, bir türlü gözlerinin önüne getiremiyor. Oysa, parmağında nişan yüzüğüne benzeyen –alyans değildi, hiç kuşkusuz– üstü işlemeli bir yüzük gördüğünü sanıyor. Evli değil. Yirmi beş yaşında ancak var. Evlenip boşanmışa benzemiyor. Aslında hoş kız. Özellikle gözleri. Işıl ışıl. Yeşilimsi. Galiba. Güler gibi bakıyor insana. Kız kardeşi yaşamış olsaydı... Yo, bu kızdan çok büyük olurdu.

Yaşamı boyunca durmadan onu suçlamıştı annesi. Ne anne ya... Analığını bilseydi de iki küçük çocuğu yalnız başına bırakmasaydı. Bir kazaydı. Ne yapabilirdi ki o? Üstelik, kendisini savunmasına bile olanak vermemişlerdi. Doğuştan suçlu biriydi sanki. Adalet diye bir şey yoktu bu dünyada. Kimse, ama kimse dinlememişti onu. Derdini sormamıştı. Hep tek başına savaşmıştı. Bu kızcağız da yalnız başına yaşıyordu. Tek başına. Kimi kimsesi yoktu. Olsa, dikkatini çekerdi. Geleni gideni olduğunu da sanmıyor. Kapıcı, anasının gözü. Öyle bir

şey olsa, ağzına sakız eder. Namuslu kız. Bir genç kızın bu koca kentte tek başına yaşaması kolay değil. Ne kurtlar var. Hemen tebelleş olurlar. Rahat bırakmazlar. Bir sevgilisi falan da yok mudur? Nişanlısı ya da sözlüsü? O yüzüğü veren biri?

"Acıdı bana... Pek mi zavallı bir görünüşüm var?"

Öfkeyle sıkıyor yumruklarını.

"Aptal kız. Kaz kafalı!... Sen önce kendine acı! Çorban senin olsun. Sen benim kim olduğumu biliyor musun? Bak, ben kimseye acımam, anladın mı? Senin gibi ne melek yüzlüler gördüm ben. Makineli tabancayla banka soymaya kalkanların senden ne farkı var? Hem ne diye çorba getirecekmişsin bana? Senden bir şey isteyen mi var? Çorba laf. Merak ediyorsun, değil mi? O tavan arasında benim gibi bir adamın ne halde yaşadığını merak ediyorsun. Bugün o halimi gördün. Gidip anlatacaksın arkadaşlarına. Alay edeceksin benimle. Sizin gibiler, bizim gibi polislerden nefret ederler. Çünkü biz namussuzlara acımayız. Sizin gibi orospulara ne yapılacağını iyi biliriz. Yanlış kapı çaldın kahpe. Ben yutmam o numaraları..."

Üşüdüğünü hissetti. İçi üşüyordu. Soğuk üşümesi değildi. Ateşi yükseliyordu demek. Önlem almalıydı. Telaşla yelek cebinden bir aspirin çıkardı. –Geçen gün eczacı, bozuk para yerine vermişti– Jelatinli ambalajı eliyle patlatarak aspirini çıkardı, ağzına attı. Tablet boğazına takılır gibi oldu. Alışkındı susuz ilaç içmeye. Eskiden tek ilacı kinindi. Nöbette ya da görev sırasında biraz kırıklık hissederse, hemen bir kinin yutardı, bir şeyi kalmazdı. Öyle zamanlarda suyu nereden bulacak? Yine öyle, usturuplu biçimde yutkundu ve tablet, yutağından aşağı kaydı. Midesi yanacaktı, olsun. Eve gidince biraz karbonat içti mi düzelir. İnsan üşüttüğünü hisseder etmez önlem almazsa iş büyüyebilir. Aslında en iyisi hemen antibiyotiğe başlamaktı.

İlk kim demişti ona, "Sen hastalık hastasısın," diye? Doktor değil. Binnur. Son günlerde kendisi de farkındaydı. Sinirinden. Onu ikide bir astımı tutmuş, horoz gibi öter gördükçe sinirleri bozuluyordu, elinde değildi. Kendi soluğunun da tıka-

nıvereceğini sanıyordu. Daha o zamandan başlamıştı bu. Ellerini vara yoğa kolonyayla temizlediğini anımsıyor. Her zaman değil. Buna hastalık denemez.

Otobüs çok sarsılıyor.

Ne kadar ince dudakları vardı Binnur'un. İnce ve soluk. Renksiz daha doğrusu. Yeni evli, gencecik, veremli bir kadıncağız vardı, komşuları. Onun veremli olduğunu annesi söylemişti. O, tamircinin dükkânından, akşamları, dayısının kollarını ve eteğini makasla kesip sözümona daralttığı her yanı eprimiş paltosuna büzülerek, soğuktan çatlamış ellerini o koca paltonun kuyu kadar derin ceplerine saklayarak, sokaktan, bir hırsız gibi kimseye görünmeden geçmek isterken, penceresinin camını tıklatır, içeri çağırırdı onu. Annesi o veremli kadının evine gitmesini istemiyordu, ama kadının öyle içten bir yakınlık göstermesi vardı ki, dayısından dayak bile yiyecek olsa, pencerenin tıkırdatıldığını duyunca, yolunu hemen değiştirir ve kadının açtığı kapıdan, ahırdan bozma evin avlusuna süzülürdü. Çok güzel kokulu çörekler pişirirdi kadın. Sıcak sıcak bir tas süt verirdi. O sütünü içip çöreğini yerken, biraz uzakta, sedire hafif yanlamasına oturur, süzgün süzgün onu seyrederdi kadın. Bir şey konuşup konuşmadıklarını anımsamıyor. "Verem olduğundan çocuk doğuramıyor," demişlerdi. Belki de doğruydu. Sonra ne olmuştu, onu da bilmiyor. Ölmüş müydü, başka bir yere mi gitmişlerdi, kocası nasıl bir adamdı? O kadının da öyle renksiz, soluk dudakları vardı. Belki de Binnur'u ilk gördüğünde o kadını anımsamıştır. Oysa, Binnur renginin ve dudaklarının solukluğu dışında, belleğindeki imgeye hiç benzemiyordu. İri iri ön dişleri vardı. Bir gözünü hep kısardı insanın yüzüne bakarken. Galiba o gözü ötekinden biraz daha küçüktü. Öylesine soğuk, ısırıcı bir bakışı vardı ki, buz gibi olurdu insan. Elden ayaktan kesilirdi. Kaç kez, baldırlarını okşamak için uzattığı elinin, o bakışlarla karşılaşır karşılaşmaz havada kalakaldığını anımsıyor.

Yılan ıslığını andıran bir sesi vardı:

"Ne bakıyorsun öyle? Anladık, yine erkekliğin kabardı. Ne yapacaksan yap işte..."

Yapamazdı ki. Birden bir ter basardı her yanını. Avuçları bile terlerdi. Kendini zor atardı yataktan dışarı. O da biliyordu bunu. Arkasından kıs kıs güldüğünü hissederdi. Ne tuhaf. Hiçbir şey anlamamıştı üç yıl boyunca. Kaz kafa. Gerçekten onunla niye yatmak istediğini bile bilmiyordu. Ne güzel kadınlar çıkmıştı karşısına. Onunla yatmak için can atan kadınlar. Fıstık gibi bar kızları, öyle orospu olanlar değil. Ne dul kadınlar. Tüyü bile kıpırdamamıştı. Hele bir gün, biri, yüzsüzce sokulmuş, kucağına oturup öpmeye kalkmıştı onu da, bir tokatta yere serivermişti. Hepsi de iğrenç yaratıklardı. Onlara dokunmaktansa, gözlerini kapattırıp karşısında çırılçıplak soymak ve öylece nefsini körletmeyi yeğlerdi. Binnur'la birlikteyken de farklı değildi durum. Arada onun söylediği gibi erkekliğinin kabardığı olurdu. Ama, onunla göz göze gelince canı istemez oluveriyordu. Zaten, üç yıl boyunca, en çok on kez sokulabilmişti ona. Hemen hepsi yarım kalmış, daha doğrusu, ona hep yarım bırakılmışlık duygusu veren birleşmelerdi bunlar. Altındaki gövdenin kemikleştiğini, soğuk ve kaskatı kesildiğini hissederdi. Bir keresinde bile soluğu sıklaşmadı. O incecik dudakları çizgiye dönüşürdü. Gözleri kinli bir pırıltıyla iyice kısılırdı.

Bir gün dayanamamış sormuştu:

"Peki, neden benimle evlenmek için o kadar numara çevirdin?"

Kadının, elinden gelse, tırnaklarını boynuna geçirerek onu boğazlayacağını sanmıştı o zaman. Yüzünün rengi irin sarılığına dönüşmüştü:

"Anladık, kurtardın beni ordan, ama bir daha sakın dokunmaya kalkma bana. Karşımda erkeklik taslama..."

"Bir çocuğumuz olsun istemez misin?"

"Ben kuluçka makinesi değilim, anladın mı?"

Aslında, o da çocuk falan istemiyordu. Laf olsun diye söylemişti bunu. Belki de, kadının aklından böyle bir şey geçiyor

mu, geçmiyor mu, öğrenmek için. Evlendiğinde bir kitap almıştı. Evlilik konusunda bilgiler veren bir kitap. Orada okumuştu, kimi kadınlar, çocuk olacak korkusuyla yaklaşamazlarmış erkeklere.

"Korkma," demişti o zaman. "Benim senden çocuk falan istediğim yok."

"Ne diye yatmak istiyorsun benimle öyleyse? Başka neye yarar ki?"

Otobüsün camına yansıyan gölgesinden, kendi kendine güldüğünü fark etti. Kuluçka makinesi değilmiş. Tamam. O da bir kuluçka makinesiyle evlenmeyi düşünmemişti hiç. Ya niye evlenmişti? Korkusundan mı? Başına iş açılır diye mi? Yok canım. Nasıl olsa kurtarırdı paçasını. Yirmi bir yaşından büyüktü kız üstelik. Alt tarafı Ahmet Bey üstlerine söyler, onu bir yerlere sürdürürdü. Umurundaydı sanki. Öyleyse neden evlenmişti? Neden başka çaresi yokmuş gibi davranmıştı? Bilmiyor. Salt evlenmek gerektiğini bile düşünmüş olsa, çok daha iyisini, güzelini bulabilirdi. Aradığı yoktu öylesini. Bir başka türlüsünü de.

Çirkindi. Düpedüz. Saçları kirden yapış yapıştı, her zaman. Ona, Avrupa malı dudak boyaları, kremler, allıklar, rimeller almıştı. Hiçbir şey sürmezdi. Avurtları çöküktü. Göğüsleri de o kadar ufaktı ki, yok bile sayılırdı. Zaten onu tam olarak hiç çıplak görmemişti.

Bir gün ne kadar istemişti onunla yatmayı. Gitmesinden az önceydi. Daha doğrusu onunla değil, canı basbayağı, bir kadınla yatmak istemişti. Öylesine yorgundu ki üstelik. Komiser Serdar'ın vurulduğu gecenin ertesiydi. O gün eline geçen herhangi bir anarşisti gırtlaklayabilirdi. Öylesine gerilmişti sinirleri. Eve erkenden dönmüştü. Binnur yine odasına kapanmış, elinde bir kitap, sigara tüttürüyordu. Bir tuhaf hali vardı. Mutlu gibiydi. Gevşek gevşek yatıyordu. Yine sarhoş olmalıydı. Onun sokulduğunu görünce önce sesini çıkarmamıştı. Bacakları çıplaktı. O pis pijamasının yalnız üstünü giymişti. İlk kez o zaman fark etmişti Recai Bey, Binnur'un bacaklarındaki

mor lekeleri. Kocasının soyunmaya başladığını görünce, birden doğrulmuştu yerinden. Çakmak çakmak, o insanı donduran bakışlarıyla bakmıştı.

"Bak arkadaş, canın boşalmak istiyorsa, benden önce ne yapıyorduysan, şimdiye dek ne yapıyorduysan yine öyle yaparsın. Senin pis ter kokuna dayanmak zorunda değilim ben, anladın mı?"

Pis ter kokusu ha...

Ah, asıl o zaman yapmalıydı yapacağını. O zaman bitirmeliydi bu işi.

İçi üşüyor.

"Bu kez şifayı kaptım herhalde. Aksi şeytan..."

Dediğini yapmıştı. Gidip banyoya kapanmıştı. Sabun ve sıcak su. Lif. Faydasızdı. Gözlerinin önünden bir türlü uzaklaştıramıyordu o incecik, bıçak gibi keskin ve renksiz dudakların öfkeyle büzülüşünü. Sonunda bir şeyler olmuştu yine de. O iğrenç sıvı öylece akmıştı. Bacaklarına bulaşmıştı.

Pis ter kokusu ha? Pis ter kokusu... Oysa, hâlâ beyninden çıkarıp atamıyor onun o bromürlü ilacının kokusunu. Ağzının, tütün, şarap ve Amerikan çikleti karışık kokusunu.

Nikâhlanmaya karar verdiklerinde, "O evde oturmam," diye tutturmuştu Binnur. Apartmanda oturmak istiyordu. Yeri önemli değildi. Ama, ille de apartman olmalıydı. Yeni bir apartman. Recai Bey arkadaşlarına söylemişti. Onlar da Sıhhiye'deki o küçük daireyi bulmuşlardı. Binnur'un istediği gibi yepyeni bir apartman değildi, ama kirası ucuzdu. "Ben gelinlik falan istemem," demişti Binnur. Nikâhına mahallesinden kimseyi çağırmamıştı. Yalnız Komiser Recai'nin arkadaşları vardı nikâhta. "Beni bir gazinoya götür," demişti Binnur. Gar Gazinosu'na gitmişlerdi. Bir koca şişe şarabı bitirmişti Binnur. Recai Bey, yalnız bir duble rakı içmişti. Saat ikiyi geçiyordu gazinodan çıktıklarında. Bütün gece tek sözcük konuşmamışlardı. Gazinonun önünde, emektar Hayri, cipin direksiyonu başında uyumuş kalmıştı.

Gerçek miydi bütün bu olup bitenler? Bilemiyor. Bulanık bir sis perdesinin arkasında kalmış her şey. Cipte ona sokulmak istemişti. Binnur öfkeyle itmişti. Apartmanın önünde inmişlerdi. Hayri'nin, sırtını yumruklayışı geliyor aklına. Sonra iki suçlu gibi, merdivenlerden çıkışları. Kapının önünde anahtar arayışı. Ara lambasının ikide bir sönüşü. Kapıdan girerlerken onu kucağına almak isteyişi. Binnur'un, "Çek elini," diye tersleyişi...

Üç yıl boyunca bir kez bile çırılçıplak görmemişti onu.

Yoo... Kimden saklamaya çalışıyor? Görmüştü. Her biri iri bir ayvadan büyük olmayan kıçını. Anahtar deliğinden. Bir erkek gibi abanmıştı Binnur, komşu kadının üstüne. Bir erkek gibi sürtünüyordu, gidip geliyordu. Öteki kadının bacakları havaya kalkmıştı. Ayak tırnakları ojeliydi. Kapıyı açtığında ilk öteki kadın fark etmişti onu. Bağırmıştı. Binnur, yüzünde o zamana kadar hiç rastlamadığı alabildiğine küçümseyen, belki de tiksinen bir bakışla bakmıştı kocasına:

"Dokunma bana," diye itmişti onu son derece sakin bir sesle. "Gördün. Anladın. İyi ettin. Maymun seni. Köpek seni. Dört ayak kapının önüne çöküp bizi izledin demek. İyi ettin..."

Sokmaya hazır ağılı bir yılan gibi dikilmişti karşısında. Vurmak için kaldırdığı eli havada kalakalmıştı.

"Pis ter kokusu ha..."

Asıl o ikisi kokuyordu. Terden her yerleri yapış yapıştı. Kokuyorlardı, buram buram. Hamam gibi kokuyorlardı. Haşmet Hanım'ın kokusu bile o kadar iğrenç değildi. Öteki kadın nasıl da şaşkın şaşkın bakakalmıştı? Örtünmeye çalışmıştı elleriyle. O koca kıçını, o dev anası memelerini neyle saklayabileceğini sanıyordu acaba?

Kadını tanıyordu Recai Bey. Karşı komşularıydı. Her sabah o işe giderken, kapısını aralar, kapıcıyı bekliyormuş gibi yapar, "Siz miydiniz Recai Bey, iyi günler," diyerek kırıtırdı. Sürtünecek yer arıyordu.

Öylesine gülünçtü ki kadının hali. Bütün öfkesine karşın, bir şey söyleyememişti. "Çabuk giyin, defol," diyebilmişti sadece. Kadın, kapıdan çıkarken tehlikeyi atlattığını anlayarak birden yüreklenmişti:

"Kabahat benim mi?" demişti. "Asıl karınıza sahip olun siz. Eğer siz..."

Kolundan tuttuğu gibi itmiş, kapıyı hızla kapatmıştı kadının arkasından.

Binnur'un gitmesinden bir gün önceydi.

Bu "Eğer siz..."in anlamını neden sonra anladı. Binnur'u götürdükleri günün gecesi. Yatağa sırtüstü uzanmıştı. Işıkları yakmamıştı. Ölesiye yorgundu. Belki de sızmıştı. Kapı çalındı. O kadındı kapıyı çalan. Gecelikliydi. Sırtında el örgüsü bir şal vardı. Geceliğinin iyice açık yakasından koca memeleri nerdeyse dışarı fırlayacak gibi duruyordu. Elinde bir tepsi vardı:

"Size bir çorba yaptım. Üzüntülüsünüz. Sıcak sıcak için, iyi gelir..."

Tepsiyi hoyratça itmişti. Çorba kâsesi devrilmişti. Kadının üstüne şehriyeler yapışmıştı. Hâlâ o günkü gibi kokuyordu kadın. Hamam gibi kokuyordu. Böcek ilacı gibi kokuyordu. Bir de yağlı şehriye...

Şoför hızlı bir fren yaptı, otobüs kaydı ve durdu. Kapı açıldı. Kendi durağına geldiğini son anda fark etti Recai Bey ve yerinden fırlayarak kapıya doğru koştu. Biletçi kalkış ziline basmıştı bile. Şoför, o daha ayağını yere basmadan kapattı kapıyı. Paltosunun eteğini zor sıyırdı. Durağın önündeki karlar, bekleşenlerin sıcaklığından olacak, iyice erimiş, çamur birikintisine dönüşmüştü. Şoförün arkasından sövmek isterken ayağının dibindeki üstü yumuşamış karla örtülü çukuru göremedi, ayağı bileğine kadar suya battı. Ayakkabısının içi, çorabı, sırılsıklam oldu.

Duraktan eve kadar daha en az iki yüz metre vardı ve ayağı hemen buz kesmişti. Yine de bağırdı otobüsün arkasından:

"Allah belanı versin senin, eşşoğlueşşek..."

Kimse yoktu çevrede. Geceleri sabahlara kadar dalaşan, uluyan köpekler bile görünmüyordu ortalıkta. Karın yağışı daha çok ince buz parçacıklarının düşüşüne dönüşmüştü. Bir ölü evinin kokusunu andırıyordu havadaki kömür kokusu. Ayağının ıslaklığı içini ürpertiyordu. Hızlı hızlı yürümeye çalıştı. Kulak uçları, yanağının derisi ve burnunun ucu sızlıyordu kar tanecikleri çarptıkça. Ne kadar hızlı yürümek istese, kayıyordu ayakları. Mahalle çocuklarının şeker sandığından yapılma kızaklarıyla kaya kaya cam gibi parlaklaştırdıkları asfaltta, bayır yukarı yürümek için cambaz olmak gerekirdi. Eczanenin köşesini dönerken birden kapaklandı yere, yüzüstü. Bereket, son anda ellerini paltosunun cebinden çıkarabilmişti, yoksa yüzünün gözünün parçalanması işten bile değildi. Bir kez daha büyük bir öfkeyle sövdü:

"Piç kuruları, orospu çocukları..."

Gürültücü, kavgacı, şımarık, kötü bakışlı çocuklardı hepsi. Tohumları bozuktu. Anaları orospu, babaları pezevenkti hepsinin. İlgilendikleri bile yoktu piçleriyle. Koyveriyorlardı orta yere. Onlar da, it sürüleri gibi, birbirleriyle dalaşa dövüşe, başıboş dolaşıyorlardı ayak altında. Şimdiden her biri bir serseriydi. Üç-beş yıl sonra, bunlar da ellerine birer makineli tabanca alıp, köşe başlarında haraç toplayacaktı. Temizlemekle tükenmiyordu lanet olasıcalar. İşin kökünde vardı bir bozukluk. En iyisi, belki çocuk doğurmayı yasaklamaktı. Anaları, babaları doğmuşlardı da ne olmuştu? Bir yığın asalak. Kimin kime ne faydası vardı?

"Akşam size bir çorba yapar getiririm..."

Midesi bulanıyor. Tavuk suyuna şehriye çorbası yapıp getirecektir, kuşkusuz. Belki bir gün önce çok yaptığı için artmıştır. Tadı çoktan unsu unsu olmuştur. Kokusu, böcek otunu andıran bir çorba. Suyunun üstünde küçük, sarı yağ tanecikleri yüzüşür.

Ulus'taki karakola atandığı günlerde, henüz kebapçılar, lahmacunlar sarmamıştı öyle her yeri. Muhallebiciler vardı.

Tertemiz. Tavuk suyuna çorba, tavuklu pilav ve tavukgöğsü yenilirdi öğle yemeklerinde. Büyük memurlar bile oralarda yerlerdi yemeklerini. Sonra muhallebiciler ortadan kayboldu. Yerini kebapçılar aldı. Yağlı et kokuları doldurdu sokakları. Bakanlıklarda, bankalarda, büyük işyerlerinde, memurlara yemek verilmesine başlandı. Bodrum katlarında ya da çatı katlarında oluşturulan yemekhanelerde, selfservisler kuruldu. Ellerinde plastik ya da parlak ince madenden birer tepsi, uzun kuyruklar oluşturuyor memurlar. Bulaşık suyuna şöylece girip çıkmış, yapış yapış ve artık yemek kokan, sıcaklığı yitmemiş eğri büğrü çatalları, bıçakları, kaşıkları avuçluyorlar, buğulu buğulu birer bardak alıyorlar, tezgâha sıralanan tabakları tepsilerine koyduktan sonra, koşarak oturacak bir masa aranmaya başlıyorlar tıklım tıklım salonlarda. O kadar da çok ekmek alıyorlar ki. Bir çayla geçiştirilmiş sabahlarının, bir bardak çayla ya da bir tabak şehriye çorbasıyla geçiştirilecek aç akşamlarını doyurmaya çalışıyorlar. Büyük memurlar, ayrı bölmelerde yiyorlar yemeklerini. Onlara garson kılığına sokulmuş odacılar hizmet ediyorlar.

Midesi kabara kabara, kendisini güçlükle atıyor eczaneden içeri. Parmakları öyle uyuşmuş ki, soğuktan, camlı kapıyı zor itiyor. Eczanenin içi ılık. Bozulmuş bir hava kokusuyla ılımış. Bu apartmana taşındığından beri eczanenin sahibini bir kez bile gördüğünü anımsamıyor. Levhada bir kadın ismi var. Ruhsatnamedeki resmine bakılırsa –resim çok eskiden çekilmiş değilse eğer– oldukça genç bir kadın. Böyle bir yerde, böyle büyük bir eczane açmak herkesin harcı değil. Babası açmış olmalı ona bu eczaneyi. Cebi para dolu olanlardan biri kuşkusuz. Belki de adamın kendisi de eczacıydı, kızı okulunu bitirince ona devretti, kendisi de geberip gitti. Hatun kimbilir nerelerde sürtüyor, fink atıyor. Hep o çökük avurtlu, kambur kalfa oturur tezgâhın arkasında. Otuz yaşında ya var ya yok. Sürekli yorgun görünür. Ölümcül bir hastalığa tutulmuş, yaşamaktan bıkmış gibidir. Ancak içeri bir müşteri girince ayağa kalkar, is-

teksiz isteksiz ne istenildiğini sorar, sarsak sarsak dolanır, camekânları açar, kapatır, ilacı bulunca fiyatını görmek için kutuyu camdan gelen ışığa tutar ve beceriksizce sarar bir kâğıda, parayı kasaya atar atmaz yeniden oturur taburesine. Elinde bugüne kadar bir kez bile, bir gazete, bir kitap, bir dergi tuttuğunu görmemiştir onun Recai Bey. Belki bir iki kez, o da daha henüz havalar iyice soğumadan önce, camlı kapının önüne kadar gidip sokağa baktığı olmuştur. Kimi sabahları, apartmanın kapısı önünde durup, camekândan içeriye göz atardı, Recai Bey, merakla. Sanki hep birisini ya da bir şeylerin olmasını bekler gibi bir hali vardı oğlanın. Gözleri boşlukta bir yere dikili kımıldamadan otururdu bütün gün. Bir şeyler düşünür müydü? Üzüldüğü ya da sevindiği bir şeyler var mıydı bu dünyada? Kimi kimsesi? Evine döndüğünde ona şehriye çorbası pişirecek karısı ya da anası? Kaç kez sormak geçmişti içinden. Bir kez sormuştu da galiba, ama oğlan duymazdan gelmişti. Belki gerçekten de duymamıştı. Kulakları ağır işitiyor gibiydi. Buradan aldığı ilaçlara hiç güveni yoktu Recai Bey'in. Apartmanın hemen bitişiğinde olmasa, ayağını bile atmazdı oraya. O yüzden, her seferinde, ilacı kutusundan çıkarır, etiketini kontrol eder, eğer sıvı bir ilaçsa, dibine tortu bırakıp bırakmadığını araştırırdı, şişeyi ışığa tutarak. Eczacı kadın nasıl oluyordu da bu koskoca eczaneyi bu oğlan gibi, silik, cansız, kafasız birbirine emanet edebiliyordu? Bu oğlan, bir gün, karbonat yerine arsenik verebilir bir hastaya. O zaman gelsin bakalım eczacı hanım, karakola... Hoş, ilaçtan çok, kozmetik, şampuan, tıraş öteberisi, deniz yatağı, terlik, takunya gibi şeyler satılıyordu şimdi eczanelerde. Bunun için de eczacı olmaya gerek yoktu elbet.

Onun içeri girdiğini görünce, yine isteksizce yerinden doğruluyor ve yüzüne yapmacık bir gülücük yerleştirmeye çabalıyor oğlan:

"Buyur abi, bir emrin mi vardı?"

Bir an acıyor oğlana, sonra sinirleniyor. İşte bir böcek da-

ha. Hamamböceği bile değil. Bokböceği. Üstüne beş damla alkol damlatıp çakacaksın kibriti... Bunların yüzlercesiyle, binlercesiyle dolu kentin sokakları, dükkânları, daireleri, evleri. Canları kımıldamak bile istemiyor. Uykudan başka düşündükleri yok. Sabahları bıraksalar, akşama kadar çıkmayacaklar yataklarından. Binnur gibi... Biraz kan, biraz renk, canlılık gerekti bu insanlara. Ya da bir kamçı. En iyisi kamçı. Ölüden farkları yoktu. Üstelik aptaldılar. Şimdi şu oğlan, en azından reçetesiz sattığı ilaçların parasını cebine indirse, eczacı hanım nereden bilecekti?

"Ulan, çalmasını da mı beceremiyorsun? Çal yahu... Hırsızlıkmış... Millet deveyi havuduyla yutuyor... Sen de çal. Bu insanlara böylesi layık, anladın mı? Çal da git kendine biraz et al, tıkın. Kebap ye. Bok ye. Koluna da bir kız tak, git bir sinemaya. Günde on kez otuz bir çekeceğine, git bir kerhaneye..."

Dayısının sözleriydi bunlar. Üniformasını giydikten bir süre sonra, annesinin elini öpmeye kasabaya gittiği zaman, suratında, onu alabildiğine küçümseyen bir buruşmayla bakmıştı dayısı yüzüne. Böyle demişti. Belki de haklıydı adam, kimbilir. Belki değil, haklıydı. Ne geçmişti eline, bu yaşına kadar, görevimi yapacağım diye kıçını yırtıp durmuştu da...

Bir antibiyotik ismi söyledi oğlana.

"O ne zamandır çıkmıyor abi. Yeni bir ilaç var, istersen ondan vereyim. Daha etkili diyorlar..."

Yine o peltek peltek yürüyüşüyle gidip, orta camekânı açıyor ve bir kutu alıp uzatıyor Recai Bey'e. Recai Bey kutuyu dikkatle inceliyor. Bunların hepsi aynı, markası değişik sade, fiyatı da allah allah...

Keşke, önce daireye gidip doktoru görseydi. İlaçlar o kadar pahalı ki. Belki, herifin iyi tarafına rastlar, "Söyle bakalım Recai Bey, başka istediğin bir ilaç var mı, yazayım reçetene?" deyiverirdi. Öyle demeyeceğini biliyor oysa. "Bu antibiyotikleri öyle vara yoğa kullanmak doğru değil. Sen biraz üşütmüşsün kardeşim. En iyisi iki aspirin al, yat. Bir güzel terle. Yarın saba-

ha bir şeyin kalmaz," diye tersleyeceği kuşkusuzdu. Kimi zaman da, yazdığı ilaçları bulmak bir sorun oluyordu. Hep, piyasada bulunmayan ilaçlar yazardı. Belki de mahsus yapıyordu, onunla alay etmek için. Hele bir ağrı kesici istemeyegörsün, zaten kırış kırış suratı, büsbütün perşembe pazarına dönerdi:

"Bu ağrı kesicileri çok kullanıyorsun sen Recai Bey. Benden sana ağabey öğüdü. Sonra, alışırsın, ilaçsız yapamazsın. Sonra bu tür ilaçlar, insanda erkeklik falan bırakmaz. Daha gençsin yahu..."

Malatyalı Mutemet, bin yıllık kirli gömleğinin vidalı yakasının aralığına iri başparmağını sokarak egzamalı boynunu hatır hatır kaşıya kaşıya gülmeye başlardı. Tükenmezkalem lekeli öteki eli, hep bacaklarının arasında olurdu. Mayasılı mı vardı, nedir?

"Bizim Recai Bey'e bir şey olmaz doktorcuğum. Sen onu Haşmet Hanım'a sor..."

Haşmet Hanım'ın da, senin de eşşoğlueşşek..."

"Bir kutu da B vitamini. Novaljin var mı?"

"Gelmedi abi, ama istersen benzeri var."

Kutuyu eline alıp bileşimini inceliyor. Hiçbir farkı yok.

"Pekâlâ. Bir kutu da aspirin ver. Bir de burun damlası. İyi bir öksürük şurubun var mı? Geçen verdiğin hiçbir işe yaramadı. Bir paket de kâğıt mendil..."

Oğlan hep aynı sarsak tavırlarla bir o camekâna, bir bu camêkana giderek istediklerini çıkarıyor ve yine yavaş hareketlerle paketi sarıyor. Tam o sırada geliyor aklına böcekler Recai Bey'in:

"Bu sabah bir hamamböceği gördüm banyoda," diyor.

Oğlan acıklı acıklı başını sallıyor:

"Bizim burda da var abi. Ben hep ilaçlıyorum, ama ilaçlamakla başa çıkılmıyor. En iyisi belediyeye haber vermek. Sen bir yöneticiye söylesen, iyi olur. Çünkü her yeri ilaçlamak gerek. Ben yine de sana iyi bir ilaç vereyim. Hem fısfısından,

hem tozundan. Yalnız çok zehirlidir. Dikkatli ol abi. Yiyeceklere falan bulaşmasın..."

İlk kez sevecenlikle bakıyor oğlana. Bu pısırık oğlanın onun gibi, böceklerden böylesine nefret edebileceği hiç aklına gelmezdi. Aferin. Zaten, eczaneyi çok temiz tuttuğu yadsınamaz, bütün tembel görünüşüne karşın. Ne yapsın, bu da nasipsizin biri. Şu gaz sobasına bak. Borusuz. İki dakika bile yetiyor kokusunun başına vurması için. Ne yapar bu adam burada bütün gün? Renginin sarılığı bundan olmalı. Şuraya, doğru dürüst borulu bir soba kurduramaz mı o eczacı olacak karı? Ne allahsızdır bunlar. Paralar gelsin de, nasıl gelirse gelsin...

Cebinden cüzdanını çıkararak bir beş yüzlük uzatıyor kalfaya. Oğlan yine isteksiz isteksiz, ilaçların hesabını yapıyor, parayı kasaya koyuyor ve üstünü uzatıyor.

Onun çalıştığı basımevinde de hava böyle kötü kokardı. Matbaa mürekkebi, erimiş kurşun, makineyağı, mazot ve sigara kokusu birbirine karışırdı. Kurşunları eritmek için kullanılan ocaktan başka sıcaklık veren hiçbir şey yoktu. Bir de çalışanların solukları. Bu soluklar açlık kokardı. Bir de soğan kokardı. Öğle yemeklerinde Recai'yi köşedeki lahmacuncuya yollar, lahmacun getirtirlerdi. Bir gün, kebapçıya lahmacun için kasabın gönderdiği kıymaları görmüş, ondan sonra ağzına bile koymamıştı o lahmacunlardan. Kebapçı, lahmacunları yağlı kâğıda koyar, eline tutuştururdu. Ayrı bir kâğıda da bol soğan, havuç çentiği, sumak koyarlardı. Bu oğlan öğlenleri nerede doyuruyordu acaba karnını? Belki evinden öteberi getiriyordur.

"Hadi eyvallah..."

Eczaneden çıkar çıkmaz, sivri uçlu buz taneciklerine dönüşen kar karşıdan vurdu suratına. Canını acıtırcasına. Islak ayağı sızlıyordu. Apartmanın kapısına kadar zor yürüdü. Yalnız, soğuğun, karın etkisi değildi bu. Bir tuhaf bozulmuşluk kokusu vardı havada. Ciğerlerini yakıyordu sanki aldığı soluk. Gökyüzünden asit yağıyordu insanların üstüne. İnsanlar kıvrılıp kıvrılıp can veriyorlardı sokaklarda. Kediler, köpekler, ağaçlar,

bütün canlılar. Çürümüş leş kokusuydu başına vuran. En başta kendi cesedi. Zorla sırtında taşıdığı...

Merdivenin başında durup soluklandı. Yüreği bir tuhaf çarpıyor. Çok koşmuş, yorulmuş gibi. Polis Okulu'ndaki talimleri anımsıyor. Kar, yağmur, tipi dinlemezlerdi. Çamurlara batıp çıkarlardı. Herkes sapır sapır dökülürken, onun gıkı bile çıkmazdı. Şimdi işte böyle, biraz kötü bir hava, onun soluk soluğa kalmasına yetiyor. Neden böyle oldu? Birdenbire. Temeli çürük bir gecekondu gibi çöküverdi...

Kızın oturduğu daire, kapıdan girince hemen sağdaki ilk kapı. Hiçbir ad yok kapının üstünde. Anarşik olaylar yoğunlaşalı beri, herkes kaldırmıştı kapılarının üstündeki küçük levhacıkları. Posta kutularının üstündeki yazıları. Genel Müdürlük bir gizli bildiri yollamış, örgüttekilerin kapılarının üstündeki ad gösteren levhaları kaldırmalarını istemişti. Sanki herifler, akıllarına koymuşlarsa başka türlü bulamazlarmış gibi...

"Bu böyle olmaz," diyor öfkeyle. "İnsan polisim demeye utanıyor. Alay ediyorlar bizimle. Silindir gibi geçmek gerek bunların üzerinden. O da yetmez. Bir mahallede birini yakaladın mı, mahallenin tümünü ateşe vereceksin. Acımak yok. Analarını, babalarını, kardeşlerini, sülalelerini yok edeceksin..."

Merdivenler de o kadar dik ki. Islak ayağının parmak uçları iyice hissizleşmiş. Adım atarken dizlerini de zor büküyor. Her katta durup soluk almak zorunda kalıyor. Dört kat, yetmiş iki basamak. Kimler oturuyor bu dairelerde? Eskiden olsa, her birinin geçmişini, geleceğini ıcığına cıcığına varıncaya dek öğrenirdi. Şimdi bir aldırışsızlığı var. Nasıl olsa, hepsinin karnı tok, sırtı pek. Hoş, belli olmaz ya. Ne çıkarsa, böyle sırtı pek, karnı tok olanların veletlerinden çıkıyor. Bir elleri yağda, bir elleri balda, ne bok yiyeceklerini bilemiyorlar. Hepsini temizleyeceksin bunların. Anaları, babaları dahil...

Bir kat daha çıkıyor, duruyor. Üçüncü kata kadar yine neyse, ama sonuncu merdiven canına okuyor insanın. Bir giriş

katı bulabilmiş olsaydı. Yok. Ya ölmeden gömüleceksin bir bodrum katına ya da çatılara tırmanacaksın. Kiralar ateş pahası. Üç aydır fazla mesaiye de kalmıyor. İstese, kalsa da kalmasa da alabilir bu parayı. Herkes alıyor çünkü. Kimsenin çalışıp çalışmadığına baktığı yok. Haşmet Hanım sormuştu zaten. "İstersen, akşam çıkarken atarsın imzayı," demişti. Ama, yapamazdı. Herkesin onu pusuya düşürmek, iyice tökezletmek için, nasıl bir köşeye sinip beklediğini biliyordu. Hele ayağı bir sürçmeye görsün. Ne yapabilirlerdi? Ölmüş eşek kurttan korkmaz. Ama, sorun o değil. Onlara aradıkları fırsatı vermeyecek. Bir kere olur o. Bir kere yer insan kurşunu ciğerinin ortasına. Sonra, ne yaparsan yap, fayda etmez. Tek yapılacak şey, leş kargalarının üstüne üşüşmelerine fırsat bırakmamak. Şu Malatyalı Mutemet örneğin. Onun kafasında ne mazarratlıklar dolaştığını bilmiyor mu? Kimbilir kimin adamı? Haşmet Hanım'ı üstüne iten de o değil mi? Pezevenk deyyus... O boynundakine egzama diyor ama, garanti frengidir. Pis herif. Hamamböceği...

Kolunun altındaki ilaç paketini sıkıyor. Elinde yeterince ilaç olsa, bu kentteki bütün böcekleri temizlerdi. Yalnız hamamböceklerini değil. Hamamböceklerinden farksız bütün yaratıkları. O Mutemedi, o doktoru, o Haşmet orospusunu, o kayınpeder olacak ayyaş pezevengi, o blucinli kızları, o pis sakallı oğlanları, sokakta kızak kayan çocukları, hepsini.

Ağzına ekşi sular geliyor. Kuru kuruya yuttuğu aspirinden olmalı. Belki midesini de üşütmüştür. Belki değil, kuşkusuz öyle, yoksa durup dururken niye kussun? Limon var mıydı acaba evde? Bir setliç yapsa? Aslında canı hiçbir şey istemiyor. Bir yudum su bile içse yeniden çıkaracakmış gibi bir his var içinde.

Son bir gayretle, çatı katına çıkan on sekiz basamağı da çıkıyor. Uyuşmuş parmaklarıyla anahtarı zor tutarak sokuyor kilidin deliğine. Kapının altından bir kâğıt atılmış. Eğilip alıyor. Kapıyı sırtıyla kapatıp yerleri çamurlatmamak için ayakla-

rının ucuna basarak salona giriyor, elindeki paketi salonun ortasındaki masaya bırakıyor. Şöylece bir göz atıyor kâğıda. Yöneticiden. Ay başından başlayarak yakıt parasının iki katına çıkarıldığını bildiriyor. Yakıt parası... Sanki doğru dürüst yakıyorlarmış gibi kaloriferleri. Ne yapacak şimdi? Zaten ay başını zor buluyor. Namussuz herif. Garanti topladığı kömür paralarının yarısını cebine atıyordur. Mutemet söylüyordu zaten, kimi apartman yöneticileri, gelen kömürleri açıktan para alarak devrediyorlarmış başkalarına. Kimsenin hesap sorduğu yok ki. Apartman sahiplerinin umurunda değil. Kiracı olmayagör.

Bundan böyle fazla mesaiye kalması gerekecek. Başka çare yok. O da herkes gibi oturacak odasında. İki gazete yerine üç gazete alacak. Müdür, daireye gelen gazeteleri evine götürmese, buna da gerek yok.

Yeniden hole döndü, paltosunu askıya geçirerek portmantoya taktı, ayakkabılarını çıkardı. Çoraplarını da. Önce terliklerini geçirdi ayaklarına, sonra ayakkabılıktan temiz bir bez çıkararak, önce ıslak ayakkabısının içini, sonra da ayakkabılarının üstüne bulaşan çamurları sildi, temizledi, ayakkabılarını düzgünce yerleştirdi portmantonun altındaki dolaba. Islak çoraplarını parmaklarının ucuyla tutarak yeniden salona girdi. İlaç paketi masanın üstünde duruyordu. Binnur'la evlenmeden az önce almıştı bu masayı. Oymalı dört iri ayak üstünde duran, kaba, ağır ve yüksek bir yemek masasıydı. Ceviz ağacından. İlk kez bir Noel ağacı gördüğü arkadaşının evinde de böyle bir masa vardı. Alırken öyle sevmişti ki. Sandalyeleri de öyle. Peşin fiyatına taksitle almıştı. Siteler'e gitmişlerdi, Mustafa'nın tanıdığı bir mobilyacıdan. Oysa Binnur görünce nasıl alay etmişti onunla. "Tam sana göre bir masa," demişti. "Sende hiç ince zevk yok. Ben istemem böyle şey. At, sat, ne yaparsan yap, ama kaldır bunu ortadan..."

Dişlerini sıktı. İnce zevki yoktu ha... Kaltak. Ne ince zevkli olduğunu nereden bilebilirdi o zaman? Boyun eğmiş, ertesi sabah koca masayı, karakolun bodrumuna taşıtmıştı. Ama, üç

yıl boyunca başka masa da almamışlardı. Sandalyeler kalmıştı yalnız. Zaten, bu üç yıl boyunca kimse gelmemişti evlerine. Binnur kimseyle görüşmek istemiyordu. Hatta o, karşıdaki koca götlü, koca memeli orospuyla bile. Apartman komşuları haber göndermişler, hem kutlamaya, hem hoş geldine gelmek istiyorlarmış. Binnur terslemiş kapıcıyı: "Söyle onlara, ben görüşmek istersem, haber veririm," demiş. Recai Bey'in zaten vakti yoktu komşuculuk oynamaya. Daha sonra, Binnur gittikten sonra, eşyaların tümünü elden çıkarmış, ama masasını elden çıkarmaya kıyamamış, alıp getirmişti buraya.

Recai Bey, meslek yaşamı boyunca hiçbir zaman dedektiflik yapmayı düşünmemişti. Nat Pinkertonluk taslamamıştı. Ama, meslektaşlarının çoğuna anlaşılmaz, çözümlenmez gelen ne cinayetleri, bir küçük soruşturmayla ortaya çıkarmış, aranan bir suçluyu, kimsenin düşünmediği bir yerde, eliyle koymuş gibi kulağından yakalamıştı. Soğukkanlılıkla ve sağduyuyla hareket ettikten sonra, anlaşılmayacak bir sorun olamaz gibi gelirdi ona. Bugüne kadar tek çözemediği bilmece, Binnur'un onunla neden evlenmek istemiş olmasıydı. Sormuştu:

"Neden benimle evlenmek için o kadar dümen çevirdin öyleyse?"

Alaylı alaylı gülmüştü Binnur:

"Adım kötüye çıkmadan, arkamdan kalık kız diye seslenilmeden önce kocaya varmak istediysem suç benim mi?"

Suç onun değildi de... Haftalardır düşünüyor. Her şeye karşın, kız olduğu bile söz götürürdü. O ilk gece öylesine sarhoştu ki Binnur, yaklaşmak içinden gelmemişti Recai Bey'in. Ertesi akşam Binnur yine karşı koymaya kalkmıştı ama, bu işin er geç yapılması gerektiğini o da biliyor olmalıydı ki sonunda boyun eğmişti. O ilk birleşmedeki halini de bir türlü anlamamıştı Recai Bey. Bir yandan, buz gibi bir kıpırtısızlıkla onun içine girmesine seyirci kalmış, ama bir yandan da böylesine bir yakınlığı hiç de yadırgamazmış gibi, her şey olup bittikten sonra, kayıtsızca yerinden kalkıp, yıkanmak için banyo-

ya gitmişti. Çok sonra anlayabilmişti bunun nedenini Recai Bey. İş işten geçtikten sonra. O ilk birleşmelerinde bir damla bile kan gelmemişti ve Binnur bundan dolayı rahatsızlık duymamıştı. Biliyordu elbet Recai Bey, kimi kızlarda kızlık zarının çok geniş, esnek olabileceğini, hatta olmayabileceğini. O yüzden de sesini çıkarmamıştı. Yine de son geceye kadar içinde bir kuşku hep vardı. Belki de, daha önce bir başkasıyla yatmış, Recai Bey'le salt o yüzden evlenmişti. Ya da korktuğu bir şeyler vardı. Recai Bey'i bir güvence olarak düşünmüştü. Meğer ki, çocukluğunda falan, birisi zorla ırzına geçmiş olsun...

Binnur'la evlenmeden önce aldığı, evlilik ilişkilerini açıklayan kitapta, kimi kadınların soğuk yaradılışlı olabilecekleri yazılıydı. O zaman erkeğe sabırlı davranmak düşüyordu. O da sabretmişti. Sonuna kadar. Bunu yaparken, onunla yatmak için çok istekli olduğundan değildi. Öyle yapmasının gerekli olduğunu düşündüğü içindi. Sonuna kadar da sürdürmüştü. Allah vardı, kimse aksini söyleyemez.

Döndü, banyoya girdi. Kaloriferler yanıyordu ama on altı, on yedi dereceden fazla değildi sıcaklık. Bereket, su gelmişti. Şofbeni yaktı. Bu kez de havagazı az geliyordu. Çoraplarını lavaboya bıraktı, yatak odasına geçmek üzereyken, gözü küvetin içindeki hamam tasına ilişti. Yamru yumru olmuştu tas. Böcekten iz bile kalmamış. Tasın ortasındaki karaltı, yanığın izi olmalıydı. Midesi kabardı, yeniden kusacak gibi oldu, hemen çıktı banyodan. En iyisi düşünmemekti artık böcekleri. İyileşinceye kadar.

Küçük bir gömme dolap vardı odasında. Önce ceketini çıkarıp askılığa astı ve dolaba yerleştirdi. Topu topu iki kat elbisesi vardı zaten. Bir de nicedir sırtına geçirmediği üniforması. Daha sonra, pantolonunu çıkardı. Paçaları ıslanmış, çamurlanmış, buruşmuş. Gardrobun çekmecesinden bir eski çarşaf çıkararak radyatörün üstüne yaydı, onun üstüne de pantolonunu serdi, düzgünce. İyice kurumadan o çamurları fırçalayamazdı. Daha sonra gömleğini de çıkardı, yakasını gözden ge-

çirdi. Daha bu sabah yeni gömlek giymişti, ama yine de kirlenmiş. Pijamaları her günkü gibi, yastığının altında özenle katlanmış duruyordu. Pijamalarını giydi.

Önce çayı mı demlese, yoksa çoraplarını mı yıkasa?

Üşümesi geçmiş gibiydi. Başının arkasındaki ağrı hep aynı. Artık alıştı o ağrıya. Midesi iyi değil. Belki öyle korktuğu kadar hasta değildir. Bir sıcak çay içip yatarsa, akşama bir şeyi kalmayabilir. Eski günlerdeki gibi.

Mutfağa geçti. Demliğin içinde sabahki çay duruyordu henüz. Bayatlamıştır. Duraksadı. Yeniden demlemeye değer miydi? İçeceği bir bardak çay. Biraz daha tutumlu davranması gerek. Yakında ev sahibi de çıkıp gelir, kirayı artırın diye.

Öylece koyuyor demliği çaydanlığın üstüne, havagazını yakıyor. İçeceği bir bardak çay. Oysa, bütün gün, şöyle iyi demlenmiş bir bardak çayın düşünü kurmuştu. Sonra birden irkiliyor. Ya o hamamböcekleri mutfakta da dolaşmışlarsa, birisi demliğin burnundan içeri süzülüp...

Tüyleri diken diken olarak hemen demliği sapından yakalıyor ve eviyeye boşaltıyor. Bir şey yok. Olsun. Zaten bayattı çay. Yine de bir güzel yıkıyor demliği ve bu arada çaydanlığa bir göz atmaktan kendini alamıyor. Su tertemiz. Kavanozdan koca bir kaşık dolusu çay alıp boşaltıyor demliğe. Demliği yeniden çaydanlığın üstüne koyuyor. Çay demleninceye kadar çoraplarını yıkayabilir. Yeniden banyoya dönüyor, küvetteki eğilmiş plastik tasa bakmamaya çalışarak, parmağının ucuyla tutuyor ve hemen götürüp çöp kovasına bırakıp geliyor. Su ılık akıyor. Çoraplarını yıkamaya yeterli. Bolca toz sabun döküyor çorapların üstüne. Ovalaya ovalaya iyice köpürtüyor. Sonra birkaç su duruluyor. Burnuna götürüp kokluyor. Tertemiz. Çiviye asılı mandal torbasından bir çift mandal çıkarıyor ve çorapları küvetin üstüne gerili ipe asıyor.

Su şöyle istediği gibi kaynar kaynar aksa ne iyi olacaktı. Vücudundaki bütün hastalık belirtileri sıcak bir banyoyla yok olacak gibi geliyordu ona. Ama bu kadar ılık suyla yıkanmak

budalalık. Şimdiye kadar şifayı kapmadıysa bile, ondan sonra kafayı vurması işten değil. Ama böyle dolaşmak da istemiyor. Yüzüne gözüne, saçlarına, gökdelendeki lokantada, karşısındaki sandalyeye geçip oturan pis sakallı adamın derisini sömüre sömüre yediği tavuğun ya da o koca kıçlı kızın ağzına tıkıştırdığı dönerli sandviçin vıcık vıcık yağının kokusu sinmiştir.

Pijamasının üstünü çıkarıp, kapının arkasındaki çiviye takıyor, sabunluktan bir lif alarak iyice sabunluyor, boynunu, yüzünü, kulaklarını siliyor. Lifi saçlarının üstünden de geçiriyor. Sonra lifi iyice duruluyor, bu kez durulanmış lifle, yeniden siliyor, boynunu, yüzünü, kulaklarını ve saçlarını.

Boşuna kandırıyor kendini. Ateşi var, bal gibi. Gözlerinin içi de kızarmış. Midesinde hep o yanma hissi. O kadar kustuktan ve aç karnına aspirin içtikten sonra böyle olması doğal da, o aspirine karşın, vücudunda bir gerinme isteği var. Böyle oldu mu, ateşi yükselecek demektir. Bu da mı psikasteni?

Yeniden mutfağa dönüyor. Çaydanlıktaki su kaynamaya başlamış. Demliği yarısına kadar doldurup yeniden yerleştiriyor çaydanlığın üstüne. Raftan çay bardağını, tabağını alıp mermer tezgâhın üstüne bırakıyor. Şeker kutusunu dolaptan çıkarıyor. Çekmeceden bir çay kaşığı alıp bardağın içine koyuyor ve yine sırtının ürperdiğini hissediyor. Hamamböcekleri dolaşmışlarsa eğer mutfakta, bardağın içine de girmiş olabilirler. Avuçları terlemeye başlıyor ve midesinin kabarmasını güç bastırıyor. Lanet olası yaratıklar. Canına okumalı bunların. Köklerini kurutmalı...

Çabucak yıkıyor çay bardağıyla tabağını ve çay kaşığını, muslukta, bol sabunla. Kurulama bezini de çamaşır torbasına atıp, çekmeceden yenisini çıkararak, bardağını tabağını, kaşığını kuruluyor. Ne yapsa boş. Bu namussuzların girmeyecekleri delik yok. Dolaba da girmiş olabilirler. Çamaşırların içinde de dolaşmış olabilirler. En iyisi her şeyi, her yeri ilaçlamak. İlaçlamak da yeterli değil. Yakmalı. Her şeyi. Bütün eşyaları.

Bütün evi. Her yere değmiştir pis ayakları. Her yeri lağım kokularıyla kirletmişlerdir.

Eskiden, bir yerde, Hıristiyanların, ruhunu şeytana sattıklarına inandıkları kimseleri ateşe atıp yaktıklarını okumuştu. *Engizisyon Mezalimi* diye bir kitapta mı okumuştu, yoksa gazetede mi, anımsamıyor. O zaman olmayacak bir şey gibi gelmişti ona. Yüreği bile bulanmıştı. Herifler bir de, uygarız diye çıkıyorlardı ortalığa. Ama, galiba hakları vardı. Bir kötülüğü, bir pisliği temizlemek için, ateşten daha etkili, daha kesin sonuç veren başka bir çare düşünemiyor şimdi o da. Haklılık, haksızlık, ayrı konu. Şimdi, elinde güç olsa, bu anarşistleri de öyle, bir odun yığınının üstüne yığar, yakardı cayır cayır. Bir ikisini ipe çekmekle olmaz bu iş. Yakacaksın. Topunu birden...

Yarım şeker attı bardağına, yarıya kadar dem doldurdu, üstüne su boşalttı, havagazını iyice kıstı, bardağını alarak salona geçti. Çayını masaya koydu, sandalyesini çekip oturdu. Binnur ne demiş olursa olsun, çok rahattı bu sandalyeler. Koltuk gibi geniş ve yumuşak. Çayından bir yudum içti ve bir sigara yaktı. Nafile. Ağzının tadı yerinde değil. Çayın kokusu bile iyi gelmiyor burnuna. Otsu otsu. Oysa, bergamot koymuştu içine.

Paketi dikkatle açtı. Önce antibiyotik kutusunu eline aldı. Kutunun içinden prospektüsü çıkardı. Türkçe mi, gâvurca mı olduğu belirsiz tümceler. Ama, *endikasyon*'un ne demek olduğunu biliyordu. Üst solunum yolu, gastro-entestinal, üriner sistem hastalıklarının ne olduğunu da öğrenmişti. Geniş spektrumlu bir antibiyotikti bu. Gram pozitif bakterilere olduğu kadar, gram negatif bakterilere de etkiliydiler. Her derde deva, anlayacağın. Sonra, dozaj bölümünü okudu, yüksek sesle. – Sesi biraz kısık mıydı?– Yanlış yazıyorlardı. İlk dozun yüksek olması gerekirdi. Binnur ilk hastalandığında, dairenin doktorunu istememiş, dışardan başka doktor çağırmışlardı. Eve gelen doktor, onun kronik astımı olduğunu, astımlılarda bronşitin tehlikeli sayıldığını söylemiş, hastaneye kaldırmalarını

önermişti. Binnur hastaneye gitmek istememişti. Recai'nin onu hastaneye atıp kaçacağından korkuyor gibi bir hali vardı. Doktor reçetesini yazıp gitmişti o zaman. Verdiği antibiyotiği, önce iki tane alması gerektiğini söylemişti. Kandaki ilaç oranı yüksek düzeye çıkmalıydı hemen. Sonraki dozlarla o düzey sürdürülecekti. Altı saatte bir tane alması yeterdi bunun için. Bir haftadan fazla sürmüştü Binnur'un hastalığı. Korkunç bir şeydi. Öksürüğü tuttuğu zaman, yüzü mosmor oluyordu. Bromürlü buğuların bile faydası olmuyordu. Nasıl da iri iri açılırdı gözleri. Recai Bey'in ellerine sarılır, hırıltılı bir sesle, bir daha o ne isterse yapacağını, onu ölmeye bırakmamasını söylerdi. Yalvarırdı. O bir hafta boyunca nasıl işe gittiğini anımsamıyor Recai Bey. O evde tek başına, canıyla uğraşırken, Recai Bey'in aklı nasıl başında olabilirdi? Bir baruttan farkı yoktu. Sonradan söylemişti Bekçi Mustafa, "Seni hiç o halde görmediydim komiserim," demişti. "O kara bıyıklı oğlan nasıl sağ çıktı elinden, şaştım kaldım." O kara sarkık bıyıklı yağız oğlan, Allah'ın bir belasıydı.

İyileştikten sonra, söylediklerinin birini bile anımsamamıştı Binnur. Asıl oydu Allah'ın belası...

Küçük şişeden iki kapsül çıkardı, ardı ardına yuttu, üstüne çayından bir yudum içti. Sandalyeye yaslandı. Yavaş yavaş ısınıyor gibiydi vücudu. Belki, gerçekten de hasta değildir. Kendini hasta sanıyordur. Olabilir böyle şeyler. İnsan aklını bir şeye takmayagörsün. O emekli baytar geliyor aklına. Kerliferli bir adam. Karakola gelmiş, Ankara polisinin aylardır arkasına düştüğü küçük çocuk katili sapığın kendisi olduğunu söylemişti. Doğrusu Recai Bey'in ilk günden buna pek aklı kesmemişti ama, bir adamın durup dururken, böyle kendiliğinden çıkıp da katil olduğunu söyleyebileceğini kim düşünebilirdi? Tam üç hafta uğraştırmıştı herif onları. Bütün tutanakları gözü kapalı imzalamıştı. Söyledikleri bir iki yerde tutarsız görünüyordu ama, eğer tam o sırada gerçek katil ele geçmemiş olsaydı, emekli baytar çoktan ipi boylamış olurdu. Delilik bir

türlü değil ki... O da şimdi belki gerçekten hasta değil de kendini hasta sanıyor. Doktor öyle dememiş miydi?

Hadi canım sen de. Bilmez mi kendini o? Eskiden niye hasta olmuyordu? Eskiden niye kendini hasta değilken hasta sanmıyordu? Bir gün bile, hastayım, diye kaytarmamıştı. Onun yerinde başkası olsa, iki seksen yatağa serilir kalırdı oysa. Hem hasta olmasa bile, bu havada her zaman hastalanabilir insan. Doktor istediği kadar, fazla ilaç zararlıdır, desin. Eğer bu antibiyotikler gerçekten mikropları öldürüyorlarsa –ki öldürdüklerini biliyordu Recai Bey– insanın vücuduna giren mikropları daha hastalık ortaya çıkmadan da öldürebilirlerdi. Aşı gibi yani. Niye olmasın?

Gülmeye başladı, önce yavaş yavaş, sonra gözlerinden yaş gelinceye kadar.

"Boğuluyorum," diyordu Binnur. Gerçekten de boğuluyordu. Gözleri yuvalarından fırlamıştı. Sözcükler güçlükle ve hırıltıyla çıkıyordu boğazından. Arada bir, boğmacalı çocuklar gibi ötüyordu. "Ne istersen yapacağım," diyordu. "İstersen hemen boşa beni. Acı bana... Yapamazsın bunu... Canavar mısın sen? Nereye sakladın ilacımı? Ölüyorum. Beni öldürüyorsun. Hiç acımak yok mu sende?" Gülüyordu o zaman Recai Bey. "Acımak ha?" "Sen bana acıdın mı?" diye yanıtlıyordu. "Kimse acımadı bana kızım. Ben de kimseye acımam..."

Siyaha dönmüştü o iğrenç kara sarı suratının rengi. Dudakları da öyle. O incecik, renksiz dudakları simsiyah bir çizgiye dönüşmüştü. Ağzını kocaman kocaman açıyor, soluk alıyor, katılıyor, bir türlü boşaltamıyordu ciğerlerindeki havayı. Sudan çıkarılmış balıkları andırıyordu. Andırmak ne demek, tıpkı öyleydi. Gözleri de öyleydi. Damağına oltanın iğnesi saplanmış gibi, kıvır kıvır kıvranıyor, kendisini yerden yere atıyor, o küçük lastik pompalı şişesini arıyordu.

Pis böcek!...

Gülmesi geçince kasıklarının ağrıdığını fark etti. O akşam da böyle gülmüştü. Kaltak. Her şeyi bağışlayabilirdi Recai Bey,

ama o türlüsü... Orospular bile, bu işin namusu var, derlerdi. Kadın, herifin karnına makası saplamış. Karakolda övünüyordu. "Bilmem ne yapılmadık bir kulağımın arkası kaldı Komiser Bey. Orospu olmasına orospuyum ama, bu herif gibisini görmedim," demişti. Herif, karıya, "İstediğin kadar para veririm, ağzını aç da işeyeyim," demiş. Recai Bey herifin gözünü öyle bir korkutmuştu ki, adam şikâyetini geri almak zorunda kalmıştı. O kadarla kurtulduğuna dua etmeliydi aslında.

Kerliferli adamın biriydi o da.

"Ulan ne bok şu dünya..."

Öfkeyle yeniden ilaç paketine sarıldı, böcek ilacını çıkardı. Pembe bir tozdu. Kapağını açıp kokladı. İçinde arsenik olmalıydı, öyle bir kokusu vardı. Plastik bir şişeydi. Karnına bastırılınca tepesindeki deliklerden fışkırıyordu toz.

Önce banyoya girdi. Su, havagazı, kalorifer borularının diplerini, lavabonun, banyonun deliklerini, çevrelerini, duvar diplerini bolca ilaçladı. İlacın kokusu başını döndürüyor, midesinin bulantısı artıyordu, ama dişini sıkıyordu. Banyodan sonra mutfağa girdi. Önce açıkta yiyecek bir şey var mı diye bakındı. Su bidonunun kapağını iyice sıkıştırdı. İlacın gerisini de mutfakta bitirdi. Plastik şişeyi öyle bir hırsla sıkıyordu ki, ilacın tükendiğini fark ettiği zaman, şişe yassılaşmış, avucunun içi terden sırılsıklam kesilmişti. Yorulmuştu. Kolları kesik kesikti. Şakakları zonkluyordu. Başı çatlayacak gibi ağrıyordu. Boş ilaç şişesini çöp kutusuna fırlattı, kendisini banyoya dar attı. Midesi kabarıyordu. Gözleri kararıyordu. Ellerini yıkayıncaya kadar güç durdu. Sonra başını lavaboya dayadı ve kustu. Boştu zaten midesi. Kara yeşil bir sudan başka bir şey çıkmıyor, ama midesinin kasılmalarına dayanamıyordu. Gözlerinin önünde parlak ışıklar uçuşuyordu. Neden sonra kasıntılar duruldu. Yüzünü soğuk suyla yıkadı. Kurulandı. Sürüklenircesine yürüdü yatak odasına kadar. Buz gibiydi elleri ayakları. Yorganı açtı, yatağın içine uzandı, yorganı örttü. Yatak o kadar soğuk ve ıslaktı ki, vücudundaki tüm kanın çekildiğini

sandı bir an. Çeneleri takırdamaya başladı. Bütün vücudu da çenelerinin takırtısıyla birlikte sarsılıyordu. Kendini tutmaya çalışıyor, tutamıyordu. Yorganı başına çekti, iki büklüm oldu, faydasız. Bir türlü ısınamıyordu. Titremesinin ne kadar sürdüğünü bilmiyordu, bir süre sonra, artık kendiliğinden değil, bir tür koşullanmayla çarptığını fark etti çenelerinin ve kendini zorlayarak sakinleşti. İçi hâlâ üşüyordu ama şimdi de yanıyordu bütün gövdesi. Ağzının içi, dili kupkuruydu. Yutkunamıyordu. Yutak borusu, küçük dili keçeleşmişti. Boğulacağını sandı, çırpındı. Kolları, bacakları, öylesine yorgun, öyle kesik kesikti ki, kalkmak istediği halde, değil kalkmak, kımıldayacak bile gücü bulamadı. Biraz sonra, ağzının kuruluğunu da unuttu. Gözkapakları ağırlaşmıştı. Kendisini ölmeden mezara soktuklarını düşünüyordu.

Ne yapıp yapıp çıkması gerekti buradan. Oysa, her yanı görünmez iplerle, hayır iplerle değil, kefen olduğundan kuşku duymadığı, beyaz, dirençli, üstelik yapışkan bir bezle sarılıydı. Sayıklamaya başladı. Anasını çağırıyordu galiba yardıma. Anasının ona yardım etmeyeceğini biliyor ama yardımına gelecek başka birisini tanımıyordu. Derken bir uçurumdan düştü. Eli yüzü kan içindeydi. Yine o beyaz cüppeli adamlardan biri dikilmişti başucuna. Elinde çamaşır tokaçlarını andıran bir şey vardı. Çok ağır olmalıydı ki güçlükle kaldırıyordu yerden ve olanca gücüyle indiriyordu Recai Bey'in kafasına. Kafasının, ortasından ikiye bölündüğünü sanıyordu. Sonra beyaz cüppeli adam da silindi. Koyu bir karanlık içinde kendinden geçti. Kapının zili çaldığında, boğazından çıkan hayvansı hırıltıları duyacak halde değildi. Zil uzun uzun çaldı. Önce zil sesini de düş içinde duyduğunu sandı. Gözlerini araladı. Bir süre nerede olduğunu kestiremedi. Odanın küçük penceresinden ışık girmiyordu artık içeriye. Demek gece olmuştu. Ne kadar uyumuş olduğunu düşünmeye çalıştı. Eve döndüğünde saat iki ancak vardı. Demek... Zil yine çaldı. Kim olabilirdi? Ter içindeydi. Bu halde kalkarsa, şifayı kapardı. Sonra, çenelerinin çarpışı

geldi aklına. Şifayı kapmak ne demek geberiyordu nerdeyse. Kimdi bu saygısız? Nasıl da ısrarla çalıyor...

Küfrederek kalktı yataktan, battaniyeye sarındı, terliklerini ayaklarına geçirdi, el yordamıyla kapıya doğru yürüdü, bu kez düğmeyi bulmakta güçlük çekmedi. Işık yandı. Ne kadar bunalımlı bir uyku uyuduğu, yorganın halinden belli oluyordu. Koridora doğru yürüdü. Zil yeniden çalındı. Holün ışığını da yaktı, vücudunu duvara yapıştırarak uzandı, gözetleme deliğinden baktı. Dışarısı karanlıktı ve kapıyı çalan görünmüyordu. Kim olabilirdi? Ne istiyordu bu saatte? Duraksadı. Geriye dönüp tabancasını alsa mıydı? Müdüriyetten gelen yazıda öyle deniyordu. O kara, sarkık bıyıklı oğlan geldi gözlerinin önüne. Kanıt yetersizliğinden salıvermişlerdi oğlanı. Şimdi...

Birden açtı kapıyı ardına kadar. Kapının önünde, giriş katındaki kız duruyordu. Şaşkın şaşkın baktılar birbirlerine. Kız, yarı karanlıkta ufalmış gibiydi. Elinde yuvarlak bir tepsi, tepsinin içinde bir küçük tencere, bir tabak.

"Korkuttunuz beni Recai Bey," dedi kız küçük sesiyle. "Evde olduğunuzu biliyordum. Biraz daha açmasanız..."

Homurdandı:

"Nerden biliyordun evde olduğumu?"

"Eczaneden söylediler... Size çorba getirmiştim de..."

Yine gülmek geldi içinden. Çorba getirmiş. Çorba... Sonra, birden, battaniyeye sarılmış haliyle çok gülünç bir görünümü olduğunu düşündü, öfkelendi. Bugün ikidir, bu kız, onu biçimsiz, utanılacak durumlarda yakalıyordu. İstemeye istemeye yana çekildi.

"Sağ ol," dedi. "Hiç gereği yoktu ya... Zahmet etmişsin..."

Kız, çekinerek girdi içeriye. Niye çekiniyordu sanki? Yoksa üzerine atılır diye mi korkuyordu? Hastaysa hasta. Ne üstüne vazifeydi onun? Çorba getirmiş!

Kız tepsiyi büyük masaya koydu.

"Zahmet olacak bir şey yapmadım ki... Kimsesizliğin ne olduğunu bilirim. Siz de benim gibi yalnız bir insansınız..."

Aptal aptal baktığını anımsıyor kızın yüzüne. Ne demek istiyordu? Kimsesizliğin ne demek olduğunu bilirmiş... Şunun suratına bir tokat atacaksın ki asıl o zaman anlasın nereden geldiğini. Karşısında, mor bir hırkaya sarınmış, duruyor. Ufacık şaşkın bir böcekten farkı yok.

"Bu sabah banyoda bir hamamböceği buldum," dedi ansızın. Bunu niye söylediğini kendisi de bilmiyordu. Kız şaşkın şaşkın kekeledi:

"Öyle mi? Çok kötü..."

"Çok kötü ya. Bu namussuzlar evi bir sararlarsa başa çıkılmaz. Ben evin her yanını ilaçladım. Sen de bak. Bütün apartmandakiler bunlarla savaşmazsa, faydası yok. Sizde de var mı?"

"Bilmem. Hiç gözüme çarpmadı."

"Olsun. Yine de dikkatli olmalı. Bir sararlarsa..."

"Dikkat ederim..."

Tencerenin kapağı kapalıydı. Çorba sıcaktı herhalde, çünkü dumanı tütüyordu kapağın kenarından. Tepsiye zor sığıştırılmış tabakta da, kızarmış bir tavuk budu vardı.

Kız, kapıdan çıkmadan önce döndü:

"Ekmek getirmedim ama... Bilmem ekmeğiniz var mıydı?"

Homurdandı:

"Ekmeğim var... Bir daha da böyle zahmetlere kalkma. Ben alışkınım. Başımın çaresine bakarım..."

"Elbette... Ama, şurada komşuyuz... Hem yüzünüz hiç iyi görünmüyor. Keşke doktor çağırtsaydınız..."

Kapıyı kızın hemen arkasından, nerdeyse onu itercesine kapattı. Kız sözü biraz daha uzatacak olsa, biraz daha ukalalık edecek olsa, tepsiyi başından aşağı geçirmesi işten bile değildi.

Hâlâ başı dönüyordu. Midesi ezik ezik. Acıkmış da olabilirdi. Saatine baktı. Yedi buçuk olmuş. Evde ekmek var mıydı? Yoktu. Kıza yalan söylemişti. Canı ekmek istemiyordu da ondan olmalı. Kız tepsiye bir kaşık, bir çatal, bir bıçak da koymuş. Sanki onun çatalı, kaşığı olmazmış gibi.

Tencerenin kapağını açtı. Tam da onun beklediği gibi bir çorba. Şehriye değil. Yoğurtlu yayla çorbası. Kolayına kaçmamış demek. Özenmiş. Elinden iş gelen bir kız bu. O koca kıçlı, blucinli kızlar gibi değil. Binnur gibi değil. Ama neden gerekti bu çorba?

Birden tuhaf bir yorgunluk hissediyor tüm bedeninde. Mutfağa gidip bir tabak alması gerek en azından. Bunu bile yapamayacağını anlıyor. Karnı aç oysa. Midesi ezik ezik. Çorba güzel. Kokusundan belli. Üstüne has tereyağı kızdırmış. Nane ekmiş. Tam hasta çorbası. Duraksıyor. Sandalyesini bile çekmeden, ayakta, bir kaşık atıyor ağzına. Tadı güzel. Belki şu çorbayı içerse midesi de düzelir. Gözü tepsinin kenarına sıkıştırılan tabağa ilişiyor. Kızarmış tavuk budu.

Gökdelende, karşısındaki sandalyeye oturan herif o tavuk budunu nasıl sömürüyordu... Gözlerini yumuyor, unutmaya çalışıyor o imgeyi. Başaramıyor. Adamın dudaklarının kenarından yağlar sızıyordu. Tavuğun derisi iyi ütülenmemişti. Derinin gözeneklerinde kara kara tüy parçaları görünüyordu.

Tepsiyi itti. Yiyemeyecekti. Bir kaşık daha yiyecek olursa, midesinin yeniden kabaracağını hissediyordu. Tencerenin kapağını örttü. Odasına dönmek üzereyken, böcekler geldi yine aklına. Evin her tarafını ilaçlamıştı, ama bunlar yedi canlıydılar. Bakmışsın, kapının altından girmişler. Hele yemek kokusu aldılar mı...

Tepsiyi aldı, mutfağa götürdü. Çorbayı eviyeye boşaltmayı düşünüyordu, sonra vazgeçti. Belki yarın sabah daha iyi olurdu. O zaman ısıtır yerdi. Tavuk buduna gelince... İki parmağıyla tiksinerek tuttu budun sap tarafından ve çöp kutusuna attı, kutunun kapağını sıkı sıkı örttü.

Daha o kadar erkendi ki. Bu saatte yatacak olursa, gün doğmadan uyanacaktı, çaresiz. O zaman ne yapacaktı? Yatmasa, bir saat, iki saat neyle vakit geçirecek? Birden, antibiyotiğin saatini geçirdiği geldi aklına. Hemen kutuyu açtı, ilacı aldı, bir bardak su doldurdu bidondan –suyu da iyice azalmıştı– ilacını içti.

Yarın sabaha kadar koskoca bir on iki saat vardı önünde. Bomboş bir on iki saat. Daha aylarca, yıllarca böyle bomboş on iki saatleri olacağını düşündü. Çıldırırdı insan. Binnur da belki bu yüzden çıldırmıştı. Çılgınlıktan başka bir şey denilemezdi onun davranışına. On iki saat değil, en azından on sekiz saat doldurması gerekiyordu. O da şarap içiyordu, her gün en az bir kitap deviriyordu. Sonra...

Televizyonu satmasa mıydı acaba? O zaman hiç böyle olacağını düşünmemişti. Televizyon seyredecek vakti yoktu. Vaktin nasıl geçeceğini düşünecek vakti yoktu. Yorgun argın geliyordu eve. Binnur'un bütün gün yataktan çıkmadığını biliyordu. Onun, Recai Bey'in hazırlayacağı yemekleri yemek istemeyeceğini, köşedeki lokantaya gitmek için ısrar edeceğini biliyordu. Orada da bir küçük şişe şarabı bitirecekti. Eve döndüklerinde ikisi de pestile dönmüş olacaktı. Sabah, altı buçukta gözlerini güçlükle açacaktı Recai Bey. Çayı ocağa koyacak, tıraş olup giyinecek, ütülü gömleği kalmamışsa, gömlek ütüleyecek, kahvaltı sofrasını hazırlayacak, Binnur başını bile kaldırmayacaktı yatağından. Saat sekiz dedi mi, cip kapıda olacaktı. Sonra, yine o yoğun gidiş geliş, gürültü patırtı, hengâme...

Şimdi bir televizyonu olsaydı...

Düşündü. Kırk şu kadar yıl boyunca, sinemaya bile sayılıydı gittiği. Neydi sinemada gösterilenler, onun bütün gün tanığı olduğu olaylar karşısında? Hiç. Asıl, yaşamın içindeydi sinema. Acılar, sevinçler, kinler, intikamlar, adam öldürmeler, hırsızlıklar, intiharlar... Boğazına kadar doymuştu bunlara. Perdede oynanan dramlar gülünçtü. Üstelik, hepsinin uydurma olduğunu bile bile nasıl zevk alırdı insan o saçmalardan? Televizyonun ne farkı vardı? Politikadan da hoşlanmazdı Recai Bey. Halk Partisi'ymiş, Adalet Partisi'ymiş, Hocanın Partisiymiş, hepsinin canı cehennemeydi. Hepsinin ne mal olduğunu biliyordu. Neler görmüştü o karakolda. Dinine yandığımın... Yukarda kocabaşlar aralarında tepişiyor, olan millete oluyor-

du. Değer miydi böyle itişip kakışmak? El ele verip de şu zavallı halkın derdine bir çare bulsalardı... Herkes kendi derdine düşmüştü. Bazen düşünüyordu da, bu işin içinde bir terslik var gibi geliyordu ona. Eskiden gazete okumaya vakti olmazdı. Üç aydır her gün iki gazete okuyor. Oldum olası sevmezdi gazetecileri. Hele o polis muhabirlerini. "Abi, abi," diye sırnaşır, peşinde dolaşırlar, işine engel olurlar, sonra bir bakarsın, dört sütun üstüne manşet atmışlar, neymiş, polis gazetecileri tartaklamış. Ulan pezevenkler, kim diyor size işimize burnunuzu sokun diye? Biz size karışıyor muyuz? Gelip sizin yerinize mi oturuyoruz, mürekkebinizi mi döküyoruz, kâğıdınızı mı karalıyoruz? Orası öyleydi de, yine de huzursuzdu. Gazetelerin yazdıklarına inanmak doğru değildi kuşkusuz. Yine de, okuduklarından yarısı, bilemedin onda biri doğruysa... Bunlar, deveyi havuduyla yutuyorlardı. Hangisine baksan, aynı şey. O onu kayırmış, öteki kaç milyon kredi almış, öteki vergi kaçırmış, beriki Mafyayla ortakmış... Sonra da polisle, memurla, işçiyle uğraşırlar.

Sırtında yine ürpermeler dolaşıyordu. Yönetici denilen pezevenk, yakıt parasını iki katına çıkartın, demiş. Yaksa ya doğru dürüst. Herkes hastalıktan kırılıyor. Nerdeyse odanın içindeki su bile donacak. Eski günlerdeki gibi...

Ellerine bakıyor. Ellerinin üstünde, otomobil tamircisinde çıraklık yaptığı günlerde oluşan çatlakların izi var hâlâ. Derisi kalın. Damarları çıkık. Derisinin üstünde, orada burada küçük kahverengi lekeler var. Doktora göstermişti bu lekeleri. "Benim karaciğerim bozuk galiba," demişti. Oralı bile olmamıştı adam.

Kimse işini doğru dürüst yapmıyordu bu memlekette.

Döndü, yatak odasına gitti yine. Burası salondan bile soğuk. Dolapta geçen yıl Binnur için aldığı küçük elektrik sobası duruyordu. Çıkarıp yaksa mıydı? Elektrik sobasının çok elektrik yaktığı söyleniyordu. Oysa, Binnur, sobayı başının ucuna koyar, elektriğin kesik olduğu saatler dışında hep yakardı. Bu

yüzden kaç kez elektrik fişleri bozulmuştu da değiştirmek zorunda kalmıştı. Aklına geldi. Banyodaki priz de yerinden oynamıştı. Onu da sıkıştırmak gerekiyordu. Eskiden olsa hiç ihmal etmezdi. Hemen değiştirirdi. Şimdi bir isteksizliği var. Dolabı açtı, uzandı, sobayı çıkardı. Şu kadarcık sobanın sıcaklığı ne olacaktı sanki? Ama üşüyordu. Hiç değilse ışığı gözlerini ısıtırdı. Sobayı yatağının az uzağına yere koydu, fişi prize taktı, sobanın düğmesine bastı. Tek yanını yaktı. İki yanını birden yaktı mı, sigorta dayanmıyordu. Sırtına aldığı battaniyeyi yorganın üstüne serdi, tekrar girdi yatağın içine. Ne çabuk soğumuştu yatak. Yine az önceki gibi dişlerinin çarpacağını sandı. Bu kez üşümesi uzun sürmedi. Ateşi vardı, ama üşümesi geçmişti. Belki yarın sabaha kadar bir şeyi kalmaz. Bir de başındaki ağrı geçse.

Gözlerini yumdu uyumak için. Oysa uykusu yok. Elektriği söndürmeyi de unutmuş. Yine kalkması gerek. Canı kalkmak istemiyor oysa. Canı hiçbir şey istemiyor. Düşünmek de istemiyor, ama, düşünmeden de edemiyor. Bu hastalık kötü, insanın aklına olmadık şeyler geliyor hasta olunca. Gelecek günler geliyor. Yaşlılık geliyor. Daha kötü hastalıklar geliyor. Bunları düşündükçe yüreğinin sıkıştığını hissediyor Recai Bey. Ya yarın elden ayaktan düşerse ne olacak? İnsan pat diye ölüp gitse iyi de, bir de sürünmek var. İnsan öyle pat diye ölüp gitmiyor işte. Bunu iyi biliyor. Ne zamandır ölmekte olduğunu biliyor da ondan biliyor.

Bir çocuğu olsaydı. Bir kızı. Şu giriş katındaki kız gibi bir kızı. Öyle, şimdiki kızlar gibi bir kız değil. Öyle bir kızı olsa, en önce kendisi okurdu canına. Erkek arkadaşmış, diskotekmiş, içki içmeler, erkeklerle kol kola küfür edip sokaklarda sürtmeklermiş... Yoktu öyle şey. Şu kız gibi, hanım hanımcık bir kızı olsaydı...

Uykusu yoktu ama, yorgundu. Sırtı ağrıyordu. Tepede sallanan ışık gözüne çarptıkça, gözlerini kamaştırıyordu. İster istemez kalktı yerinden, ışığı söndürdü. Şimdi yalnız elektrik so-

basının kırmızı ışığı aydınlatıyordu odayı. Çocukluğunun ocaklarını, sobalarını, mangallarını düşündü. Tepeleme kızıl ateş dolu bir mangal... Kalça çıkığı yüzünden, yürürken iki yanına sallanarak yürüyen bir güzel çocuk ve alevler içinde, çılgın seslerle miyavlayarak pencereye tırmanmaya çalışan bir kedi...

Korkuyordu, üşüyordu, başı ortasından ikiye ayrılacak gibiydi ve yardımına gelecek kimseler yoktu. Karanlık, upuzun bir koridorun sonunda, yeşilimsi bir ışıkla aydınlanmış bir genişlik vardı. Birtakım insanlar toplanmıştı o aydınlıkta, hiçbirinin yüzü belli değildi. Birisinin elinde bir pipo vardı ve geniş arkalıklı bir koltuğa oturmuş olmalıydı. Yalnız piponun dumanını seçebiliyordu yattığı yerden. Yanıbaşında duran bir kadındı. Neden kadın olduğunu bilmiyordu ama, bir kadındı. Odasının içinde de birileri vardı. Ya da yalnız biri. İriyarı, kamburumsu biri. Yüzünü seçemiyordu. Elinde tavan süpürgesine benzeyen bir sopa tutuyordu. Adam üstüne doğru eğiliyordu onun. Uyuyup uyumadığını anlamaya çalışıyordu. Uyumadığını belli etmek istedi. Kımıldayamıyordu bir türlü. Ağzını açtığını düşündü, ama hiç sesi çıkmadı. Sonra, adam yok oldu. Koridorun sonundaki yeşilimsi ışıkta insanlar şimdi daha da kalabalıktılar. Sanki kötü bir şeyler düşünüyorlardı onun için. Kim olduklarını bilmiyordu. Birisi, oturduğu yerden kalktı, koridora doğru yürüdü ve ışığı kapattı. Belki de onu öldürmeye geliyordu. Yüreğinin hızlı atışlarını duyuyordu beyninin içinde. Bu bir düş olabilirdi. Doğrulmaya çalıştı. Görünmez iplerle bağlanmıştı yatağına, doğrulamıyordu, bağıramıyordu. O zaman bunun yine bir düş olabileceğini düşündü, ama bunu düşünmesi korkusunu yenmesine yetmedi. Ne istiyorlardı ondan? Neden öyle sinsi sinsi konuşuyorlardı aralarında? Son bir gayretle gövdesini doğrulttu. Koridordaki adam şimdi neredeydi? Belki odaya girmiş, bir köşeye sinmiş, onun yataktan çıkmasını bekliyor. Sonra ensesine bir yumruk indirecek, bıçağını iki omzunun ortasına saplayacak... Şimdi

oturmuştu yatağının içinde, ama bir türlü ayaklarına sözünü geçiremiyordu. Felç olmuştu. Kımıldayamıyordu ve o hafif yeşil ışığın altındaki gölgeler ayağa kalkmışlardı hep birden. Bu tarafa doğru yürüyorlardı. Işığın arkadan gelmesine karşın, üzerlerindeki beyaz maşlahları daha iyi görebiliyordu şimdi. Yüzleri belli değildi. Daha doğrusu, yüzlerinin yerinde, gözsüz, ağızsız, burunsuz bir beyaz leke vardı yalnızca. Ayaklarını sürür gibi yürüyorlardı. Durmadan yaklaşıyorlar, ama koridorun ortasında sanki hep yerlerinde sayıyorlarmış gibi yaklaştıklarını belli etmiyorlardı. İçlerinden birinin cellat olduğunu biliyordu artık. Yolun sonuna geldiklerinde, nereye sakladığı belli olmayan yağlı ipi boynuna geçirecekti. Son bir gayretle ağzını açtı ve haykırdı:

"Benim suçum yok. Ben bir şey yapmadım. Ben masumum..."

Bir garip, ürkünç, çılgın kahkaha çınlıyor kulaklarında.

Soluk soluğa açıyor gözlerini. Yine karanlık. Kopkoyu bir karanlık. Ama artık uyandığını biliyor. Yüreği yine şakaklarında atıyor ve beyni yine ikiye ayrılacakmış gibi, bütün ağırlığını ensesinden kulaklarına yüklemiş, zonklayıp duruyor. O adamın, karanlığın içinde bir köşeye sinmiş olabileceğini düşünüyor yine. Elini yavaşça yastığının altına doğru götürüyor, beylik tabancasının soğuk kabzasını yakalıyor. Ne kadar bekliyor öylece? Ya gözleri alışıyor karanlığa ya da küçük pencerenin kenarlarından sabahın ilk ışıkları sızmaya başlıyor. Kapısının kilitli olduğunu düşünüyor. Bu odaya kimsenin giremeyeceğini, onu öldürmek için birisi girmiş olsa, bu kadar bekleyemeyeceğini düşünüyor, ama korkusunu bastıramıyor bir türlü. İlk kez, güneş ve aydınlığı böylesine büyük bir özlemle bekliyor. Bir eli tabancasının kabzasında ve bütün vücudu uyuşmuş...

Sonra utanıyor kendinden. Komiser Recai'nin, gördüğü korkulu bir düş yüzünden, yatağına çivilenmiş bir halde, korkudan tir tir titrediğini bilseler...

Bu kez kolayca kalkıyor yatağından. Üşüdüğünü bile bile. Elektriği yakıyor ve saatine bakıyor: Altı buçuk. Derin bir soluk alıyor. O kadar korktuğu gece bitmiş bile. Bundan sonrası kolayca geçebilir. Kendini yokluyor. Dinlenmiş. Salt başındaki ağrı. Son zamanlarda sık sık yinelenen o ağrı.

Tekrar uzanıyor yatağına. Gördüğü düşe bir anlam vermeye çalışıyor, sonra bundan çabucak vazgeçiyor. Daha doğrusu düşünmek istemiyor. O yeşil ışıktaki adamlar...

Bugün, Binnur'un babası uğrayacak daireye ve ondan yine bir bin lira vermesini isteyecek. Cebinde ona verecek bin lirası var. Bu bin lirayı verirse, bir süre rahat edecek. Ya sonra? Adam yine gelecek. Onu yerinde bulamazsa, Haşmet Hanım'a gidecek. Haşmet Hanım'ı bulamazsa, Müdüre çıkacak.

Yine düşünü anımsıyor. "Ben suçsuzum. Ben bir şey yapmadım," diye haykırışı kulaklarında.

Tanrı ne kadar acımasız. İnsana, her şeye yeniden başlayabilmesi için bir fırsat tanımalıydı. Her şeye yeniden başlamak için değil; başlangıcı daha değişik bir biçimde düzenleyerek tanımalıydı bu fırsatı, yoksa hiçbir şey değişmezdi. Babası bir kalasın altında can veren, otomobil tamircisinin dükkânında çıraklık yapan, kız kardeşi bir mangal ateşinde cayır cayır yanan, basımevinde herkesin itip kaktığı, koca koca adamların, kâğıt deposu diye kullanılan bodrumda ırzına geçmeye kalktıkları Recai'nin başka türlü olması olanaksızdı.

Yine de, her şeye yeni baştan başlayabilse, bir şeyleri değiştirebilirdi. Birtakım olmadık rastlantılar nasıl da yönlendiriyordu insanın tüm yaşamını... Binnur'a öyle rastlamamış mıydı? Ona rastlayıncaya kadar bir papaz gibi yaşamıştı. Böyle bir şey yapacağını daha önce söylemiş olsalar, güler geçerdi. Yalnız o değil, kimse inanmazdı onun böyle bir şey yapacağına. Değil Binnur gibisi... Hadi canım... Görev bilinci vardı onun. Barlardan, gece kulüplerinden, kerhanelerden karı kaldıranlardan değildi o. İstemiş olsa...

Şimdi, şu kız...

Yüzünü buruşturdu. Bütün kadınların Allah belasını versin. Erkeklerin başına dert olmaktan başka ne işe yararlardı? O, o kadar sevdiği minicik kız kardeşi bile başına dert olmamış mıydı? Anası da öyle. Anası öyleydi de, öteki analar farklı mıydı? Karakola gelip sızlanırlar, oğulları, kızları için şefaat dilenirlerdi. "Be kadın, daha önce neredeydin?" derdi o zaman Komiser Recai. "Evladın bu hale gelinceye kadar neredeydin? Git şimdi başımdan..." Öyleydi. Ya, kendi anası gibi hiç yok sayarlardı evlatlarını ya da şefkat diye, kendi başlarına bırakıverirlerdi. Sonra da ağlayıp sızlayarak sözümona analıklarını gösterirlerdi.

Haydi canım sen de...

Analar da analıklarını bilmeliydiler. Analık, oyuncak değildi. Bir görev sorunuydu bu. Analar, analıklarını bilmeliydiler. Bir gün bile görevini unutmamıştır Recai Bey. Bir kez bile görevini kötüye kullandığını, savsakladığını söyleyemezlerdi. Arkadaşlarını, astlarını, üstlerini getiriyor gözlerinin önüne. İçlerinde en katıların bile yumuşadıklarını görmüştü. Oysa, görev yapılırken duyguların bir yana bırakılması gerektiğini hepsine öğretmişlerdi. Karşılarına çıkanların insan olduğunu düşünmeyeceklerdi. Yalnız suçlu vardı. Yalnız onların birer suçlu olduklarını, topluma zarar verdiklerini düşünmeye hakları vardı. Bu yüzden katı olmalıydılar. Onların acı çekmelerinden etkilenmemeliydiler. Ateş olmayan yerde duman olmazdı. Hangi nedenle olursa olsun, karakola gelen bir adamın suçlu olduğu kuşkusuzdu. Onu oraya getiren nedenler farklı bile olsa. Neden herkes gelmiyor karakola? Çünkü, çok kez şikâyet için gelenlerin bile, işlenen suçta, asıl suçlu kadar sorumluluk taşıdığını öğrenmişti bunca yıllık meslek yaşamında Recai Bey.

Başkomiserliğe yükseldiğinde arkadaşları kıskanmışlardı onu. Oysa, hakkıydı bu onun. Arkasından homur homur homurdandıklarının farkındaydı. İstedikleri kadar homurdansınlar. Karakola geldiği günün akşamı, bütün memurların masalarına birer kâğıt bırakmıştı. Görev sırasında gazete okumak,

hikâye anlatmak, amiral battı oynamak yasaktı. Karakol pırıl pırıl olacaktı. Nezarethane de yıkanıp temizlenecekti. Bir tek fare, bit, tahtakurusu görmeyecekti. Nöbetçilerin yatakhanesindeki çarşaflar yıkanıp ütülenecekti. Sobanın külleri düzenli olarak boşaltılacak, yerler her sabah ve akşam süpürülecekti. Görev sırasında yüksek sesle konuşulmayacak, kimse ondan izin almadan dışarı çıkmayacaktı. Memurlar giyimlerine dikkat edeceklerdi. Pis ve uzun tırnaklı, iyi tıraş olmamış, bıyığı düzeltilmemiş, gömleği kirli, pantolonu ütüsüz olarak karakola gelinmeyecekti.

Hepsinin, arkasından yaka silktiğini biliyordu. Şube Müdürüne şikâyet ettiklerini biliyordu. Şube Müdürü de yaka silkiyordu ondan, ama sesini çıkaramıyordu. Adını "Kızıl Panter" takmışlardı. Doğruydu. Panter gibiydi. Amansızdı. Yalnız memurlarına karşı değil, suçlulara karşı da amansızdı. Onun eline düşmekten ödü kopardı sabıkalıların. Onunla ilk karşılaşanlar da hemen öğrenirlerdi kim olduğunu. Daha ilk tokadı yer yemez anlarlardı. En küçük bir savsaklamayı bile bağışlamazdı. Nöbeti asıp pavyona eğlenmeye giden bir memuru ile nezarethanedeki bir oğlanı anasıyla gizlice görüştüren bir başkasını, Şube Müdürünün bütün araya girmek istemesine karşın, sürdürtmekte direnmişti. Ankara'nın göbeğinde sefa pezevenkliği yapmanın ne demek olduğunu öğrensinlerdi. Gidip görsünlerdi bakalım Anadolu'da yaşamak nasıl oluyordu. Bütün çocukluğunu oralarda geçirmişti Recai Bey. Bunlar gibi, bilmem hangi parti başkanının torpiliyle gelip kurulmamıştı o karakola.

Doğru mu yapmıştı? Herkes düşmandı şimdi ona. O kadar uğraşması, didinmesi neye yaramıştı? Sonunda bir bahane bulmuşlar, onu da o karanlık odaya sürmüşlerdi işte. Yine de yaptığının yanlış olduğunu sanmıyordu. Herkes onun gibi davransaydı, bu düzensizlik, bu kargaşalık olmazdı. Yalnız bu da yetmiyordu elbet. Devlet, çalışan memurunun hakkını vermeliydi.

İçini çekti. Elini yüreğinin üstüne bastırdı. Orada sürekli kanayan bir yara vardı. Bu yarayı doktor göremezdi. Onun acısını kendisinden başka kimse bilemezdi. Onu öldüren, daha doğrusu yavaş yavaş ölüme götüren bir yaraydı bu. O yarayı açan kurşunu sıkan el yoktu artık, ama yara durmadan kanıyordu. Korkuyordu Recai Bey. Ölmekten değildi korkusu. İnsan bir kez ölürdü. Zamanı gelince, ki bu zaman birdenbire de gelebilirdi, ölememekten korkuyordu. Ona "Kızıl Panter" adını takmış olanların karşısında sorguya çekilmekten korkuyordu. Kayınpederi olacak herifin böyle ikide bir çıkıp çıkıp gelmesi hayra alamet değildi. Ne olabileceğini bilmiyordu. Onu neyle suçlayabileceklerini de bilmiyordu. Kimse onun rüşvet yediğini söyleyemezdi. O kadar budala değildi. Her önlemi almıştı. Binnur'a gelince...

Omzunu silkti. Hiçbir şey yapamazdı o herif. Hiçbir şey kanıtlayamazdı. Herkes biliyordu Binnur'un ne biçim bir bela olduğunu. Defolup gitmişti işte. O ayyaş, serseri herifi kimse ciddiye almazdı.

Yine de...

Bir yanlışlık vardı bu işte. Bir adaletsizlik vardı. Neden tüm belalar gelip onu buluyordu? Bir gün o da herkes gibi rahat edemeyecek miydi şu dünyada? Fukara doğmuşsa kabahat kimdeydi? O daha çocukken babası ölmüşse, kabahat kimdeydi? Kardeşinin ayağı mangala takıldı diye, niye hep onu suçlamıştı anası? Herkesin dayıları yeğenleri için deli divane olurken, neden onun dayısı durmadan itip kakmıştı onu? Babası, kız kardeşini zorla kaçırdıysa, oğulun ne günahı vardı? Ya Binnur? Başkasını bulamamış mıydı başına tebelleş olacak?

"Niye hep ben? Ne var benim suratımda?"

Kızına karakolda işkence yapıldığını söyleyerek savcılığa başvurmuş olan bir babayı anımsadı birden. Savcılık soruşturma açtırmış, işkence savının doğru olmadığı anlaşılmıştı. Yaş tahtaya basmazdı o. Kızı savcılığa yollamadan önce, doktordan kapı gibi bir rapor almıştı. Kızın, nezarethanede gözaltın-

daki öteki kızlarla ideolojik nedenlerle kavga ettiği, yüzündeki vücudundaki morlukların, çürüklerin bu kavgada arkadaşlarından yediği dayaktan ileri geldiğini belirten bir de tutanak düzenlettirmişti. Savcının kapısı önünde karşılaştığı adam, "Kulların adaletinden kurtulabilirsin ama, Tanrı'nın adaletinden kaçılmaz," demişti. "Ondan da kurtulduğunu sanırsın ama, bakarsın, senin suçunun cezasını evlatların çeker..." Adam, onun yaşına başına bakmış, çocuğu olması gerektiğini düşünmüştü. Çocukları çekermiş... Haydi canım sen de. Kendisi düşünseydi bunu. Kızının suçsuz olarak tutuklandığını, eziyet çektiğini söylüyordu. Öyleyse, kendisinin vardı demek bir büyük suçu...

Boş laflardı bunlar. Kimin ne için cezalandırıldığını ancak Tanrı bilirdi. Onun işine de karışılmazdı. Onlar, Tanrı'nın elinde bir oyuncaktan başka bir şey değillerdi. Tanrı öyle istiyordu, onlar da onun isteğini yerine getiriyorlardı. Peki ama Tanrı'nın Recai Bey'le ne alıp veremediği vardı ki, böyle gözden düşürtmüş, gündüzleri karanlık bir odada, akşamları bu çatı katında çile çekmesine razı olmuştu?

Bir gün de yaşlı bir kadın, "Tanrı'dan kork!" diye bağırmıştı. O zaman da gülmüştü Recai Bey, "Ben bir şeyden korkmam," demişti. Sonra da o gece durup dururken uyanmış ve korkmuştu. Tanrı'nın neye kızacağı bilinmezdi. Bakmışsın, o küçük orospuya iki tokat attı diye...

Gözlerini tavana kaldırdı. Koyu, kahverengi benekler oluşmuştu tavanda. Tavan akıyordu. Ev sahibine haber yollamıştı. Adam oralı olmamıştı. O da herkes gibi, "Kızıl Panter" Recai Bey'in gözden düşmüş olduğunu biliyordu. Eskiden olsa böyle mi olurdu? Çarşıdan geçerken bütün esnaf, oturdukları yerden kalkar, onu selamlardı. Çocuklar onu görünce çil yavrusu gibi dağılırdı. Yalnız onlar mı, üstleri bile çekinirlerdi Recai Bey'den. Bir gün, fakültenin birinde, öğrenciler, "Can güvenliği isteriz, dekanla görüşmek isteriz," diye tutturmuş, okulun merdivenlerine oturarak öğrenim özgürlüğüne engel olmak is-

temişler. Dekan haber vermiş, ekipler olay yerine gidip, elliden fazla öğrenciyi yakalayıp getirmişlerdi karakola. Aralarından birinin babası, bilmem hangi bakanlığın müsteşarıymış. Recai Bey, kızlı erkekli elliden fazla öğrenciyi, balık istifi gibi tıkıştırmış nezarethaneye. Komiser yardımcısı, Recai Bey'in emri gereğince, ağırdan alarak sorguya çekiyordu öğrencileri, teker teker. O sırada telefon çalmış, o oğlanın babası Recai Bey'le konuşmak istemişti. Nasıl da alttan alıyordu adam. "Bir yanlışlık olmalı Komiser Bey," diyordu. "Benim oğlum karışmaz öyle işlere. Çok halim selim bir çocuktur..." Recai Bey, "Sorgusu bitmeden kimseyi salıveremem," diye yanıtlamıştı. "Acaba sorgusunu öne alamaz mısınız?" Bir yalan atmıştı o zaman. "Burada gazeteciler var. Sonra ne derler, bilirsiniz..." Daha sonra, doğrudan doğruya Genel Müdür telefon etmişti. Rica etmişti. Bunun üzerine yanına çağırtmıştı oğlanı Recai Bey. "Defol bir daha gözüm görmesin," demişti oğlana. Oğlan, hiç de babasının söylediği gibi muhallebi çocuğuna benzemiyordu. Dikleşmişti. "Ben arkadaşlarımdan ayrılamam. Yasal olarak ne işlem yapacaksanız yapın," diye direnmişti. O kadar kalabalık olmasalar, araya da Genel Müdür girmemiş olsa, yasal yolun ne olduğunu gösterirdi ona Recai Bey. Yapacak başka şey yoktu. Oğlanı arkadaşlarının yanına göndermiş, Genel Müdüre de durumu anlatmıştı. Genel müdür, "Öyleyse hepsini yolla evlerine," demişti. "Bağışlayın sayın Genel Müdürüm ama, burada gazeteciler var. Sorguları bitmeden salıveremem..." Gık bile diyememişti Genel Müdür. Sonradan, merkezden üç komiser yollamışlardı ifadelerin alınması için. Gece on ikide nezarethanedekilerin tümünü minibüslere bindirip yollamışlardı savcılığa. Savcılık hepsini bırakmıştı sonradan.

Şimdi artık kimse önemsemiyor onu. Kimsenin önemsemesine aldırmıyor. Aslında aldırıyor, ama sabrediyor. Sırasının gelmesini bekliyor. Bu böyle sürüp gidemez. Sürüp giderse deli olur insan. O karanlık odada, bu tavanı akan çatı katında mı dolduracak günlerini? Bir de emekliye ayırırlarsa... Ne ya-

par o zaman? Keşke komiser Serdar'ın ciğerini parçalayan kurşun ona gelseydi. Namusuyla ölür giderdi. Bütün suç Binnur'un. Gerisi bahane. O ibne doktorun sağda solda ne dedikodular etmiş olabileceğini biliyor. Binnur'un babası olacak herifi de yüreklendirmiştir...

Ya bir soruşturma açarlarsa? Ne diyebilirler, ne bulabilirler aleyhinde, bilemiyor, ama için için korktuğunu da yadsıyamıyor. Şimdi zaman kötü. Herkes polise karşı. Ufacık bir kuşku, bakmışsın...

Merkez Cezaevi'nin ceza hücrelerinde iri bir kedi büyüklüğünde fareler cirit atıyordu. Üç gün uykusuzluğa dayandıktan sonra kendinden geçen bir hükümlünün yüzünü gözünü parçalamıştı fareler...

Şimdi durup dururken nereden geliyor böyle şeyler aklına? Gördüğü düşün etkisiyle olmalı. Onu o kadar etkilemiş olan, ne o yeşil ışıkta belki de onun ölümünü kararlaştıran insanlar, ne o beyaz maşlahlı cellattı. O kendini yatağa mıhlanmış bulmak, kolunu bacağını kımıldatamamak, sesini çıkaramamaktı korkunç olan. Bir gün böyle bir şey gerçekleşecek olursa...

Bütün suç o kaltakta. Eskiden hiç düşünmezdi böyle şeyleri. Onunla birlikteyken bile. O gittikten sonra yaşamında pek çok şey değişti. Çöktü birdenbire. Farkında bunun. Çöktü ve kendini anlamsız korkulara kaptırdı. Nasıl bir kadındı o? İğrençti. Söyleyecek başka bir şey yok. Orospudan da beter. Sapık. Sevici. Namussuz.

Yine de...

O gittikten sonra, birden büyük bir boşluğa yuvarlandığını yadsıyamıyor. Şu hamamböceği gibi bir şeydi o. İğrençti, ama evindeydi, yaşıyordu, onu ne kadar kızdırırsa kızdırsın, her gününü bir cehenneme çevirmiş olursa olsun, bir boşluğu dolduruyordu. Böyle bir duyguya kapılabileceği hiç gelmemişti aklına. Onu böyle, bir çeşit hayırla anabileceğini... Oysa, nefret etmenin ne anlama geldiğini ona öğreten de Binnur'du.

Öyle, öyle. Nefret ediyordu ondan Binnur. Bunu hiç saklamıyordu.

Neydi nefretinin nedeni, öğrenememişti bir türlü. Son güne kadar, seviciliğini de bilmiyordu ki. Hiçbir şeyine karışmamıştı. Her dediğini yapmıştı. Yine de nefret ediyordu ondan. Oysa, Recai Bey kimseden nefret etmezdi. Görevini yaparken hiçbir duyguya yer vermezdi içinde. Kızgınlığın ne demek olduğunu bilirdi, bak. Kızgınlık başka şeydi. Gelip geçici bir duyguydu. İnsan sevdiklerine bile kızabilir. Nefret ettiklerine karşı soğuk bir kayıtsızlıkla davranabilir. Binnur'un ona yaptığı gibi. Recai Bey kızardı. Herkese kızardı. Görevini iyi yapmayan memurlarına, suçlu olduğuna inandığı kişilere, kaloriferleri iyi yaktırmayan yöneticiye kızardı. Bunun için kimse kınayamaz onu. Çocukluğu boyunca bilirdi kızgınlığın ne olduğunu. Onu durmadan döven dayısına, tamirci dükkânındaki ustasına, basımevindeki başmürettibe, anasına kızmakla geçmişti bütün çocukluğu. Ama birinden biri, bir gün bir tatlı söz söyleyecek, yanağını okşayacak, avucuna üç kuruş harçlık tutuşturacak olsa, hemen geçerdi kızgınlığı. Kin tutmazdı. Gerçi öyle sevecen bir çocuk değildi. Zaten, yüzü gözü her zaman yağ, kir, pas içinde olduğundan, onun sevimli bir çocuk olup olmadığını kimse anlayamazdı kolay kolay. Gerçek o ki, somurtuk bir oğlandı. Başka türlü de olamazdı. Kışları hep üşürdü. Karnı iyi doymazdı. Binde bir çıkardı ona tatlı bir söz söyleyen, yanağını okşayan, eline harçlık sıkıştıran. Yazları, tarlada, bağda, çıldırtan bir güneş altında çapa çapalardı. İkide bir karnı ağrır, kurt döker, sancılanır, kimse "Neyin var," demezdi. Polis Okulunda da, sınıfın önde gelenlerinden olduğu halde, kimse "Aferin," dememişti ona. Sırtını sıvazlamamıştı. Belki de hep böyle asık suratlı bir çocuk olduğu içindi. Delikanlılığı sırasında da kimse sevecenlikle yaklaşmamıştı ona. Yaşamı boyunca bir kez gittiği genelevdeki kadın bile, onunla yatarken yüzünü buruşturmuş, başını duvardan yana çevirmişti. Bunu fark etmiş ve bütün isteğini yitirmişti.

"Peki ama benim suçum neydi?"

Öyle güzel bir çocuk olmadıysa, yakışıklı bir delikanlı olmadıysa, görevini iyi yapıyorsa, kızgınlığını yenemiyorsa kabahat miydi bu?

Kaloriferler iyi yanmıyor. Yere, yatağın az ötesine oturttuğu küçük elektrik sobası odayı ısıtmaya yetmiyor. Yatağın içinde üşümüyor artık, ama kalkmaya da cesaret edemiyor bir türlü. Başının ağrısı gözlerini bastırıyor. Midesi eziliyor.

Dün öğleden sonra daireye gitmediğini fark etmişler midir? Haşmet Hanım, imza defterini Müdüre götürdüğünde, başını anlamlı anlamlı sallayarak, Recai Bey'in sabah geç geldiğini, öğleden sonra ise hiç uğramadığını söylemiş midir? Şu kıza söyleseydi, daireye telefon etsin diye. Onun yokluğu, imza defterindeki bir boş satırdan başka anlam taşımazdı dairedekiler için. Kimse arayıp sormazdı. Ne diye arasınlar? Bir işe yaramayan, kimsenin işi düşmeyecek, sıradan bir memur o. Emekli olsa, başka yere gitse de o küçük karanlık odayı boşaltsa diye bekleyenler bile vardır. O genç oğlan, örneğin, odasına göz diktiği bakışından belliydi. Bütün gün Haşmet Hanım'ın sulanmalarından kurtulmak için en azından.

Şimdi, şurada ölse, haberleri bile olmaz. Belki, "Nerde bu herif?" diyen olur ama evine gelip aramayı düşünmezler. Cesedi kokuşuncaya kadar. İlk kim farkında olur? Düşündü. Hizmetçi kadın üç gün sonra gelecekti. Anahtarı vardı. Ondan önce, belki kapıcı... Gazeteci, laf arasında, onun üç gündür uğrayıp gazete almadığını söyleyecek olursa... Ama, kapıcı anlamaz. Burnu alışıktır leş kokusuna. Oturdukları izbe zaten öyle kokuyor, kar kıyamet oldu mu, mahallenin kedisi köpeği, bodruma sığınıyor. Öylesine tembel ki herif, onları kovmaya bile üşeniyor. Bir de geçen gün, gazeteciye, ikinci katta oturan Amerikalı madamın köpeği için bonfile aldırttığını söyleyerek yakınıyordu. Bu tür sözleri bu adamların kafalarına kimlerin soktuğunu biliyor Recai Bey. Amerikalı madamın köpeği de köpekti hani. Neredeyse adam boyunda. Arka ayaklarının üs-

tünde sahibinin omzuna yaslandı mı, kadının boyunu geçiyor. Kadın da sırığın teki üstelik. Yine bir sabah, gazetelerini alırken, apartman komşuları konuşuyorlardı, hayvan öyle iyi eğitilmiş ki, bir kez bile havladığını duymamışlar, caddede karşıdan karşıya geçerken, önce soluna, sonra sağına, sonra yine soluna bakıyor, yayalara kırmızı ışık yandığı zaman, öldürsen yerinden kımıldamıyormuş. Karakoldayken, Toplum Polisine de böyle köpeklerden verildiğini duymuştu Recai Bey. Bir polisin günlük hakkından fazla tutuyormuş yemek paraları. Öyle yetiştirilmişler ki, daha önce hiç görmedikleri insanların arasından suçlu olabilecekleri bulup çıkarabiliyorlarmış. Çünkü, suçlu olanlar, hayvanı görünce korkuyor, korkunca da değişik biçimde terlemeye başlıyorlarmış, hayvan korkudan oluşan bu terin kokusunu alıyor, suçluyu yakalıyormuş.

"Şu köpekler kadar olamıyoruz," diye mırıldandı öfkeyle. "Şöyle, sağına soluna bakacaksın, gözüne kestirdiğini atacaksın içeri. Bir fırça. Biraz burnun koku alıyorsa, beşinde yanılsan, üçünde tutturursun. Ondan sonrası çorap söküğü gibi gider. Başka türlü zaten çıkılmaz işin içinden... Elbet, kurunun yanında yaş da yanacak. Aslına bakarsan, o sakallı, uzun bıyıklı itlerin hepsi suçlu..."

Amerikalı madamın köpeği bonfile yiyormuş da, herif ayda bir kilo kıyma alamıyormuş evine...

"Ulan sen kimsin be? Ne marifetin var senin? Doğru dürüst kalorifer bile yakamıyorsun. Karının karnını şişirmekten başka ne iş gelir elinden ki bonfile yemek istiyorsun?"

Şimdi, şurada ölecek olsa, o köpek hemen farkına varır. Bir de belki o kız. Nasıl olduğunu merak ederek gelip kapıyı çalabilir. Dün gece korkmadıysa eğer. Gelir ve dün geceki gibi uzun uzun çalar. Kapı açılmayınca meraklanır, kapıcıya sorar. Belki gazeteciye, belki eczacı kalfasına sorar. Kimse gördüğünü söylemeyince, belki yöneticiye haber verir, onlar da dairesine sorarlar. Yine de akıllarına gelmez onun burada geberip gitmiş olduğu...

Çok görmüştü günlerce kapalı kalmış bir evde kokuşmuş cesetleri. İğrenç bir şeydi. Baltayla doğranmış, yüzlerini gözlerini farelerin kemirdiği, üstlerine böcekler, kurtlar üşüşmüş, kokuşmuş, yemyeşil olmuş ölüler... İğrenç ama, ibret verici bir görünümdü bu. Ne insanın yüzüne bakmaya kıyamayacağı güzellikte kadınlar, genç oğlanlar, ne yakışıklı erkekler... Ölümün ne demek olduğunu ancak o zaman anlıyordu insan. Öyle, yiğitlik taslamak kolaydı. Herkes görmeliydi kokuşmuş bir cesedin ne olduğunu. Ölenleri toprağa gömecekleri yerde, bırakmalıydılar ortada, sokaklarda, caddelerde, alanlarda, o hale gelinceye kadar. Belki o zaman akılları başlarına gelirdi insanların. Aşkmış, kinmiş, tutkuymuş, kıskançlıkmış... Hele bir gözünün önüne getirsin insan, o ölesiye, öldüresiye sevdiği, tapındığı kişinin kokuşmuş cesedini, bakalım kalıyor mu o aşk, o tutku, o kıskançlık? Ellerine makineli tabancaları alıp kabadayılık taslayanlar, öldükten sonra anılarına heykeller dikileceğini sananlar, görsünler ne hale geleceklerini, bakalım hangisinde kalacak o yiğitlik?

Diyelim şu kız... Kırkbeşlik bir tabancadan çıkan iki mermiyle, bağırsakları dışarı fırlamış bir halde, üzerinde yeşilli morlu sinekler uçuşan, böcekler kaynaşan bir cesede dönüşebilir bir gün, bir alanda. Bu gidişle zaten, birer ikişer herkesi bekleyen böyle bir son değil mi? Yalnız birbirlerini temizleseler neyse ne de...

Ense kökünden kafatasının ortasına doğru tokmaklar iniyor yeniden. Dayanılacak gibi değil. İlaç alması gerek, oysa oda soğuk ve dünkü gibi yine titremeye başlayacağından korkuyor. Boğazı da bir tuhaf. Ağrıyor sayılmaz, yalnız, gırtlağının içini sanki yapışkan bir doku kaplamış, şiş değil, yutkunmasını engellemiyor, sadece yutkunurken, iyi pişmemiş bir et lokması boğazına sarılmış gibi bir duyguya kapılıyor. Daha doğrusu o lokmanın kendi eti olduğunu düşünüyor ve midesi bulanıyor. O boğazının içindeki belki de daha kötü bir şeydir. Gece, uykusunun arasında, ağzının içine girip kü-

çük diline yapışkan pis bir yaratık, bir hamamböceği de olabilir.

Korkuyla doğruluyor yerinden. Çocukluğunda, bağda uyurken ağızlarından içeri yılan girmiş olanları çok duymuştu. Ama, bir böcek... O kadar ilaçlamasına karşın hâlâ böcek kalmış mıydı acaba? Apartmanı sarmışlarsa, ne yaparsan yap, faydasız. Bir de sokak kapısını açıyorsun ki, yüz binlercesi toplanmış sahanlıkta, arkadaşlarının öcünü almak için bekliyor. Gazetede okumuştu, Amerika'da binlerce kuş bir kasabaya saldırmış, her yanı yerle bir etmiş. Şimdi, şu kentin evlerini, apartmanlarını, dairelerini, dükkânlarını, hastanelerini, hapishanelerini, kanalizasyonlarını dolduran, milyonlarca, milyonlarca böcek bir araya gelip, hep birden saldıracak olsa, ne yapardı insanlar, nasıl başa çıkarlardı? Dünyanın sonu olurdu bu...

"Ben rastlamadım," demişti kız. Farkında mı bakalım? Hem o böcekler öyle sinsidirler ki... Dünküne bakma sen. Kendini beğenmiş bir böcekti o. Üstelik de topaldı. Yine de, gözüne alkol şişesi ilişmemiş olsa, kaçıracaktı elinden. Çünkü anlamıştı böcek onun korkusunu. Bayağı meydan okumaya kalkmıştı. Ama, Recai Bey de iyi oyun oynamıştı doğrusu. Önce bir iki damla... Sonra, bir kibrit...

Gülmeye başladı, hemen sustu. Gülerken daha çok ağrıyordu başı. Gözünde de bir şeyler vardı galiba. Hafif bir bulanıklık. Eliyle gözünü ovuşturdu, bulanıklık geçeceğine arttı. En iyisi, kalkıp, eğer su kesilmediyse, şöyle bol suyla yüzünü gözünü yıkamak, jiletle bir güzel tıraş olmak, bol kolonya sürünmek... O zaman açılır, bir şeysi kalmaz.

Yataktan çıktı, sırtına ceketini aldı, durdu. Banyonun ampulünü değiştirmemişti. Prizi de sıkıştırmak gerekiyordu. Evde yedek ampul var mıydı? Olacaktı. Kapıya doğru yönelmişken yeniden durdu. Bir tuhaf üşengeçliği vardı üstünde. Şimdi, kız yine çıkıp gelirse, elinde bu kez bir çaydanlıkla?

Hay Allah, ne gülünç bir kılığı vardı dün akşam kıza kapıyı açtığında... Sırtında battaniye, ayakları çıplak. Nasıl da şaşır-

mıştı kız? Şaşırılmayacak gibi değildi ki... Onu hep, tertemiz, ütülü giysiler içinde görmüştü düne kadar. Hele o lokantada başına gelen...

"Allah kahretsin Ne oluyor bana?"

Ne zamandır bir çöküntü içinde olduğunu fark ediyor. Her şey Binnur'la başlamıştı. Onun gidişi çöküntüyü hızlandırdı.

"Peki ya şu kız? O ne istiyor benden?"

Bu soruyu ona yöneltemeyeceğini biliyor. İçindeki kuşkuyu yenemeyeceğini de. Bunda bir iş var. Olmalı. Seziyor. Durup dururken ne diye sokulsun? Öylesine güzel, öylesine sevimli bir kız, ne diye tutup, o iğrenç görünüme aldırmadan koluna girsin, ona yardım etmeye kalksın, gece, evine çorba pişirip getirsin?

"Size çorba getirdim," demişti.

Hazır bir çorba değildi. Özel olarak pişirilmiş bir çorbaydı.

Düşünüyor. Kızın, gün ışığında gördüğü o kendine güvenen bakışlarının, çevik davranışlarının yerine bir ürkeklik oturmuş gibiydi. Belki, doğal. Herkes herkesten kuşkulanıyor. Recai Bey'in kim olduğunu bilse bile, çekinmiştir. Değil o saatte evinden çıkmak, dört kat tırmanmak, o karanlık sahanlıkta, elinde tepsi, kapının açılmasını beklemek. Kapıları çalındığında, kapıyı açmaya bile korkuyor insanlar. Heriflerin şakası yok... Ayak seslerini duyar duymaz, asılıyorlar makinelilerine, taramaya başlıyorlar. Genel müdürlük bildirgesinde öyle demiyor muydu? "Hepiniz hedef sayılırsınız. Kapınız çalındığında, tabancanızı, emniyeti açık olarak elinize alınız. Kapıya sessizce yaklaşınız. Sırtınızı duvara vererek, kitap, terlik gibi bir cisimle, gözetleme deliğini dikkatle kapayınız. Zinciri takmadan kapıyı açmayınız. Gelen tanıdığınız biri bile olsa, arkasında başkasının gizlenmediğine emin olmadıkça, silahınızı elinizden bırakıp kapıyı açmayınız..."

Ama, kızdaki ürkeklik, öylesine bir ürkeklik değildi. Öylesine bir korku değildi bunun nedeni. Yaptığının alışılmış bir şey olmadığını biliyordu. Recai Bey'in kim olduğunu çok iyi

biliyordu. Onun, bu davranışın altında nelerin gizlendiğini anlayacağından korkuyordu. Evet. Vardı bunun arkasında gizlenen bir şey. Kuşkulu bir şey. Anadolu'da olsalar, başkaydı. Orada herkes, komşusunu bilir. Hastası varsa, çorba götürür. Cenaze çıkan eve de yemek götürülür. Varsıllar, eski giysilerini yoksullara verirler. Ölünün giysileri de dağıtılır yoksullara. Ayakkabıları kapının önüne bırakılır ki, biri alıp gitsin de, Azrail'i evden çıkarsın diye...

Bir ürperti dolaştı sırtında Azrail'i düşününce. Ölmekten mi korkuyordu yoksa? Hadi canım. Kimse onun ölmekten korktuğunu söyleyemez. Ne ölümler gördü o. Ne ölümlerle burun buruna geldi de, kılı bile kıpırdamadı. Yüz tanık gösterebilir bunun için. En yakın arkadaşlarından biri, yanı başında, ciğerlerine saplanan bir kurşunla, ağzından kan kusa kusa can verdi. O kurşun, kendisine de saplanabilirdi.

"Ben mi ölümden korkacak mışım? Hadi canım. Ölmüş eşek, kurttan korkmaz. Ben zaten çoktan ölmüşüm..."

Bunu ilk söylediği arkadaşı, şaka ettiğini sanmıştı. Oysa ciddiydi. Daha henüz kimse bilmiyordu bunu. Kendisi bile neden sonra farkına varmıştı.

"Ah, herkes bir kez ölmeli. Benim gibi..."

Bir gün doktorla konuşurken ağzından kaçırmıştı. Aptal aptal bakmıştı adam. Anlamamıştı:

"Yani, ne demek?" demişti. "Bizimki de yaşamak mı demek istiyorsan, kabahat sende kardeşim. Ne olmuş yani büro işine verdilerse? Bu zamanda, herkesin arayıp da bulamadığı şey..."

"Öyle değil," demişti. "Ben gerçekten ölüyüm. Yani, henüz tam olarak ölmedim. Biraz yavaş oluyor ama, gerçekte artık ölü sayılırım ben..."

O zaman henüz ne demek istediğini kendisi de tam bilmiyordu. Önsezi gibi bir şeydi. Bunu o aptal doktorun anlayabileceğini sanmak da budalalıktı ya. O da zaten budalaca bir laf etmişti. "Bir bu eksikti," demişti. "Sen ölü falan değil, üşütüğün birisin. O karı seni iyi benzetmiş..."

Oysa, daha önce Binnur'a da söylemişti bunu. O şeyden sonra... Bütün gece uyuyamamıştı. Daha doğrusu uyuyup uyanmış, arada daldığında hep korkulu düşler görmüştü. Önce, ölümünün de bir düş olduğunu sanmıştı. Bunu Binnur'a anlattığında, o da alay etmiş, "Senin şair olduğunu bilmiyordum," demişti.

Şiirle şairlikle ilgisi yoktu bunun. Yaşamakla, yaşamamakla bir ilgisi yoktu. Herkes aynı biçimde olmayabilir. Olabilir de. Sonradan kendisi gibi ölmüş olanları da görmüştü o. İnsanlar, ölümü birtakım katı dış görüntüler olmadan algılayamıyorsa, bu ölüm daha önceden yok anlamına gelmezdi. Dışardan bakıldığında anlaşılmasa bile, ölüyordu o. Gerçek bir ölü. Ölmüş olmak için yüreğin durması, kanın pıhtılaşması şart değildi. Tersine, yüreği durduğu halde yaşayan insanlar da vardı. Ama Recai Bey'inki öyle değildi. Gerçekten ölmüştü. Bütün organlarıyla. İçinden çürümeye bile başladığını biliyordu. Kurşunu yedikten sonra bir süre yaşamış, hatta biraz daha büyümüş, sonra ölüvermişti. Öteki ölülerden farkı yoktu. Tek farkı, başkalarının henüz onun ölmüş olduğunu bilmemeleriydi.

İnsanların çoğu, ne zaman öldüklerini ayrımsayamazlardı hiçbir zaman. Yüzlerine bile söyleseniz, anlamazlardı. Binnur da o ölülerden biriydi. Recai Bey de anlamamıştı onu ilk gördüğünde o ölülerden biri olduğunu. Dahası, çok sonra, o çekip gittikten sonra anlayabilmişti ancak. Önceden anlamış olsaydı, bütün bunlara hiç gerek kalmazdı. Kendisi gibi, ölümün gövdeye girdiğini anlayabilen kaç kişi vardı dünyada? Herhalde çok azdı. Bu da onun üstünlüğü. Bununla kimseye övünemese de, kendisi biliyor ya. Belki bir de köpekler anlayabilir. Amerikalı madamın köpeği anlamış olabilir. Gerçi, kendisi de tam olarak bilmiyor ne zaman ölmüş olduğunu. Belki Komiser Serdar'la birlikte vurulmuşlardı. Belki daha sonra, o yüz bin liraya aldığı zaman. Belki daha çok küçükken, kardeşiyle birlikte ölmüştü o yangında. Vücudu yanmamıştı ama, ölüm daha o zamandan girmişti vücuduna. Bunu ilk ne zaman sez-

miş olduğunu da tam anımsayamıyor. Galiba, bir gün, birdenbire, bunun böyle olduğunu anlayıvermişti. O karanlık odada işe başladığı günlerdeydi. Bir gün, gazeteleri okurken, uyuyakalmıştı, başını masaya dayayarak. Gözlerini açtığında artık bir ölü olduğunu biliyordu. Hatta, çok eskiden gördüğü bir filmdeki gibi –o kadar az gitmişti ki sinemaya, o filmi unutması olanaksızdı– sokakta dolaşırken öteki insanların içinden, duvarlardan geçip gidebileceğini bile düşünmüştü. Yemek, içmek, sıçmak, bir kadınla düzüşmek, bunları yaşamın belirtisi sayan budalalardan değildi. Bunları yapmadan da yaşayabilir, bunları yaptığı halde de ölmüş olabilirdi bir insan. Yalnız insan mı? Şu böcek. Yakmıştı onu, ama bakalım gerçekten ölmüş müydü? Kaç kez gözleriyle görmüştü, biliyordu, kurşunun yüreğe saplanmasından vücudun bir ceset haline dönüşmesine kadar geçen bir süre vardı. Aslında, şimdi o sürenin içindeydi. Yani daha tam olarak ölmüş sayılmazdı, ama, kurşun, ya da bıçak, saplanmıştı bir kez yüreğine. Kısa ya da uzun, geçecekti o süre. Daha bir zaman, üç gün, beş gün, on ay, on yıl, sallanacaktı orta yerde. Geri dönmek için çaba harcamak faydasızdı. Olan olmuştu. Hiçbir doktor, hiçbir cerrah onu oradan geriye döndüremezdi. Beklemekten başka çare yoktu.

Kimi zaman, yolda yanından geçen bir adamın, bir kadının, kaydırak oynayan bir çocuğun, bir kedinin ya da dünkü hamamböceği gibi bir yaratığın bu gerçeği sezer gibi olduğunu hissediyordu. Ya büyülenmiş gibi kalakalıyorlardı ya da hızla uzaklaşıyorlardı. O Haşmet karısı da sezmişti galiba. Belki de o yüzden... Bir de şu kız. O da anlamış olabilir. Dün akşam, o dört kat merdiveni bunun için çıkmıştır elindeki tepsiyle. Onu geri döndürebileceğini düşünmüştür. Vardır böyle iyilik melekleri.

Hadi canım... Masallarda olur o. Bir peri kızı çıkıp gelir, can çekişen padişahın dudaklarına büyülü bir su damlatır ve o saat padişah gözlerini açar. "Dile benden ne dilersen?" diye sorar peri kızına. Peri kızı da, doğacak çocuğunu kendisine vermesini söyler, verdiği cana karşılık.

Şimdi bu kız da, tutmuş...

Bir ölünün böyle şeyler düşünmesine izin olmadığını biliyor. Düş kurmak yaşayanlara özgü bir şeydir. Ölüler düş kurmaz. Ama, şu kız düş kuruyor olabilir. Nasıl bir düş? Ne bekliyor, ne umuyor? Belki de gerçekten kendisini bir iyilik meleği sanıyordur. Salt iyilik yapmış olmak için getirmiştir o çorbayı.

Polislerden biri bir gün, Hıristiyanlık propagandası yapan bir küçük kitap göstermişti ona. Kapı kapı dolaşıp o kitapçığı evlere dağıtan ikisi kız, üç genç yakalanmış, gözaltına alınmıştı. Üçü de Türk'tü üstelik. Şöyle bir göz atmıştı o kitapçığa. Orada, öyle deniliyordu. Her insan, sabah gözlerini açar açmaz, o gün mutlaka karşılıksız bir iyilik yapmayı düşünmeliymiş.

Başının zonklayacağından korkarak, hafif hafif güldü. İçişleri Bakanlığı o kitapçığın dağıtılmasını yasaklamıştı. Aptalın tekiydiler o gençler. Nezarethanede kaldıkları sırada onları gözetleyen polislerden biri anlatmıştı. Karakolun bodrum katındaki o karanlık odada, bir gün iki gece, yemeden içmeden, elleri ellerine değmeden, durmadan dua etmişlerdi. Sonradan salıverilmişlerdi. Hâlâ, sabah gözlerini açar açmaz, o gün yapacakları iyiliği düşünüyorlar mıydı acaba? Şu dünyada kafadan sakat olan mı ararsın... Belli olmaz ya, belki de şimdilerde, ellerinde birer makineli tabanca, soyacakları bankaları düşünüyorlardır.

Bu kız da onlardan biri miydi? Sabah evden çıkarken bir iyilik yapması gerektiğini düşünmüştü. Karşısına Recai Bey çıkmıştı. Hem de ne berbat halde. Rahibeler de öyleymiş. Frengililerin, cüzamlıların yaralarını elleriyle okşarlarmış Tanrı'ya yaranmak için...

Kalorifer iyi yanmıyor. Elektrik sobası ısıtmıyor. Üşüyor. Yine de kalkıp giyinmesi gerek. Böyle, yatmakla olmaz. Hasta bile olsa. Hiç değilse daireye haber vermeli. Doktora görünmeli. İlaçlar çok pahalı. Hastaneye de yollasalar gidecek. Şu baş ağrısı çekilir gibi değil. İsterlerse kessinler kafasını. Beynini çıkarsınlar. Kurtarsınlar onu şu baş ağrısından.

Terlikleri buz gibi. Hemen çoraplarını geçiriyor ayaklarına. Bir süre elektrik sobasının karşısında, ellerini ısıtmaya çalışıyor. Elleri soğuk. Saat dokuz dedi mi elektrikler kesilir, son günlerde âdet oldu, o zaman elektrik sobası da işe yaramaz. En iyisi, hasta masta, yine daireye gitmek. Ne zamana kadar? Düşünmek istemiyor bunu. Aklına geldikçe korktuğunu biliyor. Bir gün, gidecek hiçbir yeri olmadan, şurada ya da burada, tek başına kalmaktan korkuyor. Suyu sıkılmış limon kabuğu gibi. Öylesine yaşamaktansa, işi bitince ölmeli insan. Ölümü beklememeli. Hele öldüğünü bile bile beklemek en kötüsü.

Bir sıcak çay, boğazına da, belki başının ağrısına da iyi gelir. Kalkıp çayı demlemeli. Bir kalkabilse. Ne tuhaf. Binnur'u gün geçtikçe daha iyi anlıyor galiba. İnsan bir kez yatmaya alıştı mı, canı yataktan çıkmak istemiyor. Sıcaklık ve yumuşaklık çekiyor. Şimdi kapı çalınsa da, şu kız elinde dumanları tüten bir çaydanlıkla çıkagelse, "Size sıcak çay getirdim," dese ve getirdiği çay otsu otsu kokmasa...

Herkes rahatlığın peşinde. Hazır rahatlıkların peşinde. Onu yeniden evlendirmek isteyenlerin söyledikleri aynı şey. "Rahat edersin. Eve gidince yemeğin pişmiş olur, çamaşırların yıkanmış olur..." Evlilik bu demek ki. Oysa, o, ne çocukluğunda, ne gençliğinde, ne de evliliği sırasında bir türlü bulamamıştı o rahatlığı. Binnur, bir kez bile çayını pişirip getirmemişti. Bir gün, bir gömleğini ütülediğini anımsamıyor. Hele yemek, söz konusu bile edilemezdi. Bunlar Recai Bey'in görevleriydi. Bulaşıkları yıkamak da. Zaten, evde yemek yedikleri çok enderdi. Binnur, Recai Bey'in pişirdiklerine burun kıvırırdı. Biftek, pirzola bile olsa. İlle lokantaya gidilecekti. Zaten eve öyle yorgun gelirdi ki, onunla tartışmayı göze alamazdı Recai Bey. Battı balık yan giderdi. Ayın on beşini bulmadan paralar suyunu çekiyordu ve yeni borçlanmalar başlıyordu. Bir vurdumduymazlık gelmişti üstüne. Bunun böyle sonuna kadar gitmeyeceğini biliyor, ama bu gidişi durdurmak için parmağını bile kıpırdatmıyordu. Binnur eve kadın gelmesini

de istemediği için, ortalığı silip süpürmek de Recai Bey'e düşüyordu. Donlarını, fanilalarını, çoraplarını, mendillerini kendisi yıkıyordu zaten. Öteki çamaşırlar, gömlekler, kiloyla çamaşır yıkayan bir çamaşırcıya götürülürdü. Yani Recai Bey götürürdü. Her seferinde, Şoför Ahmet'ten utanarak ve her seferinde bir bahane arayarak.

Ne yapardı Binnur bütün gün evde, tek başına? Nasıl sıkılmazdı? Günde birkaç paket sigara içerek, o pis aşk romanlarını birbiri ardına okuyup bitirerek, arada, akşamdan kalmış bir şeyler varsa, yatağının içinde tıkınarak ve bu arada bir şişe şarabın da dibine darı ekerek... Recai Bey akşam eve geldiğinde onu çok kez o halde, geceliğini bile çıkarmamış, yüzünü yıkamamış, saçını taramamış halde yatakta yatar bulurdu. Canı soyunup dökünmekten başka bir şey istemezdi Recai Bey'in, Binnur bırakmazdı. "Evde yiyecek bir şey yok biliyorsun," derdi. "Yine ben bir şeyler hazırlarım demeye kalkma. Senin yemeklerin midemi kaldırıyor." Sesini çıkarmazdı Recai Bey. Zaten o kadar az konuşurlardı ki. Binnur, hemen yataktan kalkar, çabucak giyinirdi. Sokakta kol kola yürürlerdi. Gülmek gelirdi içinden, gülemezdi. Caddenin karşı köşesinde meyhanemsi küçük bir lokanta vardı. Lokantanın sahibi Recai Bey'i tanıyordu. Bu yüzden, yarı yarıya indirim yapardı. Onunla da kalmaz, ikram adı altında, her sefer, ya bir meze, ya bir şişe şarap, ya bir tatlı yollanırdı masalarına. Binnur, tek başına bir küçük şişe şarabı bitirirdi. Recai Bey, salt ona eşlik etmek için bir duble rakı ısmarlar, onu da çok kez tamamlayamazdı. İçkiyi sevmezdi öteden beri.

Lokantacı yarı yarıya indirim yapıyordu, ikramda bulunuyordu ama, yine de, her ay en az on kez lokanta giderini maaşıyla karşılaması olanaksızdı Recai Bey'in. Önce Emekli Sandığı'ndan borç almıştı. Sonra bankaları dolaşmaya başlamıştı. Bakkala, kasaba, manava ve giderek lokantaya da borçlanır olmuşlardı. Bereket Binnur'un giyim kuşam merakı yoktu. Evden dışarı çıkmıyordu ki...

Artan borçlar, Recai Bey'in gırtlağını sıkmaya başlamıştı giderek. Kimsenin alacağını istediği yoktu, bankalar durmadan yineliyorlar ya da erteliyorlardı borçlarını. Bakkal, manav, kasap ses bile çıkarmıyordu. Ama, borçlar büyüyordu ve yavaş yavaş düşlerine girmeye, onu uyutmamaya başlamışlardı. Bir şeyler yapması gerekiyordu, ama bu bir şeylerin ne olduğunu bilemiyordu.

Sonra bir gün, kapının önünde yanına bir adam yanaştı ve...

Bütün vücudunu o günkü gibi ter bastı. Nasıl yapabilmişti, nasıl olmuştu o da herkesi korkutan, yıldıran tokatlarından birini patlatmamıştı adamın suratında? Yapamamıştı. Adamın söylediklerini sesini çıkarmadan dinlemişti sonuna kadar. Kendisinden istenilen öyle önemli bir şey değildi. Bir gün önce yapılan aramada ele geçirilen tabancalardan birini, bir başkasıyla değiştiriverecekti, hepsi o kadardı. Bunun için ne isterse vermeye hazırdılar. Hazır değildi, *hazırdılar.* Kimdi o kişiler? Soramamıştı Recai Bey. Adam, razı olmazsa bir şeyin değişmeyeceğini hissettirmişti. Çok güçlüydüler. En iyisi...

Vücudunu bir süre sonra çürümüş bir cesede dönüştürecek kurşunu o gün mü yemişti yüreğine? Yoksa, çok daha önceden çürümeye başlamıştı da, bunu o zaman mı fark etmişti? Adam çok şey biliyordu çünkü. Binnur'u ve borçlarını...

Kulaklarına vuruyordu şimdi başındaki ağrı. Gözleri bulanıyordu. Yerinden kalktı, banyoya girdi. Ne yapacağını bilemeyerek bir süre durdu banyonun ortasında. Gözü aynaya iliştı. Gözleri kanlanmış, sakalı uzamış. Eğilip daha yakından baktı yüzüne. Sanki, o günden başlayan çürümenin izlerini yakalamak istiyordu yüzünün çizgilerinde. Çürümenin sürüp gittiği belliydi. Belki henüz herkesin fark edebileceği kadar belirgin değildi, ama, onun görmemesi olanaksız. O çürümüşlük kokusunu duymaması olanaksız. Hücreleri yavaş yavaş ayrışıyor ve kokuşuyor. Sonra, birdenbire çökecek, çürümüş bir çınar gibi, gürültüyle yıkılacak.

Musluğu açtı, su geliyordu. Fırçayı aldı eline ve isteksizce yüzünü sabunlamaya başladı. Tıraş olmasının da bir yarar sağlamayacağını biliyordu. Umut yoktu. Ne kadar sürerdi bu? Üç gün, beş gün, beş yıl? Bu bekleyiş içinde çıldırabilirdi insan. Çıldırabilirdi ve ilk kez çıldırmaktan korkuyordu. Doktor, "Seni Bakırköy'e yollayalım," dediği zaman kızmıştı ona. Ama şimdi, bunun uzak bir olasılık olmadığının farkındaydı.

Tıraş bıçağını eline aldı ve yüzünü çarpıtarak önce sağ yanağından başladı tıraş olmaya. Artık yüzünü incelemiyordu. Sakalını nasıl kestiğine bile dikkat etmiyordu. Gözleri, aynadan, banyonun içini, köşe bucağı dolaşıyordu. Sanki, apartmandaki bütün böcekler, şimdi de, şu delikten fırlayıp üstüne saldıracak. Acaba, banyonun her yanına gaz döküp kapısını kapatsa ve kibriti çakıp tutuştursa... Canı yanıyor. Sağ yanağında derince bir kesik.

"Pis böcekler! Allah kahretsin!..."

Kan taşını arıyor, bulamıyor. Hizmetçi kadın kimbilir hangi deliğe sokmuştur. Yatak odasına dönüyor, paketinden bir sigara çıkarıyor, kâğıdını yırtarak kesiğin üstüne yapıştırıyor. Eskiden, ancak çok öfkeli olduğu zaman keserdi suratını. Şimdi, eli titriyor. Bu kaçıncı... Ne diye tıraş oluyordu sanki? Daireye bile gidecek olsa, nasıl olsa kimsenin suratına baktığı yok. Midesi bu haldeyken, dairenin yemeğini de yiyemez. O karanlık odada... Oysa, neden tıraş olmak istediğini biliyor. Kendini kandırmak istediğini de ve buna şaşıyor. Sabah uyandığından beri beklediği şey, kapının çalınması ve kızın, elinde bir tepsi, bir çaydanlıkla kapının önünde görünüp, "Bu sabah nasılsınız?" diye hatırını sorması. Bu kez onu öyle biçimsiz bir kılıkta görmesini istemiyor kızın.

"Hay Allah... Ne zaman akıllanacağım ben?"

Tıraşını sürdürüyor isteksizce. Bir yandan düşünmeye çalışıyor. Neden onun gibi bir kız böylesine bir ilgi göstermeye gerek görmüş olabilir. Eğer, gizli bir düşüncesi yoksa... Onun gibi bir adama...

Bunu ona soracak olsa ne derdi acaba? Foyasının ortaya çıktığını sanarak telaşlanır mıydı? Yoksa, "Siz farkında değilsiniz ama, sizin..."

Buz gibi suyu çarpıyor yüzüne. Bu yaşına kadar, birisinin çıkıp ona böyle bir söz söylemesini beklediğini ilk kez anlıyor. Bağıra bağıra ağlamak istiyor şimdi. Bomboş geçmiş yaşamına. Anlamsız ölümüne... Başka kimse ağlamayacak arkasından. Bunu ne kadar önemsemediğini söylemiş olsa, şimdi önemsediğini biliyor. İlk kez, arkasından ağlayacak bir yakınının olmasını istiyor. Belki bir çocuğunun. Şu kız gibi bir kızının... İnsanın yaşadığına inanması ve ona bir değer vermesi için, ölümünden sonra arkasından birilerinin ağlayacağına inanması gerektiğini düşünüyor.

Artık çare yok. Geri dönmek olanaksız. Bütün fırsatları kaçırdı. Ne yapsa boşuna. O kız da bir düş. Bir rastlantıdan başka bir anlamı yok gösterdiği yakınlığın. Umuda kapılması saçma.

Banyodan çıkıyor sallanarak. Salon buz gibi. Camlar buz tutmuş. Burnunu cama dayayarak dışarıya bakıyor, hiçbir şey göremiyor. Yine de, sanki bir şeyler görüyormuş gibi, iyice üşüdüğünü fark edinceye kadar, eczanedeki o şaşkın oğlan gibi, kımıldamadan bir süre duruyor camın önünde. Sonra yavaşça geri dönüyor.

"Neden?" diyor durmadan. "Bu bir rastlantı olamaz. İyi ama neden ben? Benden ne bekleyebilir? Yoksa çok mu aptal bir görünüşüm var?"

Eldiven var mıydı ellerinde, bilmiyordu ama, o ellerin pespembe olduğundan kuşkusu yoktu. Öyleydi. Pespembe ve tertemiz. Tırnakları, cildi, gözleri, yüzü, saçları... Saydam ve pırıl pırıl. Yanına yaklaştığı zaman, bütün vücudundan kendisine doğru tatlı bir sıcaklığın yayıldığını hissetmişti. Gençliğin ve temizliğin kokusuydu bu.

Oysa Binnur ne kadar pis kokardı. O Haşmet Hanım da öyleydi. Bir kez gittiği kerhanede yattığı o kadın da çok pis ko-

kuyordu. O kokuyu da hiç unutmamıştı. Yüz bin erkeğin katılaşmış ter ve meni kokusuydu. Yanına yaklaşan bütün kadınlarda aynı kokuyu duyduğunu sanmıştı yaşamı boyunca. En güzel kokuları sürdükleri zaman bile. Tenlerinde vardı o koku. Anası da öyle kokuyordu. Çürümüşlük kokusuydu bu. Belki de bütün kadınlar, daha doğduklarında ölmüş oluyorlardı da ondan öyle ölü ölü kokuyorlardı. Neden daha önce düşünmemişti bunu? Öyleydi kuşkusuz. Doğurgan ve pis kokuyorlardı hepsi. Ya da kısırdılar ve yine pis kokuyorlardı.

Mutfağa dönüyor yeniden. Bir sıcak çay. İçini ısıtacak bir sıcak çay. Neden kapı çalınmıyor? "Bu sabah nasılsınız?" demeye gelmiyor? O kadar mıydı hepsi? Bir tabak çorba.

Ne bekliyordu yani? Kızın tutup ona âşık olacağını mı umuyordu yoksa? Gizli gizli? Utanarak? Açığa vurmaya korkarak? Sonunda kendisini, o barlarda konsomatris karılara para dağıtan bunaklardan birine benzeteceğinden korkarak.

Haydi canım sen de...

O kız...

"Bu kadar budala olduğumu bilmezdim. Ne oldu bana? Aptal herif. Yakında, çok yakında, pis bir hamamböceği gibi ezileceksin. Kendi ağırlığın altında ezileceksin. Bir kocaman ayak, sen farkında olmadan, gizlenecek bir delik bulmana vakit bırakmadan, inecek tepene, kafana basacak ve seni yamyassı edecek. Bu yaşında, haline bakmadan, suratına bakmadan, aşk düşleri kurarsın ha! Meheldir sana her bela. Bu gün o herif, yarın bir başkası. O sarkık bıyıklı oğlan ya da hiç tanımadığın biri. Kaçabileceğini mi sanıyorsun? En iyisi, otur, kendi çayını kendin pişir. Elektrikler kesilmeden biraz daha ısın elektrik sobasının karşısında, sonra da çek git dairene. Dışarda kar yağıyormuş, soğuk varmış. Odan sıcaktır. Bir de doktora görün. 'Haklıymışsın,' de. 'Benim aklımdan zorum var,' de. İsterse tımarhaneye yollasın. İsterse ilaç versin. Ama yetsin bu. Yetsin yahu..."

Kimdi içinde bunları söyleyen? O kırk yıldan beri tanıdığı

Recai Bey miydi, yoksa ondan çok daha önce yaşamış, sonra bu kalıba girmiş, varlığını bugüne kadar ustaca gizlemiş bir başkası mıydı? Şaşıp şaşıp kalıyordu. İnsanların birkaç kez dünyaya geldiklerini, kalıp değiştirdiklerini, bir kişinin içinde birkaç ruhun bir arada yaşayabileceğini okumuştu gazetede. Belki onun içinde de vardı böyle bir başka ruh ve zaman zaman ortaya çıkıyordu. Ama, bunun gerçek olamayacağını da biliyordu. Öyle değildi. Şimdi binlerce hamamböceği üşüşmüştü beynine. Ondan böyleydi. Kimi ölmüş, sırtüstü dönmüş. Karınlarının iğrenç, çizgi çizgi yumuşaklığını görür gibi oluyor. Dört çift ayak umutsuzca debeleniyor kafasının içinde ve uçlarındaki çengeller çıldırtıcı bir kaşıntıya neden oluyorlar. Bir çoğu da, duyargalarını oynata oynata, kinli ve kızgın, can alacak yerini arıyorlar beyninin. Az sonra gözlerinin içine girecekler. Kemirmeye başlayacaklar. Onun elinden bir şey gelmeyecek. Kovamayacak onları. Çünkü ölü o. Daha doğrusu yaşamla ölümü ayıran çizginin tam üstünde.

Kafasını duvarlara vurmak istiyor o korkunç kargaşadan, oyuntudan kurtulmak için. Duvarlara vura vura parçalamak kafatasını. Belki o zaman rahat bırakıp çıkarlar dışarıya. Dayanamayacak başka türlü bu ağrıya. Derisini acıtıncaya kadar vuruyor yumruğunu başına, ama bu, ağrıyı artırmaktan başka yarar sağlamıyor. Koşarcasına koridora çıkıyor, duvara çaktırdığı ilaç dolabından baş ağrıları için kullandığı ilaç tüpünü çıkarıyor. Dört beş tanesini birden –saymadan– atıyor ağzına. Yutmakta güçlük çekince yeniden mutfağa dönüyor ve bir bardağa su doldurup içiyor. Sonra gözlerini saatinin saniye göstergesine dikerek saymaya başlıyor: Bir, iki, üç, dört, beş... Sonra saymayı unutuyor, beyninin içindeki oyuntuyu dinliyor hiçbir şey düşünmeden. Başını yavaşça duvara yasladığını fark etmiyor. Ayaklarının uyuştuğunu hissettiği zaman aradan yarım saat geçmiş olduğunu görüyor. Başının ağrısı hafiflemiş biraz. Saat sekiz olmuş. Çaydanlığı ocağın üstüne koyuyor ve yatak odasına dönüyor. Hareketlerinde bir robot tutukluğu,

kesik kesikliği hissederek, yatağına uzanıyor. Ne çabuk soğumuş yatak. Çarşaflar ne çabuk ıslanmış. Yorganı boynuna kadar çekiyor. İçi üşüyor ve bir türlü ısınamıyor. Çenelerini öyle kasmış ki, çene kemikleri ağrıyor. Uykuyu andıran bir gevşeme geliyor sonra üstüne. Kalkması gerektiğini düşünüyor, kalkamıyor. Bu odanın, dairedeki odasından farkı yok. Penceresi küçük. Karanlık. Üstelik soğuk. Gece gündüz soğuk. Tavanı akmış. Perdeleri kirlenmiş. Ayağını basmak için karyolasının yanına serdiği küçük halıdan başka yerlerin çıplaklığını ve soğukluğunu kapatacak bir şey yok.

Oysa o kızın evi ne güzeldir... Her tarafta çiçekler vardır. Saksılar, vazolar dolusu çiçekler... Recai Bey çiçekten anlamaz. Hele çiçeğe para vermek kadar gereksiz bir harcama düşünemez. Binnur da çiçek sevmezdi. Sonra, kadının birinin bir gün kocaman bir buket getirdiğini anımsadı. Farkında olmadan bir iyilik mi yapmıştı? Kadın gidince çok gülmüşlerdi. Komiser Serdar gülmemişti yalnız. Recai Bey'den izin istemişti çiçeği eve götürmek için. Serdar'ın karısı çok severmiş çiçekleri. Her gün çiçek götürüyormuş kocasının mezarına. İlkokuldan sonra okumadığı için, müdür ancak odacılık verebileceğini söylemiş. Evlere dikiş dikmeye gidiyormuş gündelikçi olarak. Üç yaşındaki çocuğunu taşıyormuş yanında her gittiği yere, bohça gibi. Tertemiz bir evleri vardı. Tertemiz örtüler yayılmıştı eskiden kalma Maraş işi sehpaların üstüne. Yerde kilimler seriliydi. Ucuza alındığı belli bir kanepeyle iki koltuğun üstüne de renkli kilimler örtmüştü. Beyaz tüylü kocaman bir kedileri vardı. Çocuk kediyle oynuyordu. Serdar taksitle televizyon alırken Recai Bey kefil olmuştu.

Gözleri kapanıyor kendiliğinden. O kızın evinde de öyle eskiden kalma sehpalar, sehpaların üstünde el oyası örtüler vardır. O kızın da öyle beyaz tüylü bir kedisi vardır. Yalnız yaşayan bu kızların hep kedileri olur. Bir gözü mavi, bir gözü yeşil Ankara kedileri. Recai Bey kedi sevmez. Hiçbir hayvan sevmez. Ne kedi, ne köpek, ne at. Uzakta dursunlar. Pislik yuvası-

dır bu hayvanlar. Oysa, biliyor o kızın evindeki minicik kedi, her gün sabunlu sularla yıkanıyormuş gibi tertemizdir, tüyleri pırıl pırıldır. Sorar:

"Zor olmuyor mu apartmanda kedi beslemek?"

Kız boynunu büker:

"Zor gerçekten, ama Pamuk çok cins bir kedi. O kadar temizdir ki. Bana hiç eziyeti olmuyor. Yemeğini önüne koyuyorum, parmağımla gösterip 'Hadi ye,' demeden yemiyor, inanır mısınız?"

İnanır. O kızın her söylediğine inanmak istediği için ve onun inandığını kedi de sezer, aralarındaki iki adımlık uzaklığı bir sıçrayışta aşarak kucağına oturuverir. Onun irkildiğini anlar kız:

"Yoksa kedi sevmez misiniz?"

Kedilerden hoşlanmadığını söylerse, kız üzülecektir.

"Bilmem," der. "Bugüne kadar hiç kedim olmadı..."

Yalan. Belki de kedi sevmemesinin, hayvan sevmemesinin nedeni o kedidir. Kardeşinin öldüğü o yangında, tüyleri alev alarak yanıp giden tekir kedidir. Sonradan kimse sormadı onun hesabını. Oysa, onun alev almış tüyleri içinde çılgın miyavlamalarla pencereye sıçrayışı hiç gitmiyor gözlerinin önünden. Bir alev topağı gibiydi. Yangının birden büyümesine de o neden olmuştu. Onu şaşkına düşüren...

"Çok sokulgandır Pamuk."

Bu konuşmaların, şimdi anımsamadığı bir yerde, anımsamadığı bir zaman, tıpkı tıpkısına yapıldığını biliyor. Ne tuhaf. Son zamanlarda sık sık oluyor bu. Anlamsız sözcükler çıkıyor ağzından. Söylemek istediğinden bambaşka şeyler söylüyor ya da birtakım olayları daha önce yaşadığını sanıyor. Özellikle son birkaç haftadır. Daha doğrusu, ölmeye başladığını anladığından beri. Bir başka yaşam özlemi içinde değil. Ama, bütün davranışları, söyledikleri, daha önce yaşanmış, söylenmiş şeylerin bir kopyası. Cebinden paketini çıkarıp sigara yaktığını, sigarayı sonuna kadar içtiğini yeminle söyleyebilir, oysa bir de

bakıyor ki, paketini açmamış bile. Ya da tam tersine. Sigara yakıp içtiğini anımsamıyor ve daha sigarası yanarken bir yenisini yakıyor. Kimi zaman, söylemediği şeyleri söylediğini, yapmadığı şeyleri yaptığını sanıyor. Belki Binnur da hiç gelmemiştir. Belki o hamamböceğini de yakmamıştır.

Bütün bunların psikasteniyle ilgisi yok. Deli olduğunu da söyleyemezler. Belki yaşamla ölüm arasındaki bekleme süreci içinde, insan iki dünyayı birden gözlemleyebilir.

Yüzünü buruşturuyor ve bir yandan yavaş yavaş okşuyor Pamuk'u. Yumuşacık tüyleri var Pamuk'un. Avuçlarından başlayarak bütün gövdesine o yumuşaklığın iç gıcıklayıcı hazzı yayılıveriyor. Kedi hırıldıyor, kuyruğunu sallıyor, sevecen sevecen, gözlerinin içi gülerek.

Hamamböceği de öyle gülerek bakıyordu, ama o bakışların arkasında korkunç bir öfkenin gizlendiğini biliyordu Recai Bey. Binnur'un bakışlarını andırıyordu böceğin bakışları. Kin yüklü bakışlardı onlar. O yeşil kadife giysiyi aldığı zaman öyle bakmıştı.

"Bana böyle süslü, kadınsı şeyler giydiremezsin! Bu paçavrayla mı tavlayacağını sanıyorsun beni?" diyerek fırlatıp atmıştı yere. Oysa, hiçbir art niyeti yoktu Recai Bey'in. Henüz evlenmemişlerdi. Bir kez bile eli eline değmemişti. On günden beri, sırtından o pis, kokmuş blucinini çıkarmamıştı Binnur ve başka giyecek bir şeyi olursa, onu çıkarabileceğini düşünmüştü sadece. Belki, şöylece, tüy gibi hafif bir şeyler geçmiş olabilir aklından. Satıcı kadın giysiyi kâğıda sararken, gizlice dokunmuştu kumaşa. Daha önce hiç öyle yumuşak bir kumaşa dokunmamış gibiydi. İlk kez, bir kadın teninin de böylesine yumuşak olabileceğini düşünmüştü. O bir kez yattığı kerhanedeki orospunun cildi zımpara kâğıdına benziyordu. Haşmet Hanım'ın teni de öyleydi. Pütür pütürdü. Binnur'un teni de öyle miydi? Belki, o blucini çıkarıp atarsa, altından, beyaz ve yumuşak bir ten çıkar diye düşünmüştü. O pis kokusu da o blucinle birlikte çıkıp gider diye düşünmüştü...

Kedi iyice sokuluyor. Kucağına sıcaklığı yayılıyor hayvanın ve içi bir tuhaf oluyor. Nasıl da kadınsı...

"Yabancılara alışkın olsa gerek?"

Duvardaki çerçevede bir aile fotoğrafı. Gözleri seçemiyor kişileri.

Telaşlanıyor gibi kız:

"Yooo... Kimse gelmez bana. Binde bir... Pamuk çok sokulgandır. Cins bir kedi. Damağında mührü var, biliyor musunuz? Uğurlu olurmuş damağı mühürlü kediler..."

Komiser Serdar ciğerine kurşunu yediğinde otuz yaşındaydı.

Damağı mühürlü bir kediyi nerede görmüş olabileceğini düşünüyor. Gördüğü kuşkusuz. Esniyordu kedi. Sırtını kamburlaştırarak, başını havaya kaldırarak, ağzını iyice açarak, uzun uzun esnemişti ve damağında gerçekten de mührü andıran siyah bir leke vardı. Onun tekir kedisi olamazdı bu. Bayağı bir sokak kedisiydi o. Anası hiç istememişti onu eve almasını. Bacaklarına süründüğü zaman, acımasızca tekmelerdi. Onun da yangında öldüğünü söylediğinde, kinli kinli bakmıştı yüzüne. Kedi yanmış ha... Zaten uğursuzun biriydi. İyi olmuştu. Onun yüreğindeki yangıyı kim soruyordu?

"Kardeşini sen öldürdün."

"Ben öldürmedim."

"Üstüne atılsan kurtarırdın."

"Çok şaşırmıştım, çok korkmuştum. Yine de kurtarmaya çalıştım. Bak nasıl yandı ellerim..."

"Keşke sen de yansaydın..."

"Ben senin oğlun değil miyim, ana?"

Suratındaki tokadın yeri, sanki zaman zaman yeni baştan kızarıyor.

O küçük kız yaşasaydı, şimdi koskoca bir kadındı. Bir köylüyle evlenirdi, bir sürü çocuğu olurdu, çabucak ihtiyarlardı, bütün güzelliğini yitirirdi. Daha şu kızın yaşına gelmeden, yaşamından bıkmış biri olur çıkardı.

Birazdan elektrikler kesilecek. Sobanın sıcaklığı kalmayacak. Oda soğuyacak. Daha çok üşüyecek o zaman. Elleri ayakları nicedir ısınmıyor zaten. Ne yaparsa yapsın. Eskiden sımsıcak olurdu. Bir kere, yalnız bir kere, Binnur, o sımsıcak elleriyle çıplak ayaklarını tutmasına izin vermişti. Çok hastalanmıştı ve üşüyordu. Karnına koymasına bile izin vermişti elini. "Soba gibisin," demişti. Şimdi hiç ısınmıyor elleri ayakları. Belki ölüm böyle geliyor. Yavaş yavaş. Günler, haftalar, aylar boyunca, yavaş yavaş soğuyor tüm gövde. Oysa o kızın elleri pespembe. Sıcak. Canlı. Yumuşak.

"Aptallık bu benim yaptığım. Ayıp. Kızım yaşında. Erkenden evlenmiş olsaydım... O kadar değil ama... Ne diye durmadan onu düşünüyorum?"

Hadi canım sen de!

Ne yaptığını bilen bir insandır o. Öyle gülünç tutkulara kapılacak kadar bunak değil. Çok gördü öylelerini. Barlarda, gazinolarda, ak saçlarından utanmadan, dans pistine çıkıp konsomatris karılarla göbek atanları, havaya para saçanları, kerhaneden karı çıkaranları, pis karılar uğruna, hanını, apartmanını satıp savarak, düşkünler evine zor sığınanları. Ne vezir vüzera torunları, ne asil aile çocukları... Şehvetlerinin kurbanıydı bunlar. Hele o, herkese ne kadar mutlu olduklarını, ne kadar sevildiklerini göstermek için, kart ibneler gibi kırıtışları, dökülüp saçılışları...

Belkemiğinden aşağı bir ürperti indi ansızın.

"Hadi, bir daha söyle canım, sen şimdi beni ne yapacaksın?" diyordu Haşmet Hanım. Yüzündeki tüm boyalar akmış, birbirine karışmıştı. Leş gibi rakı, pastırma ve ter kokuyordu.

"Pis böcekler! Lağım faresi..."

Daha neler! O herifler gibi yapmak istese bile yapamazdı. Karılara yedirecek parası mı vardı? Dikili bir tek ağacı bile yoktu. Salonu kaplayan o lenduha gibi yemek masasıyla sandalyelerinden başka, mobilya sayılabilecek eşyası bile yoktu. Bir de, tamirciden elden düşme aldığı, en az yirmi yıllık buz-

dolabı. Ama, sağlam. Amerikan malı. Westinghouse marka. Şimdi böylesi yok.

Binnur gittikten sonra, evdeki üç-beş parça eşyayı da yok pahasına çıkarmıştı elinden. Taksitle aldığı ve henüz borcunun tamamını ödemediği televizyonu bile. Onun o yığınla kitabını da, sonsuz bir kin ve öfkeyle, günler, geceler boyunca, hiç usanmadan, teker teker yırtmış, çöp tenekesine doldurmuştu. Bütün suç o kitaplardaydı. Kitaplardaydı. Her türlüsünden nefret ediyordu kitapların. Bu yeni işine başlamadan önce, gazete bile okumazdı. Önce kitapları yakmalıydı. Ders kitaplarını bile. Bir süre, kimsenin kitap okumasına izin vermemeliydi. Belki daha sonra, çok sonra...

O sabah doktora kapıyı açarken aklına gelmemişti kitaplar. Doktor, ilk kez geliyordu evlerine. Daha önceki hastalıklarında, dairenin doktorunu istememişti Binnur. Zaten, dairenin doktorunun hiçbir şeyden anlamadığını kendisi de biliyordu. Ama o sabah başkasını çağıramazdı. Adam, kapıdan girince, yerlere saçılan kitaplara dikmişti gözlerini, şaşkın şaşkın bakarak:

"Ne kadar çok kitabınız varmış sizin Recai Bey?" demişti. O zamanlar henüz "sen" demezdi Doktor, Recai Bey'e. Çekinirdi. Aklından zoru olduğunu da söyleyemezdi. Arkasından küfretse de, alaya almaya kalksa da, yüzüne karşı saygılı görünmek zorunda hissederdi kendisini. Sağı solu yoktu Recai Bey'in. "Kızıl Panter" derlerdi o zamanlar. Tokadını yiyen aklını şaşırırdı.

"Benim değil," demişti. "Benim kitapla başım hoş değildir. Karımın onlar; roman, falan..."

Özellikle, üstüne basa basa "karım" dediğini anımsıyor. Başka zaman hiç "karım" demezdi Binnur'dan söz ederken. Hiç söz etmemeyi yeğlerdi. Arkadaşlarının karıları kaç kez gelmek istemişlerdi, nasıl atlatacağını bilememişti. Nasıl "karım" derdi ona?

Tekrar kalktı yatağından. Çay suyu ısınmıştır. Saat sekiz

buçuk olmuş bile. Daireye gitmek isterse, yine geç kaldı demektir. Gidip gitmeyeceğini bilemiyor. Doktorun, istediği reçeteyi vereceğini bilse... Bunak herif, kendini ne sanıyor?

Terliklerini geçirdi ayaklarına. Terlikleri sabah ilk giydiği zamanki gibi soğuk değil. Belki de çoraplarını giymiş olduğundan. Ne tuhaf, bir gün, "Senin ayağın kokuyor," demişti Binnur. Ona. Recai Bey'e. Belki de salt, yanından uzaklaştırmak için bahaneydi, ama bunu söylememesi gerekirdi. Onun ayakları hiç kokmaz. Talimler sırasında, günlerce ayaklarını yıkama olanağı bulamadıkları zaman bile kokmamıştı. Kokmasın diye, sabah akşam pudralardı ayaklarını, ayakkabılarının içini. Neden öyle söylemişti Binnur? Salt kızdırmak için mi? Son günlerde hep öyle olmadık şeyler yapıyordu. Onu çileden çıkartmak istiyordu. Bilinçli olarak. Ama neden? Rahatı yerindeydi. Hiçbir şeyine karışmıyordu ki onun?

Mutfağa geçiyor. Su kaynamış. Çayı demliyor. Havagazı o kadar az ki. Birazdan, herkes işe gittikten sonra çoğalır. Yıkansa mı? Sıcak su iyi gelir belki. Ya üşütürse? Evin içi soğuk. Sokaklar ayaz. Bütün evler, dükkânlar, soğuk. Ne yapıyordur şimdi o kız? İşine gitmiş midir? Ayakları üşümüyor mudur? Küçük ayak parmaklarını oynatıp duruyordur ayakkabılarının içinde. Neden çizme giymiyor? Belki çizme alacak parası yoktur. Belki de yakışmayacağını biliyordur. Onun ayakları da elleri gibidir. Ufacık. Pembecik. Onun evinde hiç kitap yoktur. Binnur'un başını kaldırmadan birini okuyup öbürünü eline aldığı, o pis, o aptalca aşk romanlarını okuyacak bir kız değil. İnsanın bütün gününü o kitaplara harcaması için Binnur olması gerekirdi. O kitaplardan birkaç tanesini gözden geçirmişti. Erkek kadına sarılmış, kadın inlemeye başlamış. Erkek bilmem ne yapmış... Karakoldayken, Ahlak Zabıtasından arkadaşları bazen açık saçık resimler getirir bırakırlardı masasına. Genç polisler gözünün içine bakarlardı onlara versin diye. Vermezdi. Yırtıp yırtıp atardı. Arkasından kızdıklarını bilirdi bu yüzden. Stajyer polislerden biri, bir gün:

"Komiserim sizin de ihtiyacınız vardır, niye yırtıyorsunuz?" diyecek olmuştu. Öyle bir bakmıştı ki oğlana, karakoldakilerin hepsi korkmuştu. Sonradan kulağını bükmüş olmalıydılar ki, bir süre gözüne görünmemeye çalışmıştı oğlan.

"Sizin yaşınızdaki kızlar roman okumayı severler. Siz kitaptan hoşlanmıyorsunuz galiba?" diye soracaktı ona. Yoksa sormuş muydu? Yüzünden belli belirsiz bir seğirme geçmemiş miydi? Geçmişti. Kekelemişti:

"Severim. Çok severim okumayı, ama o kadar pahalı ki, kitap almaya para ayıramıyorum..." demişti.

Dememiş miydi? Başkası mıydı böyle söyleyen? Duraksadı. Yine bazı şeyleri birbirine karıştırıyor galiba. O kızın evine hiç gitmedi. Kitaplar üzerine hiç konuşmadılar. Yoksa gitti miydi? Dün akşam? Ya da daha önce?

Aklı karışıyor. Yanağındaki kesik yeri acıyor. Buzdolabı boş. Bir peynir kırıntısı bile yok ve karnı aç. Dün öğleden beri bir şey yemediğini, yediklerini dışarı çıkardığını anımsıyor. O yüzden böylesine eziliyor midesi ve bu yüzden o kadar üşüyor. Bir parça peynir ekmekten başka bir şey de istemiyor canı. Kapıcıyı çağırsa? Zilin çalışıp çalışmadığını bile bilmiyor. Bugüne kadar bir kez bile çağırmadı adamı. Belki şu anda kapıları dolaşıyordu. Seslense...

Seslense bile duymazdan gelir. Oralı olduğu yok adamın. Niye olsun? Başkaları gibi aybaşı oldu mu bahşiş sıkıştırmıyor avucuna. İkide bir öteberi aldırmıyor. "Bunak herif," diyordur arkasından. Öyledir. Bunlar böyledir. Artık kimse saymıyor zaten onu. Yolda gördükleri zaman tanımazdan geliyorlar. Bir o kapıdaki polis. Aferin çocuğa. Öyleleri de var bereket aralarında. Namussuzlar. Arkasından alay ediyorlar. Biliyor. Pis böcekler. Ne farkları var hamamböceklerinden? O böcek de öyle gülmemiş miydi, küçümsememiş miydi? Ne oldu sonra, ha? Söyle bakalım, ne oldu sonra?

Gülmeye başladı. Ne güzel maviliği vardı alkolün alevinin. Uçuk, saydam. Önce duyargaları kıvrılmıştı. Sonra ayakları.

Üç çift ayak. Hah hah hah... Ayağının biri kopuktu. Hiç kuşkusu yok. Topalın tekiydi. Böcekler de kavga ederler aralarında, birbirlerinin oralarını buralarını koparırlar. Bunun da bir bacağı kopuktu.

"Hadi ordan pis topal... Sen mi benimle başa çıkacaktın?"

Bir Topal Emmi vardı dayısının köyünde. Hem topaldı, hem bunak. Ağzından salyaları akardı. Bir güzel kızdırırlardı ki. Başı hep o çekerdi. Oğlanlar, arkasında. Küçük taşlar doldururlardı avuçlarına. Topal Emmi'nin arkasından atarlardı. Topal Emmi kızardı. Ağzından salyalar aka aka onları kovalamaya çalışırdı ama, yetişemezdi. Daha çok kızdırmak için, iyice yaklaşmasını beklerler, "Topal, topal..." diye bağırırlar, o tam eteklerinden yakalayacağı sırada, dillerini çıkararak yine kaçarlardı. Bu yüzden dayak yemişti dayısından.

"Allahın cezası... İyi ama niye yalan söyledi? Odasında bir sürü kitap olduğunu biliyorum. Hem de o aşk kitaplarından değil. Yasak kitaplardır onlar. Benim kim olduğumu biliyor. Benden korkmuştur. Korktuğu için saklamıştır hepsini bir yerlere..."

Şu küçücük, şu tatlı bakışlı, şu sevimli kızcağız ne diye okur o kitapları? Ne var o kitaplarda? Kaç kez eline alıp sayfalarını çevirmişti o kitapların, çocukların toplayıp getirdiklerinin. Hiçbir şey anlamamıştı. O oğlanların, kızların kendisinden daha çok şey bilmeleri olanaksızdı. Ne anlıyorlardı peki?

Çayın tadı bir tuhaf. Beklemeye üşendiği için iyi demlenmedi, o yüzden. Oysa az önce içtiğinin tadı böyle kötü gelmemişti. Yoksa az önce çay içmemiş miydi? İçmişti canım. Kafası karmakarışık. İlaçlar yapıyor herhalde. Bu kez fazla aldı galiba. Beyninin içi karıncalanıyor. Bardağı bırakıyor. Şu çayı döküp yeniden demlese... Üşeniyor. Tuhaf. Eskiden üşenmezdi. Kız o çorbayı getireli beri, çay pişirmek bile istemiyor canı. Kapı çalınsın, kız taze demlenmiş çayla çıkıp gelsin istiyor. Tavuk tabağı duruyor hâlâ çağın içinde. Bulaşık. Öyle bırakmaması gerekirdi. Bulaşığın kokusuna gelir hamamböcekleri. Çay bar-

dağını da öylece bırakmış. Dibinde çayın, şekerin tortusu katılaşmış. Bardağın içinde duyargalarını titrete titrete dolaşan bir böcek...

Önce çorba tenceresine uzanıyor. Çorbayı döküyor. Musluğu açıyor. Su yok. Sonra, su akmaya başlıyor. Gıcır gıcır yıkıyor çay bardağını, küçük tencereyi ve tabağı. Tencereyle tabağı tepsiye koyuyor ve yavaş yavaş merdivenlerden inmeye başlıyor. Üçüncü kat, ikinci kat, birinci kat... Kapının önünde duruyor. Kapının ziline uzanıyor. O zaman fark ediyor henüz giyinmemiş olduğunu ve mutfağın ortasında, elinde çay bardağıyla durduğunu. Oysa, merdivenlerden inerken nasıl da sevinçliydi. Öldüğünü ayrımsadığından beri ilk kez bu kadar sevinçliydi. İlk kez bir şeyler bekliyordu yaşamaktan. Bu kız ona kapıyı açınca...

Yüzü buruştu. Haşmet Hanım'ın, "Bu gece bana davetlisiniz," dediği günü anımsadı. O gün de bir şeyler beklemiş miydi? Beklemişti galiba. Nasıl da heyecanlanmıştı, hay Allah... Hiç belli olmuyor şu insanoğlunun ne yapacağı. Oysa, karının kaknemin biri olduğunu biliyordu pekâlâ. Boyalı saçlarının diplerinden akları çıkmıştı. Yüzündeki tonlarca kremi, allığı görmemesi için kör olması gerekirdi.

Yağmur yağıyordu. Birlikte çıkmışlardı daireden. Kapının önünde durmuşlardı. Mutemet, yan gözle anlamlı anlamlı bakarak süzülüp geçmişti yanlarından. Haşmet Hanım kıkırdıyordu geçenlere selam verirken. Üşüyordu o akşam Recai Bey. Bugünkü gibi, içinin üşüdüğünü hissediyordu. Eve dönmek istemiyordu. Kaloriferler yanmıyordu yine. Kömür tükenmişti. O ekşi ekşi yağ kokan kebapçı dükkânına da gitmek istemiyordu. Canı bir şeyler istiyordu. Önce ne olduğunu anlamamıştı ama, kadın, "Bu gece bana davetlisiniz," der demez anlamıştı. Bir daha hiç istemeyeceğini sandığı bir şeydi bu. Bir kadın. Nasıl olursa olsun bir kadın. Sanki kendi kendisine, o kurşunu yemediğini, ölmediğini kanıtlama çabasındaydı. Bir kadınla birlikte olursa, yanılmış olduğunu anlayacaktı. Yemek, içmek,

sıçmak, bir kadınla yatmak, bu değil miydi yaşamın en belirgin göstergeleri?

Kadın koluna girmek istemişti. Önce çekinmişti. Dairedekilerden birine rastlarlarsa ne derdi? Kadın oralı bile değildi. İyice sokulmuştu. Daha o zaman duymuştu burnunu acıtırcasına keskin o pis, kadınsı kokusunu. Sonra bir dolmuşa binmişlerdi. Eski arabanın içi, ter, kir ve yorgunluk kokuyordu. Sonra üç kat tırmanmışlardı. Kadın önden çıkıyordu ve bacaklarını gösterme çabasıyla bir eliyle mantosunun eteğini yukarı kaldırıyordu. Ağdayla tüyü yolunmuş bacaklardı. Kapının önünde, birisinin üstlerine gelebileceğine aldırmadan, sarılıp öpmeye kalkmıştı Recai Bey'i. Sonra... O geniş ve çarşafları belki aylardır değiştirilmemiş yatak. Daha önce bu yatağı ısıtan bir erkek gövdesinden akmış menilerin sarı lekeleri belli oluyordu. Onu çırılçıplak soymak için uğraşmıştı kadın. Salkım saçak kılları yapış yapıştı. Pis kokuyordu. Koltuk altı, apış arası kıllarının iğrenç kokusuna karışmış bilmem ne kokusu... Yine de uyanmıştı erkekliği. Şaşılacak bir şeydi bu. Kadının üzerine abanmıştı. Doğrulduğunda her yanı kan içindeydi. Bağırmıştı. "İnan olsun ki beklemiyordum," diye kekelemişti kadın. Her yanına bulaşan o kanı günlerce temizleyememişti. Günlerce burnundan çıkıp gitmemişti o aybaşı kokusu...

Bu kız hiç aybaşı olmamıştır. Kapıdan girer girmez anlar bunu insan. Her yan apaydınlıktır. Camlar, aynalar, pırıl pırıl. Yerler tertemiz parkelerle ya da marleylerle kaplıdır. İyice cilalanmış parkeler, marleyler. Çiziksiz, pürüzsüz. Burnuna, o hafif baş dönmesi duygusu veren cila kokusu çarpar insanın, içeriye adımını atar atmaz. Ya da sudkostik. Eski sandıklarda saklanmış lavanta kokulu temiz çamaşır kokusu duyulur. Derin bir soluk alırsın. O temizlik, insanda saygı uyandırır. Ayakkabılarını çıkarmak için eğilirsin. Kız elini uzatır: "Ne olur, çıkarmayın..."

Ayakkabılarının altının tertemiz olduğunu ikisi de bildiği halde, o yine ayakkabılarını çıkarır. Kız koşup bir terlik getirir

içerden. Kocaman, salapurya gibi terliklerin içinde ayakları yüzer. Neden bu kadar kocamandır bu terlikler? Bakışından anlamış mıdır kuşkulandığını?

"Rahmetli babamın..."

Neden olmasın? Recai Bey'in de babası vardı. Rahmetli olmuş. "Ayının biriydi," demişti dayısı. Öyle miydi? Onun da bu kadar büyük müydü ayakları? Yüzünü bile anımsamıyor. Bir tek soluk resmi bile yok. Binnur'un babası ayyaşın teki. Serseri. O böyle terlik giymez. Plastik terlikleri vardır onun. Bir kez görmüştü ayaklarını. Çatlak çatlak, kirden kabuk bağlamış. Aptes alıyordu, sözümona. Binnur'un analığı ibrikten su döküyordu. O güne kadar bir kez bile yıkamadığı belliydi ayaklarını. Komiser Serdar'ın karısı da ona böyle kocaman terlikler getirmişti. Kocasının terlikleriydi. O terlikleri giyerken, parmaklarına arkadaşının pıhtılaşmamış kanının bulaştığını sanmıştı. Ayağından yeni çıkarılmış gibi sıcacıktı. Göründüğü kadar üzgün müydü kadın, yoksa, çok erken başlayan yaşam savaşı içinde, genç bir ölünün anılarıyla kıvrılıp bir köşeye sinemeyecek kadar yorgun muydu? Yirmi beş yaşındaydı. Bir çocuğu vardı. Çalışması gerekiyordu. Peki sonra ne olacaktı? Bu kız ondan daha şanslı. Bir evi var. İyi bir işi var. Tek başına. Bu ev babasından kalmıştır. Bu terlikler babasının olabilir. Neden olmasın? Bazı babaların ayakları büyüktür.

Çaydanlık fokurduyor. Söndürdüğünü sanıyordu, demek söndürmemiş. Belki bu kez tadı iyi gelir. Sıcak, ne de olsa. Çay bardağını alıyor, koyu koyu dolduruyor. Bardağı avucunda sıkıyor. Avucu ısınıyor. Bir yudum içiyor. Acımsı tadı, ama deminki gibi sası değil. Şimdi hemen bir sigara yakmalı. Ağzının tadı yerine gelmiş gibi. Sigara paketi içerde, yatak odasında. Bir yudum daha içiyor çaydan. Canı kımıldamak istemiyor. Hiç bu kadar üşengeç olmamıştı eskiden. Elinde bardak, mutfağın camından dışarı bakıyor. Kar yağıyor yine. Hafif hafif. Toz gibi. Görünmez tanecikler havada uçuşuyor. Kar böyle yağmaya başladı mı, hava iyice soğuk demektir. En iyisi dışarı

çıkmamak. Ama evin içi de soğuk. Bütün gün nasıl vakit geçirecek? Hiç değilse gazete almak için aşağı inmesi gerek. Yiyecek bir şey de yok evde.

Yıllarca hiç böyle bir şey gelmemişti aklına. Her sabah erkenden kalkmıştı. Özenle tıraş olmuş, giyinmiş, kahvaltı yapmış ve tam vaktinde çıkmıştı evden. Hiç üşenmemişti. Üşenmeyi düşünmemişti. Hava soğuk olmuş, sıcak olmuş, aldırmamıştı. Hatta, düne kadar. O böceği görmemiş olsaydı, sanki hiçbir değişiklik olmayacaktı yaşamında. Daha doğrusu, o kıza rastlamamış, o kızla konuşmamış, o kız akşam bir tencere sıcak çorba getirmemiş olsaydı...

O kocaman terlikleri giydiğinden hiç kuşkusu yok şu anda. Yepyeni, gıcır gıcır terlikler. Eskiden kimsenin o kadar büyük ayakları olmazdı. Dayısının "Ayının biriydi," dediği babasının bile bu kadar büyük ayakları olabileceğini sanmıyor. Komiser Serdar'ın ayakları büyüktü. Bir de, o parkalı, uzun saçlı, sarkık bıyıklı, postallı delikanlıların vardır böylesine büyük ayakları. Binnur'la ilk karşılaştığında arkasında duran Binnur'u savunmaya kalkan o herifin de ayakları böyledir, kuşkusuz.

Önce o oğlanla Binnur arasında bir ilişki olabileceğini düşünmüştü. Kuşkulanmıştı. Söylemişti de Binnur'a bir gün. Onun o kadar öfkeleneceğini sanmıyordu.

"Benim âşığım sandın onu ha?" demişti Binnur. "Budala!..."

Yalan değildi. Öyle sanmıştı. Binnur'un tavırlarına başka bir neden bulamıyordu. Kaç kez, evden çıkıp gitmiş gibi yaparak, bodruma gizlenmiş, o sarkık bıyıklı herifin gelmesini beklemişti.

"Demek beni gözetledin?" demişti Binnur.

"Sen benim karımsın. Beni boynuzlamaya kalkarsan, seni vururum, haberin olsun..."

"Aptal. Beni böyle kıskanmana hiç neden yok. Senden de, o oğlandan da, babamdan da, bütün erkeklerden nefret ediyorum..."

İnanmamıştı o zaman. Hep sürdürmüştü kuşkusunu. Şimdi onun doğru söylediğini biliyor. Neyi değiştiriyor bilmek? O türlü boynuzlanmak daha da kötü. Utanç verici. İçini dinliyor ve şaşırarak, buna artık o kadar önem vermediğini fark ediyor. İnsan çok acı çekse bile demek bir an geliyor, her şeyi unutabiliyor. Serdar'ın karısı da öyle söylememiş miydi? "Belki bir daha evlenirim. Ama bu kez, bana ve çocuğuma bakacak, durmuş, oturmuş, yaşlı başlı biri olsun..." demişti. Bir tuhaf bakışı vardı gözlerinin içine.

"Bir ihtiyacın olursa..."

"Ne ihtiyacım olacak?"

Elleri üşüyor. Bir zamanlar, paslı somunları çıkarırken nasıl üşürdü elleri. Nasıl çatlardı ellerinin üstü ve nasıl acırdı...

"Ayının biriydi ha? Eşşoğlueşşek..."

Bu kızın babasının o kadar kocaman ayakları olamaz. Belki, o posbıyıklı herife benzeyen bir sevgilisi vardır. Şimdi bütün kızların birer sevgilisi var. Evlerine alıyorlar. Yatıp kalkıyorlar. Hiçbir şeyi umursadıkları yok. Hepsinin çantasında doğum kontrol hapları var. Birisinden kılıf bile çıkmıştı. Yüzü bile kızarmamıştı kızın. "Cinselliği, kadınları tutsak eden bir araç olmaktan çıkarmak istiyoruz biz," demişti. Ne demek istemişti?

Bu kızın da vardır bir sevgilisi. Bilmem hangi fakültede öğrencidir. Bilmem ne derneğinin yöneticisidir. Komünisttir. Gece sokağa çıkar, duvarlara yazı yazar, güpegündüz, Kızılay'da kuşlama yapar, bombalı pankart asar, polisler kovalayınca, kaçar, gelir bu kızın evinde gizlenir. Bu terlikler onun terlikleridir. Bu terlikleri kız almıştır ona. Çünkü bu kız yine de farklıdır ötekilerden. Evinin kirlenmesini istemez. Yatak odasındaki gömme dolapta, oğlanın bornozu vardır. Bu bornozu da ona kız almıştır. Oğlan istifini bile bozmaz. *Cinselliği, kadınları tutsak eden bir araç olmaktan çıkarmalıyız,"* demiştir ona. Bunun ne demek olduğunu anlamamıştır kız. Recai Bey de anlamamıştır. O oğlanı eline geçirse ne yapacağını bilir. Eh-

li keyif olduğu belli herifin, gıcır gıcır terliklere bakılırsa... Gece, eylemden dönünce de, banyoya girip yıkanır. Belki de birlikte yıkanırlar. Sonra oğlan bornozuna sarılıp çıkar. Kız koşup terliklerini getirir. Islak bornozuyla koltuğa oturur, kızı da kucağına çeker...

"Peki ama benden ne istiyor?"

Neden olmasın? Sormuştur kıza:

"Çatı katında oturan o herifi tanıyor musun? Polistir o. Dikkatli olmalıyız..."

Böyle demiştir. Kız da ona sokulmak için bahane aramıştır. Güvenini kazanmak istemiştir. Ne olur ne olmaz. Belki sırası gelir, yardımını ister. Ne de olsa...

"İyi ama, o kadar aptal bir suratım mı var benim?"

Biraz geri çekilip bakınca, mutfağın penceresinin camına yansıyan yüzünü seçebiliyor. Daracık bir alın, dökülmeye başlamış saçların artık gizleyemediği kocaman kulaklar, katmerli, kıvrımlarında yağ delikleri açık iri bir burun, üst dudakla burun arasında geniş bir boşluk, ileri fırlak dudaklar, girintisi belli olmayan bir çene. "Hık demiş, babasının burnundan düşmüş," derdi anası ona bakarken, küçümseyerek. Dayısı da, "Bu oğlan, aptalın teki," derdi hep. Liseye gitmesini istememişti, okuyamaz diye. Hiçbir zaman güzel olmadığını biliyor Recai Bey. Bebekliğinde bile güzel olmamıştır. Onu hep aptal yerine koymuşlardır. Görünüşüne bakarak, onu gerçekten budalanın biri sanan çok kişi, ona oyun oynamak istemiş, ama çarpılıvermişlerdir sonunda. Hepsine derslerini vermiştir. Adının "Kızıl Panter"e çıkması boşuna değildir. Hiç beklenmedik anda saldırır ve pençesini indirir avının en zayıf noktasına. Bu ister sorguya çektiği bir suçlu, ister bir üst yönetici olsun, fark etmezdi Recai Bey için. Yani, eskiden öyleydi. Şimdi kimse ondan korkmuyor. O da aldırmıyor. Aldırsa ne olacak?

"İyi ama bu kız benden ne bekliyor?"

Bir çeşit güvence? Niye ve kime karşı?

"Yeni mi öldü babanız?"

Serdar'ın babası sağdı. Bunu onun karısına sormuş olabilir miydi? Kadının babasının sağ olup olmadığını bilmiyordu. "Yapayalnızım," demişti ama, kimbilir, belki bir başka kentte, kızına destek olamayacak koşullar içinde...

"Yoo... Yani, yeni sayılır. İki yıl oldu..."

Binnur gibi konuşmuyordu bu kız. Binnur hep soğukkanlıydı. Daha doğrusu soğuk ve alaycı. Alaycılığını özellikle belirterek konuşurdu. Bu kızın konuşmasında anlayamadığı bir telaş var. Bir şeyler sakladığından mı, yoksa içtenliğinden mi geliyor, karar veremiyor bir türlü. Eğer bir sevgilisi varsa –niye olmasın?– bunu saklama gereksinimi duyması için en azından bunun utanılacak bir şey olduğunu düşünmesi gerek. Ya da korkması. Bu da hiçbir şey açıklamaz. Yine de, olabilir ki, babasının yerine koymuştur Recai Bey'i. Son nefesini verirken başında bulunmadığı için vicdan azabı çektiği babasının yerine koyuyordur. Bir küçük tencere çorbayla bağışlatacak günahını. Herkes yapabilir böyle bir şey. O da bunun için gitmemiş miydi Serdar'ın evine? Serdar'ın yerine kendisi ölmediği için, kendisini bağışlatmak istemişti. Bunun bir yararı olmayacağını bile bile. Kadın yirmi beş yaşındaydı, onu görünce ağlamıştı, iri, çekik, gözyaşlarıyla ıslanınca daha da parıltılı görünen güzel gözleri vardı.

Eğer bu kızın bir sevgilisi varsa... O parkalı, sarkık bıyıklı oğlanlardan biriyse ve onun kim olduğunu bilerek, akıllarınca bir oyun oynamayı düşünerek düzenlemişlerse bu yakınlaşmayı...

"Bak kızım, ben öyle kolay kolay yutmam bu numaraları, sonra fena yaparım, onun için sakın bana oyun oynamaya kalkma..."

Tam ağzını açacakken, susuyor. Yanlış. Böylesine temiz, dupduru bakışları olan bir insan oyun oynayamaz. Onun yalan söylemesi olanaksız. Neler, kimler gelip geçti onun elinden. Ne usta dolandırıcılar, ne acımasız katiller, hatta politikacılar. Gözünün içine bakar bakmaz anlar Recai Bey bir insanın

yalan söyleyip söylemediğini. Amerikalılar pentatol kullanırlarmış suçluların yalan söyleyip söylemediklerini anlamak için. Gülerdi Recai Bey. Akıllı bir polisin insan sarrafı olması gerekirdi. Önce, kendi kendine sorardı, bu adam niye buraya gelmiş, diye. Ateş olmayan yerden duman çıkmaz. Hiç kimse, durup dururken düşmez karakola. Hangi nedenle gelmiş olduğu önemli değildir. Karakola gelen herkes suçludur. İş, onun suçunu bulup ortaya çıkarmaktadır. Şimdi şu kız, bir kez bile karakola gelmiş olsaydı, anlardı onun neden suçlu olduğunu Recai Bey. Ama bu kız bir kez bile karakolun kapısından ayağını atmamıştır. O parkalı delikanlılardan birinin sevgilisi de olamaz. Ne olurdu, biraz daha genç olsaydı şimdi? Böyle bir şeyi ilk kez düşünüyordu. Daha önce, daha genç olmayı hiç özlememişti. Bu kız, başkaydı. İnsanda olmadık duygulanımlar uyandırabiliyordu. O pembecik ellerden tutmak isterdi. O saçları okşamak isterdi. Başını bağrına basmak isterdi.

Çay bardağını tezgâhın mermerine bıraktı. Salona girdi. Tam düşündüğü gibiydi salon. Eski Maraş işi tahta iskemleler, sehpalar, kilimler, sonra o koltuk. İki pencerenin köşesinde, yaşlı ve saygı uyandıran koltuk. Kız o koltuğa oturmasını söylemişti. O da gidip o koltuga oturmuştu. Bu koltuk da babasından kalmıştı ona kuşkusuz. Belki de avukattı adam. Ölünce, yazıhanesini kapatmak zorunda kalmışlardı. Kız o koltuğu atmaya kıyamamış, alıp buraya getirmiş, baş köşeye yerleştirmişti. Eski, deri kaplı bir koltuk. Yaşlı avukatların yazıhanelerinde ya da eski müdürlerin odalarında bulunan cinsten, maroken bir koltuk. O koltuğa gömülür gömülmez, iki yıl önce öldüğü söylenen babanın gerçekten de iki yıl önce ölmüş olduğuna inanmıştır Recai Bey. Adamın sıcaklığı hâlâ hissedilmektedir koltuğun derisinde. Belki gövdesinin biçimi bile oyulmuştur derinin kıvrımlarına, yayların çöküklüğüne. O koltuğa Recai Bey'den önce kimse oturmamıştır. O parkalı delikanlılardan biri gelip oturmuş olsaydı, yaşlı yayları çoktan

kırılmış olurdu. O hoyratlıklarıyla hiçbir şeyi sağlam bırakmazlar onlar. "Gençlere karşı hoşgörülü olmalısınız," demişti, üç aydan fazla yerinde oturamayan genel müdürlerden biri. Ne demekti hoşgörülü olmak? Bunların hepsi hayta, serseri. O güzelim okullarda, analarının, babalarının parasıyla okuyorlar, karı kız peşinde koşuyorlar, sonra da, ders çalışmamak için, devlete karşı çıkıyorlar. Çocuğunu dövmeyen dizini döver. Recai Bey'e kim hoşgörüyle davrandı o yaşına dek? Tamirci dükkânındaki ustası, o küçücük elleri soğuktan katılaştığı zaman, bir vidayı yerinden oynatamadığında, "Hadi oğlum, sen evine git," mi dedi? Basımevinde çalışırken, hurufatları yere döktüğünde, "Olur böyle kazalar," diyerek saçını mı okşadılar? Anası, o yangında, iki çocuğunu bile yitirebilirken, o da kardeşiyle birlikte yanmadı diye onu suçlu çıkarmadı mı? Dayısının parası vardı pekâlâ. O da, bu haytalar gibi, mühendis mekteplerinde, tıbbiyede falan okuyabilirdi. Polis olduysa suç onun muydu? Bir de tutmuşlar, "Hoşgörülü olun," diyorlar. Çünkü, bunu diyen de onlardan biri. Herhalde onun da öylesine bir çocuğu vardır da ondan. Bunlar hep birbirlerini kollarlar. Alavere dalavere, sonunda suçlu sen çıkarsın. Herifleri yola getirmek için biraz okşayacak olsan, ertesi gün gazeteler başlarlar bağırmaya, "Poliste işkence yapılıyor, dayak atılıyor..." Sanki bunların hiçbiri babalarından dayak yememiş!...

O gün de, üç beş gazeteci birden dolmuştu odasına. Ellerinde birer fotoğraf makinesi. Üstelik, sözümona yağ çekiyorlar:

"Komiserim, kim bu getirdikleri? Yine ne yapmışlar?"

O gün yine canı burnundaydı Komiser Recai Bey'in. Böylesine kalabalık oldukları zaman ona yapacak bir şey kalmıyordu. Önce, Birinci Şubeye götürmüşler, oradan karakola yollamışlar. Ne yapacaklarsa orada yapsalardı ya...

Ağzının içinden söylenmişti:

"Kurtuluş'ta korsan miting yaparken yakalanmışlar."

"Hangi fakülteden? Adlarını alabilir miyiz?"

"Daha sorguya çekmedik. Sonra, savcılıktan öğrenirsiniz...."

İte kaka yollamıştı gazetecileri. Birazdan telefonlar çalmaya başlar. Analar, babalar, kodamanlar, milletvekilleri... Pis iş. Akılları sonradan gelir başlarına. Piçlerinin geberip gitmediğine sevinecekleri yerde...

Yirmi-otuz kişinin balık istifi kapatıldığı odanın kapısını aralayarak bir gözatmıştı içeriye. Yere çömelmişti çoğu. Daha doğrusu, bir Binnur'la o bıyıklı oğlan ayaktaydı. Daha Binnur'un Binnur olduğunu bilmiyordu o zaman. Ona dikkat edişinin nedeni, o anda salt ayakta duruşuydu kuşkusuz. Nicelerini görmüştü burada. Bu kızın onlara benzemeyen bir yanı vardı. Ürkek ve kuşkulu bir duruşu vardı. Buraya getirilenler, hele ilk gelenler, küstah bir tavır takınırlardı. Korkmaz görünürlerdi. Oysa bu kız, ürkek bir ceylana benziyordu. Evet. Tıpkı öyle. Üstelik, Komiser Recai'nin kim olduğu hakkında da hiçbir bilgisi yoktu anlaşılan. Öylesine umutsuz, yalvaran bakışlarla bakıyordu ki Recai Bey'in gözlerine, bunu anlamamak olanaksızdı. Tuhaf ve şaşırtıcı bir şeydi bu ve Recai Bey, ilk kez, yüreğinin hiç olmadık bir biçimde, yerinde döner gibi olduğunu sanmıştı. Neden öyle olmuştu? Ne vardı o kızda ötekilerden farklı olan? Şöyle bir bakmıştı. O da ötekiler gibi pisti, pasaklıydı. Ayağında rengi iyice solmuş bir blucin pantolon, sırtında siyah bir bluz ve iki düğmesi kopuk lacivert bir hırka. Saçları da ötekilerinki gibi tarak yüzü görmemiş, salkım saçak. Zaten, hangisinin erkek, hangisinin kız olduğunu kestirmek, bıyıklar, sakallar olmasa, özellikle arkadan bakınca, olanaksız. Yine de bu kız ötekilerden farklıydı. Ötekiler ne kadar aldırışsız, vurdumduymaz görünüyorlarsa o da o kadar korkak ve telaşlıydı. Ağladı, ağlayacaktı. Korku bütün yüzüne sıvanmıştı. Dudakları bembeyaz. Gözlerinin akı mavimsi bir renk almıştı. Titriyordu. Kulak memeleri sapsarı. Dizleri de atıyordu kuşkusuz.

"Önce sen gel bakalım," demişti ona. Kız ne dediğini anlamayarak, şaşkın şaşkın bakınca, sert bir hareketle kolundan

tutup, çekip çıkarmıştı dışarıya. Odadaki öteki polisler, kızın haline bıyık altından gülüyorlardı. Onun, başına geleceklerden habersiz duruşuna. O günlerde güçlüydü Recai Bey. Elini birisinin omzuna koyduğu zaman, gövdesinin bütün ağırlığıyla bastırıyormuş gibi, çökerdi o omuz. En yiğitlerinin bile bayılacak gibi olduklarını hissederdi o anda. Kalın, tek düze, acımasız bir yalınlığı vardı sesinin. Dokunuşuyla ve yansız görünen seslenişiyle karşısındakini hemen tutsak aldığını bilirdi. Ondan sonrası kolaydı zaten. Çoğu bunu, aynı anda fark eder ve direnmekten vazgeçerdi. Direnmeye kalkanlar da, çok kez, ilk tokadı yer yemez, dizüstü çökerlerdi. Oysa, o anda, Recai Bey de en az karşısındakiler kadar heyecanlı olurdu. Bunu kimse anlayamazdı elbet, ama kendisi bilirdi. Gümbür gümbür atardı yüreği. Kanının sımsıcak aktığını duyardı damarlarında. Dişleri kamaşırdı. Hele, tokadı atmadan önceki an. Sonra, kılları uzun işaret parmağını karşısındakinin iman tahtasına bastıra bastıra sorularını yönelttiği zaman... Ne büyük mutluluktu o. Böyle bir sorgudan sonra, çok kez, donunun ağının ıslanmış olduğunu fark ederdi.

"Adın ne senin?"

"Binnur, efendim."

Yaralı bir ceylan gibi bakıyordu. Evet. Tıpkı yaralı bir ceylandı. O resmi hiç unutamaz Recai Bey. Dayısının evindeki duvara asılı küçük duvar halısındaki yaralı ceylan resmini. Gözleri sürmeli sürmeliydi. Avcı, annesini vurmuştu yavru ceylanın. Yavru ceylanı da yaralamıştı. Bu yüzden ne kadar acı çekmişti avcı... Tüfeğini kırıp atmıştı... Kendisini o yaralı ceylanın yerine koyarak gözlerinin dolu dolu olduğunu anımsıyordu Recai Bey. Aslında, yaralı ceylanın öyküsünü, komşu veremli kadın anlatmıştı galiba. Nasıl olmuştu da anlatmıştı, bilmiyor. Belki kendisini yavru ceylana benzetişi daha sonra olmuştur. Herhalde, ölen, anası değil, babasıydı. Dayısı ne kadar, "Ayının biriydi," dese bile, anasının kendisi için ölmeyi düşünmeyeceğini, babasının, onlara sağlam bir çatı yapmak

uğruna ölmüş olduğunu biliyordu. Şimdi, karşısında, çeneleri atarak sorguya çekilmeyi bekleyen sıçan yavrusunun o ceylan yavrusuyla ne ilgisi vardı? Yoktu. Yine de, içinde, belki de ilk kez, acımaya, daha da ötesi, karşısında duran daha neyin nesi olduğunu bilmediği, ama özellikle kadınlıkla ilgili çekici bir yanı olmadığından kuşku duymayacağı yaratıkla, mesleğinin gerektirdiğinden öte bir anlama noktasına doğru onu iten meraka benzer duygulanımların kıpırdadığını hissetti. Arkadaşlarını şaşırtan bir yumuşaklıkla:

"Anlat bakalım," dedi.

Yirmi yaşında vardı kız. Belki biraz daha fazla. Yüzünden yaşını kestirmek zordu, Recai Bey için bile. Masanın üstünde kimliği duruyordu. Kızın sorusunu yanıtlamasını beklemeden kimliği alıp kapağını çevirdi, baktı. Akşam Kız Sanat Okulu öğrencisiydi. Birden öfkelendi. Ötekilerden değildi bu. Ne Siyasallı, ne Ortadoğulu. Yoksul bir ailenin kızı olduğu belli. Ne arıyor ötekilerin arasında? Neden haddini bilmiyor, oturmuyor evinde de yollara düşüyor? Rahat mı batıyor kıçına? Sorsan baksan, ya kapıcıdır babası, ya belediye temizlik işçisi... Bu kızın anasının babasının yerinde olsa, bir temiz kırbaçtan geçirirdi. Bak bakalım ondan sonra... Ötekiler, iflah olmaz. Ayaklarının altına alıp ezeceksin namussuzları. Ezeceksin, hiç acımadan, bir böcek ezer gibi...

Midesi bulanıyor. Çay midesinin bulantısını artırdı. Üşüyor. Şu ev sıcak olsa. Kalorifer neyine senin Recai Bey? Şöyle gürül gürül yanan bir soban olsaydı şimdi, atsaydın içine odunları... Bu kalorifer sevdası da Binnur'un... O güzelim termosifonu nasıl aramazsın? Havagazı gelse, suyun basıncı yetmiyor. Oysa, şöyle kaynar kaynar suyla bir yıkansa, hiçbir şeyi kalmayacak. Derisi kıpkırmızı kesilene kadar dökecek kaynar suyu, tas tas. O tepeden inen duş yetmiyor. Bir kez, Bursa'ya gitmişti görevle. Oradaki arkadaşı, onu Hüsnügüzel Kaplıcasına götürmüştü. Bir saatten fazla kalmıştı aslanağzının önünde. Ne güzel şeydi o... Canına yandığımın... Oysa,

hamamdan nefret eder Recai Bey. Ama, orası başkaydı. Arkadaşı, gece yarısından sonra götürmüştü Recai Bey'i. İkisinden başka kimse yoktu koca kaplıcada...

Oysa şimdi üşüyor. Aklı karışıyor. O kızı düşünüyor. Giriş katında oturan. Serdar'ın karısını düşünüyor. Onlar da üşüyorlardır. Bu kentte herkes üşüyor. Üşüdükçe birbirlerine sokulacakları yerde, birbirlerinden uzaklaşıyorlar, birbirlerini boğazlamaya çalışıyorlar. Isıtmak gerek bu kentin insanlarını. Biri Ulus Meydanı'na, biri Sıhhiye'ye, biri Kızılay Meydanı'na, biri Meclis'in önüne, biri Kavaklıdere Meydanı'na, biri Çankaya'ya, biri Cebeci'ye, biri Bahçeliveler kavşağına, biri Yıldırım Beyazıt'a, kocaman odun yığınları yapıp ateşleyeceksin. Koca koca alevler karşısında herkes ısınacak, iliklerine kadar. İstanbul'daki insanları da böyle ısıtacaksın. Erzurum'daki insanları da...

Saatine bakıyor. Antibiyotiğin saatini geçirmemeli. Bir de Novaljin alsa... Ama Novaljin yok. Eczacı kalfasının verdiği ilaç aynı etkiyi göstermiyor. Bileşimi aynı bile olsa.

"Sahtekâr bunların hepsi... Ah ben..."

Öfkeyle homurdanarak yatak odasına dönüyor. Bir süre buraya niye geldiğini düşünüyor. Boş boş bakınıyor çevresine. Sonra, canının sigara içmek istediğini anımsıyor. Sigara paketi yere düşmüş. Az önce, kalkarken kolu çarpmış olmalı. Sigaralar paketten fırlayıp yere saçılmış. Canı sıkılıyor. Paketin dibindeki tütün artıkları da dökülmüş yere. Süpürmek gerek. Başka zaman olsa, hemen eline süpürgeyle faraşı alır, süpürürdü. Canı istemiyor. Yine de eğilip topluyor sigaraları yerden birer birer ve paketin içine dolduruyor. Sonra, içlerinden yumuşak bir tane seçip dudaklarının arasına yerleştiriyor. Çakmağı komodinin üstünde duruyor. Gazının tükenmiş olduğunu unutarak, birkaç kez uğraşıyor çakmağı ateşlemek için. Çakmak yanmıyor. Küfrediyor. Sigarasını yakmak için yeniden mutfağa dönmesi gerek. Ne tuhaf. Mutfağa gidip bir kibrit almak bile ona yorucu bir iş gibi görünüyor. Duraksıyor. Kolu kanadı kırık. Yaralı bir yavru ceylan gibi, kimsesiz bu evde.

Karakolda olsa, Bekçi Rıza hemen fırlar bir ateş getirirdi ona. Ama, onun dışında, kimse sigarasının ateşini yakmak için ateş getirmedi. Bir çorba pişireni bile olmadı...

Dün akşamdan beri değişen bir şeyler olduğunu hissediyor. Yalnız kendisinde değil. Evin içinde de değişen bir şeyler var. Bir dağılmışlık, bir düzensizlik... Yatağına bakıyor. Darmadığın. Canı yatağını toplamak istemiyor. Oysa, çocukluğundan beri, bir kez bile yatağını sabah kalkar kalkmaz toplamazlık etmedi. Giyinmek de istemiyor canı. Şimdi nasıl olup da tıraş olduğuna bile şaşıyor. Şu anda tıraş olması gerekse, eline ne fırça alabilir, ne sabun, hatta ne de elektrikli makinesini. Yanağındaki kesiğin belli belirsiz acısını duymasa, tıraş olduğuna bile inanmayacak...

Dudaklarının arasından sigarayı hırsla çekip alıyor. Yere düşmüş bir sigara. Pis. Hamamböcekleri buralarda da dolaşmış olabilirler. Sigarayı avcunun içinde kırıp buruşturuyor, komodinin üstündeki tablanın içine öylece bırakıyor. Evde açılmamış paket yok. Bugünlerde zaten sigara bulmak bir sorun. Eskiden olsa, Bekçi Rıza ya da Mustafa bir yerlerden bulup buluştururdu. Karşı köşedeki süpermarkette vardır. Patron tanıyor Recai Bey'i ve hâlâ o eski Recai Bey'miş gibi saygıda kusur etmiyor. Ama, oraya gidip sigara almak için, giyinip kuşanması ve dışarı çıkması gerek. Oysa, o henüz, evde kalmakla daireye gitmek arasında kararsız. Canı da öyle bir sigara içmek istiyor. Ne yapmalı?

Az önce, dökülen sigaraları içine tıkıştırdığı paketi alıyor eline. Sigaraların hepsi dağılmamıştı yere. Birkaç tanesi paketin içinde kalmıştı. Acaba hangileri? Kokularından anlayabilecekmiş gibi. Sigaraları avcuna döküp burnuna yaklaştırıyor. Bunlardan birini yakmak için dudaklarının arasına yerleştirmemiş miydi? Parmaklarını dudaklarının üstünde gezdiriyor. Eğer, hamamböcekleri bunların üstünde dolaşmışlarsa...

Paketi yatağın üstüne fırlatarak banyoya koşuyor, önce elini bol suyla yıkıyor, sabunluyor, sabun köpüklerini yüzüne

yayıyor, dudaklarını ovalıyor ve üst üste tükürüyor musluğun içine. Boğazının ortasında yine o etsi etsi yapışıklık. O her yana bol bol serptiği ilaçlara aldırış etmeyen milyonlarca hamamböceği, banyonun görünmeyen köşe bucağına sinmiş, gülerek onu seyrediyorlar gibi geliyor içine. Öğürmeye başlıyor. Pıhtılaşmış kanı andıran bir sıvı çıkıyor midesinden. İçtiği çayın tortusu olmalı.

Kolları kesik kesik, yeniden yatak odasına dönüyor, kendini yatağa bırakıyor. Kulaklarının arkasına tokmaklar indiriyorlar sanki. Ağzının içinde, paslı ve ekşimiş bir çay tadı.

Kızın kimliği hâlâ elindeydi. Eski bir resim, çocukluktan yeni çıkmış. Saçları örgülü. Suratının renksizliğinden belli yoksulluğu. Peki ne işi var ötekilerin arasında? Nasıl da korkuyor. Şöyle elini kaldırıyormuş gibi yapsa, bülbül gibi konuşmaya başlayacaktır. Elini tutan şey ne o halde? Belki de kızın yüzünde o kadar somutlaşan korku. Böylesine korkan bir insana karşı öfkelenmek ne kadar zor. Gerçi, daha sonra hepsi böyle olur. Hepsi tanır korkuyu. Ama, başlangıçta başları diktir. Bir küçümseme vardır bakışlarında. Her şeyi bilen onlardır. Memleketi kurtaracak olanlar da. Bulutların üstünde dolaştıklarının farkında bile değillerdir. Kimi nutuk atmaya bile kalkar, ama tokadı yer yemez aptallaşır, şaşırıverir ne yapacağını. Yapacağı bir şey yoktur ki... Ya o kabadayılar? Çizmelerinin koncuna, gömleklerinin içine, hatta kıçlarına sakladıkları tabancalar ellerinden alınıverince, o soğuk demirin güven verici dokunuşundan uzak kalınca, boş bir çuvala dönerler. Tokada bile gerek kalmaz. Dilleri peltekleşir, dizleri tutmaz olur. Gözlerinin akı mavileşir. O kara suratlı, kara bıyıklı oğlan gibileri de çıkar arada bir. Ama bu kız gibisine ilk kez rastlıyordu Recai Bey. Bunun korkusu bambaşka bir korku.

"İnanın benim onlarla hiçbir ilgim yok. Oradan geçiyordum. Polis arabası geldi. Korktum, kaçmak istedim, beni de yakaladılar..."

Doğru söylüyor olabilir mi?

O iriyarı, kara suratlı, kara bıyıklı oğlan, içine tıkıldıkları odaların kapısından başını çıkararak sesleniyor:

"Kız doğru söylüyor. Onun bizimle hiçbir ilgisi yok. Bırakın gitsin."

Bu da oldukça alışılmadık bir şey. Bunlar, genellikle yaptıklarını yadsımazlar. Övünürler hatta. Birbirlerini kollamaya da kalkışmazlar. Kendilerinden olmayanlara karşı da acımasızdırlar. Oğlanın bakışlarındaki küçümseme, hangisine yönelik? Kıza mı, komisere mi? Düşünüyordu Recai Bey. Aslında, kızın ötekilerle birlikte olması önemli değildi. Onun hiç de öyle görünmek istediği gibi bir süt kuzusu olmadığını biliyordu. Sakladığı, korktuğu başka bir şey olmalıydı. Pavyonlardan toplanıp getirilen iyi aile kızlarını mı andırıyordu yoksa? Yüzünün solukluğu... Belki de esrarcıdır?

Canı sıkılıyordu o gün Recai Bey'in. Neden olduğunu bilmeden. Öfkelenemiyordu da. O sabah, karakola uğrayan İkinci Şubeden bir arkadaşı, onun, birini söndürüp birini yakarak üst üste sigara içtiğine bakarak, böyle giderse yakında ya enfarktüsten ya da kanserden öleceğini söylemişti. Bir gazetede okumuş. Kırk yaşını geçen erkekleri bekleyen tehlikelerin başında geliyormuş bunlar ve başlıca nedeni de çok sigara içmekmiş. Sigaranın zararlarını Recai Bey de biliyordu. Yine de arkadaşının sözlerinden etkilenmiş olabilirdi. Zaten, son günlerde göğsünün orta yerinde zaman zaman acayip ağrılar hissediyordu. Gelmesiyle gitmesi bir olan ağrılardı ama, korkutucuydular. Aldırış etmesine etmiyordu. Bir gün pisi pisine ölmek de vardı bu meslekte, bok yoluna. Sigara içmeyip de ne yapacaktı? Öte yandan o yel gibi gelip geçen ağrılar...

"Ne diye evlenmiyorsun?" demişti arkadaşı. "İşinden başka şey düşünmez misin sen?"

Gülmüştü:

"Bu parayla mı? Ben kendimi zor geçindiriyorum."

"Bahane arıyorsun sen. Ya biz ne yapalım? Üstelik iki çocuk..."

Az kalsın, "Bana mı sordun?" diyecekti, zor tutmuştu kendisini. Değil evlenmek, bir kadınla bütün bir gece aynı yatakta yatmayı düşündüğü zaman bile tüyleri diken diken oluyordu. Bütün kadınların canı cehennemeydi. Nelerle karşılaşmamıştı o güne kadar. Şoförüyle, bahçıvanıyla, kocasının en iyi arkadaşıyla zina halinde yakalanan tanınmış aile kadınlarından tut da, randevuevlerinde çalışanlara, bar konsomatristlerine, kendi hesabına çalışan küçük orospulara kadar... İstese sıradan geçirebilirdi hepsini. Oysa iğreniyordu hepsinden. Hiç unutmuyor, bir akşam, kendisine soylu bir ailenin düşmüş kızı havası veren otuz-otuz beş yaşlarında bir kadın zorla takılmıştı arkasına. Bir mağazadan hırsızlık yaparken suçüstü yakalamışlardı kadını. Nezarethane tıka basa doluydu. Recai Bey'in işi başından aşkındı. Mağaza sahibine rica etmiş, adam davasından vazgeçince de kadını salıvermişlerdi. Akşam karakoldan çıktığında kadın, sokakta onu bekliyordu. Minnetini göstermek istemişti. Çok yorgun bir günüydü Recai Bey'in. Üstelik kadının neyin nesi olduğunu da merak etmişti. Kadın onu evine götürmüştü. Gerçekten de, eski, ama gösterişli eşyaları vardı. İçki içişi, davranışları, gün görmüş biri olduğunu kanıtlıyordu. Sonra da yatmışlardı. Kadın, çırılçıplak soyunduğu halde, bir türlü birleşmeye razı olmamıştı onunla. "Neden?" diye sormuştu Recai Bey. "Beni sen istedin, şimdi de nazlanıyorsun. Yoksa hasta falan mısın?" Kadın önce bir şey söylememiş, o ısrar edince, sinirli sinirli gülmüştü. "Sen kimi kandırıyorsun?" demişti. "Ben insanın gözünden anlarım ne mal olduğunu. Sen kadınlardan hoşlanan bir adam değilsin. Ben istesem de sen bir şey yapamazsın..." Aslında doğru değildi bu. Gençliğinde bir kez kerhaneye gitmişti. Sonra, bir akşam, bir şarkıcı kadınla yatmıştı. Gerçi bir şey olmamıştı ama, kabahat onun değildi. O kadar çok ıslanıyordu ki kadın, kendini çok zorladığı halde, erkekliği uyanmamakta direnmişti.

Kelloş Fikri geldi birden aklına. Herif sözcüğün tam anla-

mıyla pezevenkti. Haber getirip götürdüğü için dokunmuyorlardı ona. Recai Bey'in nöbetçi olduğu bir akşam, Kelloş Fikri zilzurna sarhoş gelmişti karakola. Durup dururken:

"Sen hiç oğlan düzdün mü abi?" diye sormuştu.

"Bu da nerden çıktı?" demişti öfkesini zorla tutarak.

"Ne bileyim abi, kadınlardan pek hoşlanmıyorsun da... Hani, istersen öylesini de bulurum sana..."

Kelloş Fikri'yi sille tokat kovalamıştı. Ne sanıyordu bu herif onu? Kadınlardan hoşlanmıyordu, doğruydu. Ama bundan şikâyetçi değildi ki. Kadınların nasıl dert olduğunu biliyordu. Kaç arkadaşının başı yanmıştı o yüzden. Hiç değilse kambur üstüne kambur demekti bir kadın. Yok eğer sorun, Allah'ın cezası boşalma gereksinmesiyse, o konuda da kendi kendine yetiyordu pekâlâ. Bedava cinsinden. Dertsiz, sıkıntısız, korkusuz. Daha ilerde, iyice yaşlandığında, kendisine bakacak birisi gerekecek olursa, o zaman düşünürdü. Öyle, yaşını başını almış, ununu elemiş, eleğini duvara asmış birini. Daha olmazsa, düşkünler evi ne güne duruyordu. Hem bakalım, bu kahrolası meslekte yaşayabilecek miydi o zamana kadar? Her gün sırtının ortasına bir kurşun yemek tehlikesi varken... Bir de çoluk çocuk oldu mu omuzlarında...

Yine de zaman zaman şeytan dürtmüyor değil.

Öfkeyle yinelemişti sorusunu:

"Yani, sen bunların hiçbirini tanımıyorsun öyle mi? Polise de karşı gelmedin?"

"Hayır efendim..."

Ötekilerle ilgisi yoksa, salıvermesi gerekiyordu. Yok muydu gerçekten? Hiç belli olmaz. Ne dümenleri vardır bunların. Her ne kadar... Göğsünün ortasında yine o biçimsiz ağrı. Yel gibi gelip geçen, ama bir an için bile olsa, soluğunu kesen...

Gözlerinin içine içine bakmıştı kızın. Vardı. Bir şeyler vardı. Yalan söylüyordu. O oğlan da yalan söylüyordu. Neden yalan söyleme gereksinmesini duyuyordu bunlar? Genellikle yalan söylemezlerken... Önemli bir işlevi mi vardı yoksa bu kı-

zın? Gözlerini yere eğmiş, masum tavırlar takınmış. Oysa yılan gibi, her an atılıp sokmaya hazır. Korkmuş görünmesi oyun. Sinsinin biri bu. Öyle mi? Düşünüyordu. Belki de, ötekilerin bile kendilerinden görünmesinden utandıkları cinsten, o pis orospulardan biridir. Şimdilerde öyle çoğaldılar ki... Bakıyorsun, bir küçük memur ya da tezgâhtar, ama sırtında en moda giysiler, ayaklarında en pahalı ayakkabılar... Şimdi, karşısındaki duruşu, üstündeki pis giysiler aldatmacadır. Akşam olunca, giyinir, süslenir, takar takıştırır, diskoteklerde boy gösterir. Dişlerine baksana, nasıl sararmış... Sigaradan. Bu yaşta. Bu da öğrenci ha... Dudakları da incecik. Renksiz.

Yine de...

Neydi bu kızdaki, insanı düzenli ve en azından alışılmış davranışlardan uzaklaştıran ve bir Recai Bey'i böylesine düşüncelere salan değişik şey? Masum görünüşü altında sırıtan küstahlık mı?

"Nerde oturuyorsun?"

"Hiç."

"Nasıl hiç? Anan baban falan yok mu?"

"Anam yok. Babam var ama..."

Babası... Dişlerini gıcırdatıyor. Namussuz herif. Aklı sıra şantaj yapacak. Kim inanır sana be? Ayyaş serseri. Eskiden olsa, bu herif böyle yapabilir miydi? Haddine mi düşmüş...

Farkında olmadan uzanıyor, yatağın üstüne fırlattığı paketi alıp bir sigara çıkarıyor. Çakmağı çakmaya uğraşıyor. Yanmayınca bu kez çakmağı fırlatıyor ve kalkıp mutfağa gidiyor. Kibritle yakıyor sigarasını. Kupkuru bir sigara. Dumanı bol ama tatsız. Ağzının içinde sanki öküz dili gibi büyümüş ve tat alma duygusu yitmiş bir dil. Yine de sigarayı içine çekmekten hoşlanıyor. Başının hafifçe dönmesi güzel geliyor. Akşama kadar burada, mutfakla yatak odası arasında dolaşacak değil ya. Evde yiyecek bir şey yok. Sigara da alması gerek. Sonra gazeteler. En iyisi giyinmek. Ya, o dışarı çıktığı sırada, dairenin doktoru çıkıp gelirse, onu evde bulamazsa, ne derler?

Saatine bakıyor. Sekiz buçuk olmuş. O gidip gelinceye kadar doktor gelemez. Meğer ki dünden tembih etmiş olsunlar. Kim tembih edecek? Eskiden olsa... Şimdi, kimin umurunda Recai Bey'in daireye gelmeyişi, hasta oluşu?

Eskiden hiç hasta olmazdı o. Azıcık üşütmelere falan da kulak asmazdı. İnsan işinin sorumluluğunu bildi mi, hasta olmaya bile vakit bulamaz. Bazen, sabah uyandığında, bir kırıklık hisssettiği olmaz değildi. Sonra, giyinip kuşanıp işine gitti mi, kırıklığı falan unutur, sonra da gerçekten bir şeyciği kalmazdı. Bu yüzden, hasta olduğunu söyleyerek işe gelmeyenlere "kaytarıcı" diyerek çok kızardı. Genç bir adamın, biraz aksırık öksürük için görevden kaçması bağışlanacak suç değildi. Binnur'a da bu yüzden çok kızıyordu başlangıçta. İkide bir, hastayım diye yataktan çıkmaz, kapısını Recai Bey'in suratına kapatıverirdi. Doktor çağırmasını da istemezdi. Astımlı olduğunu saklamaya çalıştığını neden sonra anlamıştı. Hoş, o da bahaneydi ya. Bir yandan düdük gibi öter, öte yandan sigarası elinden düşmez. Odasına kapandı mı da, üstelik kafa çekerdi. Bunu da sonradan fark etmişti Recai Bey. Biriken şarap şişelerinden. Belki esrar bile içiyormuştur. Bazen yüzüne öyle bir aptallık çökerdi ki, kuşkulanmamak olanaksızdı.

"Pis domuzun tekiydi..." diye söylendi. Domuzdu, tam anlamıyla. Hele son günlerde... Neydi o yatağın hali? Artık hiç sokmuyordu Recai Bey'i odasına. O odadan günlerce çıkmadığı oluyordu...

Yanağındaki jilet kesiği acıyor.

Sonuna gelen sigarasını iki parmağıyla tutarak çağın içine fırlattı. Sigara hemen sönmedi. İri bir sülüğü andırıyordu sigara izmariti çağın içinde. Bugüne kadar böyle bir şey yaptığını anımsamıyordu hiç. Şaşkın şaşkın bakıyordu çağın içine. Huyu mu değişiyordu? Böyle birdenbire? Sabahtan beri, hiçbir iş yapmadan, sersem sersem dolaşıp duruyordu evin içinde. Banyonun ampulünü değiştirmemişti. Prizi sıkıştırmamıştı. Şimdi de sigarasını çağın içine fırlatıvermişti o serseri oğlanlar

gibi. Bir yorgunluğu var. Hasta olduğundandır belki. Yorgunluk da değil. Bir isteksizlik. Bir boşluk. Şu kız, akşam kapıyı çalıp ona bir tencere çorba getireli beri, durmadan bir şeylerin değişmiş olduğunu düşünüyor. Bu yaşına kadar hep tek başına sürdürdüğü yaşam savaşında yenilgiye uğradığını sanıyor. Fazla kurulmaktan zembereği kırılmış bir saat gibi. Akrebi, yelkovanı, sayıları, camı, çerçevesi yerinde, ama çalışmıyor. İlk kez yalnızlık dayanılmaz görünüyor gözüne. Birileriyle konuşmak istiyor. İçinde, anlatılmaz bir boşluk duygusu var. Biraz sonra bu evde tek başına durmaktan bile korkmaya başlayacağını hissediyor. Karnı aç, yemek yemek istemiyor. Evde yiyecek bir şey de yok ya! Belki de sarhoş olmak istiyor. Hiç olmadığı kadar sarhoş olmak. Ortalığı birbirine katmak, yakıp yıkmak. O akşamki gibi...

O akşama kadar, hiçbir zaman, kendini yitirecek kadar sarhoş olmamıştı Recai Bey. İçki içmekten zevk almazdı. Evlenmeden önce de, kırk yılda bir, o da arkadaşlarının ısrarıyla en çok iki kadeh içmiştir. Ama o akşam... Ne kadar, kedinin pisliğini örtmesi gibi, belleğinin karanlık bir köşesine itip gizlemeye çalışırsa çalışsın, o akşamı unutması olanaksız.

Komşu kadının arkasından, o da çıkmıştı evden. Sakarya'daki o küçük meyhanede, ağzına tek meze koymadan, bir saat içinde, bir küçük şişeden fazla içmiş olmalıydı. Eve nasıl geldiğini, merdivenleri nasıl çıktığını, kapıyı nasıl açtığını bilmiyor. Kendine geldiğinde, avazı çıktığı kadar, "Orospu, kaltak," diye bağırmaktaydı. Vurmaktan kolu yorulmuş, avuçları kızarmıştı.

İlk kez, ertesi sabah, geç gitti daireye.

Herkes, bir tuhaf bakıyordu yüzüne. Eskilerden Dedektif Hüsnü, bir ara yanına sokulmuş, alaylı alaylı:

"Hayrola, Recai, senin kedi beslediğini bilmiyorduk," demişti.

O, Binnur'u döverken, Binnur da uzun tırnaklarıyla yüzünü gözünü tırmık içinde bırakmış. Farkında bile değildi.

Sonra, bir hafta boyunca, durmadan düşünmüştü. Ne yapacağını bilemiyordu. Öfkesini, olağanüstü bir sessizlik ve kımıltısızlık perdesi arkasında gizliyordu. O bir hafta boyunca bir kez bile konuşmamışlardı Binnur'la. Binnur da o bir hafta boyunca odasından çıkmamıştı. Ağzına bir lokma girmemişti herhalde. Sadece, sigara ve şarap. Her günkü gibi, bakkaldan Binnur'un şarabıyla sigarasını alıyor, kapısının önüne bırakıyordu. Binnur, boşalan şişeleri çöp tenekesine atmak için bile çıkmıyordu odasından.

Yüzünü buruşturdu. Başının ağrısı yine dayanılmaz biçimde artmıştı. Mutfak soğuktu. Üşüyordu ve orta yerde, ne yapacağını bilemeden, dinelip duruyordu hâlâ. Saat dokuza geliyordu ve hâlâ kimse çalmamıştı kapısını.

Otuz sekiz serserinin sorguya çekilmesi gece yarısını bulmuştu ve bütün gün durmadan çalmıştı telefonu: Analar, babalar, kodamanlar, avukatlar, hiç aramayan arkadaşlar. Hepsi sırtını bir yere dayamış...

Karakoldan çıktığında saat tam on ikiydi. Hiç unutmuyor. Ölesiye yorgundu. Üstelik, gece yarısına doğru ansızın verilen bir alarmla bütün arabalar bir gece baskınına gönderildiğinden, arabası da yoktu. Bir taksi çevirip gidebilirdi evine. Bu kadarına hakkı vardı. Ama birtakım katı ilkeler koymuştu kendisine. Doğrudan doğruya görevle ilgili olmadıkça, parasını vermeden dolmuşa bile binmezdi.

Tam kapıdan çıkarken, nöbetçi memur arkasından seslenmişti:

"O kızı ne yapacağız Komiserim?"

Unutup gitmişti bile. Ötekileri sorguya çekmeden kızı bırakmak istememiş, küçük odaya kapatmalarını söylemişti memurlara. Sonra da aklından çıkmıştı. Kız hâlâ bekliyordu küçük odada. Aç, susuz. Kimse cesaret edip soramamıştı Recai Bey'e, kıza ne yapılacağını.

"Ben size yollayın gitsin dememiş miydim?"

Memur boynunu bükmüştü. Demediğini biliyordu Recai

Bey. Başka bir akşam olsa, o kız başka bir kız olsa, "Bu akşam kalsın nezarette, yarın koyverirsiniz," der geçerdi belki. Diyememişti. Neden diyememişti? Yazgıydı. Alnının yazısıydı. Ne yapsa değiştiremezdi. Nasıl insan hangi anadan babadan doğacağını önceden kestiremezse, hangi olayın başına ne işler getirebileceğini de önceden kestiremezdi. Aslında *mütevekkil* bir insan değildi Recai Bey, ama insanın karşı koyması olanaksız birtakım dev güçlerin oyuncağı olduğu olaylar da yok değildi. Pek çoktu. Kimi zaman kendini kurgulu bir oyuncağa benzetirdi. Bir yılbaşı akşamı evlerine gittiği arkadaşının babasının armağan ettiği teneke tavuk gibi. Bir süre, "Gıt gıt gıdak," diyerek dolaşıp duruyordu insan ortalıkta. Sonra, olduğu yerde kalakalıyordu. Artık ne yapsan boş...

Bu saatte, neyin nesi olursa olsun, bir kızı sokağa salıvermemek gerekirdi. Üstelik de ta Üregil'de oturuyordu kız. Bunları düşünmeyecek adam değildi Recai Bey. Ama o akşam düşünmemişti:

"Bırakın gitsin," demişti.

Birlikte çıkmışlardı karakoldan. Sokaklar ıssızdı. Havada bir yağmur öncesinin yapışkanlığı vardı. Boğucu bir havaydı.

Belki o kadar boğucu değildi, ama belki de bir önseziyle boğulacak gibi olduğunu sanıyordu Recai Bey. O kızın başına bela olabileceğini neden düşünmemişti o akşam? Gözleri bağlanmıştı. Daha doğrusu... Meraktan da öte bir şey. Tam olarak bilemiyor. Belki hiçbir zaman tam olarak bilemeyecek. Oysa, kapıdan çıkarken, bir an önce evine gidip, soyunup dökündükten, silinip temizlendikten sonra yatağına uzanmaktan başka bir şey istediğini, düşündüğünü sanmıyor. Sonra ne olmuştu? Nasıl olmuştu da o her şeyi kılı kırk yararak düşünen, hesaplayan Recai Bey, gecenin o saatinde bir genç kızla çıkıp gittiği duyulursa, arkasından neler söylenebileceğini, neler uydurulabileceğini düşünmemişti? Hadi, bunları umursamıyordu diyelim, peki, o zamana kadar, nice alımlı, gösterişli kadına yüz vermezken, nasıl olmuştu da, o suratına bakılmayan kızla

birlikte yürümekten anlatılmaz bir hoşnutluk duymuş ve bunun nasıl bir tehlike yaratacağını fark edememişti? Üstelik, bu kızı salıvermekle doğru bir iş yaptığından da emin değildi. Gerçi, ötekiler, söz birliği etmişçesine, kızı tanımadıklarını söylemişlerdi. Hepsi iyi aile çocuklarıydı. Fakültelerde okuyorlardı. Bu kız gecekonduda oturuyordu. Akşam Kız Sanat öğrencisiydi. Solculukla da, sağcılıkla da bir ilgisi olmadığı anlaşılıyordu suratına bakılır bakılmaz. Yine de belli olmazdı bu işler. Ötekilerden birisinin sevgilisi, metresi falan olabilirdi. Yoksa acımış mıydı ona?

Daha önce hiç böyle bir şey gelmiş olduğunu anımsamıyordu başına. Onun, yaşına başına bakıp, evli olması, çocuk sahibi olması gerektiğini düşünerek yüreğini yumuşatmaya kalkışanlar çıkardı arada sırada:

"Sizin de evladınız var, bu çocuklar ne yaptıklarını bilmiyorlar. Biraz anlayışlı davransanız, ne olur?" derlerdi.

Gerine gerine gülerdi o zaman. "Ben evli değilim. Çocuğum da yok," derdi. "Hem, kendi çocuğum da olsa fark etmezdi. Dünyaya böyle bir piç çıkarmak marifet mi sanıyorsunuz?"

Ağızları açık kalakalırlardı. İyi ama, yanı başında yürüyen kız da o piç kurularından biri değil miydi?

"Şimdi nereye gideceksin? Bu saatte? Araba olsaydı seni evine gönderirdim. Taksiye binecek paran var mı?"

"Yok."

"Nerde kalacaksın peki? Tanıdığın manıdığın?"

"Kimsem yok. Hem bu saatte eve gidersem, babam beni öldürür."

Acındırmak mı istiyordu kendisini? Yan gözle bakmıştı. Hiç de öyle bir hali yoktu. Tam tersine. Kışkırtıcıydı. Daha da ötesi, için için gülüyor, onunla alay ediyordu sanki. Sabah, masasının karşısında, boynu bükük, ürkek, masum görünmeye çalışan kız değildi artık. Yılan gibiydi. Akrep gibiydi. Kuyruğunu kaldırmış, sokmaya hazır bekliyordu. O anda, kendisi

bile aklından geçenlerin bilincinde değildi Recai Bey'in, ama kız anlamıştı. Sezmişti daha doğrusu ve sezdiğinin kendisine nasıl bir güç kazandırdığını biliyordu. Bu gücü sonuna kadar kullanacaktı. Ne yapacağını, nasıl davranacağını, daha oracıkta, karakolun kapısından çıkarlarken kararlaştırmış olmalıydı.

Gerçekte, sonradan yadsımaya kalkmış olsa bile, hiç değilse şimdi kendisinin de, daha o gece, daha karakolun kapısından birlikte çıkarlarken, Binnur'un, aklından geçenleri anlamamış olduğunu söylemesi olanaksız. Daha önce de karşılaşmıştı böyleleriyle. Daha nice güçlüleriyle. Ne tuzaklar kurulmuştu yolunun üstüne. Kimse sarsamamıştı iradesini. Kimse bastıramamıştı onu yaş tahtaya. Öyleyse neden o akşam, öylesine budalaca davranmıştı. Alnının yazısı mıydı bu gerçekten? Bu yazgının öyle olmasını, bilerek, bilmeyerek, gizli gizli kendisi istememiş miydi?

"Pekâlâ," demişti. "Anlaşıldı. Senin gibi bir kızı bu saatte sokak ortasında bırakamam ya. Baban yaşında sayılırım. Bu gece bende kalırsın. Yürüyelim..."

Ona ne o gece, ne de daha sonra, hiçbir zaman acımadığını biliyor Recai Bey. Samanpazarı'nda, iki katlı, küçük ahşap bir evde oturuyordu o zamanlar. Çok ucuza tutmuştu bu evi. Eskiydi, bakımsızdı, bir hayli masraf yapmak zorunda kalmıştı. Boyaydı, badanaydı, ufak tefek tamirler neyseydi de, evin içi tahtakurularıyla kaynıyordu. O tahtakuruları ki, tüm çocukluğunun ve Polis Okuluna gidene kadarki ilk gençliğinin karabasanıydılar. Dayısından çekindiği için, yıllarca saklamıştı korkusunu. Daha sonra da, yıllarca hep aynı düşü görmüştü. Dev hortumlarını boğazına yapıştırıp kanını emen manda büyüklüğünde tahtakuruları... Ama hepsini haklamıştı. Bir hafta süreyle evi tütsülemiş, köşe bucağa ilaç püskürtmüş, sonunda köklerini kurutmuştu.

Eski Ankara evlerindendi tuttuğu ev. Bir gömme dolabın içindeki altı sac gusulhanesinden başka yıkanılacak yeri yoktu.

Bekçi Mustafa'nın hemşerisi bir duvarcıyı çağırtmış, taş döşeme mutfağın bir ucuna yarım tuğla ördürerek kendine küçük bir banyo yaptırmıştı. Mutfak o kadar genişti ki, bölündükten sonra bile at koşturacak kadar çok yer kalmıştı geride. En büyük zorluk, o küçücük bölmeye, bir yarım küveti sığdırmakta, yanı başına da termosifonu oturtmakta çıkmıştı. Daha önce akıl etmediklerinden duvarın bir yanını yıkıp sonra yeniden örmek gerekmişti. Yarım küvetle termosifonu da Bekçi Rıza, yıkıcılardan sağlamıştı yok pahasına.

Onun bu banyo tutkusu, uzun süre alay konusu olmuştu arkadaşları arasında. Kimse açık açık bir şey söylemiş değildi, ama o anlıyordu, arkasındaki fısıltılardan, gülüşmelerden. Onun yaptığını başkası yapmış olsa, o da eğlenirdi. Çünkü gerçekten bir tutkuydu bu. Duşu ve banyoyu, ilk kez Polis Okulunda görmüştü Recai Bey. O zamandan beri, hep, banyosu olan bir evde oturmayı düşlemişti. Nefret ederdi hamama gitmekten. Gerçekte, Polis Okulunda da, herkesle birlikte duşa girmekten hoşlanmazdı. Erkek olsun, kadın olsun, çıplak vücut tiksinti uyandırıyordu onda.

Çocukluğu boyunca hep dayısıyla gitmişti hamama. Kendisinden büyük çocukların analarıyla birlikte kadın hamamına gittikleri zamanlarda bile. Hep kaçmak isterdi bu yüzden de, her hamama gidişlerinden önce, dayısından iyi bir dayak yemişti. Göğsü, sırtı, kolları, bacakları, uzun, kara kara kıllarla kaplıydı dayısının. Babası için: "Ayının biriydi," derdi ama, asıl ayıya benzeyen kendisiydi. Bir gün annesine soracak olmuştu, annesi kızmıştı:

"Hiç kılı yoktu babanın. Kocaman bir herifti ama, karı gibi tüysüzdü. Çok zalimdi o yüzden senin baban."

Recai Bey'in de, ellerinin üstü, kolları, bacakları kıllıydı da, göğsü, sırtı, babasınınki gibiydi, kılsızdı.

Dayısıyla hamama gittiklerinde, hamamın hep en sıcak bölümünde yıkanırlardı. Boğulacağını sanırdı o halvete daha adımını atar atmaz. Çabucak iki sabun sürünüp kaçmak isterdi,

dayısı bırakmazdı. En az üç kez başını sabunlaması, keselenmesi, iki kez de vücudunu sabunlaması gerekiyordu. Halvetin duvarlarında paslı jilet izleri olurdu. Ergenlik çağına gelene kadar bunun anlamını öğrenememişti. Su oluklarında, kirli sabun köpükleri arasında, parmak kalınlığında kirlerden, koltuk altı ve apışarası kıllarından oluşan birikintiler kurnalardan taşan sularla ağır ağır ilerler, kalın tahta kapıların altlarındaki deliklerde gözden yiterlerdi. Köşe bucaklarda, duvar kenarlarında, duvarlarda iri iri hamamböcekleri dolaşırdı. Dayısının korkusundan ağzını açamazdı ama, gözleri sabunlu olduğu sırada bu böceklerden biri üstünde dolaşacak diye aklı giderdi. Korku değildi bu aslında, tiksintiydi. Hiç de korkak sayılmazdı. Tersine gözü pekti. Ama, o böceklerle, örümceklerle, yılanlarla karşılaştı mı, yüreğinin duracak gibi olduğunu hissederdi. Bir gün, bağda bir eşekarısı kovalamıştı onu. Çığlık çığlığa öyle bir kaçmıştı ki, sonradan, arkadaşlarının alayından çekindiği için, günlerce sokağa çıkamamıştı.

Biraz daha büyüdüğünde, tek başına da gitmişti o hamamlara. Giriş yerleri peştamallarla örtülü halvetlerde, iri, göbekli adamların, peştamallarını bacaklarının arasına sıkıştırarak sırtüstü uzandıkları göbektaşlarında, kara duvarlı, ışıksız ayakyollarında, etek tıraşı yapılan odacıklarda, soğukluklarda, nedense, ona hep kusma duygusu veren yoğun bir cinsellik kokusu vardı. Cinselliğin ne demek olduğunu, daha küçükken belki biraz yalan yanlış, ama doğadan örneklerle uygulamalı olarak öğrendiğini söyleyebilirdi. Kamburu çıkmış, sıska, kemikleri sayılan, zayıf ellerinin üstünde damarları fırlamış gibi görünen tellak, kesesini eline alıp da, büyük bir iştahla kirlerini çıkarmaya başlayıp; hele, bacağını kucağına alarak, kıl keseyi, bir kadın bacağı okşuyormuş gibi, şehvetli bir sinirlilikle, kasığından diz kapağına doğru götürüp getirirken elini kasıtlı olarak ikide bir erkeklik organına değdirdiği zaman zevk aldığını fark eder, utanır, bayılacakmış gibi olurdu.

O eve taşınıp, küçük banyosunu yaptırıncaya kadar, çok

zorda kalmadıkça, hamama gitmemişti Recai Bey. Bir teneke su ısıtıp, bir köşede yıkanmayı yeğlerdi. Bu yüzden, arkasından ne kadar alay ederlerse etsinler, umurunda değildi. Anlayamazlardı onun, en yorgun bir günden sonra, o küçücük banyo odasına girince nasıl rahatladığını, ne büyük bir mutluluk duyduğunu. Bir de o cinsellik kokusundan kurtulabilseydi.

Daha sonra, aklından başka şeylerin de geçmiş olduğunu, kendi kendine itiraf etmek zorunda bile kalmış olsa, hiç değilse, Binnur bunu yüzüne karşı bağırıncaya kadar, bir an önce evine gidip, bir duş yaptıktan sonra yatıp uyumaktan başka bir şey düşünmediğini söyleyebilirdi. O akşamın, başka akşamlardan farklı olmadığını savunuyordu kendi kendine, yolda, kızla yan yana yürürlerken. İlk kez bir kadın geliyordu evine. Ama ne kadın. Arada, yan gözle ona bakıyor ve böyle birinin kendisi için tehlikeli olamayacağı kanısını yineliyordu içinden. Pisti. Pis kokuyordu. Çirkindi. Onu bu saatte sokakta bırakamazdı. Başka hiçbir şey söz konusu değildi.

Eve geldiklerinde saat yarıma geliyordu. İkisi de yorgundu. Kız üstelik aç da olmalıydı. Gerçi ağzını bile açmamıştı ama, Recai Bey bilirdi. Büyük heyecanlardan sonra insan kurt gibi acıkırdı:

"Mutfakta bir şeyler vardır, git karnını doyur," demişti kıza. Kız oralı olmamıştı. Oturma odasının duvarına yaslanmış, bekliyordu.

"Sen bilirsin," demişti o zaman. Hiç kimseye, hiçbir şey için ısrar etme huyu yoktu. "Bu gece burada yatacaksın. Şu sedirin üstünde. Ama, çok pissin. Çok pis kokuyorsun. Bir tek buna dayanamam işte. Şimdi banyoyu yakarım. Ben bir duş yapmadan yatamam zaten. Sen de yıkan. Sana verecek çamaşırım yok. Benim pijamalarımdan birini giyersin."

Yine sesini çıkarmamıştı kız. Bir tuhaflık vardı halinde. Ne düşündüğü belli olmuyordu yüzünden. Belki de, öyle, duvara yaslanmış beklerken kurmuştu planını. Bunu o zaman anla-

ması gerekirdi Recai Bey'in. Oysa, belki de yorgunluğundan, hiçbir şeyin farkında değildi. Önce gitmiş, banyoyu tutuşturmuştu. Sonra, çaydanlığı ocağın üstüne yerleştirmişti. Yüklükten temiz bir çarşaf, yastık ve battaniye çıkarıp, oturma odasındaki sedire bir yatak hazırlamıştı. Kız, o gidip gelirken, hiç sesini çıkarmıyor, onun yaptıklarıyla ilgisi yokmuş gibi, yalnız arada bir üstüne yaslandığı ayağını değiştirerek, bekliyordu. Recai Bey de, evinde bir yabancı yokmuş gibi davranmaya çalışıyordu. Oysa, aklı fikri kızdaydı, şimdi kime yalan söyleyecek? Olacaklar içine doğmamış olsa bari. Kızın ne düşündüğünü anlamamak için aptal olması gerekirdi insanın. Üstelik, Recai Bey gibi deneyimli birinin bu tuzağa düşmesi olacak şey değildi. Ne yapsın? Gözleri bağlanmıştı bir kez.

Homurdanarak, tekrar yatak odasına döndü, yatağın kenarına oturdu:

"Kimseye kabahat bulma! *Herkese gelmez bela, ekser erbabı istihkak arar!...*"

Polis Okulundaki hocalarından birinin sık sık söylediği bir meseldi bu. Ne kadar haklıydı. Bela öyle herkese gelmiyordu. Kendisi aranmıştı. Kaşınmıştı. Kırk yaşına kadar, kendini kolla, esen rüzgârdan nem kap, sonra tut, ne idüğü belirsiz bir kızı, gece yarısı karakoldan çıkarıp evine al. Yapılacak iş miydi bu?

Mutfakta, çayı demledikten sonra, yine sanki her zamanki gibi yalnız başınaymışçasına, soyunup dökünmüş, banyoya girip çabucak yıkanmıştı. Kız hâlâ aynı yerde duruyordu. Yüklükten bir takım havlu çıkarıp uzatmıştı kıza:

"Su sıcak. Çabucak yıkan. Vakit geç oldu. Sabah erken çıkacağız..."

Kız ilk kez kımıldamıştı yerinden. Hiçbir şey söylemeden havluları almış, banyoya girmişti. Banyonun kapısı iyi kapanmıyordu. Onun duşu sonuna kadar açtığını, bir yandan da alafranga mı, alaturka mı olduğunu kestiremediği bir şarkı söylemeye başladığını duymuştu.

Mutfağa girerken, kötü bir niyeti olduğunu kimse söyleyemez. Kendisine çay koyacaktı. Koymuştu da. Tam çıkacağı sırada, banyonun yarı aralık kapısından, buğular içinde, kızın çıplak sırtını görür gibi oldu. Aslında çıplak kadın vücudu kadar onu iğrendiren pek az şey vardı. Öyle olduğu halde, onu, ayaklarının ucuna basarak, banyonun kapısına yaklaşmaya, kapının aralığından içeriyi gözetlemeye kalkıştıran şey neydi?

Çıt bile çıkarmamıştı. Üstelik kızın arkası dönüktü, ama herhalde onun bu davranışını bekliyordu ki, sertçe çevirmişti başını kız, sesi kalın, nezleli ve öfke doluydu:

"Pis zampara! Beni buraya niye getirdiğini anlamadım mı sanıyorsun? Öyle, aptal gibi kapı aralığından gözetlemeye kalkacağına, erkekçe söyle ne istediğini... Pis domuz!..."

Gık bile diyemeden, telaşla kaçmıştı mutfaktan. Gümbür gümbür atıyordu yüreği. Çayı da dökmüştü üstelik. Hemen odasına girmiş, kapısını da kapatmıştı.

Hakkı vardı kızın öyle düşünmekte. Recai Bey'den başka kim olsa, bu fırsattan yararlanmak isterdi. Oysa yanılıyordu. Öyle, içinden yel gibi gelip geçen bir meraktan başka nedeni yoktu davranışının. Hiç değilse o anda öyle düşünüyordu. Merak ettiği neydi, ne göreceğini sanmıştı, onu da bilmiyor. Tek isteğinin, çayını içtikten sonra, yatıp uyumak olduğunu sanıyordu. Öylesine yorgundu ki... Bugüne kadar hangi kadın onu baştan çıkarabilmişti ki bu karga gibi kız çıkarabilsin! Oysa, şimdi düşünüyordu da, keşke, kızın düşündüğü gibi davransaydı o gece. Ne olacaksa o gece olsaydı. Girseydi içeriye, çırılçıplak ve yakından görseydi onu. İri bir ayvadan büyük olmayan kıçını, mandalina kadar memelerini, çöp bacaklarını, daracık oğlan kalçalarını. Belki o zaman kafasına dank eder ve yaptığı ahmaklığı sonuna kadar sürdürmezdi.

Başı nasıl ağrıyor.

"Lanet!"

Adam evli, iki çocuk babası. Kırk yaşında. Mahalledeki on beş yaşında bir kıza göz dikmiş. Adamın yirmi beş yaşında bir

erkek kardeşi var. İşsiz güçsüz takımından. Ağabeysinin eline bakan. Adam, kardeşini kandırmış, kızı, bir akşam, arabaya atıp kaçırmışlar. İçki içirip sarhoş etmişler. Sonra adam kızın ırzına geçmiş. Kardeşi kapıda nöbet tutuyormuş. İsteği yerine gelince, bu kez adam ne halt ettiğini düşünmeye başlamış. İşin ucunda hapis var. Çağırmış kardeşini, "Bu kız, şimdi herkese söyler başına geleni. İkimizi de sorguya çekerler. Ben evliyim. Çocuklarım var. Hapse düşersem, hepiniz yanarsınız. Sen bu işi üstüne al diyeceğim ama, yemin ettirirlerse, doğruyu söylemeye kalkarsın. Onun için, şimdi gir içeri, sen de geç bir kez kızın üstünden," demiş. Oğlan da sarhoş. Ağasının dediğini yapmış. Ne var ki, Recai Bey'in karşısına çıkarılacaklarını bilmiyorlarmış ikisi de. Daha ilk sorgulamada, bülbül gibi ötmüşlerdi.

Yine midesi kabarıyor. Kustu kusacak. Göz çukurları da ağrıyor.

Anlamamıştı. Hiçbir zaman anlamamıştı bu işin tadını Recai Bey. Öyle olduğu halde, başına ne geldiyse bu yüzden gelmişti işte. Haksızlıktı bu. İsyan etmek geliyordu içinden, ama kime isyan edecekti? Tanrı'ya mı? Günahtı Tanrı'yı bu işlere karıştırmak. Tanrı, akıl fikir vermiş insanlara. İrade vermiş. Sonra da, dönüp...

Kapı açıldığında, hemen yorganını başına çekmiş, uyuyor numarası yapmaya çalışmıştı. Yutmamıştı kız. Recai Bey'in kocaman pijaması içinde, çok gülünç bir görünümü vardı. Kaybolup gitmişti incecik, çelimsiz vücudu o geniş ceketin, pantolonun içinde. Yorganın aralığından gözlüyordu Recai Bey onu. Ne kadar da çirkindi yüzü. Temizlik, çok kişiyi güzelleştirirdi. Oysa, suyla sabun, Binnur'un yüzündeki, ona anlaşılmaz bir çekicilik –yabancı bir çekicilik– veren maskeyi de sıyırıp atmıştı sanki.

"Daha beni o küçük odaya yalnız başıma kapattırdığında anlamıştım ne yapmak istediğini," diyordu Binnur. "Önce, hemen orada saldıracaksın sanmıştım. Aklınca kurnazlık ettin. Beni o saate kadar tuttun, sonra da attın evine. Şimdi istediği-

ni yapabileceğini sanıyorsun, değil mi? Hava alırsın! Ben senin bildiğin kızlardan değilim! Aklını başına topla, bütün mahalleyi ayağa kaldırırım, haberin olsun!"

O kadar yorgun olmasa ya da kızın söylediklerinde, bir parçacık bile olsa gerçeklik payı bulduğunu kabul etmek zorunda kalmasa, kahkahalarla güler, sonra da kalkar, bir temiz sopa çekerdi ona. Mahalleyi ayağa kaldırırmış! Sanki mahalleli Recai Bey'in evine gelebilirmiş gibi! Sorun bu değildi elbet. Recai Bey mahalleliden değil, kendisinden korkuyordu. Üstelik, gerçekten yorgundu. Uyumak istiyordu. Yatağını ısıtmıştı. Gevşemişti. Bu aptal kızın sersemce sözleri yüzünden rahatını bozmaya değmezdi. Bu yüzden sesini çıkarmamış, duymazdan gelmiş, uyuma numarasını sürdürmüştü. Binnur, daha bir süre söylenmişti kapının önünde. Ondan ses çıkmadığını görünce de, ister istemez, çekilmek zorunda kalmıştı.

O geceyi böylece, olaysız atlattıktan sonra sürdürmeseydi ya aptallığını...

Şimdi kapı çalınsa, kız, elinde tepsi, tepsinin içinde bir çaydanlık, çıkıp gelse, bütün bunları anlatabilir miydi ona? Ne diyebilirdi?

"Onun suçu değildi. Onun gibi nelerle karşılaşmıştım o güne kadar. Olacağı varmış. Suç benim. Cezamı da çektim..."

Oysa, ona Binnur'dan söz etmemeye kararlıydı. Bu kötüydü işte. Şimdi de aklından geçenleri yüksek sesle söylemeye başladı. Bunuyor muydu? Ne demek istediğini anlamış mıdır? Onun gibi bir kızla konuşulacak şey değil bunlar. Yine de, "Onunla ayrı yataklarda yatardık," demek istiyor. "Çünkü kokusuna dayanamazdım. Vücuduna zeytinyağı sürüyormuş gibi, bir tuhaf, acımsı acımsı kokardı. Bir daha yıkandığını hiç görmedim, diyebilirim. Hep pisti. Ne kadar üstelediysem de, rengi iyice solmuş, bin yama içindeki blucin pantolonunu atmaya yanaşmadı."

Oysa, bu kızın da bir blucin pantolonu vardır. Kuşkusuz vardır. Bu yaştakilerin hepsi giyiyor. O niye giymesin? Ucuz-

muş. Kire pasa dayanıklıymış. Rahatlıkmış. Elbet öyledir. Düzeltmeye çalışıyor sözlerini.

"Sorun blucin giyip giymemek değil, bilmem anlatabiliyor muyum? İkimiz de suçluyduk. Oldu bitti bir kez. Sonradan neden öyle yaptı? Benim ondan bir şey istediğim yoktu ki... Hatta, baştan benimle daha açık konuşmuş olsaydı, elimi eline bile sürmezdim..."

"Anlıyorum. Siz de benim gibisiniz. Benim gibi yalnız bir insansınız..."

Şaşkın şaşkın bakınıyor çevresine. Öylesine açık, belirgin bir tınıyla söyleniyor ki bu sözler, sanki gerçekten karşı karşıyalar ve kız, gerçekten bütün yumuşaklığı, hoşgörülüğüyle konuşuyor onunla. Gökdelendeki o utanç verici karşılaşmalarından sonra, birlikte merdivenlerden inerlerken neler konuşmuş olduklarını anımsamaya çalışıyor. Hayır, o sırada konuşulmuş olamaz bunlar. Ne daha önce, ne daha sonra. Ama, bu sözleri söylediğinden hiç kuşkusu yok. Onun da o sözcüklerle kendisini yanıtlamış olduğundan.

Bir başkasıyla konuşmuş olabilir miydi bunları?

Terlemeye başlıyor. Kafası darmadağın. Birtakım imgeler, düşler, gerçekler birbirine girmiş. Doktor haklı olabilir mi? Şimdi de güpegündüz düş mü görmeye başladı?

Yatağından doğruluyor, odasını gözden geçiriyor. Hayır, düş görüyor olamaz. O kızla konuştuğundan, dahası, onun evine girdiğinden öyle emin ki. O köşedeki koltuk, hâlâ gözlerinin önünde. O koltuğa oturmuştu. Tam karşısında tekerlekli bir sehpanın üstünde duran televizyonda, kırk-elli yıl öncesinin sessiz filmlerinden parçalar gösteriliyordu, bir piyano eşliğinde. Sarkık bıyıklı, ufak tefek bir adam, iriyarı bir polis memurunun arkasından koşturup duruyordu. İkisi de kendilerini tutamamış, gülmüşlerdi. Ne güzel gülüşü vardı. Sonra birden başını önüne eğmiş ve sessizce ağlamıştı galiba.

O filmi başka bir yerde de görmüş olabilir. Binnur'la evlenineye kadar televizyon gereksinmesi duymamıştı. Binnur is-

temişti. O da gitmiş, taksitle, kocaman bir televizyon almıştı. Avrupa malı. En iyisinden. Binnur gittikten sonra da satmıştı. Sinemadan zaten hoşlanmazdı. Televizyonun karşısına geçip pineklemek de onun yapacağı iş değildi. Sıkılıverirdi. Oysa Binnur, köşedeki lokantada kafa çekmeye gitmedikleri ya da odasına kapanıp kapıyı da arkasından sürgülemediği zamanlar, televizyonun karşısından kalkmazdı. Ayaklarını altına alır, elinde, birini söndürüp birini yaktığı sigarası, bütün programlar bitip, Anıtkabir önünde askerler "Hazır ol!" komutuyla göndere bayrak çekinceye kadar gözünü ayırmazdı ekrandan. Ne zevk alırdı, ne düşünürdü? Hiç konuşmazlardı. Recai Bey –eğer dışarı çıkmamışlarsa– zaten çok yorgun geldiğinden, yemeğini yedikten sonra hemen yatıp uyumak isterdi aslında. Oysa, Binnur, bütün gün yatağından çıkmadığından ve pinekleyip durduğundan, televizyon bittikten sonra da yatmazdı. Bu kez, eline o bitip tükenmek bilmeyen aşk romanlarından, resimli romanlardan birini alır, radyoyu açar, sözümona müzik dinlerdi. Ne müzikti ya... Gerçi, kendisinin müzikten anlamadığını kabul ediyordu Recai Bey. O bir köy çocuğuydu. Polis Okulunda okumuş, ondan sonraki yaşamı da, hep karakollarda, insanoğlunun bin türlü pisliği arasında geçmişti. Müzik dinleyecek vakti olmamıştı. Sevdiği bir iki şarkı vardı elbet, ama hele o pop müzik denen nesneden nefret ediyordu. Binnur, inadına, sonuna kadar açardı radyoyu. Sinirlenirdi Recai Bey:

"Kafamı şişiriyorsun. Komşuları da rahatsız ediyorsun. Hiç değilse sesini kıs şunun biraz..."

"Sana zorla dinle diyen mi var? Kapını çeker uyursun. Sanki uykun hafifmiş de... Yanında top patlasa uyanmazsın sen..."

Hayır, o filmi evlerindeki televizyonda seyretmiş olamaz. O salon, o koltuk, o Maraş işi sehpalar, o beyaz kedi, gözlerinin önünde, capcanlı. Hatta televizyon fişinin takılı durduğu priz, duvardaki oyuğundan çıkmıştı. Ne kadar tehlikeliydi. Ufak bir

dikkatsizlik... Fişi çıkarmak isterken çıplak tele eli dokunabilirdi insanın. Al işte o zaman başına belayı... Oturduğu yerde rahatsız olduğunu anımsıyor:

"Bir tornavidanız yok mu?" demişti. "Şu prizin vidalarını bir sıkıştırayım..."

Kadın, gözlerinin yaşını elinin tersiyle silerek ayağa kalkmıştı.

Duraksıyor. O kadın...

Bilincinin bir köşesinde onu durmadan rahatsız eden bir karanlık var. Nedenini bilmiyor ama, o karanlığın ucunu kaldırmak istemiyor şimdi. Başka şeyler düşünmek istiyor. Örneğin şu priz... O priz, banyodaki prizdir. Kuşkusuz. Dünden beri aklına takıldı. Dün sabah, tıraş olurken düşündü o prizin tehlikeli olabileceğini... Aklı hamamböceğindeydi, ama bir yandan da, "Şu prizi sıkıştırmalıyım," deyip durmuştu. Bu, budur. O kızın evine hiç gitmedi çünkü. Nereden çıkarıyor bunu? O kızla hiç böyle konuşmadı. Şu başındaki körolası ağrı yüzünden. Doğru dürüst düşünemiyor. Vücudunda da kırıklık var. İyi ki hemen başladı antibiyotik almaya, yoksa şimdiye fırlardı ateşi. Ateşi yok ya, bu paçavra hastalığı insanı berbat ediyor. Hal bırakmıyor. Biraz vitamin yüklemesi yapmalı. Son günlerde unutkanlığının arttığını biliyor. Kötü. Daha bu yaşta böyle olursa...

En çok korktuğu, bunamak ya da yatalak olup kalmak. Doğruldu. Dışarısı soğuktu ama, olsun. Yine de çıkıp biraz temiz hava alırsa iyi gelecek. Burada böyle pineklemek insanı kötümser ediyor, olmadık şeyler getiriyor aklına. O dışardayken doktor gelirse? Varsın gelsin. Ne yani? İlaç almak için eczaneye kadar inmiştim, der. Hesap mı verecek bundan sonra? Ne yaparlar? Bundan daha kötü ne olabilir? İsterlerse bir de sürsünler. Böyle masa başında çürüyüp gitmektense... Alt yanı, ipiyle kuşağı...

Omuzları çöküyor yeniden. O, böyle bir köşeye itilecek adam mıydı? Gece-gündüz bilmemişti bu yaşına kadar. Sıcak

-soğuk bilmemişti. En zor koşullara gık demeden katlanmıştı. Bir gün bile şikâyetçi olmamıştı halinden. Canını sakınmamıştı. Geride kalmayı, saklanmayı düşünmemişti. Hep en öndeydi. Bu yüzden, kaç kez ölümle burun buruna gelmişti. Komiser Serdar yanı başında can vermişti ama, onu öldüren kurşun, pekâlâ Recai Bey'in yüreğine de saplanabilirdi. Kör bir kurşundu.

O gün, Serdar'ın cenazesinin başında, ağlamaklıydı İkinci Şube Müdürü:

"Aslan gibi oğlandı," demişti Recai Bey'e. "Bok yoluna gitti... Bizim meslek böyledir işte. Nankör meslektir, kardeşim. Şimdi, herkes nutuk çeker. Törenler düzenlenir, sonra da unutulur gidersin. Arkanda çoluk çocuğun varmış. Kimin umurunda... Görev şehidi diye üç kuruş aylık bağlandı mı, tamam... Ya da, ölmezsin, niye ölmedin diye sorarlar. Yahut, sırtını sıvazlarlar, aferin, derler, bir de bakarsın, sürmüşler Allah'ın dağına..."

Haklıymış Müdür. Aradan bir ay bile geçmemiş, kendisi sürülmüştü. Ama, sürülmekten korkmuyordu Recai Bey. Ankara'ya gelmeyi kendisi istememişti. Nereye isterlerse göndersinler. Muhallebi çocuğu değildi o. Hem, görevini hakkıyla yaptıktan sonra, ne diye süreceklerdi? Gerçi, o da, iki meslektaşını sürdürtmüştü, ama onların durumu başkaydı. Dalgacının, kaytarıcının teki olmaları bir yana, gece barlardan, pavyonlardan çıkmıyorlardı. Üstelik rüşvet aldıklarını bilmeyen yoktu.

Omuzları biraz daha çöküyor. Kızgın bir şiş batırılır gibi oluyor beynine. Yüreğinin ortasına. Belkemiğine. Kamburu çıkıyor.

Bunları şimdi söylemesi gülünç değil mi? Artık böyle düşünmeye hakkı yok. Öldürücü vuruşu, ciğerlerine yemesinden önceydi bunlar. Bunları ancak o eski Recai Bey söyleyebilir. O lekesiz, o pırıl pırıl, görevinden başka bir şey düşünmeyen, hiçbir hırsı olmayan, hiçbir şey beklemeyen.

Şimdi değişmiş olan ne? Hepsi bir anlık bir vurgun. Her şeyi değiştiren... Başka kimse görmese, duymasa da, o biliyor içindeki çürümeyi. Geri dönmek olanaksız. Olan oldu. Bir kez daha. Ne yapsa önleyemez o çürümüşlüğü. Ne yapsa kendini temize çıkaramaz artık.

Bunun neden böyle olduğunu anlamak istiyor. Binnur neden başkasının değil de onun karşısına çıkmıştı. Neden, yirmi yılı lekesiz meslek yaşamını iğrenç bir sorumsuzlukla karalayacak kadar iradesiz davranmıştı? Her şey, öyle sanıldığı gibi birden olmamış olsa gerek. Her şeyin bir başlangıcı vardır. Ölümün de bir başlangıcı vardır. Apansız ölümlerin bile. Bağ çubukları öyle birdenbire çürümezler. Ağaçların yaprakları birdenbire sararmazlar. Bir eski, toprak köy evinin tavanı, birdenbire çökmez. Mangalın ateşi birdenbire tutuşturmaz bir köy evini.

Kendisinden önce o anafora yakalananları görmüştü. Kendini ne kadar uzakta sanıyordu o çukurdan. Oysa, adım adım yaklaşmaktaydı. Görmezden geliyordu. O anı hep geriye atmaya çabalıyordu. Direnmeye çalışıyordu. Sertleşiyor, her gün biraz daha inatlaşıyordu yazgısını yenmek için. Hükümlü olduğunu bile bile ve her gün biraz daha saplandığı çıkmazdan değil kurtulmak, tersine daha da çok batmak için gözlerini bağlamayı yeğliyordu. Eskiden, salt görevin gereği diye, görevin kaçınılmaz gereği diye, suçlular bir an önce cezalarını bulsunlar diye, suçluların sonsuz olanakları, yalan dolanlarına karşı hakkın ve adaletin elinde başkaca bir silah bulunmadığına inandığı için döverdi karşısına getirilenleri. Çok kez de tek bir tokat onu haklı çıkarmaya yeterdi. Oysa, biliyordu, son zamanlarda, o anaforun yaklaşan pis kokusunu duya duya, içindeki korkudan kaçmak için, kendinden geçercesine, delirmişçesine yürüyordu karşısına getirilenlerin üstüne. Bir gün birisini öldürmesi hiç de olmaz bir şey değildi. O bıyıklı oğlanı da öyle dövmüştü. Arkadaşları zor almışlardı elinden. Suçlu muydu o oğlan gerçekten? Bunu araştırmayı düşünmemişti bile.

Salt kendini kendisinden, her an düştüğünü gördüğü o çukurdan kurtarma çabasındaydı. Başkaları gibi olmayacaktı. Kendisine karşı bile acımasız davranmasını bilecekti. Ne boş bir çaba...

Sonra kurşun geldi. Kaçınılmazdı. Can evine girdi ve orada durdu. Merminin çok zaman önce namludan çıktığını biliyordu. Üzerine üzerine geliyordu. Görüyordu. Kaçmak istiyordu önünden. Kaçamıyordu. Durmadan tökezliyordu ve sonunda kurşun gelip bulmuştu onu.

Kimindi suç? Binnur'un mu? Belki. O olmasaydı, daha uzun süre dayanabilirdi. Belki gerçekten ölüp gömülünceye kadar bile dayanabilirdi. Ama bu sadece dayanmak olurdu. Gerçek bir savaşım olmazdı. Neye karşı savaşacağını bilmiyordu ki...

Tek katlı, kerpiçten bir gecekonduydu karşılarındaki. Karanlıkta bir heyula gibi büyüyordu. Ön taraftakiler içerdekileri oyalamak için aralıksız ateş ediyorlardı. Yanan mermilerin ışığında, evin çarşafla örtülmüş arka pencerelerini görür gibi oluyorlardı. Yanı başında Komiser Serdar, az ötede Memur Hasan, ellerinde tabancaları ve taaarruz bombaları, saldırı buyruğunun verilmesini bekliyorlardı. El telsizini kulağına yapıştırmıştı Recai Bey. Saniyeler uzadıkça uzuyordu. Hiç ışık yoktu evin içinde. Kaç kişi olduklarını bilmiyorlardı. Ellerinde ne gibi silahlar olduğunu bilmiyorlardı. İçerdekiler de öndekilerin ateşine, aynı yoğunlukta olmamakla birlikte, karşılık vermekten geri kalmıyorlardı. Yanı başında, yere yatmış duran Serdar, "Bu yanda gözcüleri vardır," diye fısıldıyordu. "Bu ses, kalaşnikof sesi Komiserim..." Sonra, telsizden operasyonu yöneten Müdürün sesi duyuluyordu:

"Sürünerek eve doğru yaklaşın. Dikkatli olun. Biz ateşi yoğunlaştırıyoruz..."

Onları, attığını vuran keskin nişancılar oldukları için almışlardı operasyona.

Bir korkulu düşteydiler sanki. Dirseklerinin üstünde sürü-

nerek eve doğru yaklaşıyorlardı. Adım adım. Yerler çamur içindeydi. Soğuktu. Elleri soğuktan acımaya başlamıştı. Onlar mı ilerliyorlardı, yoksa evin duvarları mı onlara doğru yaklaşıyordu, kestirmesi olanaksızdı. Sapından sıkı sıkı kavradığı taarruz bombasının demiri avucunu acıtıyordu. Memur Hasan iri iri soluk alıp veriyordu. Dalağı çok koşmaktan şişmiş gibiydi. Oysa o ter içindeydi ve soluk alıp vermekten bile çekiniyordu. Korkuyor muydu? Korkup korkmadığını bile düşünecek halde değildi. Üşüyordu ve terliyordu. Duvarın dibine iyice yaklaştıkları sırada, önden patlamalar duyulmaya başladı. Korkunç bir gürültü çıkarıyordu taarruz bombaları.

Avucundaki bombanın fitilini çekerek haykırdı o zaman:

"Haydi..."

Serdar'ın ayağa kalktığını, çarşafla örtülmüş pencerenin gerisinden, sanki ilk kez gördüğü acayip ışıkların çakıp söndüğünü ancak fark etti.

Nasıl olmuştu da bırakmamıştı bombayı elinden? Her şey olup bittikten sonra, operasyonu yöneten Müdür görmüştü onun fitili çekili bombayı hâlâ avucunun içinde sıkı sıkı tuttuğunu.

"Deli misin sen?" diye bağırmıştı. "Şimdi bir kaza çıkaracaksın. Fırlat onu bu boş arsaya..."

Komiser Serdar, yerde çamurların arasında, sırtüstü yatıyordu. Kurşunlar göğsünü parçalamıştı. Ağzından boşalan oluk gibi kan yerde bir gölcük oluşturmuştu. El fenerlerinin ışığında üstündeki kanın pıhtılaşmaya başladığı görülüyordu. Recai Bey, Serdar'ın başucundaydı. Ötekiler cesedin iki metre kadar gerisinde, ayakta duruyorlardı. Ambulans gelinceye kadar kimse kımıldayamamıştı yerinden. Recai Bey'in teni buz kesilmişti, yine de terliyordu durmadan.

Dönüşte, Müdürün arabasına binmişlerdi. Müdür ağlıyordu. Recai Bey ağlayamıyordu. Gırtlağında bir düğüm oluşmuştu ve bir türlü yutkunamıyordu. Operasyonda, ikisi ölü, biri yaralı üç anarşist ele geçirilmişti. İkisinin de, kargaşalıktan ve

karanlıktan yararlanarak kaçtığı sanılıyordu. Daha sonra, karakolda:

"Yiğitçe savaştınız," demişti Müdür. "Hepinizi kutlarım. Bizim mesleğimiz böyledir. Onun yerine sizler de ölebilirdiniz. Onun kanı yerde kalmayacak..."

Yoo... Onun yüreğine, beynine, belkemiğine saplanan kurşun, Serdar'ı öldüren kalaşnikofun mermilerine benzemiyordu. O, kurşunu çok önceden yemişti can evine. Binnur'du o. Önünden kaçamadığı yazgısıydı. Başlangıç oydu. Yoksa, o da mı değildi? Daha gerilerde, çok daha başlangıçta atılmış başka kurşunlar yok muydu, onu, yıllar süren bir can çekişmeye hükümlü kılan?

Temelde vardı galiba bir yanlışlık. Babası, çürümüş kalasların üstüne onların taşımayacağı kadar toprak yığmaya kalkmasaydı, her şey başka türlü mu olurdu? O dam çökmeseydi...

Babası ölmemiş olsa ne değişecekti? Belki şimdi o da, köydeki birçok arkadaşı gibi, torun torba sahibi olurdu. Kahvede pişpirik oynardı. Karısı tezek karar ya da kazanda pekmez kaynatırken, Mehmet Ağa'yla parti kavgası yaparlardı.

Polis olmayı o istememişti ki. Otomobil tamircisinin yanında çıraklık yapmayı da istememişti. Okumak da istemiyordu. Basımevinde çalışmak da istememişti bu yüzden. Tek istediği aşçı olmaktı. Şimdi anımsadıkça gülmek geliyor içinden. Neden aşçı olmak istiyordu? Belki de karnı hiçbir zaman yeterince doymadığından. Belki de, o küçük aşçı dükkânında yemek yiyenlere öykündüğünden. Ortaokulu bitirdiği o küçük kasabanın bir tek aşçı dükkânı vardı. Kasabanın ileri gelenleri, memurları, eşrafı, akşamları o küçük dükkânda oturur, rakı içerlerdi. Dayısı da orada içerdi her akşam. Yengesi, gece geç vakit, onu yatağından kaldırır, dayısını aramaya yollardı. Yollar karanlık olurdu. Köpekler ürürdü. O elinde sopa, ürktüğünü kendisinden bile gizlemeye çalışarak, dayısını alıp getirmek için aşçı dükkânına giderdi. Dayısı onu kapının önünde gö-

rünce çok kızardı. Dövmeye kalkardı. Ancak, iyice sarhoş olduğundan ve Recai ondan daha iyi koşabildiğinden yetişip yakalayamazdı.

Nereden aklına gelmişti dayısının onu Polis Okuluna yollamak? Subay okuluna yollasalardı hiç karşı gelmezdi oysa. Dayısı, "Polislik de subaylık gibi iyi bir şeydir," demişti. "Hem daha çabuk adam olur, para kazanmaya başlarsın. Ömrü billah sana mı bakacağım ben?"

Oysa, polisliğin subaylık gibi olmadığını biliyordu o. Kasabada bütün çocukların korktuğu bir Emniyet Amiri vardı. Yakaladığını döverdi. Bir de bekçiler vardı. Hepsi birbirinden yoksul adamlardı bunlar. Onların o aşçı dükkânında bir gün bile oturup yemek yediklerini görmemişti.

Dayısının onu Polis Okuluna göndermekte iyice kararlı olduğunu öğrendiği gün kaçmıştı evden. Üç gün üç gece bağlarda saklanmış, karnını yalnız kara üzüm, çitlembik ve taze cevizle doyurmuştu. Aslında kimse onu aramaya zahmet etmemişti. Onun er geç dönüp geleceğini biliyor olmalıydılar. Geceleri bir iri çınarın kovuğuna sığınıyordu. Belki daha günlerce gizlenebilirdi orada. Bağbozumu çoktan bitmişti. Kimseler uğramıyordu bağa. İstese çardakta da yatabilirdi, ama oraya gelirler diye korkuyordu. Sonra, üçüncü günün akşamı yağmur yağmaya başladı. Bardaktan boşanırcasına bir yağmur. Kovuğun içi suyla dolmuştu. Üşüyordu. Boğazı ağrıyordu. Bir de üstelik yılanlar dolaşmaya başlamıştı çevrede. Belki de gerçekten yılan yoktu, ama, çakan şimşeklerin aydınlığında her gölgeyi yılana benzetiyordu ve yılanlardan ölesiye korkuyordu. Sabahı zor etmişti o akşam. Ertesi sabah, ağlamamak için dudaklarını kemire kemire dönmüştü geriye. Dayısı eşek sudan gelene kadar dövmüştü onu, anasının gözü önünde. Anası kılını bile kıpırdatmamıştı.

Polis olmasa daha mı iyi olurdu sanki?

Kaçınılmaz bir şeydi Bunnur'u yolunun üstünde bulması. O olmasa bir başka Binnur çıkacaktı karşısına. Binnur gibisi

değil de Serdar'ınki gibi, hanım hanımcık, evine, kocasına, çocuğuna bağlı bir kız çıksaydı, değişir miydi yazgısı?

Ne diye tutmuştu sanki onun ellerinden? Ne diye sesi kısılmış, tarazlanmıştı, "Yalnız değilsiniz, ben varım ya," derken? Kadının gözlerindeki o korkunç bakışı unutamıyor. Ezici, kahredici, alabildiğine aşağılayıcı... Ve hızla çekmişti ellerini, ellerinden.

"Ben o kadar alçak bir adam mıyım?"

Değildi. Kuşkusuz değildi. Elleri titremişti, evet. Sesi de bir tuhaf çıkmıştı. Ama, onun sandığı gibi değildi. Yemin edebilirdi buna. Belki. Biraz. Şöylece gelip geçen bir düşünce... Neden olmasındı? Onu ortada bırakmak istememişti. Elinden ne gelirdi ki başka? O yaşta, dul bir kadın, tek başına...

Yine aklı karışıyor. Neydi düşündüğü, tam olarak?

Bir daha onu hiç görmedi. Sonra öbür kız. Yoğurtlu yayla çorbası pişirmiş. Bir de kızarmış tavuk budu koymuş yanına. Ne diye? Onun da aklından aynı şeyler geçmiş olabilir mi? Başka erkek mi kalmadı?

"Zahmet etmişsin..."

"Zahmet olacak bir şey yapmadım ki... Kimsesizliğin ne olduğunu bilirim. Siz de benim gibi yalnız bir insansınız."

O mu demişti bunu, yoksa öteki mi? Yoksa kendisi mi söylemişti bunu? Karıştırıyor. *Siz de benim gibi yalnız bir insansınız...* Yalnızlıktan söz edilmişti. Ne zaman? Ona prizden de söz etmiş miydi? Bozuk priz, televizyonun priziydi. Prizi sıkıştırmaya çalışmış, beceremeyişti. "En iyisi yarın yeni bir priz alın. Vidaları yalama olmuş, tutmuyor. Ben gelir takarım," demişti.

Kapının önündeydiler.

"Bir daha gelmenize gerek yok. Ben taktırırım," demişti kadın.

Yo, prizden değil, hamamböceğinden söz etmişti kıza, çorbayı getirdiği zaman.

"Biliyor musunuz, bu sabah banyoda bir hamamböceği

buldum. Dikkat edin, bu namussuzlar evi bir sararlarsa, zor temizlersiniz. Ben evin her yanını ilaçladım. Antiroç'la. Siz de bakın. Bütün apartman bunlarla savaşmazsa, başa çıkamayız. Sizin evde de var mı?

Kızın, şaşkın şaşkın baktığını anımsıyor:

"Bilmem... Hiç gözüme çarpmadı."

"Olsun. Yine de dikkatli davranmalı..."

Hepsi bu kadar. Sonra da çıkıp gitmişti kız. Başka hiçbir şey konuşmamışlardı. Bir de, gitmeden önce, "Ekmek getirmedim ama, bilmem, ekmeğiniz var mıydı?" diye sormuştu. Ekmek yoktu. Yalan söylemişti, "Ekmeğim var, teşekkür ederim," demişti.

Gülmeye başladı birden. Bu beklenmedik iyilikseverliğin nedenini anlamamış mıydı sanki?

Kimsesizliğin ne olduğunu bilirmiş... Sözü nereye getirmek istediği besbelli. Yani, "İkimiz de yalnızız," demek istiyor. "Benim kimim kimsem yok. Senin de kimin kimsen yok. Al beni yanına. Birbirimize bakalım. Nasıl olsa senin gibi adamdan zarar gelmez..."

Yok canım!...

Bıraksa, bütün yaşamöyküsünü anlatacaktı. Kuşkusuz. Bin türlü zorlukla, yoksullukla geçmiştir çocukluğu. Anası, o daha çok küçükken ölmüştür –Hep babasından söz ettiğine göre– Yaşlı bir babaya bakmıştır yıllar boyunca –Babasından söz eden o muydu? O terlik, o koltuk... Hay Allah...

Düşünmeye çalıştı. Başı öyle bir ağrıyor ki, düşündükçe, her şeyi daha çok karıştırıyor birbirine. Yaşlı babası olan ötekiydi. O koltuk, öteki evdeydi. Yine de, bu kızın da yaşlı bir babası vardı kuşkusuz. Yeni ölmüştür. Belki de yataklaktı, kimbilir? Bu yüzden evlenememiştir bu yaşa kadar. Daha yirmi beş yaşında ancak var; ama bu zamanda evlenmek kolay mı? Şimdiki gençler hele hiç düşünmüyorlar evlenmeyi. Bunca kız ortalıkta dolaşırken, istedikleri gibi yatıp kalkabilirlerken, neden evlensinler?

Peki ama Recai Bey'den ne bekliyor bu kız? Kendisinden bunca yaşlı, çirkin –yakışıklı olmadığını biliyordu– üstelik dikili ağacı bile olmayan bir adamdan? Babası yerine koysa...

–Yani ne demek babası yerine koymak?

Ya Binnur? O ne bekliyordu?

Her kız Binnur gibi değildir. Kuşkusuz. Binnur, iblisin ta kendisiydi. Kimse başa çıkamazdı onunla.

"Ne sersemlikti benim yaptığım..."

O sabah, erkenden evden çıktığında, Binnur, oturma odasındaki sedirin üstüne yaptığı yatakta, kıvrılmış uyuyordu henüz. Ne diye bırakmıştı, ne diye, "Hadi kızım, burası otel değil, kalk git evine," dememişti? Demesi gerekirdi. Bir parça aklı olsa öyle derdi. Başından atardı, kurtulurdu. Dememişti işte. Acımış mıydı? Gülünç bir sözcüktü acımak. Kimseye acımazdı Recai Bey. Zalim de değildi. Kimse onu zalimlikle suçlayamaz. Yalnız görevini yaptı o. En iyi bir biçimde yapmaya çalıştı. Kendisince en iyi olduğunu sandığı biçimde yaptı. Sonra, bu yaşına kadar kimse acımış mıydı ona? Bir elinden tutan olmuş muydu? Ne babası, ne anası, ne dayısı, ne öğretmenleri, ne üstleri, ne arkadaşları... Ne olduysa, ne yaptıysa kendisinindi. Kendi gücüne güvenmiş, yalnız kendi dayanısıyla çıkmıştı işin içinden. Kimseye yaslanmamıştı. Güç bir savaşım vermişti. Ana sevgisi görmemişti. Hiçbir kadın ona sevgiyle yaklaşmamıştı. Çünkü kadınların hepsi pisti. Hepsinin ruhlarında orospuluk vardı. Kim daha çok verirse ona yanaşırlardı. Recai Bey hiçbir zaman en fazla veren olmamıştı. Olamazdı. Suç onun muydu?

Kocasını aldatmayan bir tek kadın göstersinler. Kaşıyla gözüyle zina etmeyen bir tek kadın... Budalaydı erkekler. Hepsi. "Kandırdık," derlerdi. "Tavladık," derlerdi. Öte yandan, nasıl soyulduklarını, nasıl sömürüldüklerini fark etmezlerdi bile.

Kötü kötü bakmıştı kadın yüzüne. Elini çekmişti. Ama, o sözü söyleyen Recai Bey değil de, daha çok verebilen –her tür-

lü– biri olsaydı, yine öyle bakar mıydı, çeker miydi ellerini öyle?

Hayır, acımamıştı ona Recai Bey. Ne diye acısın yani? Belli bir nedeni yoktu o sabah onu evde bırakıp gidişinin. İşine geç kalıyordu. Kızı uyandırmaya kalksa giyinmesini beklese, daha da geç kalacaktı. Sonra belki kızın, yine sersemce sözler söyleyebileceğini de düşünmüştür. O işe gittikten sonra, çekip gideceğini ummuştur. Böylece, sessiz sedasız kurtulacağım sanmıştır beladan. Çünkü, içi öyle pek de rahat değildi o sabah uyandığında. Kızın söyledikleri aklına gelmiş ve ürkmüştür. Gerçekten de onunla yatabileceğini düşünmüş olabilir o gece. Bu tür kızların hepsi birer küçük orospudur. Üstelik kimsesiz sayılır, arayanı soranı olmayan biri. Çirkin de. Bütün çirkinliğine karşın bir tuhaf çekiciliği olan bir kız. –Bu çekiciliğin ne olduğunu bir türlü anlayamamıştı ya...– Bir gün önce, istemiş olsa, o kızı da, ötekilerle birlikte yollayabilirdi savcılığa. Göndermemişti. Onunla yatmayı düşünmüştü. Salt çirkin olduğu için düşünmüştü. Onun kadar çirkin, sıska, sevimsiz bir kızda kadınsılığın olmayacağını hesaplamıştır. –Bunda da yanılmadığını çok sonra anlamıştı ya– Kadınlığı olmayan bir kadınla yatmak, bir kadınla yatmak demek değildir, diye düşünmüştür. Onun oğlancı olduğunu sanan pezevenk de işte bundan dolayı yanılmıştır. Çünkü o oğlanların kadından farkları olmadığını bilir Recai Bey. Her şeyleriyle. İğrenç, yapış yapış orospu. Önden olmuş, arkadan olmuş ne değişir?

Yine de, o akşam eve döndüğünde kızı evde bulacağını sanmıyordu. Bütün gün aklına bile getirmemişti. Ya da, aklına geldiyse bile, çekip gitmiş olacağını düşünmüştü. Eline geçen fırsattan yararlanmadığı için, belli belirsiz hayıflanmış bile olabilir. O kadar. Oysa, döndüğünde, kız evdeydi. Akşamki kılığıylaydı. Saçını bile taramamıştı. Mutfakta yiyecek bir şeyler bulup tıkınmış, kirlettiği tabak çanağı bile yıkamamış, belli ki bütün gün yatağından dışarı pek çıkmamıştı.

"Ne arıyorsun burda?" demişti Recai Bey öfkeyle. "Han mı burası? Ne bekliyorsun? Niye gitmedin evine?"

"Yol param yoktu."

"Yalan söyleme. Cüzdanında elli lira vardı. Gördüm."

"Nereye gidebilirim ki? Eve gitsem, babam beni içeri almaz. Geceyi burada geçirdiğimi söylesem, inanmaz."

"Hadi bakalım, vakit iyice geç olmadan, tasını tarağını topla. Hiç beni ırgalamaz bunlar..."

"Akşam söylediklerim için kızıyorsun bana, değil mi?"

"Ne dediğini duymadım bile. Hadi bakalım..."

"Bana kimse senin gibi iyi davranmadı bugüne kadar. Sen de öteki erkekler gibisindir sandım. Onların hepsinin akılları fikirleri şeylerinde. Sen iyi bir adamsın. İyi olmasan, beni karakoldan bıraktırmazdın..."

İyi bir adam mıydı o? Onun, söylediği gibi iyi bir adam olmadığını anlamamış mıydı Binnur? Bal gibi anlamıştı. Yine de kovamamıştı işte onu o gece de. Üstelik, kolları sıvamış, yemek hazırlamıştı. Yemekte, kız, babasından, analığından söz edecek olmuştu, susturmuştu Recai Bey. Bu tür öykülere karnı toktu. Yemeğini yiyip zıbarsındı. Ertesi sabah da, erkenden çıkıp gitsindi.

Ertesi sabah, işe giderken, Binnur yine uyuyordu. Pis, bakımsız, tüysüz, hırsız bir sokak kedisinden farkı yoktu. Ağzı açık uyuyordu. Sapsarıydı dişleri ve bir tuhaf soluk alıyordu. Boğazlanıyormuş gibi sesler çıkıyordu gırtlağından –O zaman henüz astımlı olduğunu bilmiyordu onun.

Masanın üstüne para bırakmıştı evden çıkarken.

Akşam döndüğünde Binnur yine evdeydi. Bu kez, oturma odasındaki sedirde değil, Recai Bey'in odasında, onun yatağında yatıyordu. Yatağa girerken o pis blucin pantolonunu bile çıkarmamıştı. Sabah bıraktığı parayla, hazır birtakım yiyecekler almış olduğu anlaşılıyordu. Bir şişe de şarap. Şarabın yarısından fazlasını içmişti. Ortalık yine darmadağınıktı. Mutfakta bütün bulaşıklar duruyordu. Yemek artıkları da.

İlk kez o akşam, bu kızla aralarında, zıtlıklardan doğan, zıtlıkların yaklaştırdığı bir benzeşme olabileceğini düşünmüştü Recai Bey. Çünkü, birbirlerine benzemeyenlerin daha iyi anlaştıklarını duymuştu. Belki de, kırk yılda bir göz attığı gazetelerden birinde okumuştu. Öyle bir benzerlik işte. Tam olarak ne demek istediğini kendisi de bilmiyordu. Bu yüzden de, yine belki ilk kez, bilinçli olarak onunla yatabileceğini geçirdi aklından. Bütün pisliğine, çirkinliğine, çirkefliğine karşın. Onunla yatarken, kendi kendine doyuma ulaşmasından daha değişik bir şey yapmış olmayacaktı. O türlü doyuma varmak da iğrenç bir şeydi ama, karşı koymak elinde değildi. Dahası, Binnur, bilinçli olmasa bile, onun yaşamı boyunca değişmez kurallar olarak benimsediği birtakım ilkelere, davranışlara açıkça meydan okuyordu ve bu, ilk kez şaşkınlığa uğratıyordu Recai Bey'i. Yüzsüz, aşağılık, asalak yaratığın biriydi. Gizlemeye çalışmıyordu üstelik kendisini ve bu haliyle dayanılmaz bir çekiciliği vardı. Tüm öteki kadınlardan farklı yanı buradaydı. Onlar da en az Binnur kadar aşağılık, asalak yaratıklardı. Ama onlar, bin türlü numara çevirirler, kendilerini en yüksek fiyata satmak için, giyinirler, süslenirler, sevgiden söz ederler, aldatırlardı. Binnur, oralı bile değildi. Çekici bulunup bulunmayacağına aldırış etmiyordu. Kendisini satıyorsa bile, mostralığa gerek görmüyordu. "Ben buyum," diyordu. "Beni soymana gerek yok. Bütün kokuşmuşluğumla oradayım. Alırsan, alırsın, almazsan almazsın. Aldatmaca yok bende."

Keşke sandığı gibi aldatmacası olmasaydı...

Artık, her sabah, evden çıkarken biraz para bırakıyordu ona. Akşam geldiğinde, onu yine ilk günkü gibi, saçı başı dağınık, bir şişe şarabı bitirmiş, blucini ile yatağın içine bağdaş kurmuş roman okurken buluyordu. "Hoş geldin," demeye bile gereksinme duymuyordu kız. O da, ceketini askıya astıktan sonra mutfağa giriyor, önce bulaşıkları yıkıyor, sonra yemek hazırlıyordu. Sofraya birlikte oturuyorlardı. Fazla bir şey yemiyordu Binnur, ama gündüz içtiğinden başka, akşam yemeğinde de bir

küçük şişe şarabı bitiriyor ve durmadan sigara içiyordu. Bu yemekler boyunca hemen hiç konuşmuyorlardı. Bu birlikteliğin böyle ne kadar süreceğini ikisi de merak etmiyor gibiydi. Recai Bey, arada bir şeyler sormak istiyor, Binnur, genellikle duymazdan geliyor ya da kaçamak yanıtlarla yetiniyordu.

İlk gün öğrendikleri dışında pek bir şey biliyor sayılmazdı onun hakkında. Babası Siteler'de marangozdu. Ayyaşın tekiydi –Binnur'dan belliydi bu.– Anası yoktu. Ölmüş olup olmadığını söylememişti. Belki de bir başka herife kaçmıştı. Bir ağabeysi vardı, Almanya'ya gitmişti. Kaçak. Para mara gönderdiği yoktu. Haber bile alamıyorlardı. Babası hiç ilgilenmiyordu oğluyla. Binnur da oralı değildi. Üreğil'de, bir gecekonduda oturuyorlardı. Babası bir kadınla yaşıyordu. Nikâhsız tabii. Kadın Binnur'dan üç beş yaş ancak büyüktü. Çocuğu olmuyordu. Binnur'u başından atmak için elinden geleni yapıyordu. Ortaokulu bitirmişti Binnur. İyi de okuyordu ama, babası liseye yollamamıştı onu. Akşam Kız Sanat Okulu'na yazılmıştı geçen yıl. Arada sırada gidiyordu. Bir şey öğrettikleri yoktu zaten. Pasosu vardı. Canı hiçbir şey yapmak istemiyordu. Bir süre bir adamın yanında çalışmıştı. "Sekreterim," demişti ama, buna inanmamıştı Recai Bey. "Doğru söyle," demişti. "Yani kullanmadı mı seni adam?" Çok kızmıştı Binnur. Şaşılacak bir yırtıklıkla. "Beni düzecek adam daha anasının karnından doğmadı," demişti. "İstediğin doktora götür, baktır. İstersen kendin bak. Sonra pişman olursun, karışmam. Umutlanmaya da kalkma. Ben kendime el sürdürtmem..."

Doğru söylediğine inanmıştı o akşam kızın. Doğrusu hiç öyle bir niyeti yoktu. Bir kez içinden geçti ama, başına dert almayı da istemezdi. Bu yaştan sonra yaş tahtaya basacak kadar enayi değildi.

Peki, neydi beklediği? Ne diye katlanıyordu ona? Her sabah ne diye para bırakıyordu? Ne diye kolundan tutup atmıyordu dışarıya? Hiçbir şey olmasa, babasına haber gönderir, kızına sahip çıkmasını söyleyebilirdi.

Artık oturma odasındaki sedirde Recai Bey yatıyordu. Kız, odasına da, yatağına da el koymuştu. Kaç gece uykusu kaçtı Recai Bey'in o konuşmadan sonra. Doğru söylemesine doğru söylemişti kız ama, bir yandan da, kışkırtıcı olmaksızın Recai Bey'i rahatsız etmekten de geri kalmıyordu. Hiç umursamıyordu onu. Blucininin üst düğmesi açık dolaşırdı evin içinde. Bluzunun eteğine de bir düğüm atardı. İçinde fanila falan yoktu. Küçücük karnı görünürdü. Göbeğinin içi kir doluydu. Kaç kez, tırnağıyla o kiri çıkarmak geçmişti içinden Recai Bey'in. Bakışlarını hep kaçırmak ister, ama onunla konuşurken, elinde olmadan o küçük çukura takılır kalırdı bakışları.

Kız, onun bir erkek olduğunu hiç fark etmiyor gibiydi. Utanmaz bir arsızlığı vardı. Artık, bıraktığı parayla yetinmiyordu. "Akşam gelirken şarap getir," diyordu. "İki paket sigara al," diyordu: Okuduğu romanları kendi alıyordu yalnız. Bir onları.

Bu inanılmaz birliktelik bir aydan fazla sürdü.

Bir sabah, bir iş için gittiği Emniyet Müdürlüğünde, koridorda rastladığı Şube Müdürü, kolundan çekerek odasına götürmüştü onu. Bıyık altından gülüyordu:

"Evinde bir kapatman varmış, öyle mi Recai Bey?" demişti "Kaşını çatma. Gözümden bir şey kaçmaz benim. Güvercinlerim haber verdi. Hani, senin böyle saman altından su yürüteceğini hiç ummazdım ya, sakın kızdığımı sanma. Tam tersine. Ben hiç inanmıyordum ama, senin için başka türlü şeyler söyleyip dedikodu edenler yok değildi. Yine de dikkatli ol. Bilirsin ya... Bizim meslekte...

O akşam sersem gibi dönmüştü eve. İşin bu noktaya geleceğini biliyordu. Birisinin özellikle onu jurnallemiş olması gerekmezdi. Üstelik bu kimsenin, başka türlü nitelendirmeyi düşünemeyeceği birlikteliği gizlemek için herhangi bir önlem de almamıştı. Bir tür gözü bağlanmışlık, bir tür her şeyi oluruna bırakmışlık içindeydi haftalardan beri. Gerçekle birdenbire karşı karşıya gelince, nasıl bir çılgınlık yaptığını fark ediver-

mişti. Bu elbette böyle süremezdi. Müdür açık bir ihtarda bulunmamıştı. Anlayışlı bir insandı. Ama, bu işin kokusu er geç çıkacaktı ve o zaman nasıl dile düşeceğini, onu çekemeyenlerin nasıl akbabalar gibi tepesine üşüşeceklerini iyi biliyordu. Bu işi hemen o akşam bitirmesi gerekiyordu. Kesin kararlıydı. Hiçbir biçimde duygusal davranmayacaktı. Buna hakkı yoktu. Bir neden de yoktu. En azından, haksızlıktı bu Recai Bey'e. Keşke söyledikleri gibi bir kapatması olsa, bu yüzden dedikodu etmiş olsalar... Bunun yasal olarak suç sayılıp sayılmaması önemli değildi. O zaman kendini savunur muydu, bilmiyordu. Savunsa da, savunmasa da, olayın bir gerçekliği olduğunu hiç değilse kendisi bilirdi. Oysa, o bir ayı geçen birliktelikleri boyunca, elini bile dokundurmamıştı Binnur'a.

Yol boyunca ona neler söyleyeceğini düşünmüştü. Kızın nasıl bir tepki göstereceği belli olmazdı. En iyisi yumuşak davranmaktı. Belki biraz kandırmacaya da başvurabilirdi. "Hadi, gel. Bu akşam dışarda yemek yiyelim," derdi örneğin. Sonra, taksiye atar, kızı evine götürür bırakırdı. Görevli olarak başka bir kente gideceğini söyleyebilirdi. Hiç çare bulamazsa, sille tokat girişmeyi bile göze almıştı. Ama, kapıyı açıp da, onu, sedire sere serpe uzanmış, bir elinde sigara, o bitip tükenmek bilmeyen romanlarından birine dalmış görünce, iradesi eriyiverdi. Kız çirkindi. Aşağılığın biriydi. Asalaktı. İyi ya. Neden onun da bir kapatması olmasındı sanki. Şöyle bağırır çağırır, şöyle ederim, böyle ederim, derken, için için onun beceriksizliği, korkaklığıyla alay etmediğini nereden biliyordu kızın? Üstelik, o bütün gün evde yokken, içeriye başkalarını almadığı ne malum? Alıyordur? Müdürün öyle alaylı alaylı, "Kapatman varmış," demesinin nedeni bu. Sen, burada, elin kızını yedir, içir, sonra arkandan başkaları yararlansın. Hem de kimler? O sarkık bıyıklı oğlan gibiler. Nasıl eğleniyorlardır arkasından. Bir koca şişe şarabı tek başına içtiğine nasıl inandı bugüne kadar? Aptal kafa. Kız oğlan kızmış. Çok gördü öylelerini. Genelevlerde bile vardır öyleleri. Patronlardan biri söylemişti. "Bi-

zim meslek zor meslektir, Recai Bey. Kimi müşterilerimiz vardır, kerhaneye geldiğini bilmezmiş gibi, el değmemiş kız arar. Yutturmaca yoktur bizde. Kız oğlan kız veririz koynuna. Kızlığına elleme de ne yaparsan yap deriz..." Bu kız da öyle biri olmalı. Olmasa ne çıkar? Yaşı yirmi biri geçmiş. Kendi ayağıyla evine gelmiş. Zorla kapatmışlığı yok. Her gün dışarı çıkıyor, alışveriş yapıyor. Herkes tanık olur buna.

O akşam, erkekliğinin ilk kez bir kadın karşısında öylesine inatçı ve aman vermez biçimde uyandığını anımsıyor Recai Bey. Şehvet denilen şeyin ne demek olduğunu ilk kez o akşam anlamıştı. Elleri titriyordu. Şakakları zonkluyordu. Soluması bir tuhaftı. Gözleri bulanık bulanık görüyordu her şeyi.

Hoyratça yaklaşmış ve kolundan tutuğu gibi kaldırmıştı yerinden kızı:

"Bu kadar oyun oynadığın yeter!... İster kız oğlan kız ol, ister orospu ol, bu gece benim olacaksın!..."

Sarılıp öpmek istemişti kızı. Oysa, Binnur, gösterişinden de o güne kadarki davranışlarından da umulmayan bir güçle savunmuştu kendisini. Bir dişi sırtlan gibiydi. Bağırıyor ve ısırıyordu:

"Çek elini pis herif!... Namussuz herif!... Irz düşman!..."

Gerçi istemiş olsa, Recai Bey bu dengesiz itişip kakışmayı, didişmeyi, Osmanlı usulü iki tokatla çok çabuk bitirebilir ve hemen oracıkta ırzına geçebilirdi kızın. Bağırıp çağırması da önemli değildi. Kimse onu rahatsız etmeye kalkacak kadar yürekli olamazdı. Üstelik, hiç beklemediği bir istek duyuyordu içinden. Kırk yıllık direnci yıkılmış, bütün barajlar çökmüştü bu istek karşısında. Karşısındakinin genç ya da yaşlı, güzel ya da çirkin, hatta kadın ya da erkek olması, kız oğlan kız ya da orospu olması umurunda bile değildi. Yine de son anda tutmuştu kendisini. Bir rezaletten korktuğu için miydi, görev bilinci ağır bastığı için miydi?

Korku... Şimdi daha iyi biliyor korkusunun nedenini. Korkmuştu, ama bir rezaletten değil, çocukluğundan beri bi-

linçaltına yerleştirilmiş olan, bir kızı bozmanın güçlüğü düşüncesinin baskısı altında, kendi güçsüzlüğünden korkmuştu.

Ertesi sabah uyandığında, tuhaf bir sessizlik vardı evin içinde. Uykusu hafif değildi, ama yine de, onun, kimbilir sabahın hangi saatinde çekip gittiğini duymayışına şaşmıştı. Gerisinde, boş şarap şişelerinden ve bir yığın kapakları açık saçık resimlerle süslü kitaplardan, resimli roman dergilerinden başka bir şey kalmamıştı –Başka bir şeyi de yoktu zaten kızın.

Önce büyük bir sevinç doldurmuştu yüreğini. Bu serüvenden bu kadar kolayca kurtulabileceği hiç aklına gelmemişti doğrusu. Sırtından sanki tonlarca ağırlıkta bir yük kalkmıştı. Canı cehennemeydi. Nasıl olmuştu da, öylesine çirkin, aptal, bayağı bir kızla sonu kötüye varabilecek birtakım ilişkiler içinde yaşamıştı günler, haftalar boyunca? Nasıl olmuştu da öylesine bir kızla yatmak için akıl almaz bir istek duymuştu içinde? Öyle neşelenmişti ki, onu her sabah evinden alan cipin şoförü bile şaşırmıştı. O yüzü hiç gülmeyen, kimsenin hatırını sormayan, en küçük yanlışlığı bağışlamayan Recai Bey, o sabah, kendi kendisine türküler mırıldanıyordu.

Bütün bunları anlatmış mıydı ona?

"Bakın bunu çok içten söylüyorum. Ben kadın düşkünü bir erkek değilim. Hatta, beni bağışlayın, kadınlarla aram hiç iyi değildir. Evleninceye kadar, el değmemiş bir kızdan farkım yoktu diyebilirim. Evlendikten sonra bile... Benimkine evlilik demek çok zor. Oldu bir şeyler işte... Sizden çok yaşlı olduğumu biliyorum. Sakın benimle alay etmeyin. Benim gibi bir insan için bunu söylemek o kadar zor ki... Yaptığımın çok saçma bir şey olduğunu biliyorum. Yine de... Belki..."

Ne derdi? O tertemiz, pırıl pırıl bakışlarında nasıl bir şaşkınlık belirirdi? Dizleri kesilerek bir sandalyeye çöker, başını önüne eğer:

"Ama, Recai Bey, böyle bir şeyi nasıl düşünürsünüz?" derdi. "Tabii, siz çok iyi bir insansınız. Çok olgun bir erkeksiniz. Sizden daha iyisini bulacağımı da düşünmüyorum. Ama, ben

sizi... Nasıl söyleyeyim... Babam yerine koymuştum... Beni anlayın lütfen. Gücenmeyin..."

Şimdi, bu sözler gerçekten söylenmiş gibi, yüzünün allak bullak olduğunu biliyor. Bu sözlerin hiçbir zaman söylenmeyeceğini biliyor. O kadının ellerini tutarken içini nasıl bir sıcaklığın kapladığını biliyor. Yanağındaki kesik yeri sızlıyor ve başı ağrıyor.

Böyle olmayacak. Bütün bir günü, evin içinde sersem sersem dolaşarak, yatağın içinde pinekleyerek geçiremez. En iyisi kalkıp giyinmek. Soğuğa aldırmayıp hava almak. Belki o zaman içindeki bulanıklık yatışır.

Gözleri radyatörün üstüne serdiği pantolonuna takılıyor. Paçasındaki çamurlar kurumuş. Ütüsü bozulmuştur ama zararı yok. Daireye gitmeyecek nasıl olsa. Gitse bile, kim bakıyor pantolonunun ütüsüne, kravatının düğümüne? Haşmet Hanım'ın bile umurunda değildir onun nasıl giyindiği. Onun için önemli olan tek şey vardır. Erkeklik organındaki o küçük yara izi. Bir de şimdi görse. O derin kesik yerini görse, çıldırır...

Kılığına kıyafetine özen gösterirdi eskiden. Eskiden dediği, üç ay öncesi. Sanki yüzyıllar geçmiş. Sanki, bir kez ölmüş bu arada da, bambaşka bir Recai Bey olarak yeniden dünyaya gelmiş. O üç aylık sürenin aslında yeniden dünyaya geliş değil, bir ölümü bekleyiş olduğunu da biliyor oysa.

Eskiden...

Eskiden, pantolonunun ütülü olmasına ne kadar önem verirdi. Herkesin pantolonu ütülü olsun isterdi. Binnur bir kez bile ütülememişti pantolonunu. O da, daha önce yaptığı gibi, gece yatmadan önce, pantolonunu özenle düzeltir, çizgi çizgi üstüne getirir, yatağının altına sererdi. –Polis Okulundayken öğrenmişti bu yöntemi.– Haftada bir de ütülerdi. Mum gibi. Gömleğini her gün değiştirir, kravatını her sabah yeniden bağlardı.

Bütün vücudu yanıyor gibi. Oysa oda soğuk. O kadar ki,

sokaktaymış gibi, soluğuyla birlikte havaya buğular çıkıyor. Ateşi olup olmadığını düşünmüyor artık. Ağır ağır giyinmeye başlıyor. Yakasının kirlenmiş olduğunu göre göre, akşam çıkardığı gömleği sırtına geçiriyor. Pantolonunun paçasındaki çamurları fırçalamak aklına bile gelmiyor. Kravatını da, hiç özenmeden, gelişigüzel bağlıyor.

Tam ensesinde, omuriliğinden beyinciğe doğru kendini iyice belli eden çizgi halinde bir ağrı vardı ve ağrı hiç eksilmeden, arada bir şakaklarında zonklamalar yaratarak sürüp gidiyordu sabahtan beri. Ahtapot gibi yapışmıştı beynine. Son günlerde sık sık ağrıyordu zaten başı ve ağrı kesiciler artık etkili olmuyordu.

Belki temiz havaya çıkarsa, açılır...

Holde, paltosunu giyerken, yine de, duvardaki yarım boy aynasında kılığına bakmaktan kendini alamadı. Biraz soluktu rengi, ama kimse ona hasta, yaşlanmış, ölmek üzere olan bir adam gözüyle bakamazdı.

Kapıdan çıkarken, yine yıllardan beri ilk kez, kapıyı kilitlemeyi unuttu. Muslukları, havagazını kapatıp kapatmadığını düşünmedi. Dizleri kesik kesikti. Merdivenlerden inerken, bacaklarını zor kımıldatıyordu. Sıtma nöbetini andıran hafif titremeler gelip geçiyordu vücudundan. Midesinde yine o ağrılı kusma hissi.

Farkında olmadan basamakları sayıyordu. Her kat arasında on sekiz basamak. Önce dokuz basamak iniliyor, sonra küçük bir düzlük, yeniden dokuz basamak. Dört katta toplam yetmiş iki basamak. Giriş katına gelindikten sonra da, sokak kapısına kadar yeniden üç basamak iniliyordu. İniş, çıkıştan kolaydı doğal olarak. Ama bugün hiç hali yok. Her kat aralığında durup dinleniyor. Hatırını soracak, yardımına gelecek birisi olsa, dışarı çıkmayı düşünmezdi. Ne kadar umutlanmıştı şu kızın kapısını çalıp da, "Nasıl oldunuz?" diye soracağından. Bir bardak çay getireceğinden. Öğrenememişti demek hâlâ kimseye güvenmemesi gerektiğini.

Yine de, alt kata inince, soldaki kapıya bir göz atmaktan kendini alamadı. Saat dokuzu geçiyordu. Bu saatte evde olması gerekiyordu kızın. Bazı mağazalar saat ondan önce açılmıyorlardı ama, çalışanların daha önce işlerinin başında olmaları gerekir. Gerçi, dün bu saatte o da henüz dışarı çıkmamıştı. "Envanter yapıldığı için..." falan demişti. Belki bugün de gitmemiştir. Evdedir. Çıkmak üzeredir. Kapıyı çalsa... Teşekkür etmek için. Keşke kapları da alsaydı. Olsun. Kapları da daha sonra getirir.

Elini zile götürürken duraksıyor. Elektrikler kesik. Kapıya vurması gerek. Sabah sabah bir kızın kapısını yumruklamak doğru olmaz. Sonra, karşı komşu da duyar, meraklanır ve gözetleme deliğinden bakabilir. Sonra, eğer işine gitmeyecekse, belki yatağından bile kalkmamıştır kızcağız. Hatırını sormaya gelmemesi de bundandır.

Üç basamak daha inerek sokak kapısını açıyor. Isırıcı bir ayaz var. Uçuşan sivri uçlu kar taneciklerinden biri gözüne giriyor. Bulutlar iyice alçalmış. Apartman bacalarından çıkan koyu duman, sokak boğaz gibi olduğundan esen rüzgârla aşağılara savruluyor ve iyi yanmamış linyit kokusu genzini yakıyor.

"Al sana temiz hava... Dün eve gelirken düşünmeliydin bir şeyler almayı. Güya kurs görüyor kapıcılar... Hepsi namussuz. Mahsus böyle yapıyorlar. İnsanları ağır ağır zehirleyip yok etmek için yapıyorlar. Kim sokuyorsa bunların kafalarına...

Önce, ne yana gideceğini kestiremeyerek sağına soluna bakınıyor. Gazeteleri geliyor aklına, gazetecinin dükkânına doğru yürüyor ağır ağır, kaymamak için adımlarını özenle atarak. Gazeteci, camekânın önünde durmuş, piposu ağzında, dışarısını seyrediyor. Bu saate kadar sabah satışları hemen hemen bitmiştir. Zaten daha çok yabancı dilden gazete ve dergiler satar. Gözlerinin altı çok içki içmekten sarkmış ve morarmış.

Recai Bey'i görünce suratında ekşi bir gülümseme beliriyor adamın:

"Hayrola, bugün işe gitmiyor musunuz?"

Bu adamdan bir daha gazete almamaya karar verdiğini anımsıyor Recai Bey. Ama, öteki gazeteci ta aşağıda, Bulvar'da. Bugün yine buradan almaktan başka çaresi yok.

Omzunu silkerek yanıtlıyor gazeteciyi. Her önüne gelene hesap mı verecek. Sanki köşede manav dükkânı var da, dükkânını açmaya gidiyormuş gibi, yukardan bakarak, küçümseyerek konuşuyor adam onunla. Kim olduğunu da biliyor pekâlâ. Eskiden olsa böyle mi konuşurdu? Gazeteleri vermek için elini tezgâha bile uzatmıyor. "İstersen al, istersen alma," der gibi. Bu sabah burnu daha da bir havada. Belki de, onun bundan böyle gazetelerini başka yerden almaya karar verdiğini anlamıştır.

Cebinden çıkardığı parayı atıyor tezgâhın üstüne, gazetelerini koltuğunun altına sıkıştırıyor ve dışarı çıkıyor. Gazetelerin biri bir yanı, öbürü öteki yanı tutuyor. Hep aynı sözler. Biri birini suçluyor, öteki ötekini suçluyor. Bu politika tartışmalarından hiç hoşlanmıyor Recai Bey. Sağcılığa solculuğa da akıl erdiremiyor. Eskiden yalnız komünistler vardı. Komünistlik Rus casusluğu demekti. Sonra bir de solcular çıkmıştı ortaya. Koskoca İsmet Paşa bile solcuydu. Bunlar halkın geçimini kolaylaştıracağız diyorlardı ama, onların da bir şey yaptıkları yoktu. Sağcıların ne istediklerini de anlamıyordu. Kimi padişahlığı geri getireceğini söylüyordu. Kimi bütün dünyadaki Türkleri kurtarıp birleştireceğiz diyordu. İyiydi de, kolay mıydı bunu yapmak? Aslında, ne derlerse desinler, gazeteler de ne yazarlarsa yazsınlar, umurunda değildi Recai Bey'in. Şu adam öldürmeler, bomba atmalar, soygunlar falan olmasaydı. Kabak polisin başına patlıyordu.

"Allah tümünün belasını versin," dedi yüksek sesle homurdanarak. Köşedeki elektrik direğinin yanına kadar güçlükle yürüdü, orada durdu. Daha ne yana gideceğini kararlaştıramamıştı. Koltuğunun altındaki gazeteleri eline alarak şöylece aralayıp baktı. İkisi de büyük başlıklarla bir üniversite profesö-

rünün kimliği belirsiz kişilerce öldürüldüğünü haber veriyordu. Bir küfür savurdu:

"Namussuzlar... İbneler..."

Gazeteler, öldürülen profesörün, kurşunlarla delik deşik olmuş arabasının yanında, yerde, kanlar içindeki resmini de basmışlardı. Renkli olarak. Cesedin üstüne bir gazete örtülmüştü. Geride, meraklıların oluşturduğu bir kalabalık vardı. Yerdeki ölüye değil, fotoğrafın objektifine çevriliydi gözleri. Aralarında sırıtanlar da vardı.

Yüzünü buruşturdu. Gerçi, bu üniversite hocalarını da pek sevmezdi Recai Bey. Eski zamanda neden olmuyordu böyle öğrenci olayları? Çünkü o eski hocalar, ellerine sopalarını aldılar mı, sustaya çevirirlerdi öğrencilerini. Bunlarsa, o zıpırları devlet güçlerine karşı çıkmaları için kışkırtıyorlardı. Asıl suçlu bunlardı. Daha önce, bir süre Toplum Polisinde görev yapmıştı. Birkaç kez, fakültelerdeki öğrenci olaylarını bastırmaya gönderilmişti. Kaç tanesiyle karşılaşmıştı bu profesörlerden. Görevini yapmasını engellemeye kalkışmışlardı. Hepsi de kendilerini devaynasında gören, ukala heriflerdi. Hele, "polis" denildi mi, karşılarındaki bir hamamböceğiymiş gibi tiksintiyle yüzlerini buruşturmaları, bir havadan bakışları vardı ki, insanın tepesinin atmaması olanaksızdı. Ama, kimbilir, şu adam onlar gibi değildi ihtimal.

Aslında, herkes suçluydu bu dünyada. Yalnız katiller, hırsızlar, ırz düşmanları, orospular, ibneler, kulamparalar, anarşistler değil. Yalnız yağmacılar, tefeciler, karaborsacılar, istifçiler, dolandırıcılar, hak yiyiciler değil. Dünya suçlularla doluydu. İsa Peygamberin dediği gibi, ilk taşı suçsuz olduğunu söyleyebilen atsın bakalım... Onun için, belki de en iyisi, atom bombasıyla mı olur, hidrojen bombasıyla mı olur, şu insan denen yaratığı tümden temizlemekti yeryüzünden.

Gazeteleri yeniden koltuğunun altına kıstırarak, bu kez düşmekten korkmadan, hızlı adımlarla karşı kaldırıma geçti. Bir yandan da bu işin sonunun nereye varacağını düşünüyor-

du. Kendisine kalsa, solcusuymuş, sağcısıymış, eylemciymiş, değilmiş, ayırt etmeksizin hepsini güzel bir sıra dayağından geçirirdi bu öğrencilerin. Madem anaları babaları dövmüyordu, devlet atmalıydı bu köteği onlara. Bak o zaman nasıl akılları başlarına geliyordu. Dayak yemekten kötülük gören olmamıştı bugüne kadar. O da eğer karşısına getirilen suçlulara bir iki tokat attıysa, onlara kötülük yapmak istediğinden değildi. Onun dayağını yiyenlerden bir daha karşısına çıkan olmamıştı. Hapsetmeye, asmaya, kesmeye gerek kalmazdı o zaman.

Yolun köşesine gelince durdu. Alanın öbür ucunda bir süpermarket vardı. Genellikle buradan alışveriş etmezdi Recai Bey. Çok kazıkçıydılar. İstifçinin tekiydiler. Birkaç kez basılmışlar, ne yapıp edip paçayı kurtarmışlardı. Selanik dönmesiydi sahipleri. Hinoğluhin herifler. Recai Bey'in kim olduğunu biliyorlardı. Çok da akıllıydılar. Onun şimdi bir köşeye çekildiğini öğrenmemeleri olanaksızdı, ama onlar başkaları gibi davranmıyorlardı. Çok saygıyla karşılarlardı ne zaman oraya gitse. Hiçbir yerde sigara bulunmazken, ne yapar eder, kese kâğıdının içine bir iki paket atıverirlerdi. Yağ yokken, kulağına eğilir, "Yağ ister misiniz, Recai Bey?" derlerdi. Tek başına bir adam, ne yapsın paket paket margarini? Sebze meyve bölümündeki adam da, terazinin kefesi iyice ağıncaya kadar doldurdu kesekâğıdını. Oysa, yiyeceği zaten iki elma, üç portakal.

Aptaldı bunlar. Akılları sıra, böylece tavlayacaklardı onu. Oysa, bir eline geçirse bunları... Hele, kasada oturan, o göbekli, sırnaşık, yağlı suratlı, yılışık, gözlüklü herifi... "Söyle ulan," derdi. "Söyle, nereye sakladın o sigaraları, o yağları, o şekerleri?" Elinin tersiyle sol yanağına bir indi miydi, feleğini şaşırırdı adam. Gözlüğü yere fırlar, karşısında dört ayak olur, köpek encikleri gibi inlemeye, yalvarmaya başlardı. "Ben ettim, sen etme, bir daha karaborsacılık yaparsam, iki gözüm önüme aksın..."

Hamamböceğinden ne farkı vardı bu heriflerin? Dökeceksin üstlerine ispirtoyu, çalacaksın kibriti...

Yine midesi bulanıyordu. Kustu kusacak. Nereden aklına

gelmişti yine o böcek? Biliyordu oysa böyle bir şey yapamayacağını. Bir daha hiçbir böceği yakamayacağını, hiçbir böceği ayağının altına alıp ezemeyeceğini. Bir kez, görmeden, bir karafatmayı ezmişti. Katı, beyaz bir sıvı yayılmıştı yere, Böceğin ayakları hâlâ kıpırdıyordu.

Kim ne derse desin, gerçekte yufka yüreklinin biriydi o. Bütün katı görünüşü, belki de bu yumuşaklığını, bir çeşit korkaklığını örtmek içindi. Bir kez ipin ucunu koyverirse, görevini yapamayacağını biliyordu.

Ağzının içini dolduran kıvamlı tükürüğü yere fırlatmamak için güç tuttu kendisini. Soğuktan hissizleşen eliyle cebinden mendilini çıkarıp sildi. Ensesinden tepesine yükselen ağrı gittikçe artıyordu. Keşke hiç çıkmasaydı dışarıya. Çıkmasaydı ama, evde yiyecek hiçbir şey yoktu. Sigarası da kalmamıştı. Gerçi canı bir şey yemek istemiyordu ama, aç da kalınmazdı ki... Süpermarketin hazır yiyecek bölümünde, soğuk hava dolabının vitrinine sıralanan zeytinyağlı dolmalar, rus salataları, mayonezler, taratorlar, isli diller, humuslar gözünün önüne gelince, midesinin bulantısı arttı. En iyisi bir şişe süt ve bir kutu bisküvi almak. Akşama belki biraz düzelir.

Dönüp, oturduğu apartmana bakıyor. Kızın oturduğu dairenin perdeleri örtülü. Belki hâlâ uyuyordur. Onun için gelmemiştir bu sabah. Şimdiki gençler sabah uyumaya bayılıyorlar. Binnur gibi. Dün akşamki davranışıyla onu ürkütmemişse eğer, belki bu akşam da bir tas çorbayla çıkıp gelir... Gerçi onu korkutacak bir şey yapmadı. Yoksa yaptı mı? Aklından geçenleri söylemiş miydi yoksa ona?

"Bunuyor muyum ne?"

Dönüşte eczaneye uğrayıp başının ağrısı için daha etkili bir ilaç almalı. Üşütmeyle ilgisi yok bu ağrının. Aspirin fayda etmiyor. Neydi o? Cafergot... Bu ilacı, karakola getirilen bir tıp öğrencisi salık vermişti ona. Üç tane birden almalıydı yalnız. Daha azı fayda vermiyordu. Denemişti daha önce. Biraz sarsıyordu ama, geçiriyordu başının ağrısını. Dairenin doktoru, is-

tediği kadar, "Sen bu ilaçları öyle gelişigüzel almasan iyi edersin," desin. O herife diploma verenlerde kabahat.

Eve geldiğinde, önce yerdeki darmadağın kitaplara bakmıştı. Sonra da yataktaki ölüye bir göz atmıştı.

"Astımı vardı demiştin, değil mi? Çok tuhaf. Astımdan kolay kolay ölünmez. İlacı yok muydu? Vardı değil mi? Öyleyse başka bir şey olmalı..."

Kuşkulu kuşkulu dolanıyordu odanın içinde...

"Keşke hemen hastaneye kaldırsaydınız..."

Dik dik bakmıştı doktorun yüzüne. Ne demek istiyordu? Ne olabilirdi yani? Tereciye tere mi satacaktı aklı sıra?

Uzun uzun düşünmüştü doktor.

"Belki bir otopsi gerekli olabilir... Ama, sanırım astımdan çok, bir fibroz olayı bu..."

Gülmek geçmişti içinden Recai Bey'in. Fibrozmuş. Ne demekse. Sanki Binnur'un umurundaydı fibroz olmak. Ölmüştü işte. Neyse ne. Gözleri açıktı. Öylece dikmişti gözlerini üstlerine. Kımıldamadan. Yatağının yanında, yerde, yarısı içilmiş bir şarap şişesi duruyordu. Yastığının altına sokuşturduğu kitabın kapağında, "Öp Beni Öldüresiye" yazısı okunuyordu. Doktor kitabı alıp şöylece bir bakmıştı. Okuduğunu anlıyormuş gibi.

"Biz yine fibroz yazalım..." demişti.

Camlı kapının önünde, durakalmış. Az ötede, alanın karşı köşesinde, süpermarketten apartmanın bulunduğu sokağa sapan dönemeçte Murat marka bir araba duruyor. Egzozundan çıkan dumandan motorunun çalışmakta olduğu belli oluyor. Direksiyonun başında genç bir adam oturuyor. Esmer, sarkık bıyıklı bir genç adam. Birisini bekliyor, kuşkusuz. Kim olabilir, kimi bekleyebilir? Bu saatte, bu ıssız alanda?

Ensesinden kuyruksokumuna doğru, elektrik akımını andıran hızlı bir titreme kayıp iniyor. Elinden geçen bütün o sarkık bıyıklılar geliyor gözlerinin önüne. Onlardan biri olmalı bu. Tanıdığından emin. Ama hangisi? Gözlerini kapatarak daha iyi anımsamaya çalışıyor. Hayır, tanıdığı biri değil. Tanıdığı

biri değil ama, ne fark eder? Onlardan birinin arkadaşıdır. Yanındaki boş koltukta, ya bir kalaşnikof, ya bir...

"Buyrun Recai Bey, bir emriniz mi vardı?"

Süpermarketin patronu camlı kapıyı açmış, içeri girmesini bekliyor. Bu saatte kimse yok mağazada. Kapıcılar alışverişlerini bitirmişler. Ev kadınları henüz kahvaltı sofralarını toplayıp sokağa uğramamışlar.

Adımını içeri atmak üzereyken başını yine çeviriyor ve giriş katında oturan kızın, apartmanın kapısından hızla dışarı çıktığını fark ediyor. Kız, köşedeki Murat arabayı görünce duraklıyor.

"Sigara var mı? Bir şişe de süt. Bir paket de bisküvi. En iyisinden..."

"İçeri girmez misiniz? Hava çok soğuk..."

Başını çevirip bakmamak için zor tutuyor kendisini. Bu kızın o arabadaki herifle bir ilişkisi olabilir mi? Gazetelerin başlıkları geliyor gözlerinin önüne. "Kimliği bilinmeyen teröristler, profesörün evinin bulunduğu sokakta pusu kurmuşlar..."

Ensesindeki ağrı dayanılacak gibi değil.

"İster misin, şimdi, pisi pisine..."

Kasadaki şişko gözlüklü, önündeki küçük masanın çekmecesinden bir paket Samsun çıkarıp uzatıyor:

"Oğlan daha gelmedi Tekel'den. Biz size yine ayırırız Recai Bey. Maltepe isterseniz bir paket de ondan vereyim..."

O kızın bu oğlanla ne ilişkisi olabilir? Düşünmeye çalışıyor. Hepsi bir rastlantı mı olanların? Dün sabah yanına sokuluşu, lokantada yardımına gelmek isteyişi, akşam evine çorba getirişi, bu birdenbire artan ilginin nedeni ne olabilir? Sonra o kocaman terlikler?

O terlikler...

"Yanlış. O terlikler..."

Yine aklı karışıyor. Kasadaki adam, süt şişesiyle bisküvi paketini bir naylon torbaya koyarak uzatıyor. Herkese bu torbalardan vermediklerini biliyor Recai Bey. Bir ışık yanıp sönüyor

gözlerinin önünde. Kendisini, o gazetelerin ilk sayfalarında, vücudunda açılan deliklerden fışkıran kanla, elindeki naylon torbadan düşüp kırılan şişeden dökülen sütlerin iğrenç karışımı arasında yere serilmiş olarak görüyor.

"Gözleriniz kanlanmış," diyor süpermarketin patronu. "Rahatsız mısınız?"

Çenesini güçlükle aralıyor:

"Üşütmüşüm galiba."

"Geçmiş olsun. Havalar berbat..."

Parayı nasıl verdiğini fark etmiyor bile. Yine farkında olmadan, koltuğunun altına sıkıştırdığı gazeteleri de naylon torbanın içine tıkıştırıyor. Kapıdan çıkar çıkmaz, az önce Murat marka arabanın durduğu yere bakıyor. Araba orada değil. Şimdi tam apartmanın kapısı önünde duruyor. Sarkık bıyıklı adam, arabanın yanında ayakta duran kızla bir şeyler konuşuyor.

"Tuzak," diye haykırmak istiyor. "Tuzak kurdular bana. Ah kaltak, ah orospu..."

Hızla yürüyor, karşı kaldırıma geçiyor. Kolay kolay deldirmeye niyeti yok postunu. Ölecekse ölür, ama onun yanına bırakmayacak.

"Ah kaltak... Ah orospu..."

Sokaklar, evler, tüm alan, çıplak dalları karlarla kaplı ağaçlar, elektrik direkleri, kaldırımların kenarına park etmiş arabalar, kömür toplayan çocuk, fırıl fırıl dönmeye başlıyor gözlerinin önünde. Dişlerini sıkıyor. Midesi bulanıyor, yine de yürüyor. Bir adım, iki adım. Gazetecinin ve eczacı kalfasının dükkânlarının camekânları önünde onu gözetlediklerini fark ediyor. Bir adım daha ve birden yere yığılıyor. Yüreğinin çarpışı, kulaklarının arkasında davul gibi gümbürdüyor. Bir kadın dönüp bakıyor şaşkınca. Kadının ağzını açıp kapattığını görüyor, bir şeyler söylediğini fark ediyor, ama söylediklerini işitmiyor. Kadın başını sallayarak uzaklaşıyor.

"Ah kaltak, ah orospu..."

Böcek duyargalarını oynatarak bakıyor yüzüne. Gülüyor.

Alay ediyor. Korkmuyor ondan. Onun bir şey yapamayacağını biliyor. Salına salına geziniyor orta yerde. Topal.

Ellerine dayanarak doğrulmaya çalışıyor çöktüğü yerden. Gözlerinin önünde her şey kıpkırmızı. Yeni doğan güneşin kırmızılığı değil. Fışkıran bir kanın kırmızılığı gibi değil. Donuk. Akmayan. Pıhtılaşmış. Ya da sönen bir yangının kırmızılığı. Kapkara dumanlar arasında çırpınan bir kırmızılık. Yaralı bir kırmızılık. Bazen bir kıvılcım sıçrar gibi oluyor o dumanların arasından, sonra her şey o pis karanlığa gömülüyor. Belki de güneş tümüyle yitmiştir. Işıksız bir geceye boğulmuştur yeryüzü. İnsana soluk aldırmayan, ıslak ve ağır bir havayla yoğunlaşmış, kimselerin sokaklarda dolaşmaya cesaret edemediği, bir sigara ateşinin bile görülmediği bir gece. Bir korkunç sessizlik. Daha doğrusu, dönengeçler içinde beyninin odacıklarına yükselen bir vınlama. Bir el, tüm öteki sesleri toplayıp kapatmış avcuna. Bağırmak istiyor ve kendi sesini bile duyamayacağını bilerek delice bir korkuya kapılıyor. Kaçması gerek buradan. Uzaklaşması gerek. Bir tuzak kapanıyor üstüne. Bütün pencerelerde, kapı önlerinde, meraklı gözler, onun sendeleyişini ve yere çöküşünü gözetlemektedir. Ağızlarının suları aka aka bekliyorlar dört ayak sürünmesini, yalvarmasını, sümüğünü çeke çeke ağlamasını... Alevler, sessiz çığlıklar, koşuşmalar, susturulmuş bir büyük gürültüyle ayaklarının ucuna devrilen iri bir kalas. Yanık et kokusu. Yanık kıl kokusu. Derisi büzülmüş avuçlarına bakıyor. Ağzını açıp kapatıyor. Hava ciğerlerine girmiyor. Sesi çıkmıyor. "Benim suçum yok," demek istiyor. "Ben bir şey yapmadım. Bana vurma ana," diye bağırmak istiyor. Sonra, sesleri hapseden avuç açılıyor birden. Önce rüzgârın uğultusu erişiyor kulaklarına ve beyninin odacıklarını dolduran vınlama duruluyor. Zincirlerini şaklata şaklata bir kamyon geçiyor yanı başından. Daha sonra ayrımsayamadığı başka sesler... Kendi sesi. Yabancılaşmış. Erkekliğini yitirmiş.

Ürkerek açıyor gözlerini. Her yer kıpkırmızı. Sokaklar, evler, tüm alan, elektrik direkleri, kaldırımların kenarına park et-

miş arabalar, kömür toplayan çocuk, bulutlar, gökyüzü, kıpkırmızı. Ağaçların dalları kıpkırmızı bir karla yüklü. Yanı başına, elinden kayıp düşen plastik torbadan fırlayan şişe kıpkırmızı bir süt kusuyor. Gözlerini kapatıp açıyor, kırmızılık silinmiyor. Elini güçlükle gözlerine götürüyor. Sıcak ve kıpkırmızı bir kan dolduruyor parmaklarının arasını. Kan yavaş yavaş akıyor. Yüzünden çenesine, boynuna, gömleğine, paltosuna yayılıyor, sonra karların üstünde küçük bir gölcük oluşturuyor. Tutmayan parmaklarıyla cebinden mendilini çıkarmaya çalışıyor. Bir türlü kavrayamıyor.

Burada durmaması gerek. Soğuk ve gözlerinden, burnundan boşalan kan onu ölüme götürüyor. Kalkmalı. Direnmeli. Kapı hemen oracıkta. Neden isteğine uymuyor gövdesi? Sanki çöktüğü yerde kök salmış bütün organları. Ya da bir balçık tarlasına saplanıp kalmış. Kıpkırmızı.

Neden sonra fark ediyor az önceki kadının sokağın köşesinde durup onu seyrettiğini. Gazeteciyle eczacı kalfasının, Murat arabanın direksiyonundaki adamla, giriş katında oturan kızın baktığını. Birisi elinden tutsa, kalkmasına yardım etse... Neden kimse gelmiyor? Neden onu bırakıyorlar orta yerde? Ciğerlerine kurşun yemiş bir yarı ölü değil ol. Neden bakışlarında korku ve tiksinti var? Yoksa gerçekten mi vuruldu? Derin bir soluk almak istiyor. Soğuk hava ciğerlerine girip çıkıyor. Gözlerinin önündeki gölgeler yavaş yavaş belirginleşiyor. Bir gölge, iki gölge, üç gölge. Kıpkırmızı.

Bir el omuzundan tutmuş sarsıyor:

"Recai Bey, Recai Bey... Ne oldu size?"

Tanıyor bu sesi. Başını sesin geldiği yöne çevirmek istiyor, çeviremiyor. Adını yineleyen ses şimdi daha açık, daha tanıdık bir tını kazanmıştı. Kulaklarının uğultusu da hafiflemiş gibi. Dudakları yapış yapış. Sonra ağzının içindeki tuzlu kan tadını da tanıyor ve yeniden korkmaya başlıyor. Kolundan tutmuş, durmadan sarsıyor onu kız:

"Düştünüz mü? Hasta mısınız?"

Gözlerinin aralığından onu görmeye çabalıyor. Kıpkırmızı bir yüz. Giysileri, elleri, karşısında duran üç gölge, kıpkırmızı. Saçları, yüzleri, sarkık bıyıkları, kırmızı.

Kırmızı giysili, kırmızı bıyıklı adam başını sallıyor:

"En iyisi hastaneye götürmeli..."

Kıpkırmızı elleriyle kızın ayaklarına sarılmak istiyor. "Bir şeyim yok benim. Hastaneye gitmek istemiyorum. Evime götürün beni," demek istiyor. Kız, kırmızı bıyıklı adama sesleniyor:

"Şu sokağın içinde bir özel hastane var. Haber verir misin?"

Üç kırmızı adam aynı anda uzaklaşıyor ve uzaklaşırlarken birbirlerine yaklaşıyor, az ötede duran kırmızı renkli bir Murat arabanın önünde birleşiyor, bir tek adam oluyorlar.

Gazete satıcısı ile eczacı kalfası dükkânlarından çıkarak yaklaşıyorlar.

"Ne olmuş?" diyor kalfa.

"Bilmiyorum," diyor kız. "Durumu pek iyi görünmüyor."

"Beni niye aldattın?" demek istiyor Recai Bey. "Hani kimsem yok demiştin," demek istiyor. Dudaklarını kımıldatamıyor. Beyninde düşünceler, imgelenimler karmakarışık. Burnundan boşalan kan burun deliklerini tıkamış. O yüzden ağzından ve güçlükle soluk alıp verebiliyor. Ağzının içinde hep o, canlılığını yitirmiş kanın ekşi tadı ve bozuk et kokusu.

Gazete satıcısı:

"Adamı burada bırakmasak," diyor. "Yardım edin de eczaneye kadar taşıyalım."

Kız:

"Nesi var dersiniz?" diyor. "Ağzı çarpılmış gibi, bakın..."

Gazeteci, "Anlamam," der gibi omzunu silkiyor. Sonra, eczacı kalfasıyla birlikte, iki koluna girerek Recai Bey'i yerden kaldırmaya çalışıyorlar. Ama Recai Bey'in gövdesi o kadar ağır ki bu işi bir türlü başaramıyorlar. Kız da arkadan desteklemeye çalışıyor. Gövde biraz doğrulur gibi oluyor, yalpalıyor, ellerinden kurtuluyor ve bir külçe gibi sırtüstü devriliyor karların üstüne.

"Ne yapacağız şimdi?" diyor kız. "Burada böyle bırakamayız. Ender de nerede kaldı?"

Recai Bey'in gözlerindeki bütün pırıltı yitmiş. Yattığı yerde, elektrik direğinin tepesine diktiği bakışları tümüyle anlamsız. Kız, Recai Bey'in üstüne eğiliyor:

"Ne olur, biraz gayret edin. Burada yatamazsınız."

Kuyu gibi boş ve karanlık gözlerle bakıyor Recai Bey. Kız biraz daha eğiliyor üstüne ve yanaklarını tokatlamaya başlıyor:

"Recai Bey, Recai Bey... Beni tanımıyor musunuz?"

Bir an, çok kısa bir süre, belki ancak birkaç saniye, bir ışık belirir gibi oluyor Recai Bey'in gözlerinde ve bu kısacık aydınlık sırasında, Recai Bey üzerine eğilmiş olan bu yüzü seçiyor. Seçtiğini sanıyor. Bu yüz Binnur'un yüzüdür.

"Git, defol... Orospu..."

Köpüklenen ağzından anlamsız sesler çıkıyor. Kız, ne söylediğini duymak için daha çok eğiliyor üstüne, ama ne söylediğini çıkaramıyor.

"Beni öldüreceksin," diye hıçkırıyor Binnur. Kendini yatağında bir o yana, bir bu yana fırlatıyor. "Bromürümü ver, yalvarırım," diyor kesik kesik. Gözleri iri iri açılmış. Sabahlığının önünü yırtmış, sütyeninin bağlarını koparmış.

"Kahpe, orospu... Sen orospudan da betersin!..." diye bağırıyor Recai Bey. Binnur, son bir gayretle doğruluyor, ellerini uzatıyor:

"Pis domuz! Beni öldüreceksin... Ama seni de asacaklar!..."

Recai Bey'in sağ eli havaya kalkıyor ve olanca hızıyla yanağına iniyor Binnur'un. Binnur yırtıcı bir çığlık atarak yatağa düşüyor. Çırpınıyor. Yüzü morarıyor. Belki de saatlerce sürüyor çırpınışı. Sonra katı bir kıpırtısızlık.

Recai Bey'in bakışlarındaki ışık sönüyor.

Beş dakika sonra, özel hastanenin ambulansı geldiği zaman, Recai Bey, dili ağzının dışına taşmış, saralılar gibi ağzından köpükler saçarak, sol elini durmadan ağzına götürmeye

çalışarak debeleniyordu karların üstünde. Doktor, sarkık bıyıklı delikanlı, ambulansın şoförü ve eczacı kalfası, ağır gövdeyi, biraz da sürükleyerek, güçlükle götürdüler ambulansın yanına ve yine güçlükle içine yerleştirdiler. Kız:

"Nesi var acaba?" diye sordu doktora.

"Şu anda bir şey söyleyemem. Bir beyin kanaması olabilir."

"Kurtulur mu dersiniz?"

"Bilmiyorum. Kurtulsa bile, konuşma merkezi harap olmuşa benziyor. Haber verilecek kimsesi var mı, bildiğiniz?"

Üzüntüyle başını sallıyor kız:

"Bilmiyorum. Bizim üst katta oturuyor. Bir yerde memur. Yönetici bilir herhalde..."

Bir yandan da küçücük mendiliyle Recai Bey'in dudaklarını silmeye çalışıyor.

Ambulans uzaklaştıktan sonra, sarkık bıyıklı delikanlı, kızın yanına yaklaşıyor:

"Hadi hadi, olur böyle şeyler. Yaşadığı kadar yaşamış. Yoksa tanıyor muydun?"

Kız, az önce Recai Bey'in köpüklü dudaklarını sildiği mendilini, farkında olmadan, birkaç damla yaş beliren gözlerine götürüyor:

"Bilmiyorum," diyor. "Birkaç ay önce taşındı bizim apartmana. Tek başına oturuyordu. O kadar iyi yürekli bir insandı ki..."

"Tamam," diyor sarkık bıyıklı delikanlı. "Geç kalıyoruz. Üzme artık tatlı canını..."

Murat arabanın kapısını açıyor. Kız eteklerini toplayarak biniyor. Eczacı kalfası eczanesine, gazete satıcısı da dükkânına dönüyor. Araba, buzlar üstünde kayarak uzaklaşıyor.

ORAN 8 Mart 1981

Böcek, Erhan Bener'in, hümanizmini en çarpıcı biçimde sergilediği bir başyapıtıdır. Bir işkenceci polisin yaşam serüvenini büyük bir başarıyla sergileyen roman, Ümit Elçi tarafından 1994 yılında sinemaya uyarlandı ve film, Antalya Altın Portakal yarışmasında En İyi Film (1995) ödülünü kazandı.

"Son zamanlarda okuduğum romanlar içinde en başarılısı, Böcek."

Fethi Naci, 8 Temmuz 2000, Cumhuriyet Kitap Eki